ዘፈሐቆ ወዘሰረቆ በስልጣነ ኪን ወጥቡብ ውጉዘ ለይኩን፡፡ © ይስማዕከ ወርቁ-፪ሺ፲፪ዓ.ም

THE INTELLIGENT
A NOVEL BY YISMAKE WORKU

Copyright ©Yismake worku 2020G.C. All
Reserved to Yismake worku, including in
what so ever, must be in the permission
original writer of this book.

የመጀመሪያ እትም አመ ሰብዑ ለህዳር- ፪ሺ፲፪ ዓ.ም፡፡

ስዕል፡- መሳይ ኤልያስ
ሽፋን፡- ስንታዬሁ ብርሃኑ

"...ዘመን አይፈረጥጥ፣
ቀንም መሽቶ አይነጋ፣
ሰው ነው የሚጨልም፣
ሰው ነው የሚነጋ፡፡"

(የቀንድ አውጣኑሮ)

ለሶስተኛ ጊዜ የወጣ ማስጠንቀቂያ

በመፅሐፉ ውስጥ የሚገኙትን የአስማት ቃላት በመ
ለሚፈጠረው ችግር ደራሲው ኃላፊነት አይወስድም፡፡ ወ
ኃላፊነቱን ሙሉ ለሙሉ ልሞክር ላለ ትቼለታለሁ፡፡

ሐተታ

ይህ መፅሐፍ የሁለቱ ድርሰቶች ተከታይ ክፍል ነውም፣ አይደለምም፡፡ አልፎ አልፎ የተያያዙ የታሪክ ሐረጋት አሉ፡፡ በ‹‹ክቡር ድንጋይ›› ደቡብ ኢትዮጵያ፣ በ‹‹ኦጋዴን ድመቶች›› ምስራቅ ኢትዮጵያ፣ እኛን ጨምሮ አንከራቶናል-በምናብ፡፡ አሁን ደግሞ ወዴት ያከንፈን ይሆን? በዚህ መፅሐፍ ውስጥ፣ ስጋትና ተስፋ፣ ክህደትና በቀል፣ እውነትና ውሸት፣ ትርክትና ታሪክ፣ ልማትና ጥፋት፣ ርህራሄና ጭካኔ፣ ክፋትና ቅንነት፣ ህይወትና ሞት እርስ በእርስ ይተናነቃሉ፡፡ ትንቅንቁ ግን ያለ ተስፋና ተምኔት አይደለም፡፡ ‹‹በመብዛት-መጥፋት›› ላይ ያለች ሀገር ፊታችን ላይ ተደቅና ትሸከረከራለች፡፡ በእርግማንና በምርቃት ታጅባ፡፡ ሰዶምና ኤደን፣ ገነትና ሲኦል በአውድማዋ ላይ በተዛነቁባት ሀገር፣ መንሽ እየተፈለገ ፍሬው ከገለባ ይለያል፡፡ ስንዴውም ከእንክርዳዱ፡፡ የዘመናችን የቅዠት ትርክቶችና ጉግማንጉግ “አምሳለ-ሰብዓትም” ግዘፍ ነስተዋል-በመፅሐፉ፡፡ በዚህ መፅሐፍ ውስጥ የሁላችንም ታሪክ ተጠቅሷል፡፡ የተመረመሩት ይገለጣሉ፣ ያልተመረመሩት ይጠየቃሉ-ተመራማሪ ከተገኘ፡፡ ዋርካዎች አልተፈሩም፣ በማን አለብኝነት ችግኞች አልተደፈጠጡም፡፡ የ‹‹ኩክ ወፍ በሽታ›› ተጠቂዎች አደባባይ ላይ ተመሳቅለው ተሰቅለዋል፡፡ እንደ ጣት ቁስል የተፈሩ እውነቶች መሃረባቸው ተገልጧል፡፡ እንደ ማህበረሰብ በጉያችን የጋረድናቸው እባጮች የግንባር ስጋ ሆነዋል፡፡ ቁስሉ በየጊዜው እያበጠና እያመረቀዘ ከሚያስቸግር ‹‹ያበጠው ይፈንዳና እውነት እውነቱን ተናግረን እንዳን›› ብለው ይሞግታሉ-አምሳለ-ሰብዓቱ፡፡ ከታሪክ እስከ ትርክት፣ ከተቋም እስከ ሥርዓት፣ ከግለሰብ እስከ ቡድን፣ ከርዕዮተ ዓለም እስከ ሃይማኖት ያሉ ከፊት ከኋላ የተደቀኑ የሀገር ሳንካዎች ሳይድበሰበሱ ፍርጥርጥ ተደርገዋል፡፡ ሳንካዎቻን

ብቻ አይጠቅሉም፣ ከጫፍ እስከ ጫፍ በአንድነት የገመዱን
የማይበጠሱ ክሮች ይመዘዛሉ፡፡ በስኒ ቡና አብሮ የሚፈካን
ማህበረሰብ ጦር ያማዘዘው ትርክት ከምንጩ ይቀዳል፡፡
በእንታገልሃለን-ህዝቡን እራሱን የሚታገሉትን፣
በልገለግልሃለሁ-ህዝቡን እራሱን የሚገለገሉትን ሴራ ፈታዮች
ክር ለመቁረጥ ስለት ሰንጢ አንስተዋል፡፡ ደግሞም እንደ
ዘመኑ ፖለቲከኞች ችክ አይሉም፡፡ አዲስ አበባ ጥሎውን
ኦጋዴን፣ ጅማ ጥሎውን መተማ፣ ኦሞ ጥሎውን ጋሞ፣ ሞያሌ
ጥሎውን መቀሌ ይወነጨፋሉ፡፡ ለአፍታ ቆም ብለን ዙሪያችንን
ስናስስ፣ የሩቅ ምስራቅና የምዕራባውያንን ጓዳ አስሰው
ይመለሳሉ፡፡ ታሪክን ይተቻሉ ግን እንደ ሎጥ ሚስት እዛው
አይደርቁም፡፡ ከታሪክ የጦር አውድማ ቶሎ ይወጣሉ፡፡
በምትኩ መርዝ ሳይሆን መድኃኒት መስራት ላይ
ይጠመዳሉ፡፡ የሰው መድኃኒት! አንድ እራሱ ድኖ፣ ሌሎችን
ለማዳን የሚባዝን "አምላሉ-ሰብዕ" ነው-ደህንነቱ፡፡ በጨለማው
መሃል ያልፋል-ብርሃን ሊያነጋ፡፡ ለእርሱ ብቻ አይደለም.
ለሌሎችም፡፡ ሌት ከቀን ይኳትናል፡፡ ይሳካለት ይሆን?
ስጠቀልለው፣ የዘመናችን ገድና ጉድ ታጥቦ ቢጨመቅ
የሚወጣው ይህ መፅሐፍ ይመስለኛል፡፡ የደራሲ ስራ
«እውነትን መግለጥ፣ ውሸትን መቆንጠጥ» ነው፡፡ በዚህ
ረገድ ደራሲው ከበቂ በላይ ተሳክቶለታል፡፡ ምስጢር አውጣ
ካላችሁኝ ደግሞ ይስማዕከ ተለክፏል፡፡ እሱንም እንደ ጀል-
ኦጋዴን በእስር ካልማሰነ? ልክፍት ነው-የጥበብ ልክፍት፡፡
አንድ ማስጠንቀቂያ አለኝ፡፡ አሐዱ ከማለታችሁ በፊት
የለበሳችሁትን መነፀር አውልቁ፡፡ ከዚያም በሰውነት ዓይናችሁ
ቅዘፉት-ብልቦና ዓይናችሁ፡፡ መልካም ንባብ!

ዘላለም ጥላሁን (ረ/ፕሮፌሰር)
አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ

፩

ዶክተር ዲዲሞስ ዶሬ እባላለሁ፡፡ ማንም የሀገሬው ሰው
ቢጠዬቅ ያውቀኛል፡፡ አዎንታዊ ሰው እኔን ሲገልፀኝ፣
"ያ ሀብታም የነበረው፣ ያ ጓደኛው ሚስቱን የቀማው፣
ያ ሁሉንም ለከዳችው ሚስቱና ለከሀዲው ጓደኛው ሀብቱን
አውርሶ የጠፋው፣ ያ ልጆቹን ይበቁኛል ብሎ ይዞ የሄደው፣
በቀልን ለፈጣሪ ትቶ የሄደው፣ ያ ከሀብት ልጆቹን
ያስቀደመው፣ ያ መከረኛው..." ብለው እኔን ሊገልፁኝ
ይችላሉ፡፡ አሉታዊ ሰው ደግሞ ብትጠይቁ "ያ ቦቅቧቃው! ያ
ሚስቱን ጓኛውን ፈርቶ ትቶለት የሄደው! ያ ወደ ውሻ
የተቀየረው! ያ ኦጋዴን ድረስ ሂዶ ድመት ሆኖ
የተመለሰው!..." ይሉኛል፡፡

ሁሉም እኔን ይገልፀኛል፡፡ አሉታዊ ሰዎች ያሉትን ግን
እቃወማለሁ፡፡ እኔ ቦቅቧቃ ነኝ ብዬ አላስብም፡፡ ነገር ግን ልጅ
በመውለዴ (ይቅርታ በማስወለዴ) አርቄ አስባለሁ፡፡ ይህም
ወደትዕግስት ይጠጋጋል እንጂ ወደ ቦቅቧቃነት አይጠጋጋም፡፡
አሁን እንግዲህ ትዕግስት ያልኩትን ቦቅቧቃ ብለው ቢያስቡት
አይፈረድባቸውም፡፡ ዘመናቸውን እንጂ እኔን አልገለፁኝም፡፡
እኔ ግን ሁሌም የማስታውሰው ግጥም አለ፡፡ ህልምህን
ስላለመተው የተገጠመ ግጥም ነው፡፡ ታላላቅ ግጥሞችን
በቃሌ የመያዝ ልማድ አለኝ፡፡ እንዲህ ይላል ግጥሙ፡፡

"...ወታደርም ቢባል
ያው በቀቀናም ነው፣
ፍርሃት አለ ውስጡ፣
‹አሸናፊም› ብትል፣ ‹ሁሉን የሚጥል ሰው›፣
ይፈራል ነገውን
ፍርሃት አለዉ ነውጡ::
ንጉሠ ነገሥትም፣
‹መሬት አይከሰስ፣ ሰማይ አይታረስ፣ ንጉሥ አይከሰስ›
የምንለውም ሰው፣
ፍርሃት አለው ቆጡ::
አንበሳ ደቦሉም
ዘንዶውም፣ አውሬውም፣
ፍርሃት አለ ውስጡ::
ማንኛውም ብትል
ጠልፎ የሚጥል ሰው
ፍርሃት አለው ውስጡ፣
‹ብተወውስ› ብሎ
ይፈራል ታንቲራ፤
እኔ ግን የምልህ
ህልምህን አትፍራ::
ድፈረው፣ ድፈረው
ወንጀለኛ አይልህም ፍርድ ቤቱ ደፍሮ::
አቃቤ ህግ አይከስ፣
እንዲያውም ይፈራል ይፈራል ወጥሮ::
ህልምህን የምትተው...
ወመኔ 'ሚዘራው ገንዘብ ስላጣህ ነው?
ተስፋ ስላጣህ ነው?
ያዘው ግፋ ብሎ

ተስፋን የሚመግብ
ቤተሰብ ነው ያጣህ?
ወይስ ነው ከጀርባህ
ኦና ሆኖ ታየህ?
እኔ ግን የምልህ
እኔ የምመክርህ፣
እንዳትመለስ ነው
ከተስፋ ከድልህ
እኔ የሚታየኝ
እኔ እንደሚሰማኝ፣
ችግርም ብትፈጥር
በራስህ ላይ ወጥር
ለውጥ አምጣ
ነውጥ አምጣ
ቀን አውጣ
ቀንድ አውጣ
ችግርና ፍዳህ የመኖርህ ዓለም፣
ላብ ነህ ለዚህ ምድር
ወዝ ነህ ለዚህ ዓለም::
ወዝና ጊዜየን በቁሜ ብቀማም
እንደ አሸን ተራግፈው
ጓደኞቼን ባጣም
ወደሁዋላ ስዞር
አንድም ሰው ባይመጣም
ተስፋዬን አልሸጥም
ህልሜን አላቀልጥም::"
ይህን እጅ እስኪላጥ የሚያስጨበጭብ ግጥም በመውደዴ ምክንያት፣ ማንኛውም ሰው እንደሚፈራው፣ ፍርሃት አለብኝ

እንዳጠፋች መስክራ ነበር፡፡ ሰሚ አጣች እንጂ፡፡ እንዲያውም አያን በመመስከሯ የቀድሞ ባለቤቱ ላይ በመመስከሯ ቀንታ ነው ብለው እራሷን ጭምር ሊያስሯት ነበር፡፡ ሳጥቂት አመለጠች እንጂ፡፡ ዘበኛዬ መሮ ጭምር ሲመሰክር "ቤት ድረስ መጥታ፣ በደሏን ሁሉ አምና፣ ጓደኛውን ሁሉ እንዳገባችበት አምና፣ እርሱ አሁን ንብረቷን ሁሉ በልቶ እርቃኗን ስትቀር ጥሏት እንደሄደ፣ እና ዶክተር ዲዲሞስን ይቅርታ እንዲያደርጉላት ጠየቀች፡፡ ዶክተር ዲዲሞስም በደሉን ሁሉ ለፈጣሪየ ትቻለሁ አሏት፡፡ ነገር ግን ይቅር ያላት ራሷን ካጠፋች በኋላ ነው፡፡" ብሎ መስክሯል መሮ፡፡

"ከሞተች በኋላ ነው ይቅር ያልኳት?" እያልኩ ከራሴ ጋር ሳወራ ነበር፡፡ ዳኛው ይህችን መስመር አሰመረባት፡፡ ከሞተች በኋላ የሚለውን ዓፈው፡፡ ደጋግሞ እንደሚፅፈው ብዕር አጣጣሉ ያስታውቃል፡፡

"እናም..." ቀጠለ መሮ፡፡ "ይዛ የመጣችውን መርዝ ጭልጥ አድርጋ ጠጣችው፡፡"

"መርዝ እንደሆነ በምን አወቅክ?" ተጠየቀ፡፡

"ሞተቻ!" አለ መሮ ከዚህ ቀጥሎ ያዳመጠው አላገኘም እንጂ ብዙ ተናግሮ ነበር፡፡

ስንት ነገር እመራመራለሁ ብዬ ያሰብኩትን ሰው፣ እራሷ ስትሞት እኔን እስር ቤት ቀበረችኝ፡፡ ለዛ ነው ሙት ይዞ ይሞታል የሚለው ብሂል ለእኔ የደረሰው፡፡ አያንን ሁሉ የክፉ ቀኔን፣ ድመት ስሆን ድመት ሆና... ስንት ፍዳ ከእኔ ጋር ያሳለፈችው በእኔ ምክንያት ልትታሰር ነበር፡፡ እኔስ አጉል ደግነት ሳበዛ ቂሊንጦ ቀልጬ ቀርቻለሁ፡፡

የአያን ሥራ አሁን እስር ቤት እየተመላለሰች እኔን መጠየቅ ሆኗል፡፡ አንገላታኋት፡፡ እጅግ አጥብቄ አንገላታኋት፡፡

ተስፋ ቆርጬ በነበርኩበት ወቅት፣ በህይዎቴ ሁሉ የገጠሙኝን ሰዎች ሳስብ፣ አንድ ሀሳብ መጣልኝ፡፡

ሀሳቡም የመጣው ከአንድ ሰው ነው፡፡ ዝም ብሎ እስር ቤት ውስጥ "ደነዝ!" ከሚል ሰው፡፡ ሁልጊዜም እንደዚህ ነው ሚለው፡፡ "ደነዝ!"፡፡ ማንንም አያወራም፡፡ እያበደ መስሎን ወደ አማኑኤል ፖሊሶች እንዲወስዱት ተሟግተን ነበር፡፡ ቀድሞ ፖሊስ ነበር- ከመታሰሩ በፊት፡፡ እርሱን መጠየቅ ጀመርኩ፡፡ እርሱን ለማናገር አመት ነው የፈጀብኝ፡፡

"ደነዝ የምትለው ማንን ነው" ብዬ በሹክሹክታ ጠየቅኩት፡፡ "አምንሀለሁ ለማንም አትናገርም" አለኝ እስረኛው፡፡ ከአመት ልፋት በሁዋላ፡፡

"ከማንም ጋር እኮ አላወራም እኔም፡፡ ወይም በፈጣሪ እምልልሃለሁ" አልኩት፡፡ መጥቶ አጠገቤ ተቀመጠ፡፡

"እኔ ፖሊስ ነበርኩ፡፡ እናም ራሳቸው ገድለው እኔን ገደልክ ብለው አሳሰሩኝ፡፡ ቀዩን ዩኒፎርምም በቅርቡ እለብሳለሁ፡፡ ይህንን ቢጫ ልብስ በቅርቡ አወልቀዋለሁ፡፡ ይህን የቂሊንጦ ልብስ አውልቄ፣ ቀዩን ዩኒፎረም ደርቤ በቅርቡ ወደ ቃሊቴ እገባለሁ፡፡ በሀሰት አስመሰከሩብኝ፡፡ የሀሰት ምስክር ሞልቷል፡፡ ልደታ ፍርድ ቤት አካባቢ ወጣ ስትል፣ በጥቂት ገንዘብ፣ ያላዩትን ነገር የሚመሰክሩ ሰዎች ትሸምታለህ፡፡"

"እነማን ናቸው?" አልኩት፡፡

ዞር ዞር ብሎ ወደሁሉም እስረኞች አይቶ ሲያበቃ፣ ማንም የምናንሾካሹከውን ነገር እንደማይሰማን ካረጋገጠ በሁዋላ፣
"ደህንነቶች"
"ደህንነትማ ሞልቷል፡፡ እነማን ናቸው ነው ያልኩሀ አልኩት፡፡
"ዋናዎቹ"
"እ..."
"ቀለሚንጦስ..." አለኝ፡፡ ደነገጥኩ፡፡
"ዋና ሆኗል እንዴ እርሱ?" አልኩት ስሙን ሲጠራብኝ አውቄ እያናናቅኩ፡፡ በእርግጥ ጠላቴን ማናናቅ የለብኝም፡፡
"እየውልህ... እዚህ ሀገር እኮ ደደብ ስትሆን ነው ስልጣን የሚሰጡህ፡፡ ያዘዙህን እሺ ብለህ እስከፈፀምክ ድረስ እንዴውም ደደብነትህ ነው የሚያዋጣህ፡፡ አዋቂ ከሆንክማ ለምን ብለህ ትጠይቃቸዋለህ፡፡ እዚህ ሀገር ‹እሺ› ብሎ የሚታዘዝ እንጂ፣ ‹ለምን› ብሎ በጥያቄ የሚያፋጥጥ ቦታ የለውም" አለኝ በሹክሹክታ፡፡

ስለ ሜንጦ አሰብኩ፡፡ ቀለሚንጦስ ስላለው ሰውዬ፡፡ የእኔ አሽከር ነበር- ቀደም ሲል፡፡ ብዙ ነገር ደብቆኛል ማለት ነው ከእኔ ጋር ተቀምጦ፡፡ በእርግጥ ሥራ ሲያጣ፣ ፖሊስነት እንደተቀጠረ ነግሮኛል፡፡ ስለአባቱም ጥቂት ይሁን እንጂ አውቃለሁ፡፡ በደርግ ጊዜ መረጃ ያቀብል ነበር-አባቱ፡፡ ለዛም ነው አንዲት ትግራይ አግብቶ እርሱን የወለደው፡፡ ቀለሚንጦስን፡፡ ወይም በቅጽል ስሙ ሜንጦን፡፡
"እያወራሁህ የት ሄድክ?" አለኝ እስረኛው፡፡
"ስለሜንጦ እያሰብኩ ነው"

"ሜንጦ ደግሞ ማን ነው?"
"ቀለሚንጦስ ቅፅል ስሙ ሜንጦ ነው፡፡ ሜንጦ ማለት ትርጉሙ ከሚንቀለቀል እሳት ውስጥ ካለ ጎላ ድስት ሰርቆ የሚያወጣ፣ የተቆለፈ እንጨት ማለት ነው" አልኩት፡፡
"ሌባ ማለት ነዋ!" አለኝ፡፡ "መዛቂያ ማለት ነዋ!"
"ያው በለው!" አልኩት፡፡ የእኔን ጉዳይ አልነገርኩትም፡፡

ከዚህ ወንጀል ጀርባ ያለው ሰውዬ መጣልኝ፡፡ ሜንጦ ነው፡፡ ከእኔ መታሰር ወንጀል ጀርባ ያለውን ሰውዬ ሁለት አመት ሊሞላኝ ጥቂት ቀናት ሲቀሩኝ ደረስኩበት፡፡ "አገኘሁት!" አልኩ ከርሚጥዬ አልጋዬ ላይ ዘልዬ ተነስቼ፡፡ "አገኘሁት!"..."አገኘሁት!"..."አገኘሁት!" እያልኩ ጮህኩ፡፡ ልክ የመሬት ስበትን ቀመር ያገኘሁ ይመስል፡፡ ለእኔ ከመታሰር የበለጠ የመሬት ስበት የለም፡፡ "አገኘሁት!"... በቂሊንጦ የታሰሩት ሁሉ ቢጠይቁኝም አልመለስኩም፡፡ ሁሉም ግራ ተጋቡ፡፡

"ምንድን ነው ያገኘኸው?"

አጠገቤ ያለው እስረኛም በፍጥነት ወደ ቦታው ተመለሰ፡፡ እኔ ግን ጨኸቱን ቀጠልኩ፡፡ እስካሁን ዝም ያልኩ ነበርኩ፡፡ አሁን ግን ግዳዩን እንዳገኘ አንበሳ አጋሳሁ፡፡ እውነትም ማጋሳት ያንሰኛል፡፡

፲

አንድ ደብዳቤ ለአያን ለመፃፍ ወሰንኩ፡፡ እናም እኔን ልትጠይቀኝ ስትመጣ በድብቅ እሰጣታለሁ፡፡ ቀላልና ግልፅ አድርጌ ልፅፈው ፈለግኩ፡፡ ምክንያቱም ያደገችበት አካባቢ የማይገባ ነገር አይፈልግም፡፡

"ውዷ አያን! እስካሁን ድረስ፣ ለእኔም ለልጆቼም ያደረግሽልን ውለታ ሁሉ ያንችን መልካም ሰብዕና ያሳያል፡፡ ባለቤቴ ስትክደኝ አንቺን ያዘጋጀሽ ፈጣሪ ነው፡፡ ያልጠበቅኩት ነገር ነው የደረሰብኝ፡፡ ከአንቺ ጋር በፍቅርና በሰላም መኖር አልቻልኩም፡፡ ኤፍራታን ራሷን እንዳታጠፋ በመርዳቴ ምክንያት ሊፈረድብኝ ጥቂት ቀናት ብቻ ቀርተውኛል፡፡ ሰው በመርዳቴ ምክንያት ስለታሰርኩ ግን አሁንም ቢሆን ሰው መርዳቴን አላቆምም፡፡ ነገር ግን ፍርዱ አግባብ እንዳልሆነ አንቺም ታውቂዋለሽ፡፡ ዳኛው ከመፍረዱ በፊት አንድ መፍትሄ አግኝቻለሁ፡፡ እርሱንም ያስያዘኝን ሰው በትክክል አውቂዋለሁ፡፡ እናም ሁሉንም **ምልዋጦች** ይዘሽልኝ እንድትመጪ አጥብቄ እለምናለሁ፡፡ እንዳትረሺ **ምልዋጦች** ነው ያልኩሽ፡፡ ነገር ግን ወደዚህ ወደ እስር ቤቱ ስትመጪ፣ ፍተሻው ጠንካራና አደገኛ በመሆኑ፣ ቢሮዬ ገብተሽ ኮፒ አድርጊና ዋናዎቹን እንደተለመደው ሳጥኑ ውስጥ አድርጊያቸው፡፡"

እንዲህ ብዬ ጽፌ እርሷን እጠብቅ ጀመር፡፡ ምልዋጦቹ ከሚለው ስር አጥብቄ አስምሬበታለሁ፡፡ ምልዋጥ ምንድን ነው? ባጭሩ ከሰው ወደእንስሳ የሚለውጥ የአስማት አይነት ነው፡፡

ይኸውም ከሠራ ነው፡፡ ቀደም ሲል ወደ ውሻ ተለውጬ ነበር፡፡ እንደገና ወደ ሰው ለመለወጥ አንድ አመት ፈጅቶብኛል፡፡ በደቡብ ኢትዮጵያ ወደውሻነት አንድ ጥንት በማውቀው አስማት ከተለወጥኩ በኋላ፣ ወደ ሰውነት መመለሻው አስማት ስለጠፋብኝ በእግሬ ወደ አዲስ አበባ እስክመጣ ድረስ ወደ ሰው መለወጥ አልቻልኩም ነበር፡፡ አዲስ አበባ ውስጥ በአሳር ወደ ሰውነት ከተለወጥኩ በኋላ ከአስማት አለም ለመራቅ አስቤ ነበር፡፡ በነበር ቀረ እንጂ፡፡

ነገር ግን እንደገና ወደ ኦጋዴን ሄጄ ከእስር ለማምለጥ ብዬ ወደ ድመትነት ተለወጥኩ፡፡ አብራኝ ታስራ የነበረችውን አያንንም አስማቱን በማስጠናቴ ምክንያት እርሷም አብራኝ ወደ ድመትነት ተቀይራ ኦጋዴንን ተሰናብታ አዲስ አበባ ገብታለች፡፡

ሆኖም መከራዬ አያልቅምና አሁንም በአስማት ለመውጣትና በእስር የሚያማቅቀኝን ሰው ፍለጋ መውጣቴ ነው፡፡ ወደ ምንነት እንደምለወጥ ግን እንጃ፡፡

ከአስማት አለሜ ለመውጣት እየታገልኩ እያለሁ ወደ አስማቱ አለም እኔን ለመቀላቀል የሚጥሩት ብዙ ናቸው፡፡ አንድም መቅለብለብ ነው፡፡ በመቅለብለቤ ምክንያት ወደ ውሻነት ተለውጬ ነበር፡፡ አንድም እስር ቤት ነው፡፡ በመታሰሬ

ምክንያት ወደ ድመትነት ተለወጥኩ፡፡ አሁን ደግሞ አላግባብ በመታሰሬ ምክንያት ወደ ሌላ ፍጡርነት ለመለውጥ እየተዘጋጀሁ ነው፡፡ አላግባብ በመታሰሬ እንጂ በአግባብ ብታሰር ኑሮ ወደ ሌላ ፍጡርነት አልቀየርም ነበር፡፡ እስሬን ጨርሼ በኩራት መውጣቴ አይቀርም ነበር፡፡ በዚህ ዓለም ሁሉም ሰው የታሰረ ነው፡፡ ወይም በራሱ ወይም በሌላ ሰው የታሰረ ነው፡፡ ነፃ ሰው የለም፡፡ በነፃ የሚገኝም የለም፡፡ ይህ እንደ ሀገሬ ነፃ አውጪ ድርጅቶች፣ ቁማር አይደለም፡፡ አንዳንዴ በሕይወታችን ላይ የሚቆምሩ ሰዎች ይመጣሉ፡፡ ነፍሳቸውን ሳይሆን፣ ነፍሳችን አስይዘው የሚቆምሩ ሰዎች ይመጣሉ፡፡ በነገራችን ላይ አዲሱ ጠቅላይ ሚኒስትር ጋዜጠኞችንና የታሰሩትን ፖለቲከኞች አስፈቱ እንጂ እንደእኔ ፍትህ የተጓደለባቸውን ሰዎች አላስፈቱንም፡፡ ነገር ግን እነርሱ በመፈታታቸው አልቀናሁም - በግሌ፡፡ በእኔ ላይ ፍትህ መዛባቱን ማን ይነግራቸዋል? በእኔ ላይ ፍትህ መጓደሉን፣ ፈጣሪ እና በግቢው ውስጥ የነበሩ ሰዎች ብቻ ናቸው የሚያውቁት፡፡ ባልሠሩት ወንጀል ከመታሰር ይልቅ የሚልቅ የለም፡፡

ወደ ምን ፍጡርነት ልለወጥ የሚል ከባድ ጥያቄ አንገላታኝ፡፡ ወደ ጅብ ብለወጥ ይሻላል? እዚህ አያስወጡኝም ብዬ ሰጋሁ፡፡ እስረኛ ከመደንገጡም በላይ አጥሩ ላይ መትረጊስ አለ፡፡ አቀባብለው ሲያበቁ ይተኩሱብኛል፡፡ ከዛም ባጭሩ እቀጫለሁ፡፡ ህልሜን ዳር ሳላደርስ፡፡ ጅብ መሆን ለእኔ ሳይሆን ለቡዳም አላዋጣም ብዬ ጅብ ሆኜ ለመውጣት ያሰብኩትን ሃሳብ ሰረዝኩት፡፡

ወደ አንበሳ ልለወጥ? እስር ቤቱን በተለያዩ አቅጣጫ የሚጠብቁት ባለመትረጊሶች፣ አያስወጡኝም፡፡ አንበሳ ሳንቲም ላይ ስዕሉን ያዩታል እንጂ፣ በአካል አይተውት የሚያውቁ አይመስለኝም፡፡ አንበሳ ሲያገሳ ሳይሆን፣ መልኩን በአውቶቢስ ተስሎ ነው የሚያዩት፡፡ እነሱን ለጉራ እንጂ አንበሳ የሚሉት ቢያዩት ግን ይገሉታል፡፡ ማን አንበሳ ነኝ ብሎ ይሞታል? ብዬ አንበሳ የመሆን ሀሳቤንም በእንጭጩ ቀጨሁት፡፡

ያላሰብኩት የእንስሳ አይነት የለም፡፡ እባብ፣ ዘንዶ፣ ነብር፣ አህያ፣ ግመል፣ ... ወዘተርፈ አስቤአለሁ፡፡ ጥንት አርኪዎሎጂስት ሆኜ ያገኘሁት የአስማት ጥቅል ወደ ተለያዩ ፍጡራን ያስለውጣል፡፡ ቢሆንም አንዱንም እንስሳ ብመርጥ የመትረጊስ ጥይት ራት ነው የምሆነው፡፡ የቢጫ ለባሾች እስረኞችን እየተመለከትኩ እኔም ቢጫ ልብስ ለብሼ እየተንጎራደድኩ የተለያዩ እንስሳትን አሰብኳቸው፡፡ ቢጫ ለባሾቹ ቢጫ ወባ የያዛቸው ሳይሆኑ፣ ከጀርባቸው ላይ ‹የቀጠሮ እስረኛ› የሚል ተፅፎበታል፡፡ በቀጠሮ የታሰሩት ናቸው፡፡ እኔ ቢጫውን ልብስ ከለበስኩት ቂሊንጦ ውስጥ፣ ሁለት አመት ሊሞላኝ ነው፡፡ ቀይ ለባሾቹ የተፈረደባቸው ናቸው፡፡ ቃሊቲ ነው ያሉት፡፡ እኔ ባልሰራሁት ወንጀል ተፈርዶብኝ ቀይ ከመልበሴና ወደ ቃሊቲ እስር ቤት ከመግባቴ በፊት ነው ይህን የማስበው፡፡ ገና ቂሊንጦ ማጎሪያ ውስጥ ነኝ፡፡ ዞን ሦስት ውስጥ የገዳይነት ፍርዴን በመጠባበቅ ላይ ነኝ፡፡ ቢጫ ልብስ ነው ያለኝ፡፡ እንደ ቢጫ ወባ አስፈራሁ-መሰለኝ፡፡ እራሴ ላይ ቢጫ ወባ የወጣ መስሎኝ የሚያንገበግብ ሀሳብ የያዘኝ ለዚህ ይሆናል፡፡

እናም "ዋናው ማምለጡ ነው፤ ለጫማው በኋላ ይታሰብበታል!" ብዬ እንደማንትስ- ማምለጥን የተመኘሁት ዋናው ማምለጡ ነው ፍርድ ቤቱ የሚያስረውን ሰው በኋላ አንቂ አመጣዋለሁ። ግን ገና ለመውጣት በተልዕኮ ነው። ግን አስማቱ መጥቶ- ገና ተረጋግጦ። እንዲያውም ወደ ምን ፍጡርነት እንደምለወጥ ራሱ አላወቅኩትም። ማሰቢያ ቀጠልኩ። ወደ ምን ፍጡርነት ተለውጬ ከዚህ እስር ቤት ላምልጥ?

በእስር ቤቱ ውስጥ እየተንጎራደድኩ አሰብኩ አሰብኩና፣ አንድ ሀሳብ መጣልኝ። ለምን ወደ አይጥነት አልለወጥም? ይህ ቆንጆ ሀሳብ ነው። ወደ አይጥ ስለወጥ በቀላሉ የመትረፊያ ጥይት አይዘንብብኝም። የክላሽንኮቭም ጥይት አይመታኝም። በአጭሩ ወደ አይጥ ብለወጥ እዚህ እስር ቤት ውስጥ ከሚያስቸግሩት፣ አይጦች እንደ አንዱ ሆኜ ከዚህ እስር ቤት እወጣለሁ። ወደ አይጥ ስለወጥ በቀላሉ ወደ ቤት እገባለሁ። በቀላሉም ጠላቴን አገኘዋለሁ። ነገር ግን ወደ አይጥ ከመለወጤ ስለ አይጥ ሥነ ህይወታዊ (ባዮሎጂካል) ታሪክ ማዎቅ አለብኝ። ስለዚህ ስለአይጥ አስቀድሜ ከመሆኔ በፊት መመራመር አለብኝ። ከሆንኩ በኋላ መመራመር አይሰራም።

በቅንጦት ውሻ ስሆን፣ ውሻ እንደምሆን አላሰብኩም ነበር። ውሻ ከሆንኩ በኋላ ነው ስለውሻነቴ ያሰብኩት። እንደገና ወደ ሰውነት ለመለወጥ አንድ አመት ፈጅቶብኛል። ምክንያቱም፣ ወደ ውሻነት የተለወጥኩት፣ ወደ ሰውነት መመለሻውን አስማት ሳላጠና ነው።

ተገድጄም ቢሆን፣ አስር ቤት ውስጥ፣ ወደ ድመትነት ተለውጫለሁ። እኔን ብቻ ሳይሆን አያንንም አስማቱን አስጠንቺያት ወደ ድመትነት ተለውጣለች። ከኦጋዴን አዲስ አበባ ድረስ በስንት መከራ ደርሰን ከጥንታዊ ሳጥኔ ውስጥ ባገኘነው አስማት በመከራ ወደ ሰውነት ተለውጠናል።

አሁንም ቢሆን፣ ወደ አይጥነት ስለወጥ ግን፣ መመራመር አለብኝ። ምክንያቱም ከሆኑ በኋላ አለመሆን አይቻልም።

ስለ አይጥ አጥብቄ እያሰብኩ፣ ገና ሳልሆን፣ አይጥ የሆንኩ መሰለኝ። ነገር ግን፣ አይጥ ለመሆን ገና "ምልዋጡ" እስኪመጣ ድረስ መጠበቅ አለብኝ። የማይመጣ ሰው እንደመጠበቅ ምን አዳ ይኖራል? ትመጣለች። አያን ትመጣለች። አትቀርም። ከዛ አስማቱን መለማመድ አለብኝ። ካልሰራስ? ... የሚል በሽታ መጣብኝ። የማይሰራው ነገር ያልተሞከረ ብቻ ነው። ነገር ግን መታገሌ አልቀረም። ከራሴ ጋር ጦርነት ገጠምኩ። ይሰራል፣ ይሰራል፣ ይሰራል... እያልኩ። አስማቱ ይሰራል...

አያን የምታመጣውን አስማት እያሰብኩ ናወዝኩ። አስማቱም የሚደርሰው እኮ ስንቱን ፍተሻን ካለፈ ነው። አስማቱ ፍተሻውን እንዲያልፍ እየፀለይኩ ነው። ገና ግን የእኔን ደብዳቤ አልሰጣኋትም። እሱንም አላነበበችውም። ገና አይጥ የመሆኔን ሀሳብም ላትቀበለው ትችላለች። ስለ አይጥ ማሰቤን ግን አሁንም አላቆምኩም። እንዲያውም እስረኞችን ሰብስቤ ስለ አይጥ ለመተረክ ወሰንኩ። የማውቀውን። በዛውም ስለአይጦች ግንዛቤያቸው ምን እንደሆነ ለመረዳት ጭምር። ይህን የሥራ ፈት ሀሳብ አቁሜ ሳበቃ፣ ቆሜ

አጨበጨብኩ፡፡ ሁሉም በግርምት ተሰበሰቡ፡፡ እስከ
ምንም ነገር አልተነፈስኩም፡፡ ድምጼንም ማንም
አያውቅም፡፡ ሁልጊዜ በሹክሹክታ ነው እንደ
የምነጋገረው፡፡ ነካ እንዳደረገኝ እያሰቡ መጡ፡፡ እየፀለዩልኝ
ይሆናል- በልባቸው፡፡ ባለፈው ‹አገኘሁት› እያልኩ ስለፈ
ሰይጣን የመታኝ እብድ መስያቸው ነበር፡፡

፫

“ስሙኝ” አልኳቸው እስረኞችን፡፡ “እስከዛሬ አላወራሁም፡፡ ለምን እንዳላወራሁ ብጠየቅ ቀላል ነው መልሱ፡፡ በደል ስለበዛብኝ ነው፡፡ ባልሰራሁት ወንጀል ስለተረጠርኩ ነው፡፡”

“እስኪ ንገረን ምንድን ነው በደልህ?” አለ አንዱ ሚስቱን በመግደሉ ሁሌ የሚኩራራው እስረኛ፡፡
“አይ እኔ ስለ አይጥ ልተርክላችሁ ነው የሰበሰብኳችሁ” አልኩ፡፡ ሁሉም ሳቁብኝ፡፡ ምን የሚያስቅ ነገር በመናገሬ እንደሆነ ሳላውቅ በሳቅ ተናጋ ስፍራው፡፡ “የሚያስቅ ነገር አይደለም” አልኩ፡፡ “ስለአይጥ ነው የምተርክላችሁ፡፡ እርሱም ስለ እኛ በምሳሌ ያስረዳል፡፡ በውድቀታችን ስለሚሳለቁ ሰዎች ነው፡፡” አልኩና ተገላምጬ አየኋቸው፡፡ ቢወዱትም ባይወዱትም ንግግሬን ቀጠልኩ፡፡

“ከሩቅ ምሥራቅ የሰማሁትን ተረት ልንገራችሁ፡፡” አልኩ ተረቱን ፈረንጅ እንደተናገረው በማስመሰል፡፡ መቼም ኢትዮጵውያን ምንም የማያውቅ ፈረንጅ ስንጠቅስ ሁሉን የሚያውቅ ይመስላቸዋል፡፡ ሩቅ ምስራቅ ስል፣ አፋቸውን ከፍተው ማዳመጥ ጀመሩ፡፡ በዚህ ክፍተት ተጠቀምኩበት፡፡ “አንድ የአይጥ ንጉሥ ነበረ፡፡ ብልህ ነበር፡፡ ስለአንድ ጎረቤቱ አይጥ በውል ያውቃል፡፡ የመኸር ወቅት ነበር፡፡ አይጦች ጠገቡና የጤና ስፖርት መስራት ጀመሩ፡፡ ብልሁ የአይጦች ንጉሥ፣ ሰፊ ሜዳ ላይ አይጦች እንዲሰበሰቡ ትዕዛዝ አወጣ፡፡

እናም በነጋታው መላ አይጥ በሙሉ እዛ ሜዳ ላ
እንዲሰበሰቡ መልእክተኞቹን ላከ፡፡ በነጋታው ጄዶ- እ
ወዳለው ሜዳ፡፡ የአይጥ መዓት ገጠመው፡፡ ቁጥር ስ
የላቸውም የአይጦቹ ብዛት፡፡ ሜዳውን ሁሉ ሞልተ
ሲያበቁ እርስ በእርስ እየተገፋፉ ጠበቁት፡፡ እርሱ ሰገነት ላ
ወጣ፡፡ አስቀድመው ወታደሮቹ አዘጋጅተውለት ነበር፡፡ ሜዳ
መሀል ቀጥ ያለ ተራራ ነበረ፡፡ የአይጦች ንጉሥም እንዲ
ብሎ ተናገረ፡፡

‹አይጦች ጠግባችኋል፡፡ ወቅቱ መኸር ስለሆ
ይሆናል፡፡ ነገር ግን በጥጋብ ሰጤና እያላችሁ ስፖ
ከምትሰሩ፣ በቅጡ እናድርገው፡፡ እናም በየዓመቱ እዚህ ተራ
ላይ የወጣ ያሸንፋል፡፡ ከዛም ሜዳሊያ ይጠለቅለታ
እንግዲህ የአይጦች ማራቶን እዚህ ተራራ ላይ ይሆናል፡፡ ል
የዛሬ ዓመትም እዚህ ቦታ እንገናኛለን፡፡ ስለዚህ ሽማግሌ
እዚህ በስርዓትና በክብር ተቀመጡና፣ ወጣቶቹ ይሩጡ
ተራራውን በሩጫ ለወጣ ሜዳሊያ አስቀድሞ ቀደም ባ
የአይጥ አትሌቶች ተዘጋጅቷል፡፡ ወጥቶ ሲመለስ ይህ የክብ
መዳሊያ ይጠለቅለታል፡፡› አለና ሜዳሊያውን በክብር እያሣ
አሳያቸው ለተሰበሰበው አይጥ መንጋ ሁሉ- ሰገነቱ ላይ ሆ

ሁሉም የአይጥ ሽማግሌዎች በክብር ቦታቸው ላ
ተቀመጡ፡፡ አትሌቶቹ አይጦች ቁምጣቸውን ለብሰ
ለመሮጥ ተዘጋጁ፡፡ መአት ናቸው ሯጮቹ፡፡ ማራቶን ነ
እሩጫው፡፡

የአይጦቹ ንጉሥ ሩጫውን በፊሽካ እስጀመረ፡፡ የአይጥ
አትሌቶቹ እየተጋፉ ማራቶናቸውን ጀመሩ፡፡ የአይጡ ንጉሥ
ዞሮ ብሎ ለማይሮጡት ለሽማግሌ አይጦች ተናገረ፡፡

‹ይህንን እሩጫ ወደቀ፣ ወደቀ፣ ወደቀ... በሚል ድምፅ
አጅቡት› አለ የዓይጦች ንጉሥ፡፡ ሁሉም ሽማግሌዎች
በድንጋጤ ተያዩ፡፡ ሁሉም እሩጫውን የሚመለከቱ አይጦች
‹ወደቀ፣ ወደቀ፣ ወደቀ...› ብለው በአንድነት ጮሁ፡፡ የንጉሥ
ትዕዛዝ ነው ምን ይደረግ ብለው፡፡ ‹ወደቀ› ን ሲሰማ የአይጥ
አትሌት ሁሉ እየተናናደ መውደቅ ጀመረ፡፡ መንጋ አይጥ
ግርስስ እያለ መውደቅ ጀመረ፡፡ ግፊ የበዛበት የአይጦች
እሩጫ ተራራውን እየወጣ ነበር፡፡ ቀጥ ያለ ተራራ፡፡ ግርስስ
እያሉ ይወድቁ ጀመር፡፡

‹ወደቀ፣ ወደቀ...› የሚለው የሽማግሌ አይጦች ጩኸት
ቀጥሏል፡፡

የሚተራመሱት አይጦች ግርስስ እያሉ መውደቅ ቀጠሉ፡፡

‹ወደቀ፣ ወደቀ...› የሚለው የሽማግሌ አይጦች ጩኸት
ቀጥሏል፡፡

በወደቀው ታሪክ ሁሉም አይጦች መውደቅ ጀመሩ፡፡ ሁሉም
ማራቶን የጀመሩት አይጦች፣ አንድ በአንድ መውደቅ
ቀጠሉ፡፡ ሁሉም የአይጥ አትሌቶች መውደቅ ሆነ
ሥራቸው፡፡ በመጨረሻም አንድ አይጥ ተራራውን ወጣው፡፡
‹ወደቀ፣ወደቀ፣ ወደቀ...› የሚሉት አይጦች አንድ አይጥ
ተራራውን ወጥቶ ሲመለከቱ ጭጭ አሉ፡፡ መርፌ ቢወድቅ
እንኳ ይሰማ ነበር፡፡ ተራራውን የወጣው አይጥ፣ ተራራውን
ወጥቶ ወደታች ሲመለከት መአት አይጦች ተስፋ ቆርጠው
እየወደቁ ማራቶኑን አቋርጠው ሲመለሱ ተመለከተ፡፡ አይጡ

የማራቶንን ምልክት ካለፈ በኋላ አሸንፎ ተመለሰ፡፡ ከዚያም የአይጥ ጋዜጠኞች ጠየቁ፡፡ መልስ አልመለሰም፡፡ የአይጡ ንጉሥ ያውቅ ነበር፡፡ ብቻውን ሮጦ ብቻውን እንደሚያሸንፍ ያውቅ ነበር፡፡ እናም ለአይጥ መንጋዎች እንዲህ ሲል ተናገረ፡፡

‹እናንተ ጋዜጠኞች አትጠይቁት አይመልስላችሁም፡፡ እርሱ ወደቀ የሚለውን ቃል አልሰማም፡፡ ጎረቤቴ ሆኖ እስካሁን ድረስ አላውቅም ነበር፡፡ እሱ እኮ አይሰማም፡፡ ደንቆሮ ነው፡፡ አሁን የምናገረውንም አይሰማም፡፡ ወደቀ ወደቀ ወደቀ... የሚሉትን ቃላት አልሰማቸውም፡፡ ወደቀ የሚለው ቃል እስካሁን ስንት አይጥ ጥሎ ይሆን?› አለ የአይጦችን መንጋ በአትኩሮት እየተመለከተ፡፡ ‹ስለዚህ ወደቀን አትስሙ! ይህ አሸናፊ ያሸነፈው የወደቀን ተረት ባለመስማቱ ነው፡፡ ወደቀ እያላችሁ ስትጮሁ ሁሉ አልሰማችሁም፡፡ የእናንተን ክፉቃል ባለመስማቱ አሸነፈ፡፡ ክፉ ቃል አይውጣ ከአፋችሁ፡፡ ቃላችሁን የሰሙት አይጦች በእናንተ ቃል ወደቁ፡፡ የማይሰማው ግን አሸነፈ፡፡ አሁን ወደዚህ መጥቶ መዳሊያውን ያጥልቅ፡፡›

የአይጥ መንጋ ተገርሞ አፉን ያዘ፡፡ እናም በወደቀ ቃል ያልረቱትን እናም የወደቀን ቃል ያልሰማውን፣ እያጨበጨቡ መዳሊያውን በክብር አንገቱ ላይ ንጉሡ እስኪያጠልቁለት ድረስ፣ እጃቸው እስኪላጥ አጨበጨቡለት” ስል በአርምሞ ያዳምጠኝ የነበረ፣ በእኔ ክፍል ውስጥ፣ በዞን ሶስት ውስጥ ያሉ እስረኞች ሁሉ በጭብጨባ አናወጡት፡፡ ደነገጥኩ፡፡ እንደዚህ የተጨበጨበልኝ ስለአስማትና ስለጠልሰም ምርምሬን በእንግሊዝ ሀገር ባቀረብኩበት ወቅት ነበር፡፡

“ምን ለማለት እንደፈለግኩ ስለተረዳችሁኝ አመሰግናለሁ” አልኩ፡፡ “እና ምን ለማለት ነው? በወደቀ ቃል አትፍረሱ፡፡ የወደቀን ቃል አትስሙ፡፡ የአሸነፈን ቃል ስሙ፡፡ እዚህ የታሰራችሁት ሁሉ አንድ ቀን ፀሐይ ይወጣል ብላችሁ አስቡ፡፡ ያው በገዳይነት ተጠርጥረን አደል የታሰርነው? ያው አንድ ቀን ፀሐይ ይወጣል፡፡ ብንገድልም ባንገድልም ከዚህ በኋላ በእኛ ላይ ፀሐይ ጠልቋል፡፡ ንጋት ይመጣል፡፡ ነገር ግን ከዚህ በአሰረን ዓለም ላይ ቂም አንይዝም፡፡ ወደቀ ባሉን ላይ ቂም አንይዝም፡፡”

አንዱ ተነሳ ከመሀል፡፡ ሚስቱን በመግደሉ ጉራውን ለእስረኞች ሁሉ የሚናገር ነው፡፡ ነገር ግን ፍርድ ቤት ሲሄድ አያምንም፡፡ አንድ ዓይኑ የጠፋ ነው፡፡ በነገራችን ላይ አካሉ የጎደለ ሰው፣ ነርቡ ባተቆረጠ አካሉ ላይ ይሆናል፡፡ (ነርቡ ተራንስፎርም) ያደርጋል፡፡ አንድ እጁ የተቆረጠ ሰው ሌላ እጁ ኃይለኛ ነው፡፡ አንድ እግሩ የሰለለ በሌላኛ እግሩ ላይ ኃይለኛ ይሆናል፡፡ ቤተ ክርስቲያንም ቁሱ ሲናገሩ፣ “እንደ ኩርንችት ያላጠረ፣ እንደ ዘግባ ያልረዘመ...”ይላሉ፡፡ ያጠረም፣ የረዘመም፣ በቤተክርስቲያን መሰረት አይቀድስም፡፡ ለምን ተብሎ ቢጠየቅ አይከፋም፡፡ ነገር ግን ተናጋሪው አንድ አይኑ ስለጠፋ መሰለኝ ሌላኛ አይኑ ምን ተጨምሮለት እንደሆነ እንጃ፣ እየተዟዟረ ይመለከታል፡፡ እጅግ ተጠራጣሪ ነው፡፡ ያስታውቅበታል፡፡

“ዲዲሞስ በአርግጥ የነገርከን ታሪክ መልካም ነው፡፡ ይበል ነው፡፡ ግን ወደቀ ሳይሆን ሌላም ታሪክ አለ፡፡ ስለ እኔ ላውራ፡፡ አዳምጡኝ! በግድም ቢሆን አዳምጡኝ!...” አለ እኔ እንደቆምኩ

ታሪኩን ሊያወራ፡፡ "ገዳይ ብቻ አይደለም፣ ሟችም አናዳጅ ነው" ይላሉ አበው፡፡ እኔን ሁልጊዜ አንድ ዓይና ትለኝ ነበር ሚስቴኬ፡፡ የቀድሞዋ ሚስቴኬ፡፡ ተይ እንደዚህ አትበይኝ አልኳት፡፡ ተይ አልኳት፡፡ እንዲያውም አንድ ቀን ጓደኞቼ ፊት `እውር! በምንህ አይተኸው ነው?` አለችኝ፡፡ ‹አፍ ይዬውዕ ለሞት- አፍ ሞትን ይጠራል› እንዲሉ ቁሶች፣ ከዛም እርሷን ለማጥፋት ተዘጋጀሁ፡፡ የአገዳደል እቅዴን ነደፍኩ፡፡ መኪና ነበረችኝ፡፡ እንዲያውም ሀብታም ነኝ፡፡ ከዛም ሌሊት በተኛችበት አነሳኋት፡፡ እንዳትናገር አስቀድሞ የተዘጋጀውን ኳስ መሰል ነገር አፏ ውስጥ ጠቀጠኩት፡፡ ከዛም ወደ ሌላኛው አስቀድሜ ወደአዘጋጀሁት ክፍል ወሰድኳት፡፡ መስቀል አለ በዚህ ክፍል ውስጥ፡፡ ለብሳ የነበረውን ፒጃማ አወለቅኩት፡፡ መለመለዋን ቀረች፡፡ ከዛም በትግል መስቀሉ ላይ ቸነርኳት፡፡ እግሯን እንደ ክርስቶስ በአንድ አጣምሬ በአስራሁለት ቁጥር ሚስማር ሰፋሁላት ከመስቀሉ ጋር፡፡ እጆቿንም ግራና ቀኝ በአስራሁለት ቁጥር ሚስማር ሰፋሁላት፡፡ ከዛም መስቀሉን እንደ ጴጥሮስ ዘቅዝቁ ሰቀልኩት፡፡ እስከ አሁን አልሞተችም ነበር፡፡ ከዛም ተናገርኳት፡፡ አድኚኝ፡፡ አንድ አይኔን አብሪልኝ፡፡ የእኔ ክርስቶስ! አድኚኝ? አንድ አይኔን አብሪልኝ፡፡ አፏ ውስጥ ያለው ኳስ ከለከላት እንጂ ብዙ ትናገር ነበር፡፡ ከዛም እንደ እኔ፣ አይኗን በአስራ ሁለት ቁጥር ሚስማር አጠፋሁላት፡፡"

"በቃ! በቃ!" አሉ አንድ ሽማግሌ፡፡ "በቅርቡ በታቦት መስረቅ ተጠርጥረው የገቡ ናቸው፡፡ ታቦት መስረቃቸው ብቻም ሳይሆን ታቦቱን የሚጠብቀውን ገድለዋል ተብለው ነው እኛን የተቀላቀሉት"

"ዝም በል!" አለው አንድ ዓይናው፡፡ "አንድዜ ላውራ!"

"ንግግርህ የሆረር ስለሆነ እኮ ነው!" አሉ ቁሱ፡፡ ማለትም ባይፈረድባቸውም ያፈረሱት ቁስ ብለን ነው ዘወትር የምንጠራቸው፡፡

"እዚህ እስር ቤት እኮ ከዚህ የበለጠ ታሪክ አለ፡፡ ስለማትናገሩት ነው እንጂ፡፡ የእኔ ሚስቴኬን መግደል ያስገርማችኋል እንዴ? ስንት ታሪክ ይዛችሁ ታስራችሁ? እኔ የምናገረው፣ ለመርማሪ ፖሊስ በፍፁም የማልናገረውን ነው፡፡ አዳምጡኝና ልጨርስ፡፡"

"እሺ ቀጥል..."

አንድ ዓይናው ቀጠለ፡፡

"ከዛም አንድ እግሯን ቆረጥኩት፡፡ እንደ አለላ ተረተርኩት፡፡ እንደ አለላ ተረተርኩት እላለሁ እንዴ? በመከራ ነው የተረተርኩት፡፡ እሷን ለማግባት ሳይሆን፣ እርሱዋን ለመስነጣጠቅ ነበር የተቸገርኩት፡፡ በተለያዩ ፔስታሎች የተቆራረጠውን ገላ ከተትኩት፡፡ በመኪናዬ ጭኔም፣ አንዱን ደብረዘይት፣ አንዱን ናዝሬት፣ አንዱን ዋቢ ሸበሌ ወንዝ ከተትኩት፡፡ አንዱን ድሬዳዋ ጣልኩት፡፡ የእርሷ አፅም ያላበላሸው ከተማ ሄጄ አደርኩ፡፡ ሐረር፡፡ አጽሟን ዘርቼው ተመለስኩ፡፡ አዲስ አበባ ተመለስኩ፡፡ ከዛም እየቆዘምኩ ሥራዬን ማከናወን ቀጠልኩ፡፡ አንድ ቀን ፖሊስ ቤቴ ድረስ መጣ፡፡ ሉካ ወንዝ ውስጥ መክተት የነበረብኝ ጭንቅላቷን ነበር፡፡ ደብረዘይት ላይ ጭንቅላቷን ጥየው ኖሯል፡፡ ጭንቅላቷን ፎቶ አንስተው፣ እንደገና ሠዓሊ ቁልጭ እርሷን አስመስሎ ስሎላቸው፣ ነበረ የመጡት እኔ ዘንድ፡፡"

"አልወለደችም?" ጠየቅኩት እኔ፡፡

"መሀን ነበረች" አለ ቀለጠፍ ብሎ አንድ ዓይናው፡፡

"አሁን አልተፀፀትክም?"

"... ወንጀልን ስትፈፅመው አትፀፀትም፡፡ ከዛ በኋላ ግን ወንጀሉን እንዴት ልደብቀው ትላለህ...ነፃ ሆነህ መኖር ትፈልጋለህ! ወንጀሉን የሚያጣራ አካል እንዳይመጣ ትፀልያለህ! ሆኖም ለማን እንደምትፀልይ አይገባህም፡፡ ፈጣሪን ትረግመዋለህ፡፡ እርሷን የሰጠኸኝ ምን አድርጌህ ነው ትለዋለህ፡፡"

"ትፀልያለህ ደግሞ?"

"በደመ ነፍስ ትፀልያለህ፡፡ ወንጀል እንደሰራህ እኮ ለአንተ ግልፅ አይደለም፡፡ ለአንተ እኮ ፍትህን ነው ያሰፈንከው፡፡ በነገራችን ላይ፣ ስለ ጅሀድ አንድ እኛ የማናውቀው ነገር አለ፡፡ ጅሀድ የሚታወጀው አላህን አላመልክም ባለ ሰው ላይ ነው፡፡ አላህን በታቃወመ ሁሉ ጅሀድ ታውጅበታለህ፡፡ ምክንያቱም በክርስትና ሃይማኖትም ፈጣሪ ምድርን ኃጢአት ሰራች ብሎ አጥፍቷታል አይደል? አላህ ተቆጥቶ ምድርን እንዳያፈርሳት ቆሻሾችን ሰዎች ማስወገድ ነው የጅሀድ ጽንሰ ሀሳብ፡፡ ስለዚህ በአንተ ላይ ኃጢአት የሚሰሩትን ሰዎች ሳትውል ሳታድር ወደ መጡበት ትመልሳቸዋለህ፡፡ በቃ!..."

"ያንተ ነገር ሳስበው በጸበልም በዱላም አይለቅም! እድሜህ ደግሞ ለማስተካከል አይመችም!" አቋረጥኩት፡፡ ጥቂት ተገለገለ፡፡ እኔን ሊማታ፡፡ "ወይ ነዶ!" ብዬ ንግግሬን ቀጠልኩ፡፡

"የእኔ ግን ከዚህ ይለያል" አልኩ ራሴ፡፡ "ልጅ ወልዳልኝ ስለነበር፣ ልጆቼ ይበቁኛል ብዬ ነው የጠፋሁት፡፡ ጓደኛዬን አግብታው ነበር፡፡ እርሱም በእኔ ይቀና ስለነበር ነው እርሷን ያገባት፡፡ እንዳተው ሀብታም ነበርኩ፡፡ ነገር ግን ከልጆቼ በላይ አይሆንም ብዬ ነው ሁሉንም ትቼላቸው የተሰደድኩት፡፡"

"አበዛኸው!" አለኝ አንዱ ታሳሪ፡፡ "ይቅርታ ሲበዛ ከሞት ይበረታል፡፡ ለምን ተገቢውን ቅጣት አልሰጣሃትም ነበር? ያው ነው ተመሳሳይ ታሪክ ነው የነገራችሁን፡፡ በይቅርታ ከምትገላት ብትገድላት ይሻላት ነበር፡፡ ...ልጅማ አሁን እንጂ ታቅዶ የሚወለደው ድሮ በእኛ ጊዜ መርጠን አንወለድም ነበር፡፡ ብንመርጥማ ኑሮ እዚህ ደሀ ሀገር አንመጣም፡፡ እኔን ፈጣሪ ምረጥ ቢለኝ እዚህ ደሃ ሀገር አልወለድም ነበር፡፡ ከበለፀጉት ሀገራት የሀብታም ልጅ አድርገህ ፍጠረኝ ነበር የምለው፡፡ ወይ አሜሪካ፣ እንግሊዝ፣ ጀርመን፣ ፈረንሳይ ... እለው ነበር፡፡ ነገር ግን በሀብታም ሀገርም ቢሆን ከአንድ ጎዳና ተዳዳሪ ደሃ ሰው መወለድ አልፈልግም፡፡ እኔን ፈጣሪ ሲፈጥረኝ ቢያማክረኝ ኖሮ ከበለፀገ ሀገር፣ የበለፀገ ሰው ልጅ አድርገህ ፍጠረኝ እለው ነበር፡፡ ገና ሳልወለድ ማጅራታቸውን እመታቸው ነበር ማለት ነው፡፡ እና ልጆችህን ይዘህ መሄድህን ወድጄልሃለሁ፡፡ እነርሱ በሀብቱ ይደሰቱበት ማለትህ ግን አግባብ አይደለም፡፡ ስትፈታ እንዲህ ያደረገህን ጓደኛህን እንደምትበቀለው ተስፋ አደርጋለሁ፡፡"

እኔ ቀጠልኩ፡፡ "... ከዛም ንብረቷን ሁሉ ወደ ራሱ አዙሮ ሲበቃው ጥሏት ጠፋ፡፡ ከዛም ቤቴ ድረስ፣ ይቅርታ ለመጠየቅ መጣች፡፡ ይቅርታ ለጠየቀ መልሱ ይቅርታ ነውና ከራሴ ጋር ስሟገት ይዛ የመጣችውን መርዝ ጠጥታ ሞተች፡፡ እኒም አፋፍሼ ሀኪም ቤት ብወስዳትም አልተረፈችም፡፡"

"በምን ገባህ ታዲያ?" አለኝ ራሱ - አንድ ዓይናው፡፡

"በእርሷ ሞት ምክንያት ተጠርጥሬ ነዋ!"

"አይ ሕይወት!" አለ ቂሱ፡፡ እስካሁን እንደገደለም፣ እንደሰረቀም፣ አልታወቀም፡፡ ለማንም አያወራም፡፡ "ላንዱ ሕይወት፣ ላንዱ ሞት! አዙሪት!" ካለ በኋላ፤ "በአቡነ ዘበሰማያት ላሳርገው ታዲያ የዛሬውን መልካም ንግግር?"

"አንፈልግም!" አለ አንድ ዓይናው፡፡

"ንግግሬን እናጠቃለው! ስለ አይጥ ታሪክ... እውቀት ያገኘሁት እውቀት ከማገኝበት ቦታ ነው፡፡ ይህ የአይጥ ታሪክ የህይወቴ መርህ ለመሆን አላገደውም፡፡ እናንተም፣የወደቀን ታሪክ እናዳትሰሙ እማፀናችኋለሁ፡፡ የአሸናፊነትን ታሪክ እየሰማችሁ፣ ከዚህ እስር ቤት ስትወጡ ቂም እንዳትይዙ አለምናችኋለሁ" አልኩ፡፡ ሙሉው እስረኛ አጨበጨበልኝ፡፡ ይበቃናል ነው መሰለኝ፡፡ ወይም የማጨብጨብ አባዜ ስለያዘን ይሆናል፡፡ በአሁኑ ጊዜ ያላጨበጨብንበት ርዕሰ ጉዳይ ያለ አልመሰለኝም፡፡ የቴሌቪዥን ጣቢያዎች ሁሉ የሚያስጨበጭብ ሰው ይዘው ይቀርባሉ፡፡ "ውሃ ሲወስድ እያሳሳቀ ነው" ይላሉ አበው፡፡ ይህም በቀላሉ ታናሽ ጉዳይ ማንሳት ነው፡፡

እያንዳንዱን ሰው በሳቅ መፍጀት ካማረህ ውስጡን ንካው፡፡ ቁስሉን ንካው፡፡ ቁስሉ ስለሚበላው ይስቃል፡፡ ያጨበጭባል፡፡ ለሆነ ላልሆነው አጨብጫቢ በዝቷል፡፡ ቢጫ የለበሰው ሁሉ አጨበጨበልኝ፡፡ ሳጥን በመሰለ ዛኒጋባ ውስጥ እንኖራለን፡፡ ዛኒጋባው ሁሉ የአጨበጨበልኝ መሰለኝ፡፡ ወዲያው ፖሊስ መጣ፡፡

"እንደ ባለፈው ልታቃጥሉት ነው?" አለ በሩ ላይ፡፡ ባለፈው እኔ ከመግባቴ በፊት የቂሊንጦ እስር ቤት ተቃጥሎ ነበር፡፡ ቃጠሎውን ያስነሱት ግን እነማን እንደ ሆኑ አልታወቁም፡፡ የፖለቲካ እስረኞች ናቸው የሚል ጥርጣሬ አለ፡፡ በጥቂቱ ቂሊንጦ ውስጥ ከሃያ ሶስት በላይ የሚሆኑ እስረኞች ሞተዋል፡፡ እሳት የበላው ሰው መለየት ስለሚከብድ ሌላውን የቀበረ ሰው ይኖራል፡፡ ዋናው መቀበሩ ነው፡፡ እዚህ ተፈርዶበት በመከራ ከሚኖር ወደሌላኛው አለም ቢሄድ ያዋጣዋል፡፡ እንዲያውም በሌላ ሟች ስም ከተለቀሰለት በኋላ፣ እንዲያውም ቀብሩ ከተፈፀመ በኋላ፣ ቤቱ የደረሰ ሰው አለ ሲሉ ሰምቻለሁ፡፡ ንፍሮ ለመብላት ደረሰ፡፡ ቀብሩ ከተፈፀመ በኋላ፡፡ ግር ይላል አይደል?

ማንም የመለሰለት የለም ውጭ ቆሞ ለሚጠይቀው ፖሊስ፡፡

፬

አያንን መጠበቁን ቀጠልኩ፡፡ በዛውም ስላለሁበት እስር ቤ
እያሰላሰልኩ፡፡ ‹ቂሊንጦ›...ማለት ምን ማለት ነው
ስጠይቅ ‹ዛፍ› ማለት እንደሆነ ነገሩኝ፡፡ የምን ዛፍ ነው
ልጠይቅ ስል ሀሳቤን ሰበሰብኩት፡፡ ዛፍ ሞልቷል በሃገራችን
የቼገረን ነገር ፍቅር ነው፡፡ ዛፍ ሞልቶ ሰው ከሌለ
ይጠቅመናል? ብዬ ዝም አልኩ፡፡ ድሮ ሳልታሰር በፊት አ
ከፈረንጅ ጋር ያወራሁት ነገር ትዝ አለኝ፡፡ ስለ ሀገራ
ሙዚቃ ነው ያወራሁት፡፡ እና በተንቀሳቃሽ ስልኬ ላይ አ
የኢትዮጵያን ሙዚቃ አሳየሁት፡፡ ሙዚቃው የፋ
የቀረርቶ ሙዚቃ ነው፡፡ ዘፋኙ የአባቶቹን ጠብመንጃ ጎ
ይዞ ያቅራራል፤ ይፎክራል፡፡

"...ወይኔ ተበላሽሁ!
ወይኔ ተበላሽሁ!
አንበሳ ገድዬ
ለድኩላ ሸሸሁ!..." እያለ ያቅራራል፤ ይፎክራል፡፡

ፈረንጁ ተመሰጠ፡፡ ከጨረሰ በኋላ ጠየቅኩት ፈረንጁ
ምንድን ነው ተመስጠህ የምታየው አልኩት፡፡

"አልታሰረም?" አለኝ፡፡

"ለምን ይታሰራል?" አልኩት መልሼ፡፡

"የያዘው በቅርስነት የሚቀመጥ መሳሪያ ነው" አለኝ፡፡"ይ
መሳሪያ የተሠራው ከሁለተኛው አለም ጦርነት በፊት ነው፡፡"

"እናንተ ሀገር ጠብመንጃ ይዞ እንደዚህ የሚፎክር ሰ
የለም?"

"የለም፡፡ ግን ጠብ-መንጃ በዩሱቁ ሞልቷል፡፡ እንዲህ ተይዞ ሲዘፈን አይቼ አላውቅም"አለኝ፡፡

እኛ ሀገር ግን ፋከራና ቀረርቶ በጠብ-መንጃ ነው የሚያምረው፡፡ የአማራው ፋከራና ቀረርቶ ያለጠብመንጃ አያምርም፡፡ የአፋሩ ጭፈራ ያለ ጨቤ አይደምቅም፡፡ የኦሮሞው ረገዳ ያለ ዱላ አይደምቅም፡፡ አስቸጋሪው ነገር በሽመሉ መጨፈሩ ነው፡፡ ምክንያቱም ገና ያላደጉት ዛፎች በአጭሩ ይቀጫሉ፡፡ በየአንዱንዱ ቤት ያለው ሽመል ኢትዮጵያ ውስጥ ቢፀድቅ፣ ኢትዮጵያ ትሞሸር ነበር-በቁጥቋጦ፡፡ ይህን የሚያደርገው ግን የኦሮንን መቋሚያ ያፀደቀው ፈጣሪ ነው፡፡ ወደዚህ ግቢ ልመለስ መሰለኝ፡፡ ይህችን ዞር ዞር እያልኩ ያሰብኳትን ሀሳቤን እንኳ የዘረኝነት ትርጉም እንዳይሰጠብኝ፣ ወደ ቂሊንጦ ዞርኩ- ወደታሰርኩበት ቤት፡፡

ቂሊንጦን የሰጠው የአዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ ነው፡፡ ይህ ለእስር ቤት፣ ቤት የሰጠው ትምህርት ቤት እውነተኛ ሥራው ከዚህ ይጀምራል፡፡ ዩኒቨርሲቲ ማለት ዩኒቨርሳል እውቀት የሚገበይበት፣ አለምዓቀፍ እውቀትን የምንሸምትበት ነበር፡፡ ወይም ዩኒቨርስቲ ማለት ማንም ይሁን ማንም ፖለቲከኛ 'ማይዘውረው፣ የራሱ አውቶኖሚ ስልጣን ያለው ነበር፡፡ ነገር ግን አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርስቲ እንደዛ አይደለም፡፡ የቀዳው አለቃው ከሆነው ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ነው፡፡ ይህ ዩኒቨርሲቲ ኢትዮጵያ ውስጥ ላሉት ዩኒቨርሲቲ አብነታቸው ነው፡፡ የቀድሞው ቀኃስ ዩኒቨርሲቲ ጥሩ ጥሩ ሰዎችን እንዳስተማረ ሁሉ፣ ክፉ ክፉ ሰዎችም የወጡበት፣ ካድሬ የሚሰለጥንበት፣ የካድሬ ምልመላ

የሚካሄድበት እንደሆን ይታወቃል። ምክንያቱም የዘረኝነት ዘር የተበተነው እዚህ ነው። እዚህ አላበቃም ‹ዘሩ› ሲወጣ በዘረኝነት እንደተመረቁ ሁሉ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ህዝቡን በአሉት። በዘር በዘር ከፋፈሉት የተመረቁት በዘረኝነት እንደሆን ሁሉ። የማይመሩ ተማሪዎች ጾር ሚጠቡበት ነው። ሀገሪቷን ያፈራረሷትን አብዛኞቹን ሰዎችን፣ ትምህርት ያስወጠነውም አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ነው። ሊቀጥል፣ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በኩረ መካነ አዕምሮ ነው። የሀገርን ዕጣ ፈንታ የሚመነጨውም በእርሱ ነው። የሌሉትን ዩኒቨርሲቲዎች ፍናት የማረት ታሪካዊ ኃላፊነት ነበረበት። ነገሩ በእርሱ አምሳል ነው የፈጠራቸው። በእርሱ አምሳል ነው ያበጃቸው። በነበር ቀረ ነበርንቱ። አሁን ላለንበት ቀውስ ጠብታ መፍትሄ አላመጣም። እውነቱን ስናወራ ያማል።

ሀገሪቷን በደም ያቀለማት አብዮታዊ እርምጃ ከመወሰዱ በፊት፣ የመከፋፈልን ዕንስ ሀሳብ ከሩሲያ ተቀድቶ የገባው በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ በኩል ነው። የችግሮች ሁሉ ምንጭ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ነው።ማንኛውም ዩኒቨርሲቲ በምርምሩ ችግሮችን ቀስ በቀስ ይፈታል። አሁን ላለው ችግር ግን መንስኤው በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ውስጥ በብሔር ላይ ያተኮረ ስብስት በመሰበኩ ነው። የብሔር ፖለቲካ የተፈጠረውና እንደ ጎላ ድስት ከስሎ የወጣው በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ግቢ ውስጥ ነው። ስለዘር በተነሳ ቁጥር ዋለልኝ መኮነን ይጠቀሳል። የዋለልኝ ሀሳብ ጥሩ ቢሆንም ሀገሪቷ መከፋፈል የጀመረችው እሱ ባመጣው ሀሳብ ነው። አሁን ሀገሪቷ በእርሱ ሀሳብ መከፋፈሏን ቢያውቅ ኖሮ፣ "የዘር ቦንብ" በማፀደቁ፣ እንደ ኖቤል ቦንብን ሠርቶ እርሱን ሀሳብ

በማፍለቁ ተፀጽቶ "የኖቤል" ሽልማትን ስለሰላም በሰበኩ ሰዎች እንደሚሸለሙት ሁሉ፣ ዘረኝነትን የታገሉ ሰዎችን "ዋለልኝ" የሚል ሽልማት ያዘጋጅ ነበር። እኔም የመጀመሪያውን ሽልማት እወስደው ነበር።

ዋለልኝ ስለ መከፋፈል የጻፈው፣ በ1969 ዓመተ ምህረት ነበር። ነገር ግን ሌንሮ ቱምቱ በብዕር ስም አራገበው። አሁን እንድርያስ እሸቱ ይባላል። ይህን የመከፋፈል አጀንዳ ያደረገውና አበክሮ የገፋው ፕሮፌሰር እንድርያስ እሸቱ ነው በ1971 ዓመተ ምህረት። ነገር ግን እንድርያስ እሸቱ በሌንሮ ቱምቱ የብዕር ስም ያራገበው በ1971 ዓመተ ምህረት ነበር። እስከ አሁንም ከቤተ መንግሥት አለቀቀም። እርሱን በቴሌቪዝን ባየሁት ቁጥር አንድነትን ትቼ መለያዬትን አስባለሁ። ንስሀ እንዳይገቡ ደግሞ ፈጣሪን የካዱ ሰዎች ናቸው። እስካሁንም ሶሻሊስት ናቸው። መንግሥትን ሲያማክሩ፣ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ብለው እየሰበኩ ነው። በአብዮታዊ ዴሞክራሲ መንገድ በቅርብ ተጉዘን ሶሻሊስት ርዕዮተ አለምን እንደርስበታለን ብለው ነው አብዮታዊ ዴሞክራሲን የጀመሩት። አንወሻሽ። የነቀርሳችን መሠረት ካልታወቀ፣ የመዳን ቀን ሩቅ ነው።

በተሰበክነው ስብከት መሠረት እኛ በህብረት መሥራት አንችልም። በግለሰብ ደረጃ ግን እንችላለን። ሩጫ እንችላለን፣ እግር ኳስ አንችልም። ሜዳ ታጥቶ አይደለም። በህብረት መስራት ስለማንቺል ነው። ብሔር ሆነን የሰራነው አንድም ቅርስ የለም። ብሔር ሆነን ለእኛ የማይታገሉ መሪዎች እንመርጣለን እንጂ ምን እንደሰሩ አንጠይቅም። ብንጠይቅም ሀገሪቷ ደህ ናት ይሉናል።

ሩጫ እንችላለን ያልኩትን በአትሌቶቻችን ማረጋ
እንችላለን፡፡ አትሌት ግለሰብ ነው፡፡ ይህም እግር ካ
እንደማሳያ መጠቀም የለብህም ካላችሁኝ፣ የቅብብል ስፖ
አንችልም እላችኋለሁ፡፡ ይህ የቅብብል ስፖርት አራት በአ
ሰው የሚተገበር ነው፡፡ እኛ ኢትዮጵያውያን በግለሰብ ይ
ይሳካልናል፡፡ በአለምአቀፍ ደረጃ እንኳ ብዙ ሳይንቲስ
አሉን፡፡ በግለሰብ ደረጃ፡፡

ኢትዮጵያዊዉን ተመሳሳይ ሀሳብ በግለሰብ ደረጃ ስታወራ
መልአክ ሆኖ ይቀበልሃል፡፡ ግን ተመሳሳዩን ሀሳብ ይ
ምንም ሳትቀይር፣ በህብረት ስታወራው ደግሞ ሰይ
ይሆኑብሃል፡፡ በግል ‹ጂኒየሶች› ነን፡፡ በህብረት ደግሞ እ
ደደቦች ነን፡፡ በነካ ልቡናዬ ስለመለያዬት ላውራ፡፡

መለያዬት ማለት “በአብዛቸው- አጥፋቸው” ህግ የሚ
ሰይጣናዊ ህግ ነው፡፡ ይህ ምሳሌ እውን ቢሆን ኖ
የሚፈጠረውን መጀመሪያ እንይ፡፡ መከፋፈል ያምርብ
ካሉት ከእነርሱ እንጀምር፡፡ አይበለውና ኢትዮጵያ ብተከፋ
ኖሮ ክፍፍሉ አይቆምም፡፡ ለምሳሌ ከትግራይ እንጀምር
በትግርኛ ተናጋሪነት ስም ብዙ ሰዎች ተደፍጥጠዋ
ትግራይ ናችሁ ተብለው በአንድ ክልል ውስጥ ገብተዋ
በቋንቋ ሳይሆን በዘይቤ መከፋፈላችን የማይቀር ነ
የትግርኛ ዘይቤአቸው ይለያያሉና፣ ብዙ ብሔሮችን (እነ
እንደሚሉት) የጨፈለቀው የትግራይ ሪፐብሊክ ሀገር ቢ
ጠቡ የሚጀምረው ከውስጥ ነው፡፡ የአክሱም ትግራይ፣ የአ
ትግራይ፣ የአጋመ ትግራይ፣ የሽረ ትግራይ፣ የወልዋ
ትግራይ (የትግራይ ጉራጌዎች ተብለው ይጠራሉ፡፡ እኔ ብ

የትግራይ ሰዎችን ጠይቄአለሁ፡፡ በእነሱ በኩል ነው
መንግሥት የሚሰልለን? ብዬ አንዳንድ ደህንነቶችን ሁሉ
ጠይቄ ነበር፡፡ መንግሥት ‹ቆራሊዮ እየሰራችሁ በዛውም
የእኛን ሥራ ሥሩ› ብሎ ቢሞክርም እኛ ሥራችንን እንጂ
አንሰልልም እያሉ መጀመሪያ ያመፁት እነርሱ ናቸው፡፡
እንደወልዋሎ ለሥራ ብንዘጋጅ ኖሮ ይህኔ ተመፅዋቾች
አንሆንም ነበር)፣ ከዛም ክፍፍሉ አይቆምም፡፡ የኢሮብ ሀገር፣
የኩናማ ሀገር፣ የኢቫላ ሀገር (ኢቫላ በሙሉ የአፋር ሹሞች
ናቸው፡፡ እነርሱም በህውሃት ቁጥጥር ሥር ነው ያሉት፡፡
አሳይታ ስልጣን የለውም፡፡ እንዴውም በዚህ ምክንያት
ውስጣዊ ጭቅጭቅ አለ)፣ ... በወዘተ ክፍፍሉ የሚጀምረው
ከዛው ከትግራይ ውስጥ ነው፡፡ ይህን አሜን ብሎ የማይቀበል
ትግራይ ግን፣ ኢትዮጵያ ብትከፋፈል ይወዳል፡፡ ክፍፍሉ
ከውስጥ ነው የሚጀምረው፡፡

በመጨረሻም ከጎረቤት ሀገር ከአማራ ካሉት ጋር በድንበር
መጣላታቸው አይቀርም፡፡ ጦርነቱም ከተጀመረ መብረጃ
የለውም፡፡ በቅማንት ጉዳይ (እነርሱ የሚያደራጁት ነው
ተብለው ስለሚጠረጠሩ፣ በዚህ በኩል ቅማንትን ረግጠው
ከቤኒሻንጉል ድረስ የእነርሱ ክልል ለማድረግ)፣ በወልቃይት
ጉዳይ፣ በራያ ጉዳይ፣ እና በሌሎችም አማራ ብለው
ከሰየሙት ኃይል ጋር መከሳከሳቸው የማይቀር ነው፡፡
አያድርገውና፡፡ “የአብዛቸው - አጥፋቸው ህግ” እውን
አይሁን፡፡

እስካሁን ድረስ በኢትዮጵያዊነቱ የማናማው አማራም ሀገር
ከተሰጠው፣ በዘይቤ መከፋፈሉ የማይቀር ነው፡፡ እኛ አማርኛ
እንናገራለን እንላለን፡፡ ግን ብዙ ዘይቤ ያለባቸውና

የማንሰማቸው አማርኛዎች አሉ፡፡ የወሎ አማራ፣ የጎንደር
አማራ፣ የጎጃም አማራ፣ የሸዋ አማራ... ወዘተ ተብሎ
መከፋፈሉ የማይቀር ነው፡፡ እና ሌሎችም ብሔሮች ሀገር
ስጡን ብለው መጠየቃቸው አይቀሬ ነው፡፡ የጋፋት ሀገር
(የጋፋት ቋንቋ ጠፍቷል ሲሉ ሰምቻለሁ፡፡ ነገር ግን ሆላዕና
አንዳንድ ታላላቅ ሰዎች እንደሚኖሩ ሰምቻለሁ)፣ የወይጦ
ሀገር፣ የቅማንት ሀገር፣ የአገው ሀገር፣ እናም የወዘተ ሀገር
ተብሎም ይከፋፈላል፡፡ እናም በድንበር ይገባኛል ጥያቄም
በራሳቸው አምሳል በሰሩት ሀገር፣ በቆረቆሩት ምድር
መጣላታቸው አይቀርም፡፡ ይህን አሜን ብሎ የማይቀበል
አማራ ግን፣ ኢትዮጵያ ብትከፋፈል ይወዳል፡፡ ክፍፍሉ
ከውስጥ ነው የሚጀምረው፡፡ አያድርገውና፡፡ "የአብዛቸው -
አጥፋቸው ሀግ" እውን አይሁን፡፡

ደግሞ ወደታች እንውረድና ሁሉንም እናዳርስ፣ ማን
ተከፋፍሎ ማን ይቀራል? ስልጣን ካልተሰጠን እንገነጠላለን፣
ብለው ሲያስቸግሩ የነበሩትን እናዳርስ፡፡ እርስ በእርስ
አልተግባቡም እንጂ አሁን ስልጣን ሲሰጣቸው እኔን ነው
ቀድሞ ደስ ያለኝ፡፡ ባልፈታም፡፡ እነርሱም ሀገራቸው ናት -
ኢትዮጵያ፡፡ ስልጣኑን ለእነርሱ ሰጥተን እኛ ወደ ነጥባችን
እንመለስ፡፡ ኦሮሞ ሀገር ሆነ ብለን ብናስብ ደግሞ መግባባት
አይችሉም፡፡ አንዱ እኔን የመሰለ ኦሮሞ የለም በማለት
ይከሳከሳሉ፡፡ በኦሮምኛ ዘይቤአቸው የማይግባቡትን
እንከፋፍላቸው፡፡ የቦረና ኦሮሞ፣ የጉጂ ኦሮሞ፣ የወለጋ
ኦሮሞ፣ የሸዋ ኦሮሞ (አማራ ነው ይሉታል)፣ የአርሲ
ኦሮሞ፣ የባሌ ኦሮሞ፣ የሀረር ኦሮሞ... በወዘተ ይከፋፈላሉ፡፡
እናም ሌሎች ብሔሮች ሀገር ይሰጠን ይላሉ፡፡ ይህን ክፍፍል
ለማጥፋት በገዳ እንተሳሰራለን ይላሉ፡፡ ገዳ ሥርዓት

ዴሞክራሲያዊ ነው የሚሉት መሃይም ምሁራን ያስቁኛል፡፡
ዴሞክራሲ እኮ ሀገር የለውም፡፡ ለተጠቀመበት ይሆናል፡፡ በገዳ
ሥርዓት ግን ሁሉም ሰው ኦሮሞ መሆን አለበት፡፡ ይህ
በእርግጥ ጥንታዊ አባቶቻችን ያቆዩልን ሥርዓት በመሆኑ
በአክብረን ባህሉን ብናስቀምጠው አይከፋኝም፡፡ ሃይማኖታዊ
ነው ወይስ በርዕዮተ ዓለም ደረጃ ዘመናዊ ነው? የሚለውን
ጥያቄ እንዳዘለ ነው፡፡ "ዋቃ" እያለ፣ እንደዘመናዊ ሥርዓት
መቁጠር ተገቢነት የሌለው ነው፡፡ ወሸላ (ሲምቦሉ) ግንባሩ
ላይ አስሮ ከሚዞር ሽማግሌ ጋር አብረው እየዞሩ፣ ሴኩላር
ነው እንደ ዴሞክራሲ ሲሉ አያፍሩም? ይህንን አብራርተው
ሲያበቁ ነው በዓለም ላይ መዝራት ሀሳቡን፡፡ የገዳ ሥርዓት
ኦሮሞን የማስፋፋት ህልም ነው፡፡ አመላመሉም አንድ በገዳ
ሥርዓት ውስጥ የሚገባ ሰው ኃጢአት መሥራት የለበትም፡፡
ጻድቅ መሆን አለበት፡፡ ሰው ሆኖ ስህተት የማይሰራ ሰው
ደግሞ የለም፡፡ ጨዋ ሰው ታሪክ የለውም፡፡ እውነት እውነቱን
ተናግረን እንዳን፡፡ እበጡ ይፍረጥ! በደንብ እናፍረጥርጠውና
በደንብ እንታከም (ለማንም ከማሸርገድ ይልቅ)፡፡ ይህ ሃያ
አንደኛው ክፍለ ዘመን ነው፡፡ እኔ የምፈልገው በአስተሳሰብ
መመራትን ነው፡፡ በገዳ ሥርዓት ውስጥ የተረገጡት
ማህበረሰቦች ወደ ኋላ ታሪካቸውን ቢያጠኑ ኦሮምኛ
ለምደዋል እንጂ ኦሮሞ ያልሆኑት ብዙ ዝርያዎች አሉ፡፡
‹በአሲሚሌሽን› (አሁን ሲያቆላምጡት አቃፊነት የሚሉት)
ህግ የተዋጡ ሌላ ብሔሮች ቢወጡ የኦሮሞ ህዝብ አሁን
ያለውን ቁጥር ይቀንሱት ነበር፡፡ ያበጠው ይፈንዳና እንዳን፡፡
ይህን አሜን ብሎ የማይቀበል ኦሮሞ ግን፣ ኢትዮጵያ
ብትከፋፈል ይወዳል፡፡ ክፍፍሉ ከውስጥ ከራሱ ከኦሮሞ ነው
የሚጀምረው፡፡ ሆኖም "የአብዛቸው - አጥፋቸው" ህግ እውን
እንዳይሆን መራገሜን አላቆምኩም፡፡ ብዙ ስትሆን ትጠፋለህ፡፡

የደቡብ ነገር ጥቃቅንና አነስታኛውን ትተን፣ ሃምሳ በላይ ሀገራት በመሆናቸው ክፍፍሉ በተሟላ ሁኔታ ይደርሳቸዋል። ከሃምሳ በላይ ሀገራት መጥራት ቀርቶ ማሰብም ያሰለቻል። ምክንያቱም፣ አፍሪካ ውስጥ ያሉ ሀገራት እንኳን ሃምሳ አራት ናቸው። ኢትዮጵያ ብቻ ብትዘረዘር የደቡቡን ሳንቆጥር፣ ከአፍሪካ ሀገራት ቁጥር በላይ ትሆናለች። ከዛም የእርስ በእርስ ጦርነቱ ይቀጥላል። ከደቡብ ህዝቦች አንዱን ብቻ ልምዘዝ። አንድ በኦሞ ሸለቆ ውስጥ ያለ ኦንጎታ የሚባል ህዝብ አለ። ብራይሌዎች እየተባሉ ይጠራሉ። ነገር ግን እንዳጠናሁት ብራይሌ ስድብ ነው። በዚህ ስም መጠራቱን አይፈልጉትም። በኦንጎታ መንደር ውስጥ አርባ ስምንት የሚሆኑ የህዝቡ አባላት አሉ። እነዚህ አርባ ስምንቱ ህዝቦች ደግሞ በአምስት ጎሳ ተከፋፍለዋል። እንዳይዋለዱ ደግሞ አንዱ ከአንዱ ጋር አይጋባም። አንዱ ጎሳ ሌላኛውን ጎሳ ይንቀዋል። በዚህ መንገድ ዘራቸው ሊጠፋ አንድ ብቻ ሰው ነው ቋንቋውን የሚችለው። ጥንት አንድ ፈረንጅ መጥቶ አጥንቷቸው ነበር። ቋንቋቸውንም 180 ቃላት መዝግቦ ሄዶ ነበር። እኔ ግን 251 ቃላታቸውን መዝግቤአለሁ። ከቀረው ሽማግሌ። ይህን አሜን ብሎ የማይቀበል የደቡብ ህዝብ ግን፣ ኢትዮጵያ ብትከፋፈል አይፈልግም። ክፍፍሉ ከውስጥ ነው ከራሱ ነው የሚጀምረው። በትንሹ ሃምሳ ስድስት ሀገር ይወጣዋል። አያድርገውና። "የአብዛቸው - አጥፋቸው" ህግ እውን አይሁን።

ጋምቤላን ብንከፍል፣ የአኙዋክ ሀገር፣ የኑዌር ሀገር፣ የመዠንገር ሀገር፣ የሳኮ ሀገር፣ እናም የወዘተርፈ ሀገር

ተብሎ መከፋፈሉ አይቀርም። አያድርገውና። "የአብዛቸው - አጥፋቸው ህግ" እውን አይሁን።

ቤኒሻንጉል ጉምዝ እንሂድ። የበርታ ሀገር፣ የጉሙዝ ሀገር፣ የሽናሻ ሀገር... እናም በወዘተርፈ ሀገር ይሰጠን ይላሉ። እርስ በእርስም ይጣላሉ። አያድርገውና። "የአብዛቸው - አጥፋቸው ህግ" እውን አይሁን።

ሌላው የአፋር ክልል ነው። የደንከል ሀገር፣ የኡዳይ ሀገር፣ የኢቫላ ሀገር (የህውሓቶች ንጉሠ ነገሥት ሀገር)፣ እናም የወዘተርፈ ሀገር ተብሎ በዚህ አያያዝ መከፋፈሉ የማይቀር ነው። ይባስ ብለውም፣ ከሶስቱ ሀገራት ማለትም ከኢትዮጵያ (አንድ ሚሊዮን የሚሆኑት አፋሮች በኢትዮጵያ ይኖራሉ)፣ ከኤርትራ (አንድ መቶ የሚሆኑት አፋሮች በኤርትራ ይኖራሉ)፣ ከጅቡቲ (አምስት መቶ የሚሆኑት አፋሮች በጅቡቲ ይኖራሉ)፣ አንድ እንሁን ብለው ታላቁዋን አፋር ጠብመንጃ ከመምዘዛቸው ሌላ፣ በውስጣቸውም አንዳንድ ጎሳዎች አሉ። ከዛም ከጎረቤታቸው ከሶማሌዎች ጋር በሚያግጡት ግጦሽ መጣላታቸው የማይቀር ነው። አያድርገውና። "የአብዛቸው - አጥፋቸው ህግ" እውን አይሁን።

ሌላው የኦጋዴን (አሁን ሶማሌ) ክልል ነው። ሶማሌዎች አንድ ይምሰሉን እንጂ አንድ አይነት ጎሳ የላቸውም። የታላቁ ጎሳ የኦጋዴን ሀገር፣ የአጃራ ሀገር፣ የበርሱክ ሀገር፣ የካለድሬ ሀገር፣ የዳሮድ ሀገር፣ የዲር ሀገር፣ የጋዳቡረሲ ሀገር፣ የጉርጉራ ሀገር፣ የሃባር ገደር ሀገር፣ የሃርቲ ሀገር፣ የኢሳ ሀገር፣ የሂራብ ሀገር፣ የማጀርቲን ሀገር፣ የሙሴ ሀገር፣

የማር ሃን ሀገር፣ የጂድ ዋቅ ሀገር፣ የሸካል ሀገር፣ የይብር ሀገር በሚል ይከፋፈላል። አያድርገውና። "የአብዛቸው - አጥፋቸው ሀግ" እውን አይሁን። እንርገመው።

ሌላው አሁን በቅርቡ የክልልነት ማዕረግ የሰጡት የሲዳማ ክልል ነው። ሲዳማ በክልሉ ውስጥ አያሌ ጎሳዎች አሉት። እጅግ እንደ ዝቅተኛ የሚቆጠሩ ጎሳዎች። አንዳንዱንም ሹማምንት ከእነዚህ ዝቅተኛ ከተባሉት ጎሳዎች ይመርጡ ነበር-ህወሓት አድራጊ ፈጣሪ በነበረችበት አመታት ውስጥ። ስማቸውን መጥቀስ አያስፈልግም። ሌሎቹም ክልሎች እንሁን እያሉ ነው። ይህ እስከሚሆን ግን ባለው፤ "የአብዛቸው - አጥፋቸው ሀግ" እውን አይሁን ብለን እንርገመው።

ሌላው የክልሶች ብሔረሰብ ቢኖር ኖሮ፣ እኔ ቀድሜ እመዘገብ ነበር። እንዲያውም አሁን እስኪያቅተኝ የከፋፈልኩት ሀገር አንድ ነው። ከሁሉም የተከላለስን ነን። ኢትዮጵያውያን። እስከ አያትህ ቆጥረሃል? እስከ ቅማንትህስ ቆጥረሃል? የክልሶች ብሔረሰብ ባቋቁም ኖሮ ከጠቅላይ ሚኒስትሩ እጀምር ነበር። አንድ የማይከለስ ብሔረሰብ አለ። እርሱን በዚህ ዝርዝር ላይ አላካተትኩትም። ዘመድ ዘመዱን ያገባል። በእያንዳንዱ ቤትም አንድ ጅል አይጠፉም። ዘመድ ከዘመዱ ሲጋባ ጅል ነው የሚወልደው። በባዮሎጂ ህግ መሠረት የተለያዩ ዘሮች ነው መጋባት ያለባቸው። አባቶቻችን እስከ ቅርብ ጊዜ ድረስ ከሰባት ትውልድ ድረስ ቆጥረው ነው የሚያጋቡን። ጥቁር ነጭን በሚያገባበት ወቅት እርሱንም ያለልዩነት ተጣጥመው በሚኖሩበት ወቅት፣ ዘመድ ዘመዱን ሲያገባና ሲጋባ ይህ የኢትዮጵያ- ተሸናፊነት ነው። የክልሶች ማህበረሰብ ቢቋቋም፣ ሁሉም ተመዝጋቢ ይሆን ነበር።

ይህ የመከፋፈል አጀንዳ የጦርነት አጀንዳ እንጂ የሚፈጥርልን፣ በረሃብ ለሚሰቃዩት ህፃናት ቁራሽ ዳቦ አያበረክትም። በብሔር የሚደራጅ ፖለቲካ ፓርቲም አንምረጥ። በብሔር መከፋፈል ያበቃው፣ ከክርስቶስ ልደት በፊት ነው። አንድ ክፍተት አላት ኢትዮጵያ፣ እርሱም ብዙ መሆናችን ነው። ለሃገራችን ጠቃሚ ነን እያንዳንዳችን። ነገር ግን ይህን ክፍተት ተጠቅመው ሊጠቀሙብን የፖለቲካ ፓርቲዎች በብሔራችን ከፋፍለው መጡብን። ስለዚህ ከሌሎች የአፍሪካ ሀገራት እንማርና አንምረጣቸው። ብልህ ከሌሎች ስህተት ይማራል። ሞኝ ሰው ደግሞ ስህተቱን እንደእውነት ቆጥሮት ያልፋል። በሀሳብ እንጂ፣ በዘር እየተደራጃችሁ አታሳስቱን እንበላቸው። ከሌሎች የአፍሪካ ሀገራት እንማር አለበለዚያ ወደማንወጣው ጦርነት ነው የምንገባው። ናይጀሪያ ወደ ሁለት መቶ ሃምሳ ብሔረሰብ አላት። በዘር ቢደራጁ ኖሮ አሁን ከሁለት መቶ ሃምሳ በላይ ሀገራት ይሆኑ ነበር። በታንዛኒያ በኔሬሬ ጊዜ፣ በሰሜኑ ለዩኒቨርሲቲ የደረሰ ተማሪ በአካባቢው ዩኒቨርሲቲ አይመደብም። ወደ ደቡባዊ የሃገሪቷ ክፍል ይሄዳል። የዩኒቨርሲቲ ትምህርቱን እያጠና ደግሞ በጉርምስናው ወቅት (ይህ ወጣቶችን እንደ እሳት የሚግሉበት ወቅት ነው-በወሲብ የሚቃጠሉበት ወቅት) አንዷን በደቡብ የምትገኝ ያፈቅራል ይወልዳል። ከምሥራቅም ወደ ምዕራብ በዚያ በአስቸጋሪ ወቅት ወደዩኒቨርሲቲ ይሄዳል ይወልዳል። እናም በዚህ ምክንያት ታንዛኒያ አንዱ ከአንዱ ተከላልሰዋል። በእኛ ሀገር ኢትዮጵያ ግን በየክልሉ አሁን ዩኒቨርሲቲዎች ተቋቁመዋል። ጥሩ ነው። ነገር ግን አሁን የአንድ ክልል ተማሪዎች በአብዛኛው እዛው እንደ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ነው ዩኒቨርሲቲ የሚመደቡት። እዛው ያገባሉ፤ እዛው

ይዋለዳሉ፡፡ ብሔራቸውን ያገባሉ፡፡ ነገር ግን ርቀው መሄድ አለባቸው፡፡ ፈረንጆች እንደሚሉት "መጓዝ ማንበብ ነው"፡፡ ይህን ተግባር በቅርቡ ልጆቻችን አንሰጥም የሚሉ ክልሎች እየተከሰቱ ነው፡፡ ምክንያት የሚያቀርቡት ሌላ ክልል ቢሄዱ በዘር ምክንያት ጥቃት ይደርስባቸዋል ነው የሚሉት፡፡ እነርሱ በብሔር አደራጅተው ሲያበቁ፣ ራሳቸው በዘር መታወቂያ ሰጥተው ሲያበቁ፣ አሁን የዘሩት ተረት ፍሬ ማፍራት ሲጀምር ደግሞ የሚቆረቆሩ መስለው "ልጆቻችን ወደ ሌላ ክልል አይሄዱም ይላሉ፡፡ በዘራቸው ጥቃት ይደርስባቸዋል" ይላሉ፡፡ ማፈሪያዎች ናቸው፡፡ የእነርሱ ልጆች እኮ ቻይና፣ እንግሊዝ፣ ጣሊያን... ወዘተርፈ ሀገር ነው የሚያስተምሩት፡፡ እውነቱን ለመናገር፣ ከቻይናም፣ ከጣሊያንም፣ ከወዘተርፈም ሀገር ልጅ ወልደዋል፡፡ መውለዳቸውን አልቃወምም፣ ነገር ግን ሀገራቸውን ከብሔራቸው ውጭ እንዳያገቡ እያስተማሩ መሆናቸውን ላይ እገረማለሁ፡፡ መታወቂያን ካነሳሁ አይቀር፣ እነርሱ ናቸው የተጎዱት፡፡ መታወቂያ ላይ ብሔራችን ባይጠቀስ ኖሮ አሁን ቢያንስ ማን ከዬት እንደመጣ አይታወቅም ነበር፡፡ መታወቂያችን ላይ ኢትዮጵያ ቢባል ኖሮ አሁን እንዲህ ባልታመምን ነበር፡፡

አንድ ቀልድ አንድ ሰው - እስር ቤት ውስጥ ነገረኝ፡፡ "እንደገቡ" ብሎ ይጀምራል ቀልዱ፡፡ "በሰማኒያ ሶስት እንደገቡ፣ ጋምቤሎችን፣ አፋሮችን፣ ቤኒሻንጉሎችን፣ ሶማሌዎችን አንዱ ታጋይ ሰበሰባቸው፡፡ በስብሰባው ላይ እንዲህ አለ፡፡ ‹ጋምቤሎች፣ አፋሮች፣ ጉሙዞች፣ ሶማሎች ደደቦች ናችሁ! እኛ ላስራ ሰባት አመት ስንዋጋ የታባታችሁ ነበራችሁ!› አለ አለኝ፡፡ እናም ሁሉንም በአጋር ፓርቲነት አዳራጂቸው፡፡ ነገር ግን ማስመሰላቸውን አይተውም.

እነርሱ፡፡ ንስሐ እንዳይገቡ ደግሞ ሃይማኖት የላቸውም፡፡ ሶሻሊስት ናቸው፡፡ እንዲያውም ባለሀገሩንም በቁስ አካል (ዲያሌክቲካዊ) እመን፣ ሶሻሊስት ሁን ብለው ሲሰብኩ ነበር፡፡ ለእነርሱ ሳይገባቸው ነው የሚሰብኩት፡፡ አላመነላቸውም እንጂ፡፡

እነዚህ ሁሉ ኢትዮጵያ ውስጥ ተቆጥረው የማያልቁ ሀገራት ከማበጀታችን በፊት፣ በዘይቤ መከፋፈል ከመጀመራችን በፊት እናስብ፡፡ እናስተውል፡፡ ዓለም አንድ ሲሆን በዚህ በግሎባላይዜሽን ዘመን የእኛ መከፋፈል ለጠላቶቻችን መፈንጫ መሆን ነው፡፡

ይህን ባይችሉ እንኳ በሃይማኖት ይመጡብናል፡፡ ይህን በምሳሌ ለማስረዳት ያክል ስለ ሃይማኖት መጥቀስ ተገቢ ይሆናል፡፡ በአብዛቸው አጥፋቸው፣ የመከፋፈሉን ህግ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት በመጥቀስ ላስረዳ፡፡ የፕሮቴስታንት ሃይማኖት አሁን እየተከፋፈለ ሃያ ሺህ ደርሷል፡፡ ሲጀመር ግን፣ ከካቶሊክ እምነት ተቃውሞ ሲገነጠል አንድ ነበር፡፡ አሁን ግን አንድ አይደለም፡፡ ሃያ ሺህ ደርሷል፡፡ ፕሮቴስታንት ለመሆን ሃያ ሺሁን ለመሞከር ያዳግታል፡፡ መጀመሪያ ለማጥፋት ማብዛት ያስፈልጋል፡፡ ከወደ አሜሪካ ያሉት የፕሮቴስታንት ሀይማኖትን የሚያራምዱ ሰዎች ቀን ቀን እግዚአብሔርን ሲያመልኩበት የዋሉት ቤት፣ ማታ ማታ የሰይጣን ቤት ይሆናል፡፡ ማታ ማታ ሴትን ሲያማግጡበት ያድራሉ፡፡ አንድን ነገር ስታበዛው ይጠፋል፡፡ በእኛ ሀገር ሀዋሳ ውስጥ በየግላቸው ነቢያት ነን የሚሉ ስለሀገር ሰላም ቢፀልዩ ኖሮ፣ በዛ አካባቢ የተነሳውን ጥያቄ ያረግቡት ነበር፡፡ የአብዛቸው አጥፋቸው ህግ እንዴት እንደሚሰራ እዩ፡፡

የአብዛቸው - አጥፋቸው ህግ የሚሰራው በዚህ ላይ ነው። ኦርቶዶክስን ለመከፋፈል ቢሞከርም አልተቻለም። ቀደም ባለው ዘመን በፀጋ እና በሶስት ልደት፣ ተዋህዶን ለመከፋፈል ተሞክሮ ነበር። አፄ ዮሐንስና ንጉሥ ምኒልክ፣ በአንድ ላይ ተዋድቀዋል። በአንድነት ለሃይማኖት ተፋልመዋል። እርስ በእርስ የኢትዮጵያ ገዢዎች ለመሆን ሲፋለሙ ነበር። ነገር ግን ሁለቱም በሃይማኖቱ በአንድነት ተዋድቀዋል። አሁን ደግሞ ኢትዮጵያ ውስጥ በተሃድሶ መልክ መጡ። እርሱም አልተሳካም። ደግሞ በብሔር መጡ (ይህ እንኳ ፖለቲካው በብሔር መልኩ ስሙን ቀይሮ መምጣቱ ነው። ኦጋዴን ውስጥ እርቃናቸውን የነደዱ ቄሶች ደም መቼም ጥሪውን አያቆምም። በኦጋዴን በኩል፤ በደቡብም በኩል የተቃጠሉ አብያተ ክርስቲያናት ኢትዮጵያ ውስጥ መሆኑ ጠቀማቸው እንጂ ብጣቂ ዳቦ ባልበላ ህዝብ በትዕግስት አሳለፉቸው እንጂ ሌላ ሀገር ቢሆን ሥርዓቱ እስኪቀየር ድረስ አመፅ ይቀሰቅሱ ነበር)። በእርሱም አልተሳካም። ምክንያቱም ክርስቶስ ለአንድ ብሔር አልሞተም የሚሉ ሊቃውንት መጡ። ምክንያቱም እግዚአብሔርን ለማደስ መሞከር ነው የሚሉ በፅኑዕ የሚያምኑ ሰዎች አሉበት። ግን ሳይሞከር አልቀረም። በተሀድሶ ስም ሊያድሱ መሞከራቸው አልቀረም። ይህ ፈጣሪን እንደማደስ ይቆጠራል ብለው ፅኑዓን ተከራከሩ። የአብዛቸው አጥፋቸው ህግን የሚያውቁ ያውቁታል። ከበዛህ ትጠፋለህ። ብዙ ተባዙ የተባለው ለፍጡራን እንጂ የፈጣሪን ሥርዓት ለማፍረስ እንድትደራጅ አይደለም። ወይም ብትደራጅም ብዙ አትርቅም። ለጊዜው ጥቂት ክርስቲያኖችን ታጠፋለህ እንጂ ባጭሩ ትቆማለህ።

በእስልምናም ለመከፋፈል ተሞክሯል። መጅሊሱ ተከፋፍሏል። ለምሳሌ ጥንት ነቢዩ መሀመድ ጊዜ የተቀበልነው ሃይማኖትና፣ በወረራ በቱርክ በኩል የገባው ሃይማኖት አለ። የቱርኩ ኢትዮጵያን እስላማዊ ካልሆንሽ ብሎ "አንድም ሙስሊም ሌላ ሃይማኖት ያለው ሰው አይምራው" ብሎ እስካሁንም ድረስ እስላማዊ መንግሥት ለማቋቋም ይጥራል። ሌላው ክፍፍል በሃይማኖቱ ውስጥ ያሉትን መከፋፈሎች ካነሳን አያልቅም ወሬው። በጥንቱ ዘመን የመጡትና በወረራ የመጡትን መመልከት ይቻላል። በጥንት ዘመን የመጡት ‹አላምዱሊላሂ ታቦታችን በሰላም ገባ› እያሉ የሚያመሰግኑ ኢትዮጵያውያን ናቸው። ሌላ ሃይማኖት ያለው ሰው አብሮ አፍጥሯል ከእነርሱ ጋር። ኦርቶዶክሱ ደግሞ አቢይ ጾምን ሲገድፍ አብሮ ይገድፋል። ይህ ጨዋው ኢትዮጵያዊ ነው። ነገር ግን አሁን በቱርክ የሰለሙት ደግሞ ቁርአንን እንደማጣያ ይጠቅሳሉ። "እግረ መንግኖቹ ሀበሾች ካባን ያፈርሱታል" እያሉ እየጠቀሱ፣ ከሳውዲ ጨምሮ መላ ኢትዮጵያውንን እንዲፈልሱ አድርገዋል። ይህንን ምስጢር ያገኘሁት አሁን በቅርቡ እስር ቤት ውስጥ ነው። ካባ ማለት ግዙፍ ጥቁር ድንጋይ ነው። እናም ወደ ሳውዲ ሲሄዱ ሙስሊሞች ጠጠር ይወረውሩበታል። ስለዚህ ኢትዮጵያውያኑ ሙስሊሞች "የአብዛቸው- አጥፋቸውን" ህግ መቀበል እንደሌለባቸው እመክራለሁ።

ሰውን ከስሩ ከመሠረቱ ለማጥናት ፈልጌ፣ አርኪዎሎጅስት (የሰው ልጅን ጥንታዊ አካል የማጥናት ሳይንስ) ብሆንም፣ አንትሮፖሎጂስት (የሰውን ሃይማኖቱን፣ እምነቱን፣ አመለካከቱን፣ ፍልስፍናውን ሁሉ የሚያጠና ሳይንስ) ብሆንም፣ እኔ በኢቮሉሽን አላምንም። ምክንያቱም

ፕአብዛቸው አጥፋቸው ህግ በዚህ ውስጥም አሉ። ተረ
ተረት ይመስለኛል ለእኔ ኢቮሉሽን። አመክንዮየም እንደ
ነው።

ከአንዲት ቅንጣቢት (አተም) ነበረች- ይላል ተረቱ ሲጀምር
ከዛም በታላቁ ፍንዳታ (ቢግ ባንግ) ፊንድታ ይህን ዩኒቨር
ፈጠረችው። ከዛም ዩኒቨርስ ይህንን ቅርፅ ያዘ። እንዲያውቅ
ፍንዳታው እስካሁን አልበረደም፣ እስካሁንም እየሰፋ ነው
ያለማመኔን ምክንያት ላስረዳ።

ከመፈንዳት የሚመጣው ስርዓት አልበኝነት ነው እንጂ
ሥርዓት አይመጣም። መፈንዳት ሥርዓት አያስፍንም
የእኛን (እነርሱ እንዳሉት) ጋላክሲ እንመልከት። ከፀሐይ
እስከ...መሬት ድረስ አንዱም አንዱን ሳይገጭ እስካሁን ደረ
ይናዳል ፕላኔቱ ሁሉ። እነርሱ ባሉት መሠረት በምንም
አይነት ቀመር፣ ከመፈንዳት የሚመጣ ምንም ሥርዓ
ስለሌለ፣ በሥርዓት ምህዋራቸውን ጠብቀው በፍፁ
አይሄዱም። ስንት ተፈጥሮ በሚለዋወጥበት ወቅት፣ ቢያ
እስካሁን ድረስ አይጝዙም። እንዴት ከአንዲት አተም ያው
ፊንድታ ይህ ሁሉ ምህዋሩን የጠብቀ ፕላኔት ይጝዛ
ይህንንስ እንዴት ከአንዲት አተም ፍንዳታ እንዴት ይህ ሁ
ፕላኔት ይፈጠራል? ከፍንዳታ (ከቢግ ባንግ) የሚፈጠረ
ጋጠ-ወጥነት ነው እንጂ ሥርዓት አይበጅም። ይህ ሥርዓ
ካልጠበቀ ሳይንቲስት እንጂ ስርአቱን ከጠበቀ ሰው አይገኝ
ይህ ሁሉ ከመከፋፈል የአብዛቸው አጥፋቸው ህግ የተረ
ከንቱ ስህተት ነው።

አንድ ጥንት ያነበብኩት ጂፍሪ የሚባል ሰው ኢቮሉሽንን
ያጣጣለበት መፅሐፍ አለው። ዶክተር ነው። መጽሐፉ
ግሬሽን" ይባላል። የኢቮሉሽንን ህጎች ለማጣጣል የሰውን ልጅ
ተፈጥሮ ማየት በቂ ነው ይላል። ስለ ሰው ልጅ አእምሮ
ያነሳል። ስለ ጉበት አፈጣጠር ያወሳል። የዓይንና የሌሎችንም
አፈጣጠር አይቶ የኢቮሉሽንን ህግ ለማፍረስ ይጥራል።
የኢቮሉሽንን ህግ ለማፍረስ ሲል፣ የተለያዩ ፍጡራንን ታሪክ
በዚሁ መፅሀፉ ላይ ይተርካል። ለምሳሌ በእርሱ መረጃ
መሠረት አንድ ዋተር ሊሊ ተብሎ የሚጠራ የእፅዋት ዘር
ያነሳል። የሚያስብ እፅዋት ብለው ይቀለኛል። ዋተር ሊሊ
በብራዚል ሀገር አማዞን ወንዝ ውስጥ የሚበቅል ተክል ነው።
በጥልቁ ስለሚያስብ መስለኝ፣ ከውሃ በታች ሰላሳ ሜትር
ያህል ዝቅ ብሎ ይበቅላል። አፈጣጠሩ የሚያስገርም ነው።
ሰው ከማይደርስበት ከወንዙ ጭቃ ስር ይበቅላል። ነገር ግን
ፀሐይ ይፈልጋል። ለፎቶሴንቴሲስ። ከዛም ወደ ላይ ፀሀይን
ፍለጋ ይወጣል። ሰላሳ ሜትር በውሃ ውስጥ ተጉዞ፣ ፀሐይን
ያገኛል። ነገር ግን ሥሩን አይለቅም። ከዛም የፀሐይን ብርሃን
ካገኘ በኋላ፣ ቅጠሉን ሰፋፊ ያደርጋል። ምክንያቱም የቅጠሉ
ሰፋፊ መሆን፣ ወደ መጣበት እንዳይመለስ ይረዳዋል። ሰፋፊ
መሆን ብቻ አይደለም፣ ቅጠሉ መዓት ይሆናል። እርሱን
አንሳፎ ቅጠላቸው ይይዛቸዋል። ከዛም ያብባል። በዚህ
አያበቃም የዋተር ሊሊዎች ጉዳይ። ንቦች እስኪመጡ
ይጠብቃል። ከዛም ንቦች ሲመጡ ቅጠሉን ሰብስቦ የአበባውን
ዘር ያራግፍባቸዋል። አንድ ሌሊት ሙሉ በቅጠሉ ጠልፎ
ንቡን አፍኖ ያስቀራቸዋል። የሊሊዎች ቅጠል ንቦች
ካረፉበት፣ አይከፈትም። አስገድዶ ንቡን ይደፍረዋል ወይም
የአበባውን ዘር ያራግፍበታል። ከአበበ በሁዋላ ነው ንቡን
የሚያስገድደው። ተገዶ የሚጫነው ከዋተር ሊሊ አበባ ላይ

ያረፈ ንብ ነው፡፡ አንድ አዳር ካደረ፣ ወይም በወጣበት ካደረ፣ ከሌላ ሴት ሄዶ እያመነዘረ ነው አትልም ንግሥቲቷ ንብ፡፡ ከዋተር ሊሊ አበባ ላይ አርፎ ነው በሚል ታልፈዋለች፡፡ ሁሌም ተገደው የሚደፈሩ ንቦች በብራዚል ሀገር ስለሚኖሩ፡፡ ወይም እየሸረሞጠ ነው አትልም፡፡ ከዛም ንቡን በነጋታው ይለቀዋል-አበባውን አብቦ ንቡን ያፍነዋል፣ ከዛም ዘሩን አራግፎ በነጋታው ይለቀዋል፡፡ ንቡ ተገዶ በግዱ ዘሩን ይዘ ይወጣል፡፡ ከዛም አስገድዶ የደፈረው ንብ በስህተት የእርሱን አበባ እርሱ ላይ እንዳያራግፍበት ሲል፣ አበባውን ቶሎ ይቀይራል፡፡ አበባውን ንቦች ወደ ማያርፉበት ቀለም በፍጥነት ይለውጠዋል፡፡ ከዛም በፍፁም የራሳቸውን ዘር እንደገና ንቡ አያመጣውም፡፡ ምክንያቱም ንብ ፈፅሞ ወደ ማያርፍበት አበባ ቀለማቸውን ይቀይራል፡፡ ከዚህ በላይ የሚያስብ ተክል የት አለ? የሚያሰላስል ተክል ብንለውም ይቀለዋል፡፡ ጂኒዬስ ተክል፡፡

ይህ በኢቮሉሽን ሊመጣ አይችልም፡፡ ዋተር ሊሊው ወንዝ ስር በቅሎ፣ በሰፋፊ ቅጠሉ እንደገና እንዳይዘቅጥ ወንዙ ላይ ሲንሳፈፍ፣ በመልካም አበባው ስቦ፣ ከዛም ንቡን አስገድዶ ዘሩን ሲጭነው፣ ከዛም ራሱ የጫነውን ዘር ራሱ ላይ እንዳያራግፍበት ንቦቹ በማይወዱት ቀለም አበባውን ሲለውጥ፣ ይህ በኢቮሉሽን አለመሆኑን ያሳምናል፡፡ ለእኔ እጅግ ያሳምነኛል፡፡

ይህን ከረጅም ጊዜ በፊት ያነበብኩትን መፅሐፍ ካነሳሁ አይቀር ሌላም ኢቮሉሽንን የሚቃወም ነገር አለው፡፡ በመታሰራችን ምንም ብንከለከልም፣ ማሰባችንን አናቆምም፡፡

ሌላው አስገራሚና አስደናቂ ነገር፣ የኩኮ ወፍ ነገር ነው፡፡ የኩኮ ወፍ ምስጢር፡፡

ኩኮ ወፍ አስገራሚ ፍጡር ናት፡፡ እርሷ ቤት አሳምራ መስራት አትችልም፡፡ ሃያ እንቁላል ግን የመጣል አቅም አላት፡፡ ከዛም እየዞረች ስለላ ታካሂድና እንቁላሏን ወስዳ ከሌሎች ወፎች ጎጆ ትጥላለች፡፡ አንድ የኩኮ እንቁላል ለአንዲት ወፍ ዘራሽ ወፍ ይታደላል፡፡ ከዛም ወፎች ሊለቃቅሙ ሲበሩ ጠብቃ፣ እንቁላሏን ትደባልቃለች፡፡ ከዛም ቀሪው ሥራ ገና ላልተፈጠፈጠው እንቁላል ይተዋል፡፡ የሚቀጥለውን ሥራ ለጣለችው እንቁላል ትታ ትበራለች፡፡ በርራ ከአካባቢው ትሰወራለች፡፡ በምስጢር የጣለችው ዕንቁላል ስራውን ገና ከአፎቱ ሳይወጣ ይጀምራል፡፡ በሌሎች ወፎች ሙቀት ይፈለፈላል፡፡ ከተፈለፈለ በኋላ ስራውን ይጀምራል፡፡ ፈልፋይዋ ወፍ ስትበር ስራውን ይጀምራል፡፡ ገና ሳትመጣ፡፡ ሌሎቹን እንቁላል ተክቶ ይገላቸዋል፡፡ ከዛም ከጎጆው አስወጥቶ ይወረውራቸዋል፡፡ ሞኟ ወፍ ስንት ለፍታ፣ ተንከራታ ያመጣችውን ስንቅ ብቻውን ይበላል፡፡ ከዛም ሌላኛዋ ቀላቢ ወፍ በሌሎች ልጆችዋ መጥፋት እያዘነች እርሱን ትመግበዋለች፡፡ ትንሽ አደግ ሲል ወፏ ሌላ ፍጡር ማሳደጓ እንዳይገባት፣ እናም ተክታ እንዳትገለው፣ ቀላቢዋ ወፍ ስንቅ ልታመጣ ስትወጣ ይወጣና ነፍሴ አውጭኝ ይበራል፡፡ ይህ ገና ሳይወለድ ዱርዬ የወጣው ወፍ እያለ፣ እንዴት በኢቮሉሽን ላምን እችላለሁ? ይህን አስገራሚ ገና ሳይወለድ ዱርዬ የወጣው ወፍ በፈጣሪ ፍጡርነት እንጂ በኢቮሉሽን ይህንን ልምድ አዳበረው ብዬ ላምን አልችልም፡፡ የኩኮ ወፍ እስከዛሬ ድረስ ይህ ነው አፈጣጠራቸው፡፡ እናት አባታቸውን

፲

ቢጨንቀኝ አያንን እየጠበቅኩ እያለሁ፣ የቅሊንጦን ግቢ መቃኘት ጀመርኩ- በሀሳቤ። በተለያዩ ወቅት እንዳጠናሁት፣ ዙሪያው በግንብ ታጥሯል። በላዩ ላይም አደገኛ የሽቦ አጥር አለበት። መጠበቂያ ማማዎች ላይ መትረጊስ የያዙ ፖሊሶች፣ ቀንም ሌትም ይጠብቁታል። ከዚህ ግቢ ለመውጣት መልአክ መሆን ያስፈልጋል። ወደ ውስጥ ለመግባትም ፍተሻው ያስቸግራል። አይጣል ነው። ዘቅዝቀው ነው የሚፈትሹህ። አራግፈው ነው ቂሊንጦ የሚያስገቡህ።

የእኛ የመጠየቂያ ክፍል፣ ወደ ምዕራብ ተጠግቶ ያለ ነው። በሶስተኛ ዞን ውስጥ ሰውን በመግደል የተጠረጠርነው እስረኞች፣ የምንጠየቅበት ክፍል ያለው፣ በስተምዕራብ አቅጣጫ ነው። ወደ ዚህ ለመግባት ብዙ ፍተሻ አለው። ሞባይል፣ ሰዓት፣ ቦርሳ፣ በተለይም ወረቀት ተፈትሾ ይቀራል። ብዕር፣ በጭራሽ አይገባም። ምግብም ተቀምሶ ነው የሚገባው። አጥንት ያለው ምግብ በጭራሽ አይገባም። እስረኛው ራሱን ያጠፋብታል ተብሎ ስለሚሰጋ። ያልበሰለ ምግብ በፍጹም አይገባም። እስረኞች ይመረዛሉ ተብሎ ስለሚሰጋ። ወይም ጠላት ይመርዛቸዋል ተብሎ ስለሚታሰብ። ይህን ሁሉ ሳስብ አታቀብለኝም -ጥቅሉን። ምልዋጡን የምታቀብለኝ በምን ዘዴ እንደሆነ ለማሰብ አልፈለግኩም። የሚሆነውን ነገር እንደማይሆን ማሰብ አልፈልግም። እርሷ

የሚሆነኝን ትሰጠኛለች። እንዲህ አይነት ሚስት ጠላቴ ቢያይብኝ፣ አትወረስም እንጂ ለመውረስ ይሞክራል።

ራሱ ፖሊስ በምርመራ የሚያሰቃየው እስረኛ የውጭ ኃይሎች እንዳያጠቁት ፖሊስ ይጠነቀቅለታል። ምስጢሩ ግልፅ ነው። በሙስና ከገባ መረጃ እንዳያዛባ፣ ይጠነቀቁለታል። ወይም ከውጭ መረጃ እንዳይደርሰው ተጠንቅቀው ይጠብቁታል። ከውስጥም ከውጭም ለራሳቸው ብለው ይጠብቁታል። ወይም መረረኝ ብሎ ራሱን እንዳያጠፉም ይጠነቀቁለታል።

ይህም ሁኖ አያንን መጠበቄን አላቆምኩም። አንድ መላ መጣልኝ፣ ደብዳቤውን እንዴት እንደምሰጣት። ከዛም ደብዳቤውን ከውስጥ ሱሪዬ ጨመርኩት። መቸም ፖሊስ እዚህ ታስሬ ሁለት አመት ሊሞላኝ ስለሆነ፣ እየተዘናጋ ነው። ምርመራውን አቁሞልኛል። ከዚህ ጋር ተያይዞ ደግሞ ጭራሹን እኔን በምን እንደታሰርኩ ጭምር ረሳኝ። አያንንም ለመዲት። እኔን ለመጠየቅ ዘወትር ስትመላለስ፣ ለመዲት። አሁን ግን ቀረች። ምን ያህል እየጠበቅኳት እንደሆነ ብታውቅ ኖሮ እስከ ሊጧ ነበር የምትመጣው- ሳትለቃለቀው።

አሁን እስረኞችን የመጠየቂያው ጊዜ፣ እያበቃ ነው። ምን ሆና ነው የቀረችው እያልኩ ስለ እርሷ መጨነቅ ጀመርኩ። ሌሎቹ እስረኞች በፖሊስ እየተጠሩ እየተጠየቁ ነው። እስረኞቹ የሚጠሩት ወይ ለመመርመር ነው አልያ የሚጠይቃቸው መጥቶ ነው።

እኔ እስከ አሁን አልተጠራሁም፣ አልመጣችም ማለት ነው። ምን ሆና ይሆን? ... የእኔን ምልዋጥ ረስቼ ስለ እርሷ መጨነቅ ጀመርኩ።

በዚህ ቅፅበት፣ "ዶክተር ዲዲሞስ... ጠያቂ አለሆ" የሚል የፖሊስ ብሥራት ሰማሁ። ለመጀመሪያ ጊዜ የፖሊሱን ድምፅ ወደድኩት። እንደ ገና እንዲጠራኝ ፈለግሁ። ልቤ ያለ አግባብ መታ- ልክ እንዳፈቀረ የጎረምሳ ልብ። ከመጠራቴ፣ ተፈናጥሬ ተነሳሁ። ወደ ዞን ሶስት የመጠይቂያ ክፍል ሄድኩ። በፖሊስ ታጅቤ።

ወደ ሶስተኛ ዞን መጠየቂያ ስመጣ አያንን ከልጆቼ ጋር አየኋት። ያለ ልክ ተደስተዋል። ምን ሆነው ነው? ... ሁል ጊዜ ማዘን አለባቸው ማለቴ አይደለም። ጠያቂ ከእስረኛ ጋር ሲንጫጫ ደረስኩ። ብዙ የገደሉ እስረኞች፣ ወይም እንደእኔ ሳይገድሉ ገድላችኋል ተብለው ይጠየቃሉ። የዞን ሶስት ጫጫታ መሃል አያንን አየኋት። ልጆቼም መጥተዋል። ለምን ልጆቼን አመጣቻቸው ብዬ በውስጤ ቅር አለኝ። ነገሩ እኔ ያሰብኩትን አላወቀችውም።

ሁሉንም ሰላምታዬን አድርሼ ሳበቃ፣ "ምን ሆናችሁ ነው እንዲህ ደስተኛ የሆናችሁት?"
"ልደቴ ነው" አለኝ ልጄ። "ረሳኸው እንዴ?"
"ለካ ልደትህ ነው።" አልኩት ልጄን ተንጠራርቼ ጣቶቹን እየነካሁት። የብረት ፍርግርጉ መጨባበጥ አያስችልም። ‹የእኔም ልደቴ ነው፣ ሁልጊዜም ለሚያድግ ሰው ልደቱ ነው። ክፉ ክፉውን ወደ ኋላ ዞሮ ለሚያስብ ሰው ግን ቢነጋ ቢመሽም ሁልጊዜም ምሽት ነው - ለዛ ሰው።› በውስጤ ብዬ

ወደ ቤሜው ልብሴ ተመለከትኩ። አያን ስንቱን እንደተለመደው ቀምሳ ለፖሊሱ ካስረከበችው በኋላ፣ አጥብቃ ወደ ቤሜው ልብሴ ታስተውለኛለች። እንደምን ጊዜውም የምንግባባው በመነጋገር ብቻ አይደለም። እርስ በእርሳችን ባለመነጋገር እንግባባለን። ወደ ሱሪዬ ተመለከትኩ። እርሷም ወደ ቀሚሷ ተመለከተች። ነውር ነገር ያለባት መስሏት ነው። እርሷ ነውር ነግር የለባትም።

"መቼ ነው የምትፈታው?" ልጄ ጠየቀችኝ።
"በቅርቡ እፈታለሁ የእኔ ልጅ" አልኳት። "ደግሞም ጥሩ እናት ሰጥቻችኋለሁ። ከፋችሁ እንዴ?"

"አረ አልከፋንም። ጥሩ እናት ነው የሰጠኸን። ግን ያንተን መምጣት እንፈልጋለን። በህልሜ ጥሩ ነገር አይቻለሁ። ስትፈታ እነግርሀለሁ።"
"እሺ ልጄ... ጥሩ ህልም ነው?"

"አዎ"
"ከሆነ ጥሩ ነው። እንዲያውም የማደርገው ነገር ትክክለኛ ነገር እንደሆነ አይተሽልኛል ማለት ነው።" ስላልገባት ልጄ ዝም አለች። "በቅርቡ እፈታለሁ ልጄ"

አያንን አየኋት። አፈጠጥኩባት ማለት ይቀላል። ከዛም ወደ ሱሪዬ አሳየሁዋት።
"ምን?" ጠቀስ አደረገችኝ። "አማረህ እንዴ?" የማለት እንቅስቃሴ አሳየችኝ። አንገቴን ነቀነቅኩ። በአሉታ ወይም በአዎንታ ይሁን እንጃ። ራሴን እየነቀነቅሁ ሱሪዬን አሳየኋት። አልገባትም። ከእስር ቤት ለማምለጥ

እንደምትረዳኝ አልገባትም። አያን በምልክት ነበር የምትግባባኝ። ከመጀመሪያም እርሷን ባገኝ ጉሮ ህይወቴ እንደዚህ ለመሆን ባልበቃ ነበር። ኤፍራታ እኔን ለማስተማር ብቻ የተፈጠረች ይመስል እኔን አስተምራኝ ሞተች ስል እንደገና አሰብኩ። በመጨረሻም እኔን አሳስራኝ ሞተች። አያን ግን እኔን ለማስደሰት ብቻ የተፈጠረች ፍጡር ናት። ሆኖም በቀላሉ የእርሷን ደስታ ማግኘት እንዳልችል ሆኜ፣ አሁን ታስሬአለሁ። ወንዶች አንድ አይነት እንዳልሆኑ ሁሉ፣ ሴቶችም አንድ አይነቶች አይደሉም ስል አምናለሁ። በአያንና በኤፍራታ መካከል ብዙ ልዩነት አለ። ኤፍራታ አልተማረችም። አስተምራታለሁ ብዬ አስቤ ነበር። እርሷ ግን አራት ኮሌጆችን ብትቀያይርም መማር አልቻለችም። ገንዘብ በቀላሉ ስላገኘች ይሆናል ብዬም እኔም ገንዘብን በመናቅ አሳይቻታለሁ። እንዲያውም እርሷ እንድትማር ብዬ ሥራዬን ሁሉ እስከመተው ደርሻለሁ። ነገር ግን ለመማር ዝግጁ አይደለችም። የመንግሥት ስራ ብቻ አግኝታ ቀረች። እኔን ካገባች በኋላ ደግሞ የመንግሥት ሥራዋን አቁማ፣ የእኔ ቢሮ ገብታ ነገሮችን ሁሉ አበለሻሽታ ትጠብቀኛለች። ሥራ ሳይሆን ነገር እየወሰደች ታበላሻቸዋለች። እኔ በነጋታው ስሄድ የሚያለቅስ ሰራተኛ ይመጣል። እኔ ስሄድ ሠራተኛ ካለቀሰብኝ ትናንት ኤፍራታ መጥታለች ማለት ነው። አሰናብተን ካሉኝ ኤፍራታ መጥታ ነገር እንዳበላሸች ይገባኛል። እርሷ ሚስትነቷን የምታሳየኝ ጥሩ ሰራተኛዬን በማባረር ነው። እርሷ ካባረረችው እኔ አላስቀረውም። ለምን አይግባቡም ባልና ሚስቱ የሚል ብሂል ይመጣል ብዬ እርሷ ያባረረችውን ሳባርር ኑሬአለሁ።

አያን ግን የተለዩች ሴት ናት። መማርዋ ይሆናል። ታገናዝባለች። ነገር ግን፣ የእውቀት መሠረት በመማር ብቻ አይመጣም። ብዙ ያልተማሩ ምሁሮች አሏት - ሀገራችን። አድዋ የዘመቱትን መጥቀስ ይቻላል። ከዛ በፊትም ለሙሴ አመራር ያስተማረውን የምድያሙን ካህን ዮቶርን መጥቀስ ይቻላል። አያን ከቁስ አልፋለች። አያን ራሷን የተቀበለችው በትምህርት ብቻ አይደለም። ህይወትም አስተምሯታል። በሶማሌ- ኢትጵያ ጦርነት ወቅት ወንድሟ በድመት ሲበላ፣ ከሁሉም ከሁሉም በእናትዋ ስቃይ እርሷ ተምራለች። መማር ብቻም አይደለም፣ በተግባር ለማሳዬትም ኦጋዴን ውስጥ ተንከራታለች። አያን ራሱዋን ነጻ አውጥታለች። ራሱን ነጻ ያወጣ ሰው ደግሞ ሌሎቹን ነጻ ለማውጣት ይጥራል። ብዙዎቹ ራሻቸውን ነጻ ያላወጡ ሰዎች ሌሎቹን ነፃ እናወጣችኋለን ብለው ሲማስኑም አይታለች። በእጅጉ እውነተኛ ናት። ውሸት ቢሆን ኖሮ ወይም እኔ ሚስቴኬን ብገድል ኖሮ አሁን እንደዚህ ልጆቼን ይዛ አትመጣም ነበር። ያውም ያልወለደቻቸውን። ብገድል ኖሮ ለፖሊሶች ቀድማ የምትነግራቸው እርሷ ነበረች። ማንም አይቀድማትም ነበር።

ፖሊስ የመጠየቂያ ሰዓት አብቅቷል ከማለቱ በፊት እኔ በፍጥነት ወደ ግልገል ሱሪዬ የከተትኩትን ደብዳቤ አውጥቼ በፍጥነት ሰጠኋት። በፍርግርጉ መሃል። እርሷም ነገሩ ገባት። እያየሁት የነበረው ነገር ሁሉ ገባት። ቶሎ ወደ ውስጥ ልብሷ ከተተችው። ያየን እንዳለ ለማወቅ ሁሉንም አየሁ። የሚንጫጫ የእስረኛ ጠያቂም አላየንም። ፖሊሱም አላዬም። ከዛም በሰላም እንድትወጣ አጥብቄ ፀለይኩላት። ምክንያቱም በፍተሻው ሊያዝ ይችላል።

፲

መጠበቅን እንደሥራ የቆጠርኩት ይመስል፣ አያንን
እየጠበቅኩ ነው። እስረኛ መጠየቅ ከተጀመረ ስለቆዬ አሁን
ግን መምጣቷ አይቀርም። ተስፋ ባይኖር ኖሮ ትመጣለች
ብዬ ማሰቤ ዋጋ ባልነበረው ነበር። ተምኔት ይኑር እንጂ
ትመጣለች። ተስፋ ባይኖር ኖሮ እኔም ከዚህ አሰቃቂ እስር
ቤት እወጣለሁ ብዬ አልመኝም ነበር። የሞታችን ሲቃ
የሚጀምረው፣ ተስፋ ሲጨልም ነው። ተስፋ ካለ ነገ አለ።

ተስፋ የመቁረጥ ትርጉም የማይገባኝ፣ ተስፋ የመቁረጥ
አመል ስለሌለብኝ ነው። ተስፋ ባይኖር ኖሮ በዚህ አለም ላይ
እንደገና ሕይወትን ‹ሀ ሁ› ብዬ መጀመር እንደ ኃጢአት
ይቆጠርብኝ ነበር። ገና ምኑንም ሳልጨብጠው አሸንፋለሁ
ብዬ ወደ አይጥነት እቀየራለሁ ብዬም አላስብም ነበር።
ከአይጥነትም እንደገና ወደሰውነት እለወጣለሁ ብዬም
አላቅድም ነበር። ማንም ፃድቅ እንደሆነ ቢያውቅም፣ ሞትን
ግን ይፈራል። ፈጣሪ መጥቶ ገነትን እንደሚያወርሰው
ቢያረጋግጥለትም፣ ማንም ሞትን አይፈልጋትም።
ምክንያቱም፣ በዚህ ምድር ላይ ያላሳካው ብዙ ነገር እንዳለ
ይገባዋል። ጳውሎስ እምነት፣ ተስፋ፣ ፍቅር እነዚህ ሶስቱ
ጸንተው ይኖራሉ ይላል። እንደ ተስፋ ያለ ነገር የለም። ሰው
በዛው እንደሚሞት ቢውቅ ኖሮ አይተኛም ነበር። ለህይዎት
ካለው ጉጉት የተነሳ። ነገ ጥሩ እንደሚሆን ያምናል። ዛሬን
እየገደለም ቢሆን ነገ መልካም እንደሚሆን ያምናል። ስለዚህ
ተስፋ መልካም ነው። ተፈላሰፍኩ መሰለኝ። ሥራ አጥቼ

ነው። ሥራ ፈትቼ ነው። ሰው ሥራ ሲፈታ ፈላስፋ
ይሆናል። ነገ ጥሩ እንደሚሆን ያምናል። ሰው በተስፋ
ይኖራል። ተስፋ ያጣ ሰው ከሞተ ሰው አይሻልም። ስለ
ተስፋ ታዋቂው ገጣሚ ደበበ ሰይፉ ጽፏል። አፈሩን ገለባ
ድርግለትና- ተስፋ-ጨረቃ የሚል ነው የግጥሙ ርዕስ።
ተወሰነውን ረስቼዋለሁ። ግን እንዲህ ከሚለው ጀምሬ
አስታውሰዋለሁ።

"...ተመኝ ቢጨንቀው፣ የሚያዘንበው እንባ፤
ጎርፍ ሆኖ ቢያደርሰው፣ ካለመኖር አምባ።
ዘመድ መሀል ሁኖ፣ የሚያዋየው አጥቶ፣
ወዳጅ መሀል ሁኖ፣ የሚጠራው ጠፍቶ።
የነበረው ደርቆ፣በአለው ግን ሲዋኝ፣
ጮኾ ራሱን አንቆ፣
...ምንም አልቀረኝ!
ሞቴን ለግሰኝ!
ታዲያ ካፉ አይዘልቅም፣ይህ ተስፋ መቁረጡ፤
አለ ሌላ ዓለም፣ ዘልቆ ሲታይ ውስጡ።
እሰው ፊት ነው የወቃው፣ የእንባውን አዝመራ፤
እሰው ፊት ነው ያለው፣ተስፋ ቢስ ነኝ እኔ፣ እድለ ሰባራ
ግን በስውር ጣቶችህ፣ብትደባብሰው፤
በሀሊና ኤክስሬይ፣ ብትመረምረው፤
ከዛ ብረትማ፣ ውርጭ የልቡ ሳንቃ፤
ተስፋን ታገኛለህ፣ የሙጥኝ ተጣብቃ።"
ይላል። ከማንኛውም ሰው ላይ እጅግ ለእኛ ደህና ነን
ለምንለው እንኳ በማንኛውም ሰው ላይ ተስፋን እናገኛለን።
እዚህ እስር ቤት እንኳ በሰሩት ወንጀል ሞት ሊፈርድባቸው
የሚችል ወንጀል የሰሩ ሰዎች እንኳን በውስጣቸው ተስፋ

ይኖራል፡፡ አላቸው እንጂ፡፡ መንግሥት ይቅርታ ሊያደርግላቸው ይችላል ብለው ተስፋ ያደርጋሉ፡፡ ወይም መንግሥት ይቀየራል ብለው ያስባሉ፡፡ ባለፈው ለቂሊንጦ እስረኞች ሁሉ መንግስት ይቅርታ አድርጎላቸው ተፈተዋል፡፡ እኔ ግን መንግሥት በምህረቱ አልጎበኘኝም፡፡ ባልሰራሁት ወንጀል ተከስሼ ቢጫ ማሊያ ለብሼ ቂሊንጦ ላይ እኖራለሁ፡፡ ቢጫውን ልብስ ጠላሁት፡፡ ቢጫ ወባ ነው የሚመስለኝ፡፡ ቢጫ ወባ የያዘው የሚመስል ጠላቴን በቅርቡ ለይቶዋለሁ፡፡ ያገኘሁት እንደሁ እርሱን አያርገኝ፡፡ በደብዳቤ ላይ አንድ ቃል ጨመርኩ፡፡ ያለበትን ስለማላውቅ፣ ወደ አይጥ የምለወጠው እርሱን ለመያዝ ነው፡፡

ብዙ እስረኞች እየተጠሩ ወጡ፡፡ “ጠያቂ አላችሁ!” እየተባሉ፡፡ አንዳድ ጊዜ ጠያቂ ከሌለህ ሁለት ጊዜ ነው የታሰርከው ማለት ነው፡፡ ይህ መሆኑን አይቻለሁ- ቂሊንጦ ውስጥ፡፡

ከጥቂት ጊዜ ቆይታ በኋላ ፖሊስ ጠራኝ፡፡
“ዶክተር ዲዲሞስ፣ ጠያቂ አለህ” አለኝ፡፡ የዶክተርነት ክብሬን ጨምሮ ስለጠራኝ በልቤ እያመሰገንኩ ፈጥኜ ወጣሁ፡፡ የተንሳፈፍኩ ነው የመሰለኝ፡፡ በፍጥነት ወደ መጠየቂያ ክፍሉ ሄድኩ፡፡

አያን እየተቁለጨለጨች ጠበቀችኝ፡፡ ስለታሰርኩ መሰለኝ በጣም አምሮባታል፡፡ ስንቄን ቀምሳ ካቀበለች በኋላ መጣች - እኔ ባሻጋሪ ወደ ቆምኩበት ስፍራ፡፡ በመልኳ ታስታውቀኝ ይመስል፣ አጥብቄ ተመለከትኳት፡፡ እጅግ አምሮባታል፡፡ አለባበሷ እንኳ የኦጋዴን አካባቢ አለባበስ ነው፡፡ ሺቲ፡፡ ለምን ሺቲ ለብሳ መጣች ብዬ አሰብኩ፡፡ ልትገልበው ነው? ብዬ

ተበሳጨሁ፡፡ እንደ እኔ በውስጥ ሱሪዋ ደብቃ ለምን አላመጣችውም እያልኩ መጨነቅ ጀመርኩ፡፡ በጣም የዘነጠች መሰለኝ፡፡ በእርግጥም ተውባለች፡፡

ንዴቴ በረድ ሲል፣ በፈገግታ ጠጋ ብዬ፣ “ዘንጠሻል...” አልኳት እኔን በፀጥታ እየተመለከተችኝ እያለ፡፡ እኔና እርሷ ቃል አናባክንም፡፡ በጸጥታ እንግባባለን፡፡ ምን እንደምትፈልግ አውቃለሁ፡፡ ምን እንደምፈልግም ታውቃለች፡፡ እድሜዬ ከተገባደደ በኋላ እርሷን ማግኜቴ ቆጨኝ፡፡ እርሷን በልጅነቴ እግኝቻት ቢሆን ኖሮ ይሄኔ የትና የት ደርሼ ነበር? ነገሩ አሁንም ቢሆን አልረፈደም፡፡ በመከራና በስቃይ ዘላለም ከመኖር ለአንድም ቀን ቢሆን፣ በፍቅር መኖር ይበልጣል፡፡

ምን ነገር አጥብቄ እየጠበቅኩ እንደሆነ ታውቃለች፡፡ አስማቱን ነው፡፡ ባላንጣዬን አምጥቼ፣ ከእርሱ ጋር ሙስና የበሉትን ጭምር አጋልጬ ከእርሷ ጋር የምኖረው ወደ አይጥ የሚለውጠን ምልዋጡን እፈልጋለሁ፡፡ ምልዋጡን ትያዝ አትያዝ ግን በመመልከት ማወቅ ሞኝነት ነው፡፡ ለይስሙላ ያህል፣ ለሰው ያህል፣ ሰላምታ ተለዋውጠን ስናበቃ፣ ልጆቹ እንዴት እንደሆኑ ጠየኳት ለማዘናጋት ብዬ -ሰዎቹን፡፡ ደህና እንደሆኑ ነገረችኝ፡፡ ድምጽዋን ከፍ አድርጋ፡፡ እስረኛ ከጠያቂዉ ጋር ይብላል፡፡ የእኔ ፍላጎት አስማቱ ላይ እንደሆነ እሷም እኔም እናውቀዋለን፡፡ ምልዋጡ ላይ ነው፡፡

መማር ደግ እንደሆነ፣ እርሷ ምሳሌ ናት፡፡ ለነገሩ የተማሩ ምሁራን ነገር በሚያጣምሙበት ሀገር ከእንደርሷ ካሉ ምሁራን ጋር መዋል ይሄ ነው ጥቅሙ፡፡ ቀድመው በአድዋ ጊዜ የነበሩት ያልተማሩ ነገር ግን በጊዜው ለዚህ ዓለም

እውቀት የነበራቸው ሰዎች ለነፃነታቸው ምን ያህል
እንደተዋጉ፣ እኛንም እስከ አሁን ድረስ በነፃነታችን እንዳናፍር
ያደረጉን፣ ከባርነት ነፃ ያወጡንና ያስከበሩን እነርሱ እንደሆኑ
ግልፅ ነው። ስናመዛዝነው ያሁኑ ምሁራን ነን የሚሉት
ከድሮዎቹ ሊነጻፀሩ መሃይማን ናቸው። እንደኛና
ያባቶቻቸውን ታሪክ ያንብቡ። እንኳን ሰውን ራሳቸውን
ያልገነቡ ናቸው። ሀሳባቸው ሀገር ለመከፋፈል ነው።
ራሳቸውን የማይመረምሩ፣ ትውልዱም እነርሱን እየተከተለ
የፊረንጅን አምልኮ የሚያጧጡፍ አድርገውታል። ሁሉንም
ምሁራን ግን አይደለም። አንዳንዶች ያልገባቸውን መሃይማን
ነው።

አያን፣ የራሷንም ልጆቹንም ደህና መሆን ከገለጸችልኝ በኋላ
ወደ ውስጥ ሱሪዋ አቅጣጫ አመለከተችኝ። ገባኝ።
ተግባባን። በአውራ ጣቴ አብሽር ምልክት አሳየሁዋት።
እስክተሰጠኝ ቸኮልኩ። ሺቲዋን ገልባ እንደማትሰጠኝ ተስፋ
አለኝ። ለካ በስታው ነበር በጎን በኩል። ፖሊሱም እያፈረ
አልፈተሻትም። የውስጥ ሱሪዋ ላይ አፍጥጦ ይቀራል።
ውስጡ ምን እንዳለ ግን እርሷና ፈጣሪ ናቸው የሚያውቁት።

ዞር ዞር ብላ ሰዎች ወደ ሌላ አቅጣጫ እተመለከቱ
መሆናቸውን አረጋግጣ ቶሎ ብላ፣ በፍርግርጉ መሀል
አጅሞልሙላ፣ ሰጠችኝ። ነፍሴን አላውቀውም። በደስታ
ሰከርኩ።

"አጥንቸው አድራለሁ። ነገ መጥተሽ እንድትወስጂው ..."
አልኳት ድምፄን በጣም ዝቅ አድርጌ። "...ነገ ወደ አይጥ
የሚቀይረውን አስማት አጥንቸው አድራለሁ። እኔ ወደ

ሰውነት እስከምቀየር አይጦችን እንዳትገይ። እኔ ልሆን
እችላለሁ..."

ሳቋ መጣ። በሌላ አመካኝታ ሳቀችና ወጣላት።

"ለዛ ነገር ጥሩ ቀን አርብ ነው። አርብ ነው የምትወጣው።"

"ቀኑን ማወቅ ጀመርሽ?"
"እንዳንተው ተመራማሪ አደረግከኝ" አለችኝ እንደገና
እየሳቀች። "የአስማት ተመራማሪ አደረግከኝ!" አለች እንደገና
ቀስ ብላ እየሳቀች።

"ኧሺ" አልኩ። አውሬ የመሆን ፍላጎቴን ወደውስጤ
እየገፋሁ።

"ሰው እንዴት አውሬ ለመሆን ይህን ያህል ይቸኩላል?"
አልኩ በሆዴ። ለነገሩ... ሰው በመሆን ፍትህ ሳይገኝ ሲቀር፣
አውሬ መሆን ያምርሃል። ሰው መሆን ሲያቅት፣ አውሬ
መሆን ቀኗል። ይህ የሀገራችን ተግባር አይደለም።
የዓለማችን ሰዎች ባጭሩ አውሬ እየሆኑ መጥተዋል። ሰው
መሆን ድሮ ቀረ። አንዲት ኢትዮጵያዊት ሴት ነበረች አሉ።
አሜሪካ የምትኖር። ኢትዮጵያ ሀገሯ ላይ ሰዎች ፍትህ
ሲያጡ ስላዩ፣ አሜሪካ ሀገር ከሰው ጋር መኖር
አልፈለገችም። ወደ ዙ (እንስሳት ማርቢያ ተቋም) ሄደችና
የእንስሳ ሀኪሙን አናገረች።

"እኔ ከሰው ጋር መኖር አልፈልግም። ከሰው ጋር ከምኖር
ከእንስሳ ጋር እንድኖር እድሉን ስጠኝ" አለችው። ዶክተሩም
እርሷን ማጥናት ቀጠለ። "ሀገሬ አባቴን በፖለቲካ ምክንያት
ገላዋለች። ቤተ ሰቦቼንም ጨርሳቸዋለች። ሀገሬ ውስጥ ፍትህ

የለም፡፡ እኔም ከሰዎች ጋር መኖር ያስጠላኝ በዚህ ምክንያት ነው" አለችው፡፡

"ከምን እንስሳ ጋር ለመኖር አሰብሽ" አላት የእንስሳው ሀኪም፡፡ ሁሉን ካጠና በኋላ፡፡

"ከዘንዶ ጋር መኖር እፈልጋለሁ" አለችው፡፡ ሌላ ቀን ቀጠራት ሀሳቧን ትተው እንደሁ ብሎ፡፡ በሌላም ቀን ስትመጣ ከእንስሳ ጋር ለመኖር ተባብሶባት መጣች፡፡ አንድ በቅርቡ የተወለደ ዘንዶ እንዲያመጡላት አዘዘ፡፡ ቀለቡን ነግሮ በምቹ ከረጢት ቋጥሮ ይዛው እንድትሄድ ነገራት፡፡ ቤቷ ይዛው ሄደች፡፡ ለዘንዶውም ለእርሷም ሀኪም ታዘዘ፡፡ የእንስሳ ጥበቃ ሀኪሞች ታዘዙላት፡፡ በፍቅር ከዘንዶው ጋር መኖር ጀመረች፡፡

ከረጅም ጊዜ በሁዋላ ወደ ዙ (የእንስሳት ተቋሙ) መጣች፡፡ ከዛም ለእንስሳ ሀኪሙ እንደዚህ አለችው፡፡

"አንድ ዘንዶ ከዚህ ዙ ወስጄ ነበር፡፡ ከረጅም ጊዜ በፊት፡፡ ለረጅም ጊዜያት አብረን በፍቅር ኖርን፡፡ ስወጣ ስገባም እንከባከበዋለሁ፡፡ ዛሬ ግን የተለዩ ፀባይ አሳየኝ፡፡"

"ምን?" አለ የእንስሳው ሀኪም ደንግጦ፡፡

"ዛሬ ያደረገውማ እንደዚህ ነው፡፡ በጊዜ ወደ ጎጆው ገባ፡፡ ከዛ ስተኛ መጣ፡፡ ከዛም ከእግር ጥፍሬ እስከ ራስ ፀጉሬ ተኝቶ አገኘሁት፡፡ ወዲያው ስነቃ ሄደ" አለችው፡፡

"እየለካሽ ነው"

"እየለካሽ ነው" አላት የእንስሳው ሀኪም፡፡

"ተርፈሻል፡፡ ለክቶሽ በራሱ ልክ ብትሆኚ እኔ ጋር አትመጭም ነበር፡፡ ውጠሽ ያድር ነበር፡፡ ለክቶሽ እንደማይውጥሽ ሲገባው ነው ጥሎሽ የሄደው" አላት ዶክተሩ እያዘነ፡፡ "...እንጂ ከእኔ ዘንድ አትመጪም ነበር፡፡ ይህኔ ተውጠሽ ነበር፡፡ እድለኛ ነሽ!"

"ከሰው ጋር መኖር ጠልቼ ከእንስሳ ጋር እንኳ መኖር አልቻልኩም፡፡ አሁን ምን ላድርግ?"

"አንቺ የምታደርጊው ነገር የለም፡፡ የእንስሳት ዶክተሮች ያመጡታል፡፡ ከዛ ከዘንዶ ጋር መኖር ከፈለግሽ ሌላ ግልገል ዘንዶ ይታዘዝልሻል፡፡ ያንቺው ዘንዶ እዚህ ይኖራል"

ይህን ለእኔ ራሷ የነገረችኝ ታሪክ ነው፡፡ እኔ ስለሰው በአርኪዎሎጂስትነት የጥንታዊ ሰዎችን አፅም ስጎትት፣ እርሷ ከዘንዶ ጋር ትኖር እንደነበረ ነው የነገረችኝ፡፡

"ወደ አውሬ ለመለወጥም ከአውሬ ጋር ለመኖርም ጥበብ ያስፈልጋል፡፡" አልኳት በልቤ ከብዙ አመት በፊት የሰማሁትን አንዲት ሴት ገጠመኝን እያሰብኩ፡፡

"በይ ደህና ሁኚ፡፡ ልጆቼንም እስክመጣ ሳሚልኝ፡፡ እኔ አውሬ የመሆኛ ጥበብን ላጥና" አልኳት በጫጫታው በመሀል እንደማልሰማ እየተጠነቀቅኩ፡፡ "እርሱ ነው የሚያዋጣው በዚህ ጊዜ፣ ሰው መሆን እስኪቻል፣ ወደ አውሬ እንለወጥ!" ይህን ተፈላስፌ ሄድኩ፡፡

፯

ወደውስጥ እንደተመለስኩ፣ ዘወር ብዬ እጄን ወደውስጥ ሱሪዬ ላኩ። አያን የአሸገችውን ጥቅል ጨበጥኩት፣ አወጣሁት። ከጥቅሎቹ ጋር የእራሱዋን ደብዳቤም ጽፋልኛለች። አጭር ነው ደብዳቤው።

"ወደ አይጥ መለወጫውን ጥበብ አምጥቸልሀለሁ። ወደሰው መመለሻው እኔ ዘንድ ነው። ከባድ ነው። ብዙ ቤት ውስጥ የሚደረግ ረጅም ዘዴ አለው። እናም ስትመጣ እኔ ባዘጋጀሁት ዘዴ እንደገና ወደሰው ትመለሳለህ። በአጭሩ ከእኔ ጋር ነው። ይህ የመሆኑ ምስጢር ወደ ሰው ስትለወጥ ነው የሚገባህ። ወደሰው መመለሻው ግን ያልሰጠሁህ ምክንያት አለኝ። ምክንያቱም ሰው ስትሆን ይገባሃል" ይላል ደብዳቤው።

ዋናው ነገር ወደ አይጥ ልለወጥ እንጂ ሰው መሆን አሁን አልፈልግም። ወደ አይጥ የመለወጫውን ጥበብ ጀመርኩት። ማጥናቱን ተያያዝኩት። በጣም ረጅም ነው አስማቱ።

"አንያል

አቅልያል

ባልያል

ሙርያቅ

ሚርያቅ

አቢያዜል

ጋግርዜል

ሳርያቅ

ባርያቅ..." እንዲህ እያለ ይቀጥላል።

ወደ አይጥ የመለወጫው ጥበብ ያታክታል። ያደክማል። ጥቅሉ ብዙ ነው። ይህ አይጥ በልቶ የማይጨርሰው ትልቅ ጥቅል ነው። ሳላዛንፍ መያዝ አለብኝ። በቃሌ። ይህንን ጥቅል ከሸመደድኩት በኋላ አንድም ቃል እንዳይጎድል አድርጌ በመድገም ነው ወደ አይጥ የምቀየረው።

እስከ አሁን ወደውሻ ተቀይሬአለሁ። ወደውሻ የለወጠኝ ቃል ብዙ አይደለም። ወደ ድመትም ተለውጬ ነበር። ነገር ግን ወደአይጥነት መለወጫው ጥበብ ይከብዳል። አስማቱ ብዙ ነው። ከዚህ አንጻር ወደጥቃቅን ፍጥረታት ለመለወጥ እንደሚከብድ ነው ጥበቡ የሚያሰየው። ከዚህ ያነሰውን ፍጥረት ለመለወጥ ቢያሰኘኝ ኖሮ፣ አስማቱ ረጅም ነው። እርሱን ሰላጠናው ይፈረድብኝ ነበር። ይህ ራሱ እንደ አንጎል ነርቮች ረጅም ነው። ውስብስብ ነው። ወደ አይጥ መለወጫው እንዲህ ከሆነ ወደሰው መመለሻው ምን ሊሆን ነው? ስል አሰብኩ። በጣም ረዘመመብኝ። በውድም በግድም ሳልይዘው አልቀርም። እንዳይፈረድብኝ።

ሌሊቱን ሁሉ ጥቅሉን ጠቅልዬ ለመዋጥ ሞከርኩ ለማጥናት። እጅግ ውስብስብ ነው። ሊነጋ ሲል ጨረስኩት። ልይዘውም ሞከርኩ። ታግዬ ታግዬ በትግል፣ ለትግል አንድም እንዳይቀር አድርጌ ሸመደድኩት። ነጥብ በነጥብ ዓይኔ እንዳልተኛሁ ስለሚያሳብቅ፣ "አልተኛህም እንዴ?" አሉኝ ሌሉቹ ታሳሪዎች። በየተራ። መልስ አልነበረኝም። መዋሸት ደግሞ አልፈልግም። ውሸት አልወድም። ራሴን እየነቀነቅኩ ዝም ብዬ ተቀመጥኩ።

"እንደ ባለፈው ሌላ ተረት ንገረን!" አሉኝ፣ እስረኞች።

"የባለፈው ተረት፣ ከተጠቀማችሁበት ራሳችሁን ይለውጣል" አልኳቸው። "ሌላ ታሪክ ብነግራችሁ፣ ቃል ማባከን ይሆናል። ቃል ክቡር ነገር ነው"

አያን እስክትመጣና ፖሊስ እስኪጠራኝ ድረስ ለመተኛት ፈለግኩ። ተጋደምኩ። በህልሜ አስማቱን እንዳልደግም ስል አሰብኩ። ነገር ግን እንቅልፍ እያጃጃለ ወሰደኝ። እንቅልፍ እያሞኘ ወሰደኝ። ከዚያ ፖሊሱ ሲጠራኝ ነው የነቃሁት።

አያን መጠየቂያዉ ውስጥ እየጠበቀችኝ ነበር። ሁሉንም ደብዳቤዎች ኮፒ አድርጋ ያመጣችልኝን አስማቱንም ጭምር ሰጠኝ። እንደባለፈው በድብቅ።

"አቃጥይው!" አልኳት። "ይረክሳል።"

"አጠናኸው?" አለችኝ አያን።

"በደንብ"

"ጎበዝ ነህ። በአንድ ቀን አዳር እንዴት ይሄን ሁሉ ጥቅል ልታጠና ቻልክ?"

ጭንቅላቴን ነካሁላት። ሁልጊዜም ፈገግ እንደምትለው ጥርሷን አሳየችኝ።

"ሳልደብቅ ልንገርህ? ያንተ ጭንቅላት እኮ የኒዩክሌር ሳይንስ በአንዴ ይሸመድዳል፣ ያውቃልም። እንግዴህ በርታ እና ውጣ። ምንም የምልህ ነገር የለኝም።" አለችኝና፣ "ከልምድ ነው? ወይስ ከችሎታ?" አለችኝ።

"የፈለግሽውን በይው። በአካል እስከማገኝሽ ቼኩያለሁ። እየውልሽ ለመጨረሻ ጊዜ ነው የመጣሽው እስካገኝሽ ድረስ ደህና ሁኝ። እዚህ እስር ቤት ሁለተኛ እንዳትመጭ" አልኳት። "ቅሊንጦ አቅልጦ ያስቀረኝን ሰው አውቄዋለሁ። እሱን በእኔ ምትክ አስገብቼው እስክመጣ ድረስ ወደቂሊንጦ እንዳትመጪ።"

"እንግዴህ ካንተ በላይ ማምቅ ይከብዳል። ነገር ግን በጥንቃቄ እንደምታደርገው ተስፋ አለኝ። ጎጃነት በነጻ እስካልተገኘ ድረስ፣ እዚህ ዝም ብለህ፣ በስብስ የምልህ እንዳይመስልህ" አለችኝ። የልቤ አያን።

"አመሰግናለሁ፡፡ እዚህ ላለመበስበስ ስለረዳሽኝ ፈጣሪ ይስጥልኝ" አልኳት፡፡ ድምጼን ዝቅ አድርጌ፡፡ "በይ ቻው! ሁለተኛ እዚህ እንዳትመጭ"

"ቻው!" አለችኝ ዓይኗ ላይ እንባ እያቀረረች፡፡ "ከዚህ በኋላ ዓይጥ አከብራለሁ፡፡ ባለፈው የገዛኸውንም መርዝም አስቀድሜ ጥዬዋለሁ" አለችኝ፡፡ "አንተ ሰው እስከምትሆን ድረስ አይጥን እንደእኔ የሚያከብር ሰው የለም፣ ቻይናም ቢሆን!"

ፈገግ አልኩ፡፡ ፈገግታየ ወደሳቅ ተለወጠ፡፡ እርሷም እንባዋን ጠራርጋ ሳቀች፡፡ ተግባብተናል፡፡ ላለፉት ሁለት አመታት ያህል ስታሰር ጠቃሚ እቃዎች በዚህ በእስር ቤት ውስጥ የሉኝም፡፡ ያሉኝንም አሁን ለአያን ሰጥቻታለሁ፡፡ እናም ይዛው ስትሄድ በዓይኖቼ ሸኘኋት፡፡ እንዲህ እያልኩ ተሰናብቼ ሳበቃ "አስማቱ ባይሰራስ?"፣ ጥረቴን መና እነደማያስቀረው ተስፋ አለኝ፡፡ ተስፋ ሁሌም ስጋት አለው፡፡ ተስፋ ስጋት ከሌለው ተስፋ አይደለም፡፡ የሰው ልጅ የሚለካውም፣ በቀጭን የተስፋ ገመድ ተንጠልጥሎ ሲሻገር ነው፡፡ ስጋቱ ስጋት ሆኖበት፣ ከስጋት ጋር ታግሎ ከስኬቱ ማማ ሲደርስ ነው፡፡ ወደ ሰማይ ተመለከትኩና ወደ እስር ቤቱ ገባሁ፡፡

፲

መፈንቀ ሌሊት ነው፡፡ ተነሳሁ፡፡ እስረኞች ሁሉ ተኝተው የውጨውን አለም እያዩ ነው፡፡ በህልማቸው፡፡ እኔ ከሰውነት ወደአይጥነት ለመለወጥ አስማቱን እያነበነብኩ ነው፡፡ መተቱን፡፡ በጣም ረዥም አስማት ነው፡፡ ደግሞ ቅደም ተከተሉ ረጅም ነው፡፡ አንዴ ወደምሥራቅ፣ አንዴ ወደምዕራብ፣ አንዴ ወደሰሜን፣ አንዴ ወደደቡብ እየተዟዟርኩ ደገምኩ፡፡ በእነዚህ ዋና ዋና አቅጣጫዎች ብቻ አይደለም አስማቱ የሚደገመው፡፡ ወደ መስዕ፣ ወደ አዜብ፣ ወደ ሊባ፣ ወደ ባህር፣ እየዞሩ መድገምን ያትታል- አስማቱ፡፡ ይህንን ለሀገሬ ለአዕምሮ ብልፅግና ብጸልዬው ሀገሬን ከአደጉት ሀገራት እቀላቅላት ነበር፡፡ ሆኖም ራሴን ነጻ ለማውጣት ነው አስማቱን የምደግመው፡፡ ራሴን ነጻ ካወጣሁ በኋላ የሀገሬ ጉዳይ ይታሰብበታል፡፡ አንዳንዶች ራሳቸውን በፊት ነጻ ሳያወጡ፣ ለህዝብ ቁማር እየቆመሩ ይታገሉልናል ብሎ የመረጣቸውን ህዝብ ረስተውታል፡፡ ምክንያቱም ቁማሩ ተበልቷል፡፡

በትእዛዙ መሠረት ወደነዚህ አቅጣጫዎች እየዞርኩ መድገሜን ቀጠልኩ፡፡ እስከ አሁን ምንም አይነት ወደ አይጥነት አልለወጠኝም፡፡

"...አቢግያስ

ዶምያስ

ወያስ

ማንያስ

ዱድያስ

ዝዲያስ

እጼያ

አቅራቢያስ..." እያልኩ መድገሜን ቀጠልኩ አስማቱን። ምልዋጡን። ብዙዎቹ የሰይጣናት ስሞች ናቸው። ብዙ ሰዎች አስማት፣ መተት፣ ድግምት፣ ምትሐት ሰይተው አያውቁም፣ የሳይኪክ ጥበብና የቴሌፓቲ (ስድስታኛው ስሜት) ተሰጥኦ ይምታቱባቸዋል።

አስማት፣ በጥቅሉ ልዕለ ተፈጥሮ (ሱፐር ናቹራል) የሆነውን ኃይል የመጠቀም ጥበብ ነው። ይህ ጥበብ ቅደም ተከተሎችን (ሪቹዋልስ)፣ ጠልሰሞችን (ሲምቦልስ) እና ቃላትን (ስፔል) የመጠቀም ጥበብ ነው። ይሁን እንጂ በውል ያተኮርኩት በቃላት በሚገልፀው የአስማት ጥበብ (ማጂክ ስፔል) ላይ ነው። በዚህም የቃላትን ኃይል ተምሬአለሁ።

በቅዱስ ቁርአንም ውስጥ የጂኒ(የአጋንንት) ስሞች ሃያ ሁለት ጊዜ፣ ሰይጣን ስድሳ ስምንት ጊዜ ተጠቅሶ ይገኛል። ስማቸው አጠቃላይ ነው። ቁርአን ሰይጣንና ሰይጣናት ብሎ የሚጠቅሳቸው ቃላት ተደምረው ነው። በቅዱስ ቁርአን መሠረት እያንዳንዱ የአላህ ቃል ተቆጥሮ ነው

የሚቀመጠው። ይህም የተቀደሰ ሀሳብ ነው። ነገሩ ሰይጣን ባይኖር ኖሮ ቁርአንም አይፃፍም ነበር። መጽሐፍ ቅዱስም እንደዛው።

ጳውሎስ እንዳለው፣ ውጊያው ከደምና ከሥጋ ጋር አይደለም። ከማይታዩት ጋር ነው። መተት፣ ድግምት፣ አስማት የሚሉ ቃላት በሁለቱም መፅሐፍት ተጠቅሰው ይገኛሉ። በመፅሐፍ ቅዱስም በቁርአንም። ሰይጣን ዘላለማዊቷን እፅ ያቀመሰን ዘላለም እንዳንኖር ነው።

አስማትም ከእርሱ ከሰይጣን ለመወዳጀት ነው የመጣው የሚሉትን ግን አልቀበልም። ፈጣሪ ሰይጣንን የሚያንበረክክ አስማት ነው የማውቀው። እርሱም ስሙን እየጠራ ያዘዋል። ሁለት ወገን ነው ያለው ስለ አስማት በሚናገሩት ውስጣዊ አስተሳሰብ ውስጥ። ወይም ከእርሱ ጋር መተት በሚለው ቃል መስማማት፣ ወይም ከፈጣሪ ወገን ቆሞ እርሱን በአስማት ማስገዛት። እኔ ሁለተኛውን ነው ማውቀው። እነዚህን ቃላት ያስቀመጠልኝ ፈጣሪ ነው። በቃላቱ ኃይል ደግሞ አገዛለሁ። ሰይጣንን አንቀጥቅጦ ወደ አይጥ እንዲለውጠኝ እፀልያለሁ። በነበር ውስጥ እኮ ብዙ ነገር አለ። የተደራጀ ዕውቀት።

ለዛ መሰለኝ እስከ አሁን ወደ አይጥነት ያልተለወጥኩት። በአንድ ጎኑ ንስሐን ስለማስብ፣ ወይ ከሰይጣኑ ወይ ከእግዜሩ ስላልሆንኩ። ጌታ ለሐዋርያቱ የገለፀላቸው የአለምና ሁሉ ቋንቋ ነው። ለእኔ ግን የሰይጣንን ስም እየጠራሁ እስካሁን ድረስ አልገለፀልኝም። አንዳንዱ ደብተራም፣ በየገጠሩ እየዞረ በመተት ያጭበረብራል። ይህ አባይ ጠንቋይ ነው። ፓስተር ነኝ እያለም ውሸቱን "ሻላላማንዶ..." እያለ ሲጠራ ይውላል።

የውሸት ቃላት ያዥጎደጉዳል። ለምሳሌ ኢትዮጵያ የብዙ ቋንቋዎች ሀገር ናት። ጌታ ከገለፀ አንዱን ፓስተር የሌላ የአፍ መፍቻ ቋንቋው ያልሆነውን ቋንቋ ሰምን አይገልጽለትም? ወይም ውጭ ሄዶ እንዲያሰተምር፣ አረብኛን አይገልጽለትም? ቻይንኛን አይገልጽለትም? ጃፓንኛን አይገልጽለትም? ወይም እንደእኔ ደፍሮ እየጠራ ሰይጣንን ጠርቶ ፈጣሪ እንዲያንበረክክለት ማድረግ ነው። ወይ ከፈጣሪ ወይ ከሰይጣን መወገን ነው። የተደባለቀ ዘመን!

አስማቱን ጨርሼ ይህን እያሰብኩ እያለ አፌ እየተሳሰረ መጣ። እውነት ተናግሬ ወይም ውሸት ተናግሬ ሊሆን ይችላል። አላውቅም። በሌሊት ከፍተኛ ውሽንፍር መጣ። አካባቢውን ቁና ቁልቢጥ አደረገው። የሚያፏጭ ንፋስ ነፈሰ። ቤቱ እስኪነቀል ድረስ የሚያጎራ ነፋስ መጣ። አፌ ተሳሰረ ከዛ አዙሮኝ ወደኩ። ከዚህ ቀጥሎ ምን እንደተፈጠረ አላውቅም።

ከረጅም ጊዜ በኋላ ስነቃ ወደ አይጥነት ተቀይሬአለሁ መሰለኝ። እስር ቤቱ ውስጥ። ከቆምኩበት ቦታ ለብሼው የነበረው ቢጫ ልብስ ወልቆ ነበረ። ደነዘዘኝ። ፈዘዝኩ። ዝም አልኩ። ህልም የማይበት ቋንቋ አማርኛ ነው። በአማርኛም መናገር አቃተኝ። በእንግሊዝኛም መናገር አቃተኝ። በእብራይስጥም መናገር አቃተኝ። በጀርመንኛም መናገር አቃተኝ። በቅርቡ አያን ሶማሊኛ ቋንቋ ታስጠናኝ ነበር። በሱማሊኛም መናገር አልቻልኩም። የግዕዝ ቋንቋ ስለማውቅ ጥቂት ትግርኛም እሞክራለሁ። በግዕዝ በኩል የማውቀውን ትግርኛም መናገር አቃተኝ። በምችለው ቋንቋ ሁሉ ሞከርኩ አቃተኝ። ወደ አይጥ መቀየሬን ያወቅኩት በልብሴ ብቻ አይደለም። መስታውት ቢኖር ኖሮ በመስታውት አይቼ

አረጋግጥ ነበር። እግሮቼን አየኋቸው። የአይጥ ጣቶች ናቸው። የአይጥ እግሮች። ደነዘዝኩ።

የአርምሞ ቀኖና እንደያዘ መናኝ ዝም አልኩ። ገዳም ውስጥ ለአርምሞ እንደተቀመጠ፣ ክፉ ላለመናገር ብሎ ቀኖና እንደያዘ መነኩሴ ዝም አልኩ። ስለዝምታ ብዙ አሰብኩ። ስለዝምታ የተጨበጡ ጥቅሶችን ብቻ እያሰብኩ ዝም አልኩ።

"የዝምታ ድምፅ ሰማሁ" በኢዮብ መጽሐፍ የተጠቀሰውን አሰብኩት። ግን ከአፌ ማውጣት አልቻልኩም። ዝምታ ይሰማል? ... እኔ ዝምታ ተሰምቶኛል። ግን ቃላት አውጥቼ ዜማውን ለማዜም አልታደልኩም።

"ከዝምታ የተነሳ እንደ ዲዳ ሆንሁ።" ዳዊት በመዝሙሩ የተናገረው ሁሉ ትዝ አለኝ። እርሱ ለበጎ ነው ዝም ያለው። እኔ ግን ዲዳ ሆኜ ነው።

"... በጊዜው የሚፈፀመውን ቃሌን ስላላመንህ፣ይህ ነገር እስከሚሆን ቀን ድረስ ዲዳ ትሆናለህ። መናገርም አትችልም" ብሎ መልአኩ ገብርኤል ካህኑ ዘካርያስን እንደገሰፀው ዝም አልኩ። ካህኑ እንኳ ዝም ያለው ዮሐንስ ልጁ እስኪወለድ ድረስ ነው። እኔ ግን እንደ ገና ሰው እስክሆን ድረስ ዝም አልኩ።

ወደ አይጥ እንደተለወጥኩ በምን ላረጋግጥ እያልኩ ስጨነቅ ስጠበብ አንድ ሀሳብ መጣልኝ። ለካ ማሰብ እችላለሁ። መናገር አልችልም እንጂ። እያሰቡ መናገር አለመቻል ደግሞ አይጣል ነው። እያሳቡ አለመናገር ለአፍታም አይቻልም። ሆኖም የአይጥ ጉድጓድ ፈልጌ መግባት አለብኝ። እስረኞች ሁሉ ሳይነሱ። እስር ቤት ደግሞ እንደ አይጥ የሚያስቸግር

ነገር የለም፡፡ ወደ መቶ የሚቆጠሩ እስረኞች፣ ለእያንዳንዳቸው የአይጥ ቀዳዳ አላቸው፡፡ ወደ ግድግዳው ሄድኩ፡፡ ብዙ የአይጥ ቀዳዳዎች አሉ፡፡ መአት አይጥ የበሳሳው ጉድጓድ አለ፡፡ በአንዱ ገባሁ፡፡

I

አርምሞ እንደያዝ መነኩሴ ዝም አልኩ፡፡ በኃይለኛ ተመስጦ ውስጥ እንዳለ መናኝ ጭጭ አልኩ፡፡ እንደ ካህኑ ዘካሪያስ መልአክ ልጁ እስኪዎለድ ድረስ ዲዳ እንደሆነ ዲዳ ሆንኩ፡፡ ዝም አልኩ፡፡ ዝምታ ስል የኢትጵያዊያን ዝምታ ታሰበኝ፡፡ እኛ ተመስጠን ወይም በዝምታ ማሰብ መቻልን ከምሥራቁ አላመጣነውም፡፡

አሁን ዓለም የሚደመምባቸውን ነገሮች ዮጋን ጨምሮ እኛ ቀድመን ጀምረነው ነበር፡፡ "ስልጣኔ የሄደው ከኢትዮጵያ ወደ ምስር (አሁን ግብፅ)- ከግብፅ ወደ ባቢሎን - ከባቢሎን ወደ ግሪክ- ከግሪክ ወደ ሮም- ከሮም ወደ ዓለም ነው የተበተነው" ይላል ዶክተር ዋግነር፡፡ ይህ ማለት በጥናት የተረጋገጠ ነው፡፡ ዝም ብሎ ተረት ተረት አይደለም፡፡ እያወቁ ዝም የማለቱን ጥበብ ለማየት፣ ገዳማትን ማየት በቂ ማስረጃ ነው፡፡

ከገዳማዊያን ስርዓት ውስጥ እጅግ የረቀቀውን ነገር የሚደርሱበት ሁሉን እያወቁ ዝም ከማለት ደረጃ ሲደርሱ ነው፡፡ ሀሳባዊ መሆን ነው፡፡ እንዲያውም እያወቅን ስንመጣ፣ ዝም ጭጭ ነው የምንለው፡፡ አንድ አትክልት ካየህ ...አንገቱን የደፋው ፍሬ ስላፈራ ነው፡፡ ቀና ያለው ፍሬ የለውም ማለት ነው፡፡ በቁሙ ደርቋል፡፡ የተማርን የተመራመርን ሰዎች፣ ዝም የምንለው የምንናገረው ነገር ስለሌለን አይደለም፡፡ ነገሩን ቁም ነገር ስላጣንበት ነው፡፡

ቢሰድቡህ አትመልስ፡፡ ምክንያቱም የሰደቡህን ለመመለስ ራሱን ያህል አትናገርም፡፡ ከፍ አድርገህ ነው የምትመልሰው፡፡ ውሸት ተዋሽቶብህ ከሆነ አትመልስ ተወው፡፡ ምክንያቱም የበለጠ ውሸት ማቅረብ መዋሸት አቅቶህ አይደለም፡፡ ውሸትን የበለጠ ውሸት ጨምረህ ነው የምትዋሸው፡፡ ይህን ሁሉ አሉቧልታ የምታረግበው ዝም በማለት ነው፡፡ የበደሉህ ሰዎች ዝም ስትል ይቅርታ ሊጠይቁህ ይመጣሉ፡፡ ግን እንደ እኔ ሚስት እስኪሞቱ ዝም አትበል፡፡ ራሳቸውን ገድለው አንተን ሊያሳስሩህ ስለሚችሉ፡፡

አሁንም ዝም ስለማለት እያሰብኩ ነው፡፡ ከአምስቱ ህዋሳት ከነገሩት ጀርባ ያለውን ምስጢር የሚደርስበት ሰው ዝም ካለ ብቻ ነው፡፡ የህሊናው ቁስል ቢጠዘጥዘውም ለጊዜው በዝምታው አልፎ አሻግሮ ሲያይ ብቻ ነው፡፡ ፈጣሪ ሁሉን ነገር እንዴት ሰራው ብሎ ማረጋገጥ የሚችለው በመንጫጫት አይደለም፡፡ ከመንጫጫቱ ጀርባ የሚገኘውን ምስጢር የሚያውቀው ዝም ብሎ አውቆ የሚያስተውል ሰው ነው፡፡

ገዳም የገባ መነኩሴ የሚፈተነውም በዝምታ ወቅት ነው፡፡ ገዳም የገባ መናኝ መሆኑ የሚረጋገጠው አርምሞ ላይ ሲደርስ ብቻ ነው፡፡ ምክንያቱም ሁሉን አውቆ ንቆ ሲተው ነው፡፡ አርምሞ ላይ ለመድረስም ፈታኝ ነው፡፡ ለዚህም ድንጋይ እስከመንከስ የደረሱ መናኞች አሉ፡፡ አባ አጋቶን እንዲህ አድርገዋል፡፡
"አንድ ሰው በዚህ በኩል አልፏል?" ብሎ ጠየቃቸው እንዱ ሰውዬ፡፡

"አሁን አለፈ" አሉት አባ አጋቶን፡፡ ተመለሰ ያ ሰውዬ፡፡ "ገድዬው መጣሁ፣ የት አባቱ" አላቸው ሰውዬው፡፡ ከዛ በኋላ ምንም ነገር አልተናገሩም፡፡ ድንጋይ ከአፋቸው ላይ የሚያወጡት ምግብ ሲቀምሱ ብቻ ነበር፡፡

ዝም የማለት ደረጃን ሲያልፉ ወደተመስጦ ያመራሉ፡፡ በዚህ ደረጃም ልቦናቸውን ወደ መነጠቅ ደረጃም ይደርሳሉ፡፡ መናኙ ህሊናውን ከተነጠቀ በኋላ አካሉ በምናኔው ቦታ ላይ እያለ በህሊናው ተነጥቆ በሁሉም ቦታ ይገኛል፡፡ ከመላእክት ጋር ሊያሸበሽብ ፈጣሪን ሊያመሰግን ሄዶም ሊሆን ይችላል፡፡

በአጠቃላይ በአርምሞ ወቅት የበቃ ሰውነት በሀሳበ ህሊና ተጉዞ ከፈጣሪ ጋር ሊደራደር ይችላል፡፡ አርምሞ ማለት ከአዕምሮዉና ከህሊናዉ ጋር መዋል ማደር ማለት ነው፡፡ ይህም ዳዊት በመዝሙሩ ‹ልባችሁን በፊቱ አድሱ› እንዳለው ነው፡፡ ወይም ደግሞ ፈረንጆች፣ "ማይንድ አብሰንት ቦዲ ፕረዘንት" እንደሚሉት አይነት ነው፡፡ ይህ ግን የተለዬ ነው፡፡ ጭንቅላትህ በሀሳብ ተሰርቆ የሚሄደው የት ነው? በሰው ላይ ቂም ቋጥረህ ከሆነ ስትገድለው ልታየው ትችላለህ፡፡ በጥባጭ ሊኾህ ግን እዚህ ነህ፡፡ አንተ ቂም ቁዋጥረህ ለመግደል ያገዘህ ኃይል፣ በጸሎትም አስበው፡፡ ሰዎችን ለመርዳት ሲሉ ድንጋይ ተንተርሰው ለሚጸልዩት አስበው፡፡ እንዳንተ እንደሚነጠቁ አስበው፡፡ ከዛ ትደርስበታለህ፡፡ ረቂቁን ነገር፡፡

"ጆሮ እያላቸው አይሰሙም፡፡ ዓይን እያላቸው አያዩም፡፡ መስማትን ትሰማላችሁ፤ ማየት ታያላችሁ፤ ነገር ግን አታስተውሉም" ተብሎ በተመስጦ እንድናስተውል የተነገረውን ሁሉ ቆሜ በዝምታ አሰብኩት፡፡ ሌላ የመጡልኝን

ሀሳቦች ሁሉ ትቼ ያለሁበትን ጉድጓድ አሰብኩት፡፡ ሰ
በጥባጭ እንደነካው ከሀሳቤ ባነንኩ፡፡

፲፩

ወደ አይጥ ከመለወጤ በፊት ማሰብ የነበረብኝ ስጋቶች፣ አሁን ተገለጹልኝ፡፡ አይጥ ከመሆኔ በፊት አይጥ ለመሆን አጥብቄ ስጥር ነበር፡፡ ከሆንኩ በኋላ የአይጥን ጠላቶች ማሰብ ጀመርኩ፡፡ ሁሉም ነገር ከሆኑ በኋላ ነው የሚገለፀው፡፡ ሰውን ሰው ሆኜ አይቸዋለሁ፡፡ ሰው ሳትሆን ስለሰው ማሰብ አትችልም፡፡ አውሬ ስሆን ደግሞ ስለአውሬ ጠላቶች ማሰብ አወንታዊ ነው፡፡ አይጥ ሆኜ ወደ አይጥ ጉድጎድ ከገባሁ በኋላ፣ ጭራሽ ቀደም ሲል የተለወጥኩበት ነገር፣ ለአሁኑ እኔነቴ ጠላት እንደሆነ አልተገለጽልኝም ነበር፡፡ ድመት የአይጥ ዋና ጠላት መሆኑ እንኳ አላሰብኩበትም ነበር፡፡ ከነተረቱ ትዝ አለኝ፡፡ “አይጥ በድመት ከሳቀች አጠገቧ የአይጥ ጉድጎድ አለ ማለት ነው” የሚለው አባባል ትዝ አለኝ፡፡ ለነገሩ አሁንም ጉድጓድ ውስጥ ነኝ፡፡

ከእስር ቤቱ ጀምሮ ውስጥ ለውስጥ ወደሆነ አቅጣጫ የተቆፈረ ጉድጎድ አለ፡፡ አይጦች የቆፈሩት ወደ ምዕራብ ይሁን ወይም ወደ ምሥራቅ አላውቅም፡፡ ዝም ብዬ እየገሰገስኩ ነው፡፡ ዋናው ከዚህ እስር ቤት ልውጣ እንጂ፣ ከወጣሁ በኋላ ሌላው ጉዳይ ይታሰብበታል፡፡ “ዋናው ማምለጡ ነው፣ ለጫማው በሁዋላ ይታሰብበታል” እንዳለኝ ድሮ ሰው እያለሁ እንደነገረኝ አንድ ወዳጄ፡፡ ዋናው ከእስር ቤት መውጣቴ ነው፡፡ ለባዶው እግሬ በኋላ ይታሰብበታል፡፡

ምክንያት ስለሆነ ሊያሳስበው አይገባም፡፡ እንዲያውም የምታምረውን ፍሬ አሁን አሳዶ ፈልጎ እየገዛ ይበላታል፡፡ ድሮ በነጻ ያገኛትን ተክል አሁን ተበድሮ ይገዛታል፡፡ ከአይጥ ወደ ሌላ አይጥ የሚተላለፈውን በሽታ ስለማላውቀው ደንዝገፍ ቆምኩ፡፡

የአይጥ ተላላፊ በሽታ እንዳይዘኝና እድሜየን በገዛ እጄ እንዳላሳጥረው ብዬ አዕምሮየን አላዘንኩት፡፡ ፈተግሁት፡፡ ወደ ሰው መልሼ እንዳልለወጥ እንኳን አያን ወደሰው መመለሻውን ይዘዋለች፡፡ ግዴታ ወደሰው ለመለወጥ እንኳ እርሷን ማግኘት አለብኝ፡፡ ወደ ሰው መመለሻው ምልዋጥ እርሷ ዘንድ ነው፡፡

ከርቀት የአይጡን መንጋ እያዬሁ በድንገት ደርቄ ቀረሁ፡፡ ምን ምን አይነት በሽታ ነው ከአይጥ ወደ ሌላ አይጥ የሚተላለፈው? ቢያንስ ባውቀው ብዬ ጣርኩ፡፡ የሰው ልጅ በማያውቀው በሽታ ነው የሚሰቃየው፡፡

ሰዎች ራሱ ስግብግብ መሆናቸውን - በዚህ ብቻ ማረጋገጥ ይቻላል፡፡ አይጥ ለእነሱ በሽታ መሞከሪያ መሆኑ ሳያንስ፣ ከአይጥ ወደሌላኛው አይጥ የሚተላለፉ በሽታዎች ግን በፍጹም በምንም አይነት ጥናት አላነበብኩም፡፡ እኔ የጤና ባለሙያ ስላልሆንኩ፣ የእኔም ድክመት ሊሆን ይችላል፡፡

ሰው እያለሁ፣ የዌልሲ በሽታ ወይም ሎፕቴኪፕሮቢስ፣ ሀንታ ቫይረስ፣ ሳልሞኔላ (በአይጥ ንክሻ ቫይረስ)፣ ቱላሬሙሮ፣ እና የመሳሰሉት በሽታዎችን ነው ያነበብኩት፡፡

ከላይ የፖሊሶች ድምጽ ይሰማኛል፡፡ የሚናገሩት ሁሉ ይሰማኛል፡፡ ዝም ብዬ ስጓዝ፣ የአይጦች መንጋ አጋጠመኝ፡፡ ወደ መንጋው ከመቀላቀሌ በፊት የአይጥ ተላላፊ በሽታ ምን እንደሆነ እንደማላውቅ ገባኝ፡፡ ጉዞዬን ገትቼ ቆሜ፣ ከአዕምሮዬ ጋር ማውራት ጀመርኩ፡፡

አዕምሮዬን አስጨነኩት፡፡ ከአይጥ ወደ ሰው የሚላለፉትን በሽታዎች አውቃለሁ፡፡ ታይፈስ፣ ታይፎይድ እንዲሁም ሆዳችን በቆረጠን ቁጥር አይጦች ነክተውት ነው ብለን በአይጥ ላይ እናማካኛለን፡፡ እኛ ሰወች ለሁሉም ነገሮች ሁሉ ምክንያት ማቅረባችን ከአዳም የተማርነው ነው፡፡ ምክንያቱ ደግሞ ሥሩ አይደረስበትም፡፡ አዳም እፀ በለስን በልቶ ሲያበቃ ፈጣሪ ሲጠይቀው በሔዋን ነው ያመካኘው፡፡ ሔዋንን ሲጠይቃት ደግሞ ሰይጣንን እንደ ምክንያት አቀረበች፡፡ ሰይጣንን አልጠየቀውም እንጂ እርሱ በማን እንደሚያመካኝ አልታወቀም፡፡ የተከለከለ ነገር እስካሁን ደስ የሚለን ለዛ ይሆን? ፈጣሪ ይህችን እፀ በለስ አትብሉዋት ማለትን ምን አመጣው? በእኔና እናንተ መካከል እንደ ህግ ትቆጠር ማለት ግም አድርጎ ሳይሆን ግሩም አድርጎ ፈጥሯት ሲያበቃ አትብሉዋት ማለትን አልፈው በሷት፡፡ ስለ እጸ በለስ ሳስብ አንድ ነገር ትዝ አለኝ፡፡ ነጮች ወደዚህች ሀገር መጥተው፣ የፖም ዛፍ ነው እጸ በለስ ብለው መላ የኢትዮጵያ ገበሬ ፖምን በማሳው ላይ አጨደው፤ ሥሩ ሁሉ እንዳይገኝ አድርጎ እስከ መሬት ቆፍሮ አወጣው፡፡ መነገሰው፡፡ ለካ እነሱ ከኢትዮጵያ ወስደው ሲያበቁ ፍሬውን ተክለውት ነበር ሀገራቸው፡፡ ዛሬ ዛሬ አንድ አምስት ፍሬ የሚይዝ ፖም ስንት እንደሆነ ዋጋውን የገዛ ነው የሚያውቀው፡፡ አይጥ ስለሆንኩ በለስ አያሳስበኝም፣ ሰውንም አንዴ ወደ ምድር የወረደበት

ሰው እራሱን ለመከላከል እንጂ ተፈጥሮን ለመከላከል
እንደማያስብ በቂ ማረጋገጫ ይሆናል፡፡ አይጠኞም እ
ጠቃሚዎች ነን፡፡ ጥቅማችን ምን ምን እንደሆነ ከመዘርዘ
በፊት አንድ አይጥ ወደ እኔ ሲመጣ ተመለከትኩ፡፡

ልክ በሁለተኛው የአለም ጦርነት ወቅት ጥይት ሆ
የመጣብኝ መሰለኝ፡፡ ይህን ታሪክ ሰው ሆኜ ያነበብኩት ታሪ
ነው፡፡

፲፪

አይጡ ፈራ ተባ እያለና ከመጠን በላይ በቀስታ እየመጣ
እያለ፣ በሁለተኛው የአለም ጦርነት ወቅት ሰዎች በአይጥ
የተታኮሱትን ጦርነት አስታወስኩ፡፡ ሰው እያለሁ በንባብ
ያገኘሁትን አንድ በአንድ ታወሰኝ - አይጡ ወደ እኔ
ሲራመድ፡፡

አይጥን እንደ ጠበንጃ የተጠቀሙት እንግሊዞች ናቸው፡፡
በጀርመኖች ላይ፡፡ የአይጥ ካምሱር ወይም የአይጥ ቦንብ
እየተባለ ይጠራል፡፡ ይህም እንግሊዞች በጀርመኖች ላይ፣
በሁለተኛው የአለም ጦርነት ወቅት፣ በአይጦች ውስጥ
ካምሱር እያጣመዱ ወይም የአይጥ ቦንብ እያጠመዱ
ቦታቸውን ለቀው ያፈገፍጋሉ፡፡ ጀርመኖች ያሸነፉ መስሏቸው
እንግሊዞች ጥለውት ያፈገፈጉበትን ቦታ ይወሩታል፡፡
ለመውረስ ሲመጡ ግን የአይጥ ቦንብ ይዘንብባቸዋል፡፡
በአይጦች ውስጥ የፕላስቴክ ቦንቦችን እንግሊዞች
ተጠቅመዋል፡፡ ልክ እንደ ባዮሎጅካል ጦርነት፡፡ የጦርነት
እንስሳቶች አድርገዋቸዋል፡፡ በዚህም ለብዙ ጀርመኖች
መጥፊያ ሆኗል፡፡

የባዮሎጅካል ጦርነትን ሳነሳ ፈንጣጣ የያዘውን ብርድ ልብስ
እንደገና አስታወስኩት፡፡ ይህንም እንግሊዞች ናቸው
የቀመሙት፡፡ በተንኮልና በወሬ ወደር የላቸውም፡፡ የድሮዎቹ፡፡
አሁንም አይገቡኝም፡፡ እንግሊዝ ሀገር ተምሬ ነበር-

የእንግሊዞች ጠባይ ግን አልገባኝም፡፡ ደሀ ናቸው ስል ልጥጥ ባለሀብቶች ሆነው አገኛቸዋለሁ፡፡

ይህም በብርድ ልብስ የታጀለ ባዮሎጂካል መሳሪያ፣ ሥሪቱ የእንግሊዝ ይሁን እንጂ፣ በእርዳታ መልክ የገባው ግን በስዊዝ ሚሽነሪዎች በኩል ነው፡፡ በእኛ ሀገርም ውስጥ ያለማዳበሪያ የሚያበቅል ምድር አልገኝ እንዳለው ነው፡፡ በሰው ልጅ ይሁን እንጂ አሁን ግን አፈሩ ሁሉ ተቀቅሎ ተመርዟል፡፡ የምንበላው እህል ሁሉ፣ ለዚህም ካንሰር የሰውን ልጅ እየፈጀው ይገኛል፡፡ እኔ እንግዲህ ለጊዜው አይጥ ነኝ፡፡ አይጥም ብሆን የምበላው የሰውን ጥራጥሬ ነው፡፡ አላመለጥኩም፡፡ ነገሩ በካንሰር አልጠቃ ይሆናል፡፡ ይህን ማንም አይመረምረኝም፡፡ የጤና ባለሙያም አይደለሁም፡፡ ሳልመረመር አወቅኩ ማለት ደግሞ አልችልም፡፡ አንዲት በካንሰር የተጠቃች አይጥ አለች ሲሉ ሰምቻለሁ፡፡ ሰው እያለሁ፡፡

ጦርነትን ካነሳሁ ዘንዳ በእኛም ሀገር ብዙ ከውጭም ጠላቶች፣ ከውስጥም አላስገዛም ባሉ ምቀኞች ላይ፣ ባዮሎጅካል ጦርነት ተካሂዷል፡፡ይህን ታሪክ የሰማሁት ከታሪክ ነጋሪ ነው፡፡ ሰው እያለሁ ማዳመጥ እወድ ነበር፡፡ ደራሲ መሆን ይገባኝ ነበር፡፡ ብዙ አባቶችን አዳምጫለሁ፡፡ ሰው በቁም ነገር ለመስማት አልሰለችም፡፡ ከልቤ አዳምጣለሁ፡፡

እና አንዱ ሽማግሌ እንደነገሩኝ ከሆነ፣ በ1889 ዓመተ ምህረት፣ ምኒልክ ከካዎ ጦና ጋር ባደረጉት የጦርነት ወቅት፣ አስገራሚ የባዮሎጂካል ጦርነት ከካዎ ጦና ጦርነት በኩል ተመዟል፡፡

ምኒልክ "ገብር" ብለው ደብዳቤ ላኩበት፡፡ ካዎ ጦና "አልገብርም" ብሎ መለሰ፡፡ ምኒልክ ጦራቸውን አዘጋጅተው ሲያበቁ ወደ ወላይታ ሄደው ሾኔ ላይ ተቀመጡ፡፡

እንደገና ላኩበት "ሰው ከምናጫርስ፣ እባክህ ገብር" ብለው በደብዳቤ ጠየቁት፡፡ እርሱም ካዎ ጦና ያንኑ መልስ ላከላቸው፡፡ "አልገብርም" አለ፡፡

እንግዲያማ ጦሬን ተቀበል ብለው- ጦራቸውን ላኩ፡፡ ጦሩ ሌሊት ሰፍሮ ጠዋት ሲነቃ መሬቱ ሁሉ ተቆፍሯል፡፡ ማታ ለቀን ብለው ያሰናዱት ሜዳ ጠዋት ተቆፍሮ አገኙት፡፡ እንዲያውም ካዎ ጦና፣ አስቆፍሮ ሲያበቃ፣ በዛም ላይ በተቆፈረው ላይ እንጨት እያሾሉ ተክለውበታል፡፡ የመጀመሪያው የባዮሎጂካል ጦርነት እዚህ እንደተጀመረ ባይፃፍም ጦና ጀምሮታል፡፡ ምክንያቱም የምኒልክ ወታደሮች አንድም ፈረስ አልጋለቡም፡፡ ወደመጡበት ተመለሱና ለምኒልክ ነገሯቸው፡፡

ከዚህ በኋላ ምኒልክ መሬቱ እንዲደለደልና የጦና የሾሉ እንጨቶች እንዲነቀሉ አዘዙና ጦራቸውን በፈረሶቻቸው አዘመቱበት፡፡

ሌላ መላ ዘየደ ካዎ ጦና፡፡ ካዎ ጦና እያንዳንዱ ጦር አንድ ቅጠል እንዲቀባ አዘዘና ቀፎ አዘመተ፡፡ ሁሉም የካዎ ጦና ጦር ለመገበር የተዘጋጀ መስሎአቸው የምኒልክ ጦር ፈዞ ይመለከታቸው ጀመር፡፡ ለመገበር መስሎአቸው ነበር፡፡ የካዎ ጦና ጦር እንደደረሰ ቀፎውን መንገድ ላይ በኃል ጣለው፡፡

ከዛም ንቦቹ ተቀሰቀሱና የምኒልክን ጦር ዘመቱበት፡፡ ሁለተኛው የባዮሊጂካል ጦርነት፡፡ ከዛም ቅጠሉን የተቀባው የካዎ ጦና ጦር ሰይፉን እየመዘዘ የምኒልክን ጦር አይቀጡ ቅጣት ቀጣው፡፡ ንቦቹ እየነደፏቸው ንብ ሲከለክሉ ተበሉ፡፡ ተመተሩ፡፡ አንገት አንገታቸው በደረታቸው ላይ ተንከባለሉ፡፡ በምኒልክ ጦር ላይ ያጣድፈው ጀመር፡፡ በንብም በሰይፍም፡፡ ይህንን የባዮሎጂካል የጦር ስላልቻለ ተበተኖ ለምኒልክ ነገራቸው፡፡ ምኒልክ ጦናን ሳያደንቁት አልቀሩም በልባቸው፡፡ መላውን ዘዴውን፡፡

"እነሱን አይነድፉም፤ እኛን ግን ንቦቹ አሰቃዩን፡፡ ንቦቹን ስንከላከል ደግሞ የጦና ጦር ሰፈረብን፤ በሰይፍም በንብም ይህን ጦርነት ተሸንፈናል፡፡ ንቦቹን ስንከላከል የጦና ጦር አንገታችን ይመሸልቀው ጀመር" ብለው ለምኒልክ ነገሯቸው፡፡ ራሳቸውን እየወዘወዙ አዳመጧቸው፡፡

ካዎ ጦና በዚህም አላበቃም፡፡ አንድ ፈንጣጣ የያዘው ሰው ተፈልጎ ከካዎ ጦና ሠራዊት ውስጥ ተገኘ፡፡ ከዛም እርሱ ህመሙ ሳይቀስፈው በፊት፣ አንድ መላ መጣለት ጦና፡፡ ሰራዊቱን ሰሁለት ከፈላቸው፡፡ ጦርነት የማይችሉትን ለብቻቸው አደረጋቸው፡፡ ጦርነት የሚችሉትን በቅለባ አሰቃያቸው፡፡

ፈንጣጣ የያዘውን ሰው ግን ጦርነት ከማይችሉት ጋር አቆየው፡፡ እንዲያውም ሱሪያቸው ላይ የለቀቁ ነበሩ አንዳንድ ነገር፡፡ ደፋሮችን በቀለብ፣ ፈሪዎችን በፈንጣጣ አስጠቃቸው፡፡ ለብቻቸው አድርጎ፡፡ ከዛም ምኒልክ እስኪገጥመው ቼኮለ፡፡ ምኒልክም የተዘጋጀለትን አላወቀምና ገጠመው፡፡ እንዲያውም ላከበት አንድ ሰው፡፡ "በቀቀናም!

ለዚህችው አቅምሽ ነው ልዋጋ ልዋጋ የምትይው!" ይህን ደብዳቤ በአንድ ኮሳሳ ሽማግሌ ላከ፡፡ ከዛም ምኒልክ ደብዳቤውን አንብቦ ቀደደውና ለኮሳሳው ሽማግሌ ባለፈው ከተዋጋንበት ቦታ ይሁን ጦርነቱ፡፡ እዛ ታየኛለህ ብሎ ላከበት ለጦና፡፡ ከዛም ምኒልክ ራሱ ሠራዊቱን ይዞ መጣ፡፡

ጤነኛው ሠራዊቱ እየተቀለበ ሁሉንም በረሃብ የተጠቁትንና ፈንጣጣ ያጠቃቸውን እጃቸው ሰይፉን ለመያዝ የተቸገረ ሠራዊቱን የምኒልክ ጦር ማረከ፡፡ ከዛም የምኒልክ ጦር በፈንጣጣ ተፈተነ፡፡ እንዲያውም ምኒልክን በዛ ወቅት ነው ፈንጣጣ ያጠቃቸው፡፡ ነገር ግን ሲሸለሙ እንደገና ወደ ጦና ሄዱ፡፡

ጤነኛ ሠራዊቱን ይዞ ካዎ ጦና፣ አፈግፍጎ ነበር፡፡ "ይህ ምን አይነት ድንቅ ሰው ነው" ብለው ዳሞታ ተራራ ላይ ሆነው ጦራቸውን አሰማሩ፡፡ ከዛም ቆስሎ ተያዘ፡፡ ካዎ ጦና፡፡ ይህ ሁሉ የባዮሎጂካል ጦርነት አላስጣለውም- ካዎ ጦናን፡፡

ምኒልክም በጥይት የተመታውን የካዎ ጦና ገላ እያከሙ ቆዩ፡፡ ማንኛውንንም በጦርነት ያሸነፉትን ሰው ታርቀውት አክመውት ነው የሚመለሱት፡፡ በዛም ላይ ሾመውት ነው የሚመለሱት፡፡ ባህሉን ጠብቆ እንዲኖር አድርገውት ነው የሚመጡት፡፡ የወላይታ ህዝብ እንዲሰበሰብ አደረጉና አዋጅ አስነገሩ፡፡ ይኸውም ካዎ ጦና ከታመመ በኋላ እንደገና እንዲያስተዳድራቸው ሾመውት ተመለሱ፡፡ ለምኒልክ መገበሩ ግን በአዋጁ ላይ ተካቷል፡፡

የምኒልክና የጦና ወታደሮች አድዋ ላይ ዘምተዋል፡፡ በዚህም ጊዜ ጣይቱ የባዮሎጂካል ጦርነትን ለሀገር ተጠቀመችው፡፡ ካም ጦናን አማከረችው፡፡ አስቀድማ ምንጩን ነበር የያዘችው፡፡ የጣልያን ጦር ውሃ ጥም ሲፈጀው ወደምንጩ ወረደ፡፡ ውሃ ጥም የፈጀውን ጦር ጣይቱ ገጠመችው፡፡ አብረከረከችው፡፡ ይህ የጦና ስልት ነው፡፡ ወላይታ ላይ መሬት በመቆፈር፣ በንብ፣በፈንጣጣ፣ ባይዋጋ ኖሮ ይህን ሀገር የሚያድን የውሃ ጥም ስልት አታገኘውም ነበር፡፡ ይህን እያምሰለሰልኩ እያለ አይጡ አጠገቤ ደርሶ ነበር- ጣይቱ፡፡

አይጥ አየሁ ብዬ ወደኋላየ አሮጥም መቼስ ገብቼበታለሁ ብዬ ወደፊት መሮጥ ጀመርኩ፡፡ አይጡም አልፌው ስሮጥ እርሱም ኮኋላየ ይሮጥ ጀመር፡፡ ሌላ አይጦችን ሁሉ አለፍኩ፡፡ በመሃላቸው ሳልፍ ተከባበርን መሰለኝ አልነኩኝም፡፡ እኔን ደንግጠው እየተመለከቱ ብቻ አሳለፉኝ፡፡ የምሬን እበር ጀመር፡፡ በደመነፍስ፡፡ የእነርሱን በሽታ ማን ይሻማል? የእነርሱን ፈንጣጣ ማን ይይዛል?

፲፮

እስከ ረሀቤ ከምድር ወጣሁ፡፡ ክፉኛ ርቦኛል፡፡ ስለረሀብ ሳነሳ ሁለት ሀገራት ትዝ አሉኝ፡፡ ቻይና እና ኢትዮጵያ፡፡ በፈረንጅ አቆጣጠር ቻይናዎች በ1950ዎቹ ክፉኛ ተርበው ነበር፡፡ በዛ ወቅት ማኦ ዜዱንግ መሪያቸው ነበር፡፡ በረሀቡ ምክንያት አንዳንድ አጥኚዎች እንደሚሉት ሰላሳ ስድስት ሺህ ሰው ባቻይና ምድር ሞቷል፡፡ ይሄው ረሀብ ሶስት አመት ነው የቆዬው፡፡ ቻይና ታላቅ ረሀብ ሲኖር ግን የማኦ መንግሥት ወደ ውጭ ሀገራት እጁን ሰልመና አልዘረጋም፡፡ አንድ መላ መጣለት፣ "ያገኛችሁትን ሁሉ ብሉ!" በሚል ፖሊሲ አወጣ፡፡

ይኸው ፖሊሲ በደንብ መሬቱ ይታረስ የሚል ነው፡፡ ያላረሰ ገበሬ ሲገኝ ቅጣቱ እስከ ሞት ይደርሳል ይላል ፖሊሲዉ፡፡

ከዚህ በተጨማሪ ቻይናዎች ያገኙትን ሁሉ እንዲበሉ ተወሰነ፡፡ እባብን፣ ጊንጥን፣ ውሻን፣ እኛን አይጦቹን ጨምሮ አጣጥመው እንዲበሉን ሆነ፡፡ እንደሰው ሆኜ ሳስበው ለምኖ ከመብላት ይሻላል፡፡ እኛም ሀገር አንዱ አዲስ አበባ ከተማ ላይ፣ ዱለቱ ይጣፍጥለት ነበር፡፡ ፖሊስ ሲያጣራው ታዲያ የእኛ የአይጦች ነበር፡፡ ይህን ተናገረው ውስጥ አዋቂ ይሆናል፡፡ በጀንያ ሙሉ ለእርድ የቀረቡትን አይጦች ሲያሳይ- ፖሊስ ፕሮግራም ላይ ነው እኔም ያየሁት፡፡ እንደዛሬ አይጥ ብሆን ኖሮ እተፋበት ነበር ቴሌቪዥኑ ላይ፡፡ ምን እንደተፈረደበት እንጃ ብቻ ለእስር የተዳረገው የጣፈጠ ዱለት

በመሸጡ ምክንያት ነበር። አሁን ቢኖር ኖሮ ለእኔ ስጋት ይሆነኝ ነበር። አንድ ደግሞ ሀዋሳ ከተማ የተሰራ ወንጀል አለ። ወንጀሉን የፈፀሙት እጅግ ጣፋጭ የሆነ ሥጋ እያበሉ ነበር። መላ ከተማው አይቀርም ነበር። እዛ ቤት። ሥጋው መጣፈጡን ተከትሎ፣ አንድ ፖሊስ ዘንድ ደረሰ። የሥጋውን መጣፈጥ ምስጢር ከአንድ ውስጥ አዋቂ አገኘው ፖሊሱ። መከታተል ጀመረ። ለካ የሚሸጡት የአህያ ሥጋ ነበር። ሥጋ ቤቱን ይዝጋው አይዝጋው እንጃ - ይህንም ዜና ያየሁት ፖሊስ ዜና ብሎ ባቀረበው የፖሊስ ፕሮግራም ላይ ነው። ይህ ወንጀል የተፈጸመው ቻይና ቢሆን፣ "ምርጥ አርብቶ አደር" ተብሎ ይሸለም ነበር እንጂ፣ ለእስር አይዳረግም ነበር። ቻይና የማይበላው የባህር እንስሳ የለም። ይህን ያላደረገና ራበኝ የሚል ወገን ቅጣቱ ሞት እንዲሆን የተወሰነ ነበር። አይጥም ጉርጥም እየበሉ ረሃባቸውን አስታገሱት። በረሀቡ ወቅት አፈር ይበሉ የነበሩ ቻይናዎች አሁን የተገኘውን ሁሉ በልተው ረሀብን አሸንፈዋል።

አሁን በዚህ ወቅት ቻይና የደረሰችበት የስልጣኔ ደረጃ የሚያስቀና ነው። በረሀቡ ወቅት ባገኙት መፍትሄ መሰረት ቻይና በኢኮኖሚ አሁን የደረሰችበት ደረጃ አጓጊ ነው። አንድ ነጥብ ሶስት ቢሊየን ህዝብ ይዛ ተባብራ እየሰራች ለዚህ በቃች። ቻይና የያዘው የኮንስትራክሽን ሥራ በአፍሪካ ውስጥ አይቆይም። እንዲያውም የአፍሪካ ስጋት አሁን ቻይና ናት። በኢኮኖሚ አፍሪካን እየገዛች ያለችው ቻይና ናት። እንዲያውም አንዳንድ ሀገሮችን ቻይና አበድራ በብድር ይዛቸዋለች። አሁን አውሮፓ ለአፍሪካ ስጋት አይደለም። የአፍሪካ ሀገራት ከቻይና ከአቅማቸው በላይ ተበድረዋል። የአፍሪካን ሀገራት ቻይና ገዝታቸዋለች። በገንዘብ።

ኢትዮጵያ ከቻይና የተበደረችውን ገንዘብ መክፈል ስለማትችል እያንዳንዳችን በቻይና ቁጥጥር ስር ነን። ምክንያቱም የምንሄድበት አስፋልት በቻይና ነው የተሰራው። አዲስ አበባ ብቻ ያሉ ፎቆች ሳይቀር በቻይና ነው እየተገነቡ ያሉት። ባቡሩም በቻይና ነው የተሰራው። ከአዲስ አበባ ወደ አዳማ የተገነባው ፈጣን መንገድም የቻይና ነው። አሁን እየተሰራ ያለው ከአዲስ አበባ ወደ ሀዋሳ እየተገነባ ያለው መንገድም ከፊሉ ከቻይና ነው። ከዚህም ጅቡቲ ያለው ሀዲድም በቻይና ነው የተቋቋመው። ባቡሩም ጭምር። ወሬውንና ስብከቱን ለመንግሥት ትተው ቻይናዎች እየሰሩልን ነው። እሰሩብን ነው የሚሉት ግን በኋላ ነው የሚገባቸው። ወደ መቀሌ እየተዘረጋ ያለው የባቡር ሀዲድም የቻይና ነው። ባቡሩም በቻይና ይሆናል የሚመጣው። አዲስ አበባ ውስጥ ያለው የባቡር መንገድም የቻይና ነው። ሀዲዱ ብቻ አይደለም ባቡሩም የቻይና ነው። በቅርቡ ቻይና ለጅቡቲ ሁለት ወደብ ወይም ተርሚናል ሠርታላታለች። በምትኩም ጅቡቲ ወደብ አጠገብ የጦር ቤዝ ሠርታለች። አፍሪካ በቻይና ላይ ካመፀ ወይም ብድሩን አልከፍልም ካለ ይህን ጦሯን ታዘምትበታለች። ቻይናዎች ብቻ አይደሉም። አሜሪካኖች፣ ፈረንሳዮች የጦር ቤዝ አላቸው። ኢትዮጵያ ከታላላቆቹ (ሮምን፣ ባቢሎንን፣ግሪክን) ሀገራት ቀድማ፣ ከአፍሪካ ሀገራት ቀድማ የጦር ቤዝ እንዳልነበራት አሁን የበይ ተመልካች ሆናለች። የኢትዮጵያ አፍንጫ ላይ የባህር ኃላቸውን ወድረው ጠምደው እኛ ሀገራችንን በአጥንት እቆላታለን። ብመጋፈያ እናማስላታለን። ኢትዮጵያ ኃያል እንዳልነበረች ሁሉ ስንዴ የምታስገባበት እንኳ እርሚጥ ወደብ የላትም። በቅርቡ ከኤርትራ ጋር ታርቀናል። የአሰብን ወደብ ፈልገን ነው። ነገር

ግን በዛም የጦር ቤዝ አለ። ኢራን ተክላበታለች። አያቶቻችን
ረግመውናል። ይህ የተረገመ ትውልድ! ሀገራችን ውስጥ
ያለውንም ቦታ ሁሉ ለቻይና ሸጠን ስናበቃ፣ ውስጥ
አርኪዎሎጂስት አጥንት ቆጠራ ላይ ነን። የአንተ አጥንት
ከእኔ ይበልጣል ብለን፣ የማናውቀውን የኖህን ዘር
እንቆጥራለን። ካም፣ ያፌት፣ ሴም ብለን። ማፈሪያዎች ነን
የሀገር ማፈሪያ! መሸማቀቂዎች! ከቁርስ እስከ እራት ሸቀጣ
ሸቀጥ የምንገዛው የቻይናን ዕቃ ነው። ጭራሽ የኛን የባህል
ልብሶችም እያመረረቱ ያመጡልን ጀምረዋል። እንደእኛ ልክ
አይደሉም ብለን ብናወራም፣ እነርሱ ልክ ናቸው። እኛ ሀገር
ያለ ዕቃ ሁሉ ለዓለም አበረከትነው እንጂ እኛ ብቻ እንስራው
ስንል፣ ወይ አንሰራ ወይ አናሰራ ነው ነገሩ። እንደ እኔ እንደ
እኔ የኛን ቢሸምኑት ምን ግዴ? እንዲያውም እኛ ስንጥለው
እነርሱ ላይ አምሮባቸው ሳይ ህሊናዬ ይረካል። ለጊዜው
ሸማኔ ስላልሆንኩ ይህን አስባለሁ። ነገር ግን ለልደት
ያዘዝኩትን ነጠላ በፋሲካ እያደረስክ አትበጠብጠኝም ሸማኔ።
ይህ ነጻ ኢኮኖሚ ነው። ማንም የሚያዋጣውን ያመርታል።
አንተ የለበስከው ተራስህ ያመረትከውን ነው? ወይስ በቻይና
ጅንስ አምሮብህ ነው ሸማውን የምትሰራው? ይህን አዝብጥ
ጥያቄ ብጠይቅ... ዘመናዊ ልብሶች በሙሉ የቻይና እና
የቱርክ መሆናቸው የተረጋገጠ ነው። መፍትሄው ምንድን
ነው? ለዚህ ችግር መፍትሄው ራስህ ነህ። ምሁራንን
ብትጠይቅ በሸመደዱት የአውሮፓ እውቀት ስለዚህ ጉዳይ
ከአንተ በላይ አያውቁም። ስለዚህ አንተ ራስህ በእጅህ ላይ
ይገኛል። መፍትሄው ከክርስቶስ ልደት በፊት ዓለም ሁሉ
የተወውን ጦርነት፣ አሁን በሃያ አንደኛው ጊዜ የዚር
ጦርነት ከመዋጋት ይልቅ፣ መስራት ነው። ይህን የውድድር
ጊዜ የምታሸንፈው በመስራት ነው። አባቶችህ ያወረሱህ

መንጋ ግጠህ ሳትጨርሰው ሥራ። አያቶችህ ያወረሱህ ተረት
ነው። በዘመናቸው እነርሱ ከበርቴ ነበሩ። ስንት ጥማድ በሬ
ይዘህ ነው እንዲህ ለጦርነት ምትዘጋጀው? ያወረሱህ ለግጦሽ
እንድትጣላ ነው እንጂ፣ መንጋህን አስረህ ድርቆሽ
እንድታበላው አልፈቀዱልህም። ያንተ ከብት፣ ያንተ ግመል፣
ቀነኒሳ ነው? ኃይሌ ነው? ወይስ አበበ ቢቂላ ነው? ይዘኸው
የምትዞር አትሌት ልታደርገው ነው? እግሩ እስኪቀጥን ድረስ
ተጉዞ እኮ የሚያገኘው ከዛፍ ላይ ቀንጥሶ ነው የሚበላው።
እንዲያውም ነገ የት ሂዶ እንደሚበላ እያሰበ ነው
የሚያድረው። ግመሉ ወይም በሬው። የት እንደሚግጥ ነው
ሲያልም የሚያድረው። ይልቅስ እንደ አለም ሰልጥንና
ከብትህን አስረህ መግበው። በስድስት ወራት ውስጥ ሀብታም
ትሆናለህ። ይህን ስትገነዘብ ወደ ግብርና ቢሮ መሄድህ
አይቀርም። ዓይንን ቻይና ላይ ተክሎ ከመቅናት ይልቅ፣
የቻይና ገበሬዎች እንደምን አደጉ ብሎ መጠየቅ ነው።
እነርሱም በግልጽ ነው የሚናገሩት።

ጥበብ የምንቀስምበት መንገድ እንደ ቻይና በመሥራት
ነው። እኛም እንደ እኛ አቆጣጠር በ1977 ተርበን ነበር።
እንደ ቻይና አላደረግንም። አንዱ ችግር ሌላውን ችግር
እየወለደ እስከ አሁን ድረስም ተርበናል። ኢትዮጵያ ውስጥ
አንድ ችግር ሲፈጠር መፍትሄ አያበጅም። ችግሩ ሌላ ችግር
ይፈጥራል። አንድ አባባል አለ። ከፊሉ ያስፈልገናል። "ችግር
አለ። ችግር የለም አይባልም። ችግር እንደችግርነቱ
ቢያስቸግርም፤ እንደ ችግር ግን የሚያስቸግር ችግር የለም"
የሚል ብሂል አለ። ጥቂቶች ስለሚበሉ የተራብን
አንመስልም። ነገር ግን ለጊዜው ነው የሚበሉት፤ ነገ ሌላ
ይበላባቸዋል።

ችግርን የምንፈራው የሰዎችን ምግብ ለመብላት ነው፡፡ እስ
ተርቤ እርሱ እንዴት ጠግቦ ያድራል የሚል የምቀኝነት ታሪ
ይዘን እናድራለን፡፡ እርሱ አልተመቀኘንም ዋናው ምቀኛ
ረሃብ ነው፡፡ የሰው ለመብላት መላ የኢትዮጵያ መሬ
ጦሙን ያድራል፡፡ በምቀኝነት ሀገር ቢለወጥ ኖሮ ይህ
እንግሊዞች ፀሐይ አትገባባቸውም ነበር፡፡ መላ አለም
አንቀጥቅጠው እንደ ድሮው ይገዙት ነበር፡፡ ረሃብን ታግለ
በጋራ እንደመጣል፤ ሌላ ለምን በላ ብለን እንመቀኛለ
ወይም ጠግቦ አያድርም እኛ ተርበን፡፡ ሲቸግረን ልመ
መውጣት የተለመደ ነው፡፡ በ1977 ዓመተ ምህረት በ
ጊልዶፍ፣ ቦብ ማርሌ፣ ማይክል ጃክሰን ጨምሮ አለም አቀ
ዘፋኞች ኮንሰርት አዘጋጅተውልን ነበር፡፡ ያው ለምነን በላን
ግን አንጠግብም፡፡ መፍትሄው የለም እስከ አሁን ደረ
ለጥቂት እኛ መፍትሄ ለምናገኝላቸው ነገሮች ሁሉ ሌላ
ሀገራትን እንለምናለን፡፡ እኛ ችግር እንጂ መፍትሄ አፍልቀን
አናውቅም፡፡ በእኛ ዘመን! አንድ ችግር ኢትዮጵያ ውስጥ ገ
ማለት ሌላ ችግር መፍጠሩ የማይቀር ነው፡፡ በዚር
እንደምንም ብለህ ስታከስመው በሃይማኖት በኩል ይመጣል፡፡

ቻይና ውስጥ ችግሩ ቢፈጠር ወደመፍትሄ ይሄዳሉ፡፡ እኛ
ሀገር ችግር ከተፈጠረ ሌላ ችግር ይፈጠራል፡፡ እንዲያውም
ችግሩ የማንወጣው ችግር ውስጥ ይዘፍቀናል፡፡ እኔም ችግር
ውስጥ ነኝ- ወደ አይጥ ተለውጬ፡፡ ግን ለዚህች ሀገር ችግ
አይደለሁም፡፡ አንድ ቀን ሰው ስሆን ችግር ማውራቴን
አቆማለሁ፡፡ አሁንም መሬት ውስጥ እየሮጥኩ ነው ይህ
ሁሉ የማስበው፡፡

፲፬

የቂሊንጦን እስር ቤት በጣም ርቄ ወጥቻለሁ፡፡
የአዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ (ወንበር ሰንጢ)
ግቢ ውስጥ የቅሊንጦ እስር ቤት ነው፡፡ ለውጪው ህዝብ
እስር ቤት፣ ለውስጡም የተማሪ እስር ቤት ነው፡፡ በስጦታ
መልኩ ለመነግሥት ሰጥቶ እንደእኔ ያሉትን በከንቱ
ወንጀለኞች የተባሉትም ታጉረው የቂሊንጦ ሲሳይ ሆነዋል፡፡
እኔ ዩኒቨርሲቲን ሳውቀው ማንም መሪ የማያዘው የራሱ
አውቶኖሚ ስልጣን ያለው ይመስለኝ ነበር፡፡

የቂሊንጦን እስር ቤት ትቼ ወደጎን አዬሁ፡፡ ከቂሊንጦ ላይ
ፊቴን አነሳሁ፡፡ ዝቅ ብሎ ረባዳ መሬት ይታያል፡፡ የገማ
ወንዝ ያልፍበታል፡፡ የከተማውን የማያልቅ ቆሻሻ እየጠረገ
ይወስደዋል፡፡ ምናለ የአዲስ አበባን ካድሬ በወሰደው አልኩ፡፡
ነገሩ እዚህ ያለው ካድሬ ወንዙ አይበቃውም፡፡ ከወንዙ ማዶ
ቱሉ ዲምቱ መንደር ይታያል፡፡ አሁንም ገልመጥ ብዬ
ወደጎን አዬሁ፡፡ ወደ ዋናው አስፋልት ሄድኩ፡፡ ዋናውን
አስፋልት ተከትሎ ሲሄድ የኮዬ ፈጨ መንደር ይገኛል፡፡ ወደ
ቱሉ ዲምቱም ወደ ኮዬ ፈጨም አልሄድኩም፡፡ ዓላማዬ
ኮንደሚኒዬም ፍለጋ ሳይሆን፣ ምርጥ ጠላቴን ፍለጋ ነው፡፡
መንገዴ በዛ አይደለም፡፡ መንገዴ ወደ አዲስ አበባ መሀል
መንደር ነው፡፡ ወደ አዲስ አበባ መሀል ለመግባትም ሶስት
ዋና ዋና መንገዶች አውቃለሁ፡፡ በዚህ በጎሮ በኩል አያት
ድረስ የሚያዘልቅ መንገድ አለ፡፡ ወይም በቃሊቲ በኩል
መገናኛ የሚያደርስ መንገድ አለ፡፡ ግን እኔ ሃሳቤ በዋናው
የሀዲድ መንገድ አድርጌ እየተደበቁ መሄድ ነው፡፡ አሁን

ሌሊት ስለሆነ ባቡርም የለም፡፡ የአዲስ አበባ ሰው እንቅልፉን
በመሰጠጥ ላይ ይገኛል፡፡ ደሃ እንቅልፍ ባይኖር ኖሮ ምን
ይበጀው ነበር? እዚህ ሀገር እንደሆን እስከ ሃያ አራት ሰዓት
መሥራት ብርቅ ነው፡፡ በቅጡ ስምንት ሰዓትም የሚሠራ
ሰው በእጃችን ጣቶች ምንቆጥረው ነው፡፡ ዓለም ጥሩ
ሄዷል፡፡ ሌላው ደሀም አረቄውን እየጠጣ ያሳልፉል፡፡ እዚህ
ሀገር ከፀሐዩ ጋር ዓይኑ እኩል ይገጥማል፡፡ ሌላ ሀገር አንድ
ሰው የሚሰማራው በብዙ የሥራ መስኮች ነው፡፡ ዶክተሩ
ከሰዓት ስትሄድ ሌላ ድርጅት ውስጥ እየሰራ ታገኘዋለህ፡፡
እኛ ግን አሰቆች ካልተቆጡን ሥራችን አይገዛንም፡፡ እኛ ወሬ
ነው የምንወደው፡፡ በወሬ የተገነባ ሀገር ደግሞ የለም፡፡ በሥራ
ደከመኝ ብሎ ሳይደክመው የተኛውም፣ አረቄ የሚጠጣውም
እኔን አያገኙኝም፡፡ ሁለቱም እኔን አያገኙኝም፡፡ አሁን
የምፈልገው ጠላቴ ቢያየኝ አያውቀኝም፡፡ እኔ ተራ አይጥ
ነው ብሎ ያልፈኛል፡፡ እርሱ ሊያዝ የሚችለው ዛሬ
መድኃኒትን ነው፡፡ እርሱ እኔ ነኝ የማውቀው ጠላቴን፡፡ እርሱ
አይጥ ሆኖ ይመጣል ቢባል አያምንም፡፡ ለጊዜው የምፈልገው
እርሱን ነው፡፡ ካገኘሁት በኋላ ጉዳዩ ቀስ ተብሎ ይታያል፡፡
ለጊዜው ደህንነት ነኝ፡፡ የግሌ ደህንነት፡፡ ሌላውን ሌላ ጊዜ
ትንሽ ታግሼ ደግሞ ለሀገሬ እደርሳለሁ፡፡ በአይጥ ወይም
በሌላ መንገድ ሊሆን ይችላል፡፡ እንደሁኔታው፡፡ ጠላቴ በአይጥ
በኩል መጣ ቢባልም አያምንም፡፡ እኔ ግን እፈልገዋለሁ
አስገማገኘው ድርስ፡፡ መቼም ተስፋ አልቆርጥም፡፡ እርሱን
አስከይዘው ድረስ፡፡ "ወደፊት በሉለት፤ ይለይለት!" የሚለውን
ዜማ ለማዜም እየተመኘሁ፣ ዋናውን የአስፋልት መንገድ
ይዤ፣ ወደ መሃል አዲስ አበባ ገሰገስኩ፡፡ የአስፋልቱን ጫር
ይዤ በረርኩ፡፡ ክንፍ ቢኖረኝ ኖሮ እንደ አሞራ በሆንኩ፡፡
ለጊዜው አይጥ ነኝ፡፡

፲፭

የአቃቂን ወንዝ በድልድዩ ላይ ከመሻገሬ በፊት፣ አንድ
መድኃኒት መደብር አየሁ፡፡ የጤና ባለሙያ አይደለሁም
እንጂ፣ እዚህ ገብቼ የአይጥ በሽታ የሚከላከልልኝን መድኃኒት
በወስድኩ ስል አሰብኩ፡፡ አስቤ ቀረሁ፡፡ ምነው የጤና
ባለሙያ ባደረገኝ ብዬ ግን አልተመኘሁም፡፡

እኔም ሊቅ አልተባልኩም እንጂ በጀርመን ሀገር አርኪዎሎጂ
አጥንቻለሁ፡፡ በፈረንሳይ ሀገርም፣ አንትሮፖሎጂን
ተራቅቄበታለሁ፡፡ በመጨረሻም በሶሻል አንትሮፖሎጂ
የዶክትሬት ዲግሪዬን ሰርቻለሁ፡፡ እኔ የተመረኩት
በአርኪዎሎጂ፣ ሰዎች ምን እንደሚያስቡ- በአንትሮፖሎጂ
ሳይንስ ተራቅቄበታለሁ፡፡ የሰውን ልጅ ነው ያጠናሁት፡፡
ከአፅሙ እስከ አስተሳሰቡ፡፡ እርሱም አስማተኛ አድርጎኛል፡፡
ለነገሩ አባቴ አስማተኛ ባይሆን ኖሮ የአስማት ጥቅሎችን
ባላገኝ ኖሮ አስማተኛ አልሆንም ነበር፡፡

በመድኃኒት ቤቱ ብርጭቆው ላይ የተጠመጠመውን እባብ
አይቼ ሳበቃ ደነገጥኩ፡፡ ምክንያቱም ሌላ ጠላቴ ነው፡፡
አይጥ ሆኜ ካገኘኝ ሳያላምጥ ይውጠኛል፡፡ ይሰለቅጠኛል፡፡ ለካ
ፈጣሪ ጠላቴን እያሳየኝም ነበር፡፡ "ስራ ብዙ" ይላል
የመድኃኒት ቤቱ ስም፡፡ "ሥረ ብዙ" ቢሉት ይሻል ነበር፡፡
"ሥረ ብዙ" ብዙ ሥራዎች ያሏት በደጋ አካባቢ የምትገኝ
"እፅ" ናት፡፡ ብዙ ሥሮች አሏት፡፡ ልክ እንደ "ሥ" ፊደል፡፡

ለመድኃኒት ተመራጭ ናት፡፡ የእፅ አዋቂ ሰው እርሷን ሲፈልግ ይኖራል፡፡

እንደምኞታችሁ ያድርግላችሁ ሥራ ይብዛባችሁ ብዬ መርቄ ሳበቃ፣ ምርቃቴን ታማሚ ያብዛላችሁ ብዬ ትርጉም ስለሚሰጠው ቆሜ በብርጭቆው የሚሰ የተጠመጠመውን እባብ አሁንም በድንጋጤ አዬሁት፡፡ ጠላቴን በጽዋው ላይ አይቼ ወደ አዲስ አበባ ፈረጠጥኩ፡፡ ድንጉ በአካባቢው ካለ እንዳይሰለቅጠኝ እየሰጋሁ፣ ወደ አዲስ አበባ ተወነጨፍኩ፡፡

16

የአቃቂን ወንዝ በድልድዩ ላይ አልፌ ሳበቃ፣ በኢሰፓ የተጀመረውን የአቃቂ ስታዲዬምን እየተመለከትኩ ቆምኩ፡፡ የኢሰፓ ምልክት ያለው እዚህ ቦታ ነው፡፡ እስከ አሁን ድረስ ቢያንስ ምልክቱን ያላፈረሱት ለምንድ ነው አልኩ፡፡ ላለፉት ሰላሳ አመታት የተረሳ ምልክት፡፡ በሰላሳ አመታት ደግሞ አንድ ስታዲየም ቀርቶ አንድ ከተማ ይሰራል፡፡ ከተማ ስል የአዋሳ ከተማ ትዝ አለኝ፡፡ አንድ ከንቲባ ነበሩ እዛ፡፡ እኔም እዛ ከተማ ስቀመጥ ቅዳሜ ቅዳሜ እየተገናኘን እናወራ ነበር፡፡ በደርግ ጊዜ ነው ከንቲባ የሆኑት፡፡ እኔ ቅዳሜ ቅዳሜ የወጡትን ጋዜጦች ሁሉ አነብላቸው ነበር፡፡ ሳልሰለች፡፡ እናም የደርግን ታሪክ ይነግሩኝ ነበር፡፡ ሻይ እየጠጣን፡፡ እኒህ ሰው የአጼ ዮሐንስ የልጅ ልጅ ልጅ ልጅ ናቸው፡፡ አባታቸው የጣሊያን ባንዳ ናቸው እየተባሉ ይታማሉ፡፡ የቀዳማዊ ወያኔ አመፅ የተቀሰቀሰው በአባታቸው በኩል ነው ይባላል፡፡ ከንቲባው ስለጦርነቱ አያውቁም፡፡ ገና ህጻን ልጅ ነበሩ፡፡ ኃይለ ስላሴ አመጧቸው አዲስ አበባ፡፡ በዘጠኝ አመታቸው አለም በቃኝ ከተቷቸው፡፡ ከዛም ህጻኑ ለምን ይታሰራል ስለጦርነቱ እንደሆን አያውቅ፣ ብለው እንደገና አስፈቷቸው፡፡ ወደ ጅማ አስተዳዳሪ ላኳቸው፡፡ አስተምረው ብለው ለባለስላጣኑ በስጦታ መልኩ ሰጧቸው፡፡ የጅማው ሲሞቱ ራሳቸውን እየቻሉ መጡ፡፡ ጎረምሳ እየሆኑ መጡ፡፡ ከዛ ወደ አርሲ በግዞት መልኩ ላኳቸው፡፡ የአባቱን ደም ሊመልስ ይችላል አዲስ አበባ ከተቀመጠ ብለው ከቁሱ ጋር ላኳቸው-

ወደ አርሲ፡፡ ቁሱ ከዚህ ወንዝ እንዳታልፍ ብለው ገዝቷቸው፡፡ አርሲ ውስጥ መማር ጀመሩ፡፡ ቀለቡ ግን በቀኃስ ነው፡፡ ከወንዙ እስካልተሻገረ ድረስ ቀኃስ ቀለባቸውን እየቆረጡ በደንብ አስተማሩዋቸው፡፡ ትምህርቱ አለቀ፡፡ እስራ ሁለተኛ ጨረሱ፡፡ በዚህ ጊዜ አስራሁለተኛን የጨረሰ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ብርቅ ነበር፡፡ እርሳቸው ግን ግዝቱን አክብረው የሩሲያን ልቦለድ ማንበብ ቀጠሉ፡፡ ከዛ ወንዙ ዳር ሩሲያ ውስጥ ያለውን ገፀ ባህርይ መስለው መተወን ጀመሩ፡፡ ከዛ ከወንዙ ማዶ አንዲት ልጅ ሁልጊዜም ታያቸዋለች፡፡ እንዳይሻገሩ ግዝቱን ሊያፈርሱት ነው፡፡ እያዩዋት ብቻ መሄድ ሆነ ሥራቸው፡፡ እርሷም እንደተገዘተ ታውቃለች፡፡ እርሷና መላ የአርሲ ሰው ያውቃል፡፡ እንደ እፀ በለስ ሻሩት አንድ ቀን፡፡ ጎጆ ቤት ውስጥ ጠርታ ድንግልናቸውን ወሰደችባቸው፡፡ አመሰገነዋትና ወደ ግዝት ቦታቸው ተመለሱ፡፡ ከዛም ኃይለ ስላሴን ደርጉ ገለበጣቸውና የቀኃስን ጠላት ሲያስስ እርሳቸው አርሲ ውስጥ ተገዝተው እንዳሉ ሰማ፡፡ የቀኃስን ግዝት ደርጉ ፈታላቸው ያለቁስ፡፡ የሀዋሳን ከተማ በከንቲባነት እንዲያስተዳድሩ ሰጣቸው፡፡ በእርሳቸው አስተዳደር ወቅት የሀዋሳን ከተማ ለመለወጥ ጥረዋል፡፡ አሁን ሀዋሳን እንድንመላለስባት ያደረጓት አንዱ እርሳቸው ናቸው፡፡ ነገሩ ይህ ትውልድ ያለፈውን መልካም ጊዜ ረስቶታል፡፡ እንደሎጥ ሚስት ዘወር ብሎ የሚያየው ክፉ ነገሮቻችን ነው፡፡ ወደ ኋላው ሲዞር የሚታዩው ጡት እንደተቆረጠ ነው፡፡ የተረት መልክ ነው፡፡ አሁን ጡት ይገዘግዛል በሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመን፡፡ ታዲያ አሁን ጡትዋን የሚገዘግዛት እኮ ተረቱን ላታውቀው ትችላለች፡፡ የዛ ጊዜ ታሪክም ባለቤት አይደለችም፡፡ ስለከተማ ሳነሳ ነው አብሬ የሰዎችን ታሪክ ያነሳሁት፡፡ አንድ ከተማ በሚገነባበት ዘመን እስካሁን ድረስ ስቴዲየሙ

ያላላቀውንስ ለምንድን ነው? የሚለው ጥያቄ ግን ቀላል ነው፡፡ ኢትዮጵያውያን ስለ ማይሠሩ ነው መልሱ፡፡ ኢትዮጵያዊ አፉ እንጂ እጁ አይሠራም፡፡

ኢትዮጵያዊ ለሀገሩ አይሠራም አስፋልት ከሆነ የሚሠራው ሽሮ ፈሰስ ነው፡፡ ስሚንቶውን እንደ ቅቤ ቀብቶ ሲያበቃ፣ እንዲያውም ከስንት ባለስልጣናትጋር በሙስና ተዝናንቆ፣ የሚሰራውን ሥራ በስንት አመቱ ያስረክባል፡፡ አስፋልቱም ሲሰራ በሙስና፣ ምርቃቱም ለሙስና ይመረቃል፡፡ እርሱንም ጋዜጠኞች ቀርጸው አመቱን በሙሉ ይለፈልፉበታል፡፡ መንግሥትም "ፕሮጀክታችን" እያለ ያደነቁረናል፡፡

ይህ ስታዲዬም ያለቀ ጊዜ አመት ያህል ፕሮጀክታችንን የተከራየነው ይመስል ለማደንቆር ጋዜጠኞች ይመጣሉ፡፡ እኛም ራሳችን በከፈልነው ግብር እንጂ በነፃ እንደሰሩት ሁሉ ለመደንቆር ተዘጋጅተናል፡፡ እኔም ሰው እያለሁ ኢትዮጵውያንን ለማሠራት ሞክሬአለሁ፡፡ በጥቅሉ በሥራቸው የሚያሳዩት ጠባይ ተቀጥረው እንደሚሰሩ ሳይሆን፣ እንደ በደል ነው የሚቆጥሩት፡፡ ስንቱን አይቻለሁ፡፡

ኢትዮጵያዊ ተሰዶ ውጭ ሲሠራ ነው የሚፈልገው፡፡ ሀገሩ ላይ ለመሥራት ግን ይሸማቀቃል፡፡ይህነ የሚያጠና ግብረ ኃይል መንግሥት ዕንዲያቀቋቋም አያስፈልግም፡፡ እንዱ እሳት የላሰ ምሁር፣ እንደ እኔ ደሙ ሲፈላ ያጠነዋል፡፡ ስትቀጥረው እንደ በደልከው ነው የሚቆጥረው፡፡ ብትዘርፍም ባትዘርፍም ዘርፈህ እንዳመጣኸው ነው የሚቆጠረው፡፡ እናም እጁን

ለሙስና ያዘጋጃል። ይህ በደል ነው ብሎ ከማለፍ ውጭ ምን ማለት ይቻላል?

እስከ አሁን ከሀሳቤ ያልወጣው ነገር አለ። እርሱም መድኃኒት ቤቱ ነው። ያየሁት እባብ እያባረረኝ ይመስለኛል። ብርጭቆው ላይ ተጠምጥሞ መርዙን ብርጭቆ ውስጥ ጢቅ ሲል የሚያሳይ ምስል ነው። ለካም እርሱ ሰዎችን ይጠቅማል። ያለ እባብ መርዝ መድኃኒት መስራት አይቻለም።

እኛ አይጦችስ ለሰው ልጆች ምን እንጠቅማለን? ብዬ ወደቃሊቲ እየተጠጋሁ አሰብኩ። ማረሚያ ቤት ይሉታል ነገር ግን ወንጀል ማለማመጃ ቤት ቢሉት ይቀላል። ቃሊቲ ውስጥ የገባ ወንጀለኛ ወንጀል ተምሮ ይወጣል እንጂ ምንም ቁም ነገር ተምሮ አይወጣም። እንደ አብዮተኛ ዩኒፎርም ለብሶ አይወጣም ሌባ ከሆነ መዓት የሌብነት ጥበቦችን ይማራል። ተክኖ ይወጣል። ሲወጣ ፖሊስ እንዳይዘው አድርጎ የሚሰርቀውን ያስባል። በፖለቲካ ከታሰረም ምርጥ ፖለቲከኛ ሆኖ ይወጣል። የቃሊቲ ምሩቅ ፖለቲከኛ ሆኖ ማን ምን አስቦ እንዳሰረው ይደርስበታል። ማንም ስሙን የማያውቀው ሰው ቃሊቲ በፖለቲካ ከታሰሩ ሰዎች ጋር ታስሮ የሚወጣውን ቆጥረን አንጨርሰውም። እነማን ታስረው ከቃሊቲ ተመርቀው ምርጥ ፖለቲከኛ እንደወጣቸው እናውቃለን። አበባ ይዘን ነው የምንጠብቃቸው። መንግሥት ራሱ አስሮ በምርጥ ፖለቲከኛነት ስንቱን አስመርቆታል። ቃሊቲ የታሰረ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በፖለቲካ ካስመረቀው ምሁር ይበልጣል። ወደርም አይገኝለትም። ይህን በቴሌቪዥን ቁጠሩት። ቁጭ

ብላችሁ ቃሊቲ ያፈራውን ፖለቲከኞች ቁጠሯቸው። መንግሥት አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ከሚያስገባህ በአንዳች ፖለቲካዊ ምክንያት ከሶ ቃሊቲ እንዲያስገባህ ፀልይ። የጎዳህ መስሎት ይጠቅምሃል።

ስለ ጥቅም ሳስብ እኔ አይጡ የሰው ልጆችን ለምን እጠቅማለሁ ነበር ያልኩት። እባብ መርዙ መድኃኒት ሲሆን እኔ ግን መሞከሪያ ነኝ። ይህን ሰው ስሆን እጽፈዋለሁ። "የአይጦች ጥቅም" ብዬ መጽሀፍ አሳትማለሁ። አሳታሚ ካገኘሁ። ለካም እኛም ለሰው ልጆች እንጠቅማለን። ነገር ግን እኔ ጥቁር አይጥ ነኝ። ምርጡ ኢትዮጵያዊ አይጥ። የጥቁር አይጦች መመናመን ከገጠማችሁ በምን ትሞክሩ ይሆን? የእባቡን መርዝ በሰዎች ላይ ይስራ አይስራ በሰዎች ላይ ትሞክሩት ይሆን? አናያለን። እኛን በዘራ መድኃኒት በመጨረሳችሁ አንድ ቀን ትፀፀታላችሁ። ኮራ አልኩ። ቀብረር ብዬ ሩጫዬን ገትቼ ቆምኩ። እንደ ገና እንዳይነጋብኝ ሮጥኩ።

አይጥ ባይኖር ኖሮ የሰው ልጅ አይኖርም ነበር። ምክንያቱም በአይጥ ላይ ያልተሞከረ መድኃኒት ሰዎች በእነርሱ ላይ እንዲሞከር አይፈቅዱም። ወይም እኛ አይጦች ስንጠፋ ምስኪን ሰዎችን ሊሞከርባቸው ይችላል። እኛ አይጦች ባንኖር ኖሮ ሰዎች ባልኖሩ ነበር። ለምን ሲባል እኛ አይጦች ከሰው ልጆች ተፈጥሮ ጋር የምንጋራቸው ሆርሞኖችና ነርቮች አሉን። ሁሉም ፍጡር የተለየ ባህሪይና ጠባይ አለው። ሁላችንም የተለዬን ነን። አንድ ነን ግን አልልም። ፖለቲከኛ ነው እንደዚህ የሚለው። ሰዎችን በዘር ለመከፋፈል ብሎ። እያንዳንዱ ሰው የተለያዬ ጠባይ ነው

ያለው፡፡ ከአንድ ሆድ የወጡ ልጆች እንኩዋን አይመሳሰሉም፡፡ እኛ ጨጓራችን፣ ሳንባችን፣ ... ወዘተርፋችን አይመሳሰሉም፡፡ ነገር ግን እንደ ኢትዮጵያ በፌደራል ሲስተም እንገዛቸዋለን፡፡ የተለያየን ሰዎች አይደለንም፡፡

በአንድም ሆነ በሌላ መንገድ እኛ አይጠኞ እንጠቀማለን፡፡ እኔ አይጡ ባልኖር ኖሮ የሰው ልጆች ባልኖሩ ነበር፡፡ ይህንንም ያሰብኩት የባቡሩን ሀዲድ እየያዝኩ ነበር፡፡ ወደዬት ነው የምሄደው ቻይና በሰራው የባቡር ሀዲድ ላይ እየተጓዝኩ ማሰብ ጀመርኩ፡፡ ጠላቴ የት ነው ያለው?

፲፯

እስከ ሀሳቤ እፈተለክ ጀመር፡፡ ወደ ጠላቴ፡፡ ጠላቴ የድሮ ጓደኛዬ ነው፡፡ የእርሱን የመኖሪያ እስካውቅ ድረስ፣ ድመት፣ አባብና በሽታ እናዳያጠቁኝ እየተጠነቀቅኩ እጓዛለሁ፡፡ መኪናም እንዳይድጠኝ እጠነቀቃለሁ፡፡ ባቡሩ እንዳይመታኝ አድርጌ በጠጠሩ ጉዞዬን ወደ ጠላቴ አድርጌአለሁ፡፡

ያው ከእኔ ቤት ነው የሚኖረው፡፡ የቀድሞዋ ሚስቴኬ፣ ውጭ ሄዲል ብላ ነው እኔን ይቅርታ ልትጠይቅ መጥታ፣ መርዝ ተግታ የሞተችው፡፡ ለእርሷ ትቼላት የሄድኩትን ቤቴን ለእርሱ አውርሳው ነበር ራሷን ያጠፋችው፡፡ ለዚህም መልሼ እንዳልጠይቀው ሰግቶ እኔን ለእስር ዳረገኝ፡፡ በእርሷ ሞት እኔን ተበቀለኝ፡፡

አሁን አይጥ ሆኜ እየመጣሁለት ነው፡፡ በቀልን አላስብም ነበር፡፡ እኔ ቀሪውን ጊዜዬን ከአያን ጋር ኖሬ፣ የማይቀረውን ሞት በራሴ ሞቼ ነበር ይህችን የምናልፍባትን ምድር የምለቀው፡፡ አሁን ግን እንደዛ አይደለም የማስበው፡፡ ወይ አገድለዋለሁ ወይም እርሱ ይገድለኛል፡፡ ይህም መንግሥት በእርሱ ውሸት አስሮኝ እንዳይኖር ደግሞ ወጥቻለሁ፡፡ ፍርዱን ከመፈረዱ በፊት ወጥቻለሁ፡፡

ሶስት ቤቶችን ነበር ለኤፍራታ ጥየላት የሄድኩት፡፡ ልጆቼን ይዤ፡፡ እኔ በውክልና መልኩ ነበር የሰጠኋት፡፡ ውክልናው

ለሶስተኛ ወገን እንድታዞር ይላል። ለእርሱ አውርሳዋለች። በምን ዘዴ አታሏት እንደሆነ አላውቅም።

አንዱ ቦሌ፣ ሌላኛው አባኮራን ሰፈር፣ ሌላው ማዕከላዊ አካባቢ ነው የሰራሁት - ቤቴን። "የጠላቴ ጠላት ወዳጄ ነው" ብዬ አላስጠነቀቅኳትም እንጂ ለእርሱ አውርሳው አትሞትም ነበር። አሁን ወደ እኔ መጣ። እኔን በእጁ ለማጥፋት አልፈለገም። መንግሥት ወንጀለኛ ብሎ እስር ቤት እንዲያስገባኝ ነበር ያሰበው። ሰይጣንም ፈጣሪም ይመስገኑና አሁን ፈጣሪ በአይጥ መልኩ ሰይጣን ላይ ጭኖኛል። እዛ እስር ቤት ሳይፈረድብኝ ወጥቻለሁ።

ጎተራ ላይ ነግቶብኝ አደርኩ። ከመንጋቱ በፊት፣ ወደ አንድ ቤት ገብቼ ጥሬ ቆርጥሜአለሁ። አሁን ወዳለሁበት የመጣሁት የአይጥ ሆዴን ሞልቼ ነው። አንድ ድንጋይ ውስጥ ከባቡሩ ሃዲድ ላይ ፈልጌ፣ ቀኑን ሁሉ እያሰብኩ ማሳለጫው ላይ ዋልኩ። አጠገቤ ጎተራ ተገትሮ አለ። እዚህ ብቻም ሳይሆን፣ ደብረ ማርቆስም፣ ባህርዳርም ነበረ።

ያኔ እንደገቡ ነው ጎተራው መጉደል የጀመረው። እኛ ጎተራ ነበረን። የእህል ችግር አልነበረብንም። ከሰባ ሰባቱ ድርቅ ወዲህ። እንደገቡ ሰላሙም፣ ችግሩም አብሮአቸው ገባ። የጎተራው ጥይት ሲፈነዳ ነው ፈንዱ ለእነርሱ መጉረፍ የጀመረው። ሆኖም በጎተራ መንገድ የሚያልፈው፣ እነርሱ ሆዱን የሞሉት ጎተራ ሰው ብቻ ነው። የእኛ ጎተራ እህል የለውም። በነገራችን ላይ እዚህ ሀገር፣ ቪ ኤይት የሚይዙት መንግሥት ባለስልጣኖች ናቸው። የዚህ ሀገር ደህንነቶች ሳይቀር በቪ ኤት ነው የሚሄዱት። አንድም ሲ.አ.ኤ ሰላይ፣

አንድም ሞሳድ፣ ሌሎቹ ደህንነቶች ግን በርካሽ መኪና እየሄዱ ነው ለሀገራቸው የሚሠሩት። በነገራችን ላይ፣ እኛ እዚህ የማሳለጫው ጉዳይ አሁን በርዷል እንጂ፣ ጋዜጠኞች ለአመታት ሲያሰለቹን ነበር ቆዩት። በቴሌቪዝን የምናዩው ዜና የማሳለጫ መንገዱን ነው። እነርሱ ማሳለጫን እያሳዩ እነ ሜንጦ እየዘረፉን ነበር። ማሳለጫን እያሳዩ አሳልጠውን ነበር። ከዶላር ዋጋው እኩል ነበር እነርሱ ሲገቡ - ብሩ። ከዛም አንድ ዶላር ለመግዛት ሰባት ብር አወጣን። ከዛም አስር ብር ገባ። ከዛም አስራ ስድስት ብር ገባ። አሁን አርባ ብር ገባ። ከእነርሱ ተንኮል ከተማረ አሁን ስልጣን ዬያዘው ሰውዬ፣ እንደነርሱ ገንዘብ በመርከብ ጭኖ አምጥቶ የእኛ ገንዘብ ማርከስ አለበት። እነርሱ የመሬትን ዋጋን ያናሩት በመርከብ አስገብተው ነው ህገ ወጥ ብር። በአለም ላይ መሬት ውድ የሆነባቸው ሶስት ሀገራት ኢትዮጵያን ቀላቀሏት። እኛ መሬት እያለን መሬት ቸግሮናል። ዓለማችን በባህር ላይ ፎቅ እየሰራ ነው ያደገው። ሆላንዶች ሀገራቸውን የሰሩት ውቅያኖስ ላይ ነው። እንዲህ የሚል ታሪክ አስቀምጠውልናል ሆላንዶች። "ፈጣሪ ሆላንድን ፈጠረ። እኛም ኔዘርላድን ሰራን" ... ሰው ውቅያኖስን ገፍቶ ቤት ይገነባበታል። እኛ ግን እዚህ አጥንታችን እየንቆጠርን እንጣላለን። አይጥም ብሆን አዝናለሁ።

እየመሸ ነው። የመጨረሻው ባቡር ከኤሌክትሪኩ ላይ ከላይ በተለጠፈለት ክንዱ እየጨለፈ አለፈ። ይቅርታ የቻይናው ባቡር ከኤሌክተሪኩ እየጨለፈ አለፈ። መሼ። ሲመሽ የእኔ ቀን እየነጋ ነው። ቀኑን ካሳለፍኩበት ድንጋይ ስር ወጣሁ።

በባቡሩ መንገድ እየተጓዝኩ ወደ አብዮት አደባባይ እየ[illegible]
ነው፡፡ እንደገና እንዳይነጋብኝ እየሮጥኩ ነው፡፡ አንዳንዶ[illegible]
መስቀል አደባባይ እያሉ ይጠሩታል፡፡ ውህድ ነው፡፡ ሰመ[illegible]
ውህድ፡፡ ኢትዮጵያ አብዮትና መስቀልን የምታከብርበት ቦታ ደረሰ[illegible]
ኢትዮጵያ መስቀል ከሰላጢን የያዘችበት ቦታ ነው፡፡ መስቀሉ[illegible]
እያመነታሁ ቆምኩ፡፡ ወደ ማዕከላዊ ቤቴ ልሂድ ወይስ በዚ[illegible]
በኩል ቦሌ ወዳለው ቤቴ ልሂድ እያልኩ መስቀለኛ ሲ[illegible]
ጭንቅላቴ፡፡ መስቀል አደባባይ ላይ፡፡

፲፯

ሥህ እየቀደደ ነው፡፡ ሌሊቱ ከመንጋቱ በፊት ቦሌ ወዳለው ቤቴ መድረስ አለብኝ፡፡ መስቀል አደባባይ ደርሻለሁ፡፡ አብዮተኞች አብዮት አደባባይ እያሉ ይጠሩታል፡፡ ሁለቱም ይከበሩበታል፡፡ መስቀልም አብዮትም፡፡ መስቀል ከሰላጢን ነው በዚህ የሚከበረው፡፡ በመስቀሉ እንባርክበታለን፤ እምቢ ካለም ከስሩ ባለው ስላጢን እንጠረቅምበታለን፡፡ የኢትዮጵያ መስቀል ከሰላጢን የሚከበርበት ቦታ ነው፡፡ መስቀሉን አበባ ሆነን ለብሰን መጥተን ስናበቃ፣ ከአብዮቱም የወዛደር ልብስ ለብሰን እንካፈላለን፡፡ ብዙ መሪዎችን ይፈትኑበታል፡፡

አንዳንዴ የማርክስ፣ የሌኒንን እና የኤንግሊስን ፎቶ እንሰቅልበታለን፡፡ አንዳንዴ ደግሞ የአሐዜ አለም ስላሴን ስዕል ሰቅለን እናከብርበታለን፡፡ መስቀል ወይም አብዮት አደባባይ የፖለቲካችንም፣ የሃይማኖታችንም መሰረት ሆኖ እንሰቅልበታለን፡፡ ለሰማዊዉ ንጉሥ ዘላለም መስቀሉን እናከብርበታለን፡፡ ኢትዮጵያን የሚገዟትንም ለታቃውሞ እንወጣበታለን፡፡ የሾምናቸውም ጉራቸውን የሚነፉብን እዚሁ ነው፡፡ በግዳቸው እስክናወርዳቸው ድረስ፡፡

በአሁኑ ወቅት አብዮታዊ ዴሞክራሲ ፎቶ ቢኖረው ኖሮ እዚህ እንሰቅለው ነበር፡፡ ነገር ግን ለአብዛኛው ህዝብ አይገባውም፡፡ ስለ አብዮታዊ ዲሞክራሲ በማርክሳዊ ሌኒናዊ መዝገበ ቃላት ላይ ያነበብኩትን መትፋት አያስፈልግም፡፡ ሳይገባኝ ቀርቶ

ላይሆን እዚህ ሀገር ላይ ምንም ነገር ሠርቶ ስለማላዩ አብዮትም አለ እንላለን እንጂ ሰው ከመግደል በቀር የሰብ ዴሞክራሲም አለ እንላለን እንጂ ከቃል ያለፈ የለም፡፡

አሁን በቅርቡ እንኳ በአቢይ ፆም ወቅት የተሾመውን ጠቅላይ ሚኒስትር፣ እዚህ ቦታ ላይ የገዛ ወገኖቹ እዚህ መስቀል አደባባይ ላይ ሞክረውታል ሲሉ እስረኛ እያለሁ ሰምቻለሁ፡፡ እሱን ስልጣን ያዳብር ሲሉ ብዙዎች ወጥተው ስልጣኑን በቦንብ የሚቀማ ቡድንም እዚህ ተከስቶ ነበር፡፡ መስቀል ከሰላጤን ይሏል ይህ ነው፡፡ ይህ ቦታ አንዳንዴ የተቀደሰ ቦታ ነው፡፡ አንዳንዴ ደግሞ ርኩስ ቦታ ነው፡፡

በደርጉ ወቅት ሶማሊያ ስትወረን መንግስቱ ኃይለማርያም የሶማሌውን ድርጊት ለማውገዝ እዚህ ቦታ መጥተው ነበር፡፡ እንኳን ሶማሌያን አፍሪካንም መውረር እንችላለን ብለው ወታደራዊ ትርኢት ያሳዩበት ቦታ ነበር፡፡ ወታደሩ ግን የያዘው ከእንጦጦ ተራራ የተቆረጠ ባህር ዛፍ እንደነበር በመፃፍ ራሳቸው ጽፈውት አነበብኩት፡፡ ወታደሩም የተሰጠው ስልጠና አጭርና ግልጽ ነው፡፡ እሱም ከባህር ዛፍ የተሰራ ጠብመንጃ የእውነት ጠብመንጃ አስመስሎ መያዝ፡፡ ወታደሩም የሆሊውድ አሰልጣኝ እንዳሰለጠነው አደርጎ ያዘው፡፡ የአለም አቀፍ ሚዲያዎች ዘገቡት፡፡ ከዛም ለሶማሌያ ሥጋት ነገሰባት- ዚያድ ባሬ እድሉን ረገመ፡፡ ኢትዮጵያን መተንኮሱ ኃይለኛ ውጋት ለቀቀበት፡፡ መንግሥቱ ኃይለማርያም እዚህ በመስቀል አደባባይ የነዙት ፕሮጋንዳ ዓለም አቀፍ ሚዲያዎች ሲዘግቡት እንኳን ሶማሌያን አፍሪካን መውረርም ይችላሉ ነበረ ሰበካቸው፡፡ ይህ ጫወታ ምርጥ የመንግሥቱ ኃይለማርያም ተውኔት መሆኑ አልታወቀም፡፡ መንግሥቱ

ኃይለማርያምን የምወደው አንዱ በዚህች ፕሮፖጋንዳው ነው፡፡ ሆኖም ኢትዮጵያ በዛ ወቅት የነበራት ሃያ ሺህ የሰለጠነ ወታደር ነው፡፡ ሶስት መቶ ደግሞ በደንብ ያልሰለጠነ ህዝባዊ ሰራዊት ነበራት፡፡ ነገር ግን መንግሥቱ ኃይለማርያም ከግማሽ ሚሊዮን የበለጠ ሰራዊት አለን ብሎ አወራ፡፡ እንኳን ሶማሊያን አፍሪካንም መውረር እንችላለን ብሎ መጀመሪያ ዚያድ ባሬን ፕሮፓጋንዳ ለቀቀበት፡፡ ዓለም ዓቀፍ ሚዲያዎች መንግሥቱን አምነው ዘገቡት፡፡ ሆኖም ሶማሊያን ያሸነፍነውና ለሶስት የከፋፈልናቸው፣ ከሌሎች ወዳጅ ሀገራት ጦር ተልኮልን ነው፡፡ ይህ ያለፈ ምስጢር ነው፡፡ ይህ የትናንታችን፣ ሀገራችን የዳነችበት ምስጢር ነው፡፡ ይህ የአሸናፊነታችን ምስጢር ነው፡፡ እንደ ሎጥ ሚስት ዞር ብለን የምናዩው ክፉውን ነገር አይደለም፡፡ ጥለነውን የመጣነውን ተንኮል አይደለም የምናየው፡፡ አያቶቻችን በጦርነት ጊዜ የተሳሳቱትን ላለመድገም እንይዘዋለን፡፡ አባቶቻችን ያሳኩትን ነገር፣ በቅርስነት እናስቀምጠዋለን፡፡ አለበለዚያ በጦርነት ወቅት የሠሩትን ስህተት ዞር ብለን አናዩውም፡፡ መቼም በጦርነት ወቅት ለመሳም አይዘጋጁም፡፡ የጠላቶቻቸውን ጉንጭም አይስሙትም፡፡

እኔ በበኩሌ አሁንም ቢሆን ለኬንያዊዉ የሀገሬን ክብር አስጠብቄ ነው የማወራው፡፡ ለግብፃዊዉ፣ ለሱዳናዊዉ፣ ለሶማሊያዊዉ የምነግረው ነገር የተለያዩ ነው፡፡ በሁላችንም ላይ ያለ ሀገራዊ ምስጢር አለ፡፡ እርሱን ጠብቄ ነው የምነጋገረው፡፡ ኢትዮጵያዊ ከሆንክ እነዚህን ለይተህ ማዎቅ ይጠበቅብሃል፡፡ ከማን ጋር ምን እንደምታወራ፡፡

ኢህአዴግ ሲገባ አፍሪካን መውረር የሚችል ሠራ
አሸንፈን ገባን አለ፡፡ የመንግሥቱን ተውኔትና ፕሮፓ
ሶማሌያን ለማፈራረስ የተጠቀመበትን ስልት እያወቁ ይ
ወይም ሳያውቅ ይሁን አላውቅም፡፡ ሶማሌያን መንግ
ባያፈራርሳት ኖሮ፣ ቢያንስ ሶስት ሀገር ባያደርጋት ኖር አ
የኢትዮጵያ ታላቋ ስጋት ትሆን ነበር፡፡ በእርሳቸው ዘመ
አስራ ሦስት ያክል የታጠቁ ኃይሎች በሀገር ውስጥ ተነሱ
ነበር፡፡ ከሶማሊያ ጦርነት የዞሩት ወደ ውስጥ ጦርነት ነ
ይህን ቦታ ሳልፈው ስንት ታሪክ የጠቀጠኩ መሰለኝ፡፡ ይ
ቦታ የክት ልብሶቻችን ለብሰን መስቀልን እናከበርበታለ
ጃኖአችንን አውልቀን አብዮታችን ይከበር ብለንም ጠበንጃችን
ወልውለን ወጥተንበታል፡፡

መስቀል አደባባይን የሚጠብቀው ኢትዮጵያዊ ብቻ አይደለ
እዚህ ስፍራ ላይ የሚከሰተውን ትዕይንት በትኩረ
የሚከታተሉ አሉ፡፡ በዚህ መስቀል አደባባይ ላይ በተዘዋዋ
መንገድ ይሁን እንጂ የሚከሰተውን ትዕይንት እስራኤልም
አሜሪካም ያገባቸዋል፡፡ የአራት ኪሎ ቤተ መንግሥ
መግቢያ ይህ አደባባይ ነውና፡፡ ሌላም ክርስቲያን የሆ
ሀገራትም በተዘዋዋሪ መንገድ ይሁን እንጂ ያገባቸዋል
ምክንያቱም በግልጽ ቋንቋ ለመናገር ያህል በኢትዮጵያ ላ
የእስልምና መንግስት እንዲመጣ አይፈልጉም፡፡ ሌላ አከራ
በእስልምና ስም ኢትዮጵያን እንዲመራ አይፈልጉ
ኢትዮጵያ የአፍሪካ መዲና እና ዝነኛ ሀገር ስለሆነች ሊሆ
ይችላል፡፡ እኛ ብንፈልግም አይፈልጉም፡፡ ሴኩላር ይሉታ
ይህን አጓጊ ህግ፡፡ ሴኩላሪዝም ይሉታል፡፡ እኛ ዝም
እንድንል፡፡

ጥንት ሰው እያለሁ አንድ ያነበብኩት ልብ ወለድ መጽሀፍ
ነበር፡፡ ስሙን ሙስሊሞች ስላወገዙት እኔም አይወጣኝም፡፡
"... ይህንን ስትል ቢሰሙህ" ይላል መፅሀፉ ስለ ቁርአን
ተናግሮ ሲያበቃ፡፡ "...ቆለጥክን እሳት ባቀለጠው ቂቤ ነው
የሚቀቅሉልህ፡፡" ይላል መጽሐፉ፡፡ የዚህን ሰው ስም መጥቀስ
አያስፈልግም፡፡ ምክንያቱም በቁርአን ላይ ተሳለቀ ብለው
አረቦች መጽሐፉን አቃጥለውታል፡፡ እኔ ደግሞ የተከለከለ
ነገር እንደ ጉድ ነው የምወደው፡፡ ፈልጌ አነበብኩት አንድ ሺህ
ብር አውጥቼ ነው የገዛሁት፡፡ በዛ ጊዜ፣ አንድ ሺህ ብር
ሁለት ቁም ሳጥን መጽሐፍ ይገዛ ነበር፡፡ መፅሐፉን ማንበቤ
ይህን ያህል ባይጠቅመኝም አልጎደለብኝም፡፡ የሰው ልጅ ሂስን
መፍራት የለበትም፡፡ በመጽሐፍ ቅዱስ ላይም ብዙ ሂሶችን
አንብቤአለሁ፡፡፡ በቅዱስ ቁርአን ላይም ትችት ቢኖር ምን
ይገርማል? እውነት ከሆነ እውነትን በትችት ማፈረስ
ይከብዳል፡፡ እዲያውም እውነት ካልተተቼ አይጠብቅም፡፡
እንዲያውም ወርቅ ጭቃ ውስጥ ነው፣ አፈር ላይ ነው
የሚገኘው፡፡ ወርቅ ከሆነ ስሃኑ አይቀይረውም፡፡ እውነት ከሆነ
ቢተቹትም እውነት መሆኑን አይተወውም፡፡

እግረ መንገዴን ይህን ሃሳብ በውስጤ እያሰላሰልኩ ቦሌ ወደ
ሚገኘው ቤቴ እየሄድኩ ነው፡፡ መንገዱ ደግሞ አያልቅም፡፡
ወደ እውነት ነውና አይጥም ሆኜ የምራመደው ሳልደርስበት
መኪና አይድጠኝም፡፡ ወደ እኔ እውነት እየሄድኩ ነው፡፡
ከሰው ሚዛን ላይ ወርጄ አይጥ መሆኔ ወደ እውነት ልደርስ
ነው እንጂ በከንቱ አይደለም፡፡

የመስቀል አደባባይን እንደምንም አልፌ ወደ ቀድሞ ቤቴ
ታጠፍኩ፡፡ እዛ ጠላቴ ከኖረ ልፋቴን አቀለለው ማለት ነው፡፡

በአስፋልቱ ላይ መሄዴን ገታሁና መንገዱ መሃል ሳሩን
እየተከተልኩ ሄድኩ። ይህችም ህይወት ሆና
እንዳይድጠኝ እየተጠነቀቅኩ በረርኩ። ከሌሊቱ
እሸቅድምድም ያዝኩ። እየነጋ ነው። ሁሉ ጊዜ እስኪነጋ ነበር
የምፈልገው። ዛሬ ግን በአይጡ ውስጥ ያለው ዶክተር
ዲዲሞስ ዶሬ በመሆኑ እየተጠነቀቅኩ ሮጥኩ። ቤት ሳልደርስ
በፍጹም መንጋት የለበትም። ቤቴ የነበረው ከባሌ
መድኃኔዓለም ጀርባ ነው።

፲፬

በአባር በመከራ ደረስኩ ቦሌ ከሚገኘው ቤቴ። ነግቶ ነበር።
አንዱ የጎዳና ተዳዳሪ በድንጋይ ሶስት ጊዜ ሳተኝ ወደ ቤቴ
እየሄድኩ እያለ። እርሱ አይጥ እንደሆንኩ ነው የሚያየው።
የሚያየውን አምኖ ነው። ነገር ግን ዶክተር ዲዲሞስ ዶሬ
አይጥ ሆኗል ቢሉት አያምንም። እንደ ሐዋርያው ቶማስ
ካላየሁ አላምንም ነው መልሱ። ሰው ያየውን ነው
የሚያምነው። ለዛ ነው ያሳደደኝ። አመለጥኩት እንጂ እስከ
ህልሜ ገላግሎኝ ነበር።

ቦሌ ወደ ሚገኘው የቀድሞው ቤቴ ልገባ በአጥሩ ላይ
ወጣሁ። አጥሩ ላይ ከወጣሁ በኋላ ቆሜ አየሁት የቀድሞ
ቤቴን። ዙሪያው አደገኛ አጥር አለበት። እርሱን በጥንቃቄ
አለፍኩት ውስጡ አምስት መቶ ካሬ ሜትር ነው። ያማረው
ባለ ሁለት ደርብ ቤቴ ፈቀቅ ብሎ አለ። አልታደስም።
መታደስም የለበትም። ቀድሞ የሰራው አናጢ ተጠቦበት ነው
የሰራው። ግሪካዊ አናጢ ነበር። ኢትዮጵያዊያዉን ማሰራት
ፈልጌ ነበር። በነበር ቀረ እንጂ። ከውጭ ኮፒ የተደረገ ህንፃ
ይዞልኝ መጣ። ራሴን እየነቀነቅሁ ወደ ኢትዮጵያዊዉ አናጢ
ዞሬ፣
"የአክሱምን ሐውልት አይተኸዋል?" ብየ ጠየቅኩት።
"አዎ" አለኝ በኩራት።
"እሱን የኮረጁት ከምን ላይ ነው?" አልኩት። ፈዞ ዝም ዘለ።

"የላሊበላን ህንፃ ጥበብ አይተኸዋል?" አልኩት በአያንጋ ራሱን ነቀነቀ፡፡

"እሱን ከየት የቀዱት ይመስልሃል?" አልኩት፡፡ አፈረ፡፡

"የፋሲልን ግንብ ጐብኝተሃል?" አልኩት፡፡ ዝም ብሎ ተመለከተኝ፡፡

"እሱን የአፍሪካ ካሜሎት የሚሉት ህንጻ ከየት የኮረጁት ይመስልሃል?" አልኩት፡፡ ተሸማቀቀ፡፡

"ይህ ለእኔ ቤት ብለህ ያመጣኸው ህንፃ ጥበብ ነው" ጐግል ላይ ጐልጉዬ አሳየሁት፡፡ ቢያንስ አፈሩን ሳትመረምር እንዲህ በማድረግህ አንተ ምን ታደርግ? አልቀየምህም፡፡ ኮራጅ አስተማሪህ ስላስተማረህ ነው፡፡ እርሱም ያስተማረህ የሀገራችንን ጥበብ ሳይሆን፣ የተቀዳ ነገር ስለሆነ ነው፡፡ አልፈርድብህም፡፡"

"ምን ላድርግ" አለኝ- እያፈረ፡፡

"ወይም ፍጠር፡፡ አለበለዚያ በሀገርህ ውስጥ የቤት አሰራራቸውን አጥና፡፡" አልኩትና አሰናበትኩት፡፡ እናም አንድ ጓደኛዬ ጋር ደወልኩ፡፡ ግሪካዊ ነው፡፡ ከአውሮፓ መጣ፡፡ ሀገሬን አስጎብኘሁት፡፡ ከኢትዮጵያ ቤቶች ቀድቶ ይህን ቤት አነፀልኝ ቤቱ የኢትዮጵያን ባህል ያለቀቀ ነው፡፡ ረዳት ሆኖ እንዲሠራ ኢትዮጵያዊውን ጠራሁትና ከግሪካዊው አናጢ አዬዞረ ኢትዮጵያን አዩ፡፡ ከዛም በጋራ ቤቴን ሰሩልኝ፡፡

ቤቴን በትዝታ ፈዝዜ እያየሁ ቆምኩ፡፡ ሁለት መኪኖች ቆመውበታል፡፡ ጥቋቁር ናቸው፡፡ ዞርኩት የቀድሞ ቤቴን፡፡ የአይጥ ጉድጓድ በመፈለግ ላይ ነኝ - ልገባ፡፡ አይጦች የሌሉበት ቦታ የለም፡፡ ሆኖም አንድ ነገር ትዝ አለኝ፡፡ ሰካ ጠላቶቼ ብዙ ናቸው፡፡ ድመት ብዬ ነበር፡፡ እባብም ብዬ ነበር፡፡ ነገር ግን ሌላም ጠላት አለኝ፡፡ የአይጥ ወጥመድ አይደለም፡፡

እርሱን ቦሌ ውስጥ የሚያጠምድ የለም፡፡ በእርግጥ ገጠሩ ውስጥ ይጠመዳል፡፡ ግን መርዝ አለ፡፡ የአይጥ መርዝ፡፡ አሁን የመጣው ደግሞ አደገኛ ነው፡፡ ኢትዮጵያውያን ሳይንቲስቶች የሠሩት መርዝ አለ፡፡ አይጥን ብቻ አያጠፋም፡፡ ቆሜ አስብኩና ወደ ቤቱ ሳልገባ ከውጭ አድፍጬ ስለላዬን ለማካሄድ ወሰንኩ፡፡

ግን ለምን መርዝ ሠሩ? አልኩ በውስጤ፡፡ ስንት ነገር የሚሠራ እያለ ኢትዮጵያውያን ለምን አይጥ የሚያጠፋ መርዝ ሠሩ? የእኛን ጠቀሜታ አልተረዱትም ማለት ነው፡፡

በደንብ ሳላዝን ወደ ቤቱ መግባቴን ግን በመርዙ ምክንያት አቆምኩት፡፡ ውጭ ሆኜ ለመሰለል ወሰንኩ፡፡ ጠላቴ ካለ ይወጣል፡፡ አየዋለሁ፡፡ እኛን የመግደያውን መርዝ ፈርቼ እንጂ ወደ ቤት ገብቼ ወሬ ማሸተት ብችል ኖኖ በአፋጣኝ ጠላቴን ለማግኘት እበቃ ነበር፡፡ መርዙን ሳስታውስ አንድ ነገር ትዝ አለኝ፡፡

ዘራ የሚባል አይጥን የሚያጠፋ መድኃኒት መጥቷል፡፡

ከመታሰሬ በፊት በየቦታው ማስታወቂያዎቹን ሰምቻለሁ፡፡ በሜክሲኮ አካባቢ፣ በመገናኛ አካባቢ አሟሪዎች ያዞሩታል፡፡ እናም እርሱን ወደ ቤቱ ውስጥ ሳይፈታ ማስቀመጥ ነው፡፡ እኛን አይጦችን ሳንጠጋው ያጠፋናል፡፡ ሳንቀምሰው፣ ሳናጣጥመው ሙልጭ አደርጎ ያጠፋናል፡፡ ይላሉ፡፡ እኔም ሰው እያለሁ ገዝቼው ነበር፡፡

የሚገርመው ነገር መርዝ በኢትዮጵያ ማዕምራን መሠራት ነው፡፡

ነገር ግን ኢትዮጵያ መሥራት የነበረባት የኮሶ መድኃኒት ነበር፡፡ ጥሬ ስጋ አጥብቆ በመብላቱ ምክንያት መላው ኢትዮጵያ የኮሶ በሽታ ያጠቃዋል፡፡ ግን የኮሶ መድኃኒት የምናስገባው በግብጽ የተሰራ ነው፡፡ ይህን ደግሞ በአሳር በመከራ በስንት ዶላር ከስክሰን ነው የምናስገባው፡፡ ነገር ግን እኛ መርዝ የሆንን ሰዎች መርዝ ማምረታችን አይገርምም፡፡ እኛ የምናመርተው መርዝ እንጂ መድኃኒት አለመሆኑ የዘመኑን ነገር ለመረመረ ሰው በጣም ግልፅ ነው፡፡ እንዲያውም በሙዚቃ አጅበን መርዝ መስራታችን እናስተዋውቃለን፡፡ አንድ ጊዜ እንደዛሬው አይጥ ሳልሆን በፊት በመኪና አየተጓዝኩ እያለ አዲስ አበባ ውስጥ በመገናኛ መስመር ስጓዝ የሰማሁት፣ ድምጽ ማጉያው አብሮ የታደለ ይመስል፣ በታዋቂው ሙዚቀኛ በኤፍሬም ታምሩ ዘፈን "መድኃኒቴ" በሚለው ሙዚቃ አጅቦ መርዝ ያስተዋውቃል፡፡

"መድኃኒቴ፣

ለእኔና አንቺ ፈዋሽ አልተገኘም በምድር፣

መድኃኒቴ፣

ፈጣሪ ነው እንጂ ሰው አይከፍልም በምድር፡፡

መድኃኒቴ፣

ለሕይወቴ፡፡..." ይላል ከድምጽ ማጉያው የሚወጣው ሙዚቃ፡፡ እኔ አደባባይ ላይ መሆኔ በጆው እንጂ በዚህ ሙዚቃ መርዝ ሲያስተላልፍበት ወርጄ ነበር የምጠርበው፡፡ ከዛም ማስታወቂያው አቋርጦ ይጀምራል፡፡

"የምሥራች እንኳን ደስ አለዎት፡፡ ዘራ የተሰኘ መድኃኒት መጣልዎት፡፡ ዘራ መድኃኒት ለአይጥ፣ ለበረሮ፣

ለጉንዳን፣እንዲሁም ትኋንን የሚያጠፉ ምርጥ ዘራ መድኃኒት ይዘን መጥተናል፡፡ በቤትዎ ሆነው ሰላማዊ እንቅልፍን እንዲሁም ደስታን እንዲያገኙ፣ ምርጥ መላ፣ ከዘራ! ዘራ መድኃኒት በረሮን ከነዕንቁላሉ ይገድላል!..." ረጅም ነው ማስታወቂያው፡፡ ሲጨርስ ሌላ ሙዚቃ ለቀቀ፡፡ መንገድ ባይዘጋጋ ኖሮ ይሄ ልጅ መጀመሪያ በለቀቀው ሙዚቃ ከእኔ ጋር ይጣላ ነበር፡፡ መጨረሻ የለቀቀው ሙዚቃ ግን ምንም አስተያየት መስጠት አልፈልግም፡፡

"ኦኦኦ፣ኦኦኦ

ኦኦኦ፣ኦኦኦ"

ይላል ከማስታዋቂያው ቡኋላ የተለቀቀው ሙዚቃ፡፡ ይህን ሙዚቃ አጥብቆ የሚያስጨኸው፣ ጆሮዬን የተበደርኩት መስለው እንዴ? ስንቱ እየሰማ ያልሰማ መስሎ ጆሮውን የተዋሰው ይመስል ያልፋል፡፡ ይህ የማስመሰል ዘመን ነው፡፡ የማስመሰል!

አሁን አይጥ ሆኜ ሳስበው፣ ራሴ በአይጥ ውስጥ ገብቶ ሳገኘው ማስታወቂያውን አሁን የሰማሁት መሰለኝ፡፡ አይጥ ጭምብል ቢኖረው ኖሮ ቀድሜ አድርጌ መርዙን እከላከለው ነበር፡፡ መድኃኒት የተባለው መርዝ ተብሎ መገለጽ ነበረበት፡፡ ሌሎቹን እርማቶች ጨምሬ አሰብኳቸው፡፡

እኛ ኢትዮጵያውያን "በረሮን ሲገድል ከነ ዕንቁላሉ" ያለውን ሐረግ አንቀበልም፡፡ ምክንያቱም የዶሮ እንቁላል ያስቀመሰን ጣሊያን ሲመጣ ነው፡፡ እንቁላል አይበላም፡፡ ጥንት አባቶቻችን ዕንቁላል እንኳን ሊገድሉ አይበሉም ነበር፡፡ ጥንት አባቶቻችን ቤተክርስቲያን የገባን ሰው ምንም ጠላታቸው ቢሆን አይገድሉም፡፡ ጥንት አባቶቻችን የሚፀዳዳ ሰው ሱሪውን

እስኪታጠቅ ድረስ፣ ሽንቱን የሚሸና ሰው መኖሩን
እስኪያስገባ ድረስ አይገድሉም ነበር፡፡ ዕንቁላል እንኳን
ሲገድሉ አይበሉም ነበር፡፡ ከአድዋ በፊት ሁሉም ነገር ልክ
ነበረው፡፡ የወንድነትም ልክ ነበረው፡፡ ዕንቁላል መብላት ሁሉት
ጊዜ ነፍስ እንደማጥፋት ይቆጠራል፡፡ ዕንቁላል ስንበላ ሁለቴ
ነው ነፍስ የምናጠፋው፡፡ ዕንቁላሉን ሁሉ የሚያጠፋ ሰበረሮ
መርዝ ተሰርቶለታል፡፡ ይህንን የአባቶቻችን ምስጢር ማን
በነገረው? በረሮ ይህን ቢሰማ መጀመሪያውን ከኢትዮጵያ
የሚፈናለቀል ተፈናቃይ ይሆን ነበር፡፡ ይህንን አለመስማቱ
ጠቀመው፡፡ እውነት ለመናገር፣ አሁን ደደብ መሆን ነው
የሚያዋጣው፡፡ እኛ አይጠቅ እንኳን ሽታችንም አይገኝም፡፡

ይህን ማስተዋወቁ ምን ይጠቅማል? እንደ እኔ አይጥ ሆኖ
ቢያየው ይህን መርዝ የሠራው ኢትዮጵያዊ ይገባው ነበር፡፡
ኮሶ ሀገሪቷን ሲጨርስ ከግብጽ አስመጥተን ስንውጥ፣
ለአይጥና ለበረሮ መርዝ መሠራቱ አያስገርምም በእርግጥ
መላ ሀገሪቷ በመርዝ ብልቃጥ ስለሆነች ይሆናል መርዝ
መሰራቱ፡፡ ምናለ መርዝ ከማምረት መድኃኒት ቢሰራ፡፡ የዘር
መርዝ ቢሰራ ጥሩ ነበር፡፡ በብሔር የምናስብበትን ነርቭ
የሚቆራርጥ፡፡ አሁን ነጭና ጥቁር በሚጋቡበት ወቅት ፈፅሞ
ነጭና ጥቁር መሆናቸውን በማይቆጣጠሩበት ወቅት አሁን
ከክርስቶስ ልደት በፊት የነበረ የዘር ጦርነት የማንጨርሰውን
ጦርነት ጀምረነዋል፡፡

እንደገና ሰው ከሆንኩ መርዙን አጥፍቼ፣ ላፊንግ ጋዝ
እጨምረበታለሁ፡፡ ላፊንግ ጋዝ፣ ሰዎችን የሚያስቅ ጋዝ!
እንባቸውን ውጠው እየሳቁ እንዲሞቱ የሚያደርግ ጋዝ፡፡

፰

ቦሌ የሚገኘዉ ቤቴ ግቢ ውስጥ ነኝ፡፡ ወደ ውስጥ
ለመግባትም መርዝ ይኖራል ብዬ ስለሰጋሁ ለጥቂት ጊዜ
ከራሴ ጋር ተሟገትኩና በሩ አካበቢ ወደሚገኘው የዘበኛ
መሰል ቤት ሄድኩ፡፡ ይህን የዘበኛ ቤት ግን እኔ
አልሰራሁትም፡፡ እነርሱ ውሽልሽል አድርገው ሰርተውታል፡፡
ከቤቱ ጥንታዊ መሆን ጋር አይሄድም፡፡ ይህንን ግቢ በቤተ
መንግሥቱ መሰልኩት፡፡ ቤቴ የምኒልክ ግብር መጣያ መስሎ
የዘበኞቹ ቤት ግን የምኒልክን ቤተ መንግሥት ክብር
የማይመጥን ተደርጎ ቆርቆሮ በቆርቆሮ ሆኖ ተሠርቷል፡፡
አሁን ግን ታድሶ ቀድሞ የነበሩ ነገሮች ተጨማምረው
እየተጎበኘ ነው ሲሉ ሰማሁ፡፡ እኔም ሰው ከሆንኩ
እጎበኘዋለሁ፡፡ ባለ ላይ መጨመር ተገቢ ነው፡፡ ያለውን
ማፍረስ ግን አግባብ የሆነ ስራ አይደለም፡፡ እንደሎጥ ሚስት
ጥለን የመጣነው ክፉ ነገር አለ፡፡ ተገትረን እሱን ክፉ ነገር
ወደኋላ ዞረን ከማየታችን በፊት በጎ በጎዉን እንያዝ፡፡ እኛ
አሁን ላይ ሆነን በዚህ ዘመን ያለፈውን ክፉ ነገር አንያዝ፡፡
አባቶቻችን እንደሆኑ አይሰሙንም፡፡ የታሪክ አዝመራ
በጦርነት መሀል በትነውልን አልፈዋል፡፡ አሁን እያንዳንዳችን
በሀገራችን ተሰውተናል፡፡ አሁን በቅርቡ እንኳ ለለውጥ
ሲፋለሙ ሕይታቸውን ያጡትን ሰዎች ሐውልት እንስራ
ብንል እንኳ መሬት አይበቃንም፡፡ ለማንኛውም ሰው ስሆን
ጎብኝቼ አስተያየቴን መዝገብ ካላቸው በዛው ላይ አሰፍራለሁ፡፡

በዚህ ግቢ ውስጥ እያለሁ፣ ወደ ዘበኛው ቤት ገብቼ ትንሽ ጥሬ ነገር አገኘሁ፡፡ እሱን ቆርጥሜ ሳበቃ በቀጣዩ የማደርገውን ነገር ማሰብ ቀጠልኩ፡፡ እንዴት የቀድሞ ጠላቴን እንደምሰልል አምሰለስል ጀመርኩ፡፡ ስለ ስለላ ያንበብኩት ሁሉ መጣልኝ፡፡ አይጥ መሆን ጥሩ ነው፡፡ ጭንቅላቴ ሲያስበው ወዲያው በመላ አካሌ ይሰራጫል፡፡ በመጠኑ አጭር መሆኔ ይመስለኛል ሳስብ በመላ አካሌ የሚሰራጨው ሰው ሆኜም በጣም ረዥም አልነበርኩም፡፡ እንደ መሰለል ያልረዘምኩ፣ እንደ ኩርንችት ያላጠርኩ ሰው ነኝ፡፡ መካከለኛ ሰው፡፡ ቁስ የመሰልኩ፡፡ ቁስ እንደ ሸንበቆ ያልረዘመ፣ እንደ ኩርንችት ያላጠረ መሆን አለበት፡፡ ልክ ክርስቶስን የመሰለ መሆን አለበት፡፡ የእርሱን ተውኔት ስለሚተውን ከቤተልሔም ወጥቶ በቀድሞዋ ኢየሩሳሌም በተመሰለችው ቤተ መቅደስ ቀብሎ ከዛም ስጋውና ደሙን እስኪያቀብል ድረስ፣ ኢየሱስን ሆኖ አምሳለ ክርቶስ ስለሆነ ቁሱ እንደሸንበቆ ያልረዘመ፣ እንደ ኩርንችት ያላጠረ መካከለኛ ሰው መሆን አለበት፡፡ ምንም አይነት የአካል ጉድለት ያላገጠመው መሆን አለበት፡፡ እርሱን ሆኖ በየእለቱ ቅዳሴ በገባ ቁጥር ስለሚተውን፡፡ ቁሱ በልቡ ይሰቀላል እንጂ እንደ ክርስቶስ አይሰቀልም፡፡ ከተሰቀለ፣ ዘር ማጥፋት ጭፍጨፋ ይሆናል፡፡ እኔ ራሴ ክሴን በዜግ ለማሰማት እሄዳለሁ፡፡

ከዚህ ጋር ተያይዞ ረጃጅም ሰዎች እንዳይሰሙ አድርጌ አንድ ነገር ልናገር፡፡ ነገሩ አይጥ ነኝ፡፡ በሰው ቋንቋ መናገር ካቆምኩ ብዙ ቀናት ሆነውኛል፡፡ ከሀገራችን መሪዎች ብንጀምር አፄ ቴዎድሮስ አጭር ነበሩ፣ አፄ ሚኒልክም አጭር ነበሩ፣ አፄ ኃይለስላሴን እኔ ስለደረስኩባቸው አውቃቸዋለሁ፡፡ እጅግ በጣም አጭር ነበሩ፡፡ እንደውም ከዙፋናቸው ላይ ተቀምጠው

እግራቸው መሬት ስለማይነካ ትራስ አሣሪ ነበራቸው፡፡ ቀጥሬው፡፡ ልክ ዙፋናቸው ላይ ሲቀመጡ ትራስ መሬት ላይ ሮሚያነጥፍ፡፡ ከዛም እግራቸው አይንጠለጠልም፡፡ ከዙፋናቸው እስከ ትራስ እግራቸውን ይዘረጉታል፡፡ ከፊት ለፊት ደግሞ ድንክዬ ውሻቸው አለች፡፡ እርሳቸውን ያፈናቀላቸው ጓድ መንግስቱ ኃይለማርያምም እጅግ ከእርሻቸው ይርዘም እንጂ በጣም አጭር ነው፡፡ እርሱን ተክቶ የመጣው መለስም ከእርሱ ያጥራል፡፡ ከመለስ የተቀበለው ግን ረዥም ሰውዬ ነው፡፡ እኔ እንደሱ ሚስት ዞር ብዬ ያለፈውን ክፉዬን አላይም እንጂ በዚህ ጉዳይ የምለው ነገር ነበረኝ፡፡ ሰውዬውን ህዝቡ ሲያስቸግረው ስልጣኑን አሳልፎ ለሌላ ሰው ሰጠ፡፡ ስልጣኑን ዝቅ ብሎ እንዳነሳው ጎንበስ ብሎ ነው የሰጠው፡፡ የአቢይ ቁመት መካከለኛ ነው፡፡ ጉዞውም እንደ አጭር የብልጠት፣ እንደረጅም የሞኝ ነገር ይታይበታል፡፡ እኔ ግን፣ ሀሳቤን በሚቃወሙኝ ሰዎች እከበብ ነበር፡፡ እርሱ ግን የከበቡት ሰዎች የሚወዳቸው ሰዎች ናቸው፡፡ ሀሳባቸውን ስህተት ከመስራቱ በፊት አይነግሩትም፡፡ ለጊዜው አፈቀርንህ ቢሉትም እርሱ ስህተት ሲሰራ አይቀበሉትም፡፡ እንዲያውም በቤተ መንግሥቱ ደጅ ማለፍም ይከብዳቸዋል፡፡ ስህተት እስኪሰራ ነው የሚጠብቁት፡፡ ይህ ስህተት እስክትሰራ የሚጠብቅህ ሰው ግን ይከድሃል፡፡ አንተ ሰው ስለሆንክ ደግሞ ስህተት መስራትህ አይቀርም፡፡ ስህተት የማይሰራ ሰው ታሪክ ለውም፡፡ እናም አንተን ብሆን እኔ ከጠላቶቼ ጋር ነበር የምውለው፡፡ ጠላቶቼን አሳምኜ፣ የእነርሱን ሀሳብ፣ በሀሳቤ ከረታሁ በኋላ፣ ለህዝብ አጭር ቅልብጭ ያለ መግለጫ እሰጥ ነበር፡፡ የሚረዳህ አሜን አሜን ብሎ ሃሳብህን የሚቀበልልህ ሳይሆን፣ ሃሳብህን የሚሞግትልህ ጋር አጥብቀህ ተቀመጥ፡፡ ምክንያቱም በተቃውሞ ያልተገራ ሃሳብ፣ ሃሳብ ስላልሆነ

አላቀርበውም፡፡ በደጋፊ መከበብ አይበጅም፡፡ አብሰው እ
ገደል ላይ ነው የሚያደርሱህ፡፡ እነርሱ ወደ ገደሉ ያ
እንጂ ከአንተ ጋር አይወድቁም፡፡ "መክረነው አልሰ
ብለው አንተን ብቻህን እንድትወድቅ ያደርጉሃል፡፡ ”
ቦክስ ለሰጪው ቀላል ነው" ብዬ ነው፡፡ ቦክሱን ዘወር
ታሳልፈውና ምክሩን ግን ተቀበል፡፡ ይህን ሀገር በ
መምራት ቢቻል ኖሮ፣ እስካሁን መንግሥቱ ኃይለማ
ከስልጣናቸው አይወርዱም ነበር፡፡ እርሳቸውን በተ
እስካሁን የተካቸው የለም፡፡ እስካሁንም ሪከርዱ በእ
እጅ ነው፡፡

ከእኛ ከኢትዮጵያውያን ሰዎች ጋር የሚመሳሰል ሰው
የምጠቅሰው፡፡ አጭር ሰው፡፡ እንደ እኛ ይህን ሥ
እንቃወማለን እንጂ ሌላኛውን መሪ አናዘጋጅም፡፡ ወ
ምርጥ ፖለቲከኛ ለመሆን ሲሞክር፣ በአንድም ወይም በ
መንገድ አምተን አሟሙተን ልሰን እንጨርሰዋለን፡፡ ማስ
ሰርጀንት ሳሙኤል ዶን ልጠቀስ፡፡ የቀድሞው የላይቤሪያ መ
ነበር፡፡ ላይቤሪያ፣ ሁለት ህዝቦች በዋናነት ያሉባ
ከአሜሪካ የመጡት እና እዛው ነዋሪዎች፡፡ ከአሜ
የመጡተን "መጤዎቹ" ይሏቸዋል፡፡ እነርሱ ደግሞ "ቋሚዎቹ
እያሉ ይበሻሸቃሉ፡፡ ይህ ብሽሽቅ ግን ከፍተኛ ሆኖ ቦ
እስከማማዘዝ ደረጃ ደረሰ፡፡ በፈረንጅ አቆጣጠር፣ 1980 ዓ.ም
ዊሊያም ቶልበርት በላይቤሪያ የመፈንቅለ መንግሥት ቁ
ሆነው ነበር፡፡ ህዝቡ ሲያምፅ፣ በወታደሮቻቸው በአሰቃ
እጅግ በመራራ ሁኔታ ተገደሉ፡፡ አስከሬናቸው ሁሉ፣ በጦ
እየተወጋ እዛው ቤተ መንግሥታቸው ውስጥ የወታደሮ
መጫዎቻ ሆነ፡፡ ሰካ ቀጣዩን መሪ አላዘጋጁ ኖራል እ
እንደ ኢትዮጵያውያን፡፡ አለማዘጋጀታቸውን ያወቀው አ

ተራ ወታደር ነበር፡፡ ስሙም ሳሙኤል ዶ ይባላል፡፡
የሚቀጥለውን መሪ ያላዘጋጁትን በጦር አስከሬኑን
የሚወጉትን ወታደሮች አንድ ትዕዛዝ ሰጣቸው፡፡ ራሱ
መፈንቅለ መንግሥቱን እንደመራው አድርጎ፡፡ እዛውም በጦሩ
አስከሬኑን ወግቶ ሲያበቃ፣ "ይበቃል፣ ይበቃል!" አለ ሳሙኤል
ዶ፡፡ "እናንተ ቤተ መንግሥቱን ጠብቁ፡፡ ማንንም
እናዳታስገቡ፡፡ ጋዜጠኞቹን ወደ ፅህፈት ቤት አስገቧቸው"
ወታደራዊ ሰላምታ ሰጥተውት ወጡ፡፡ ጋዜጠኞች ገቡ፡፡ እርሱ
ሳሙኤል ዶ መድረኩ ላይ ወረቀት ይዞ ተከሰተ፡፡ ከዛም
አምባገነኑ ቶልበርት እንደተገደሉ ገለፀ፡፡ ራሱን ማስተር
ሰርጀንት ሳሙኤል ዶ እንደሚባል ገለፀ፡፡ ከዛም ወታደሮቹን
ልኮ አስራ ሶስት የሚሆኑ የቀድሞ ባለስላጣናቶቹን አሰቀለ፡፡
ተጨበጨበለት፡፡ ይህ ጭብጨባ ግን በኋላ ዞረ፡፡ ቀድመው
ያጨበጨቡለት እጆች ጨቤ ጨብጠው እርሱን ሊወጉት
መጡ፡፡ አወራረዱ እንደ አወጣጡ አልሰመረም፡፡ መላ
የላይቤሪያ ህዝቦች እንደ ሀብሀብ አወራረዱት፡፡ አሁን
ኢትዮጵያ ውስጥ የተፈጠረው ያንን ይመስላል፡፡ "እንደ
ፅንቁላል ከውስጡ ወጣን" ያሉት የአሁን መሪዎች ከውስጥ
ፅንቁላሉን እንደሰበሩት፣ በኋላ ደብቁኝ ደብቁኝ እንዳይሉ
ሥጋት አለኝ፡፡ የሳሙኤል ዶ እጣ እንዳይደርሳቸው አድርገው
ይህን ዓሣ ህዝብ በብልሀት እንዲበሉት እመርጣለሁ፡፡
አለበለዚያ አጥንቱ ጉሮሮአቸው ላይ ቆሞ እንዳያስቸግራቸው
እሰጋለሁ፡፡ ራሱን ማስተር ሰርጀንት ያለው ሳሙኤል ዶም
እነርሱም ወታደሮች ናቸው፡፡ ሳሙኤል ዶ አልተማረም፡፡
እነርሱ ግን የተማሩ ናቸው ብለን እናምናለን፡፡ አጤ ምኒልክ
"ምሁር ሀገር አይመራም" እንዳሉት እንዳይሆን፡፡ አሜሪካንን
አዩ፡፡ ስንት ሳይንቲስቶች አሉ፡፡ ነገር ግን ህዝብ እንምራ
ብለው ወጥተው አያውቁም፡፡ እነ ቡሽን፣ እነ ትራምፕን

የመሳሰሉ ደደብ ፖለቲከኞች ነው ሀገራቸውን የሚመሯ
ደደብ ሰው ማንንም አያዳምጥም፡፡ ይወስናል፡፡ የተማረ ሰው
ግን ሁሉንም እየሰማ ‹አንተም ለአንተ ትክክል ነህ፣ እኔም
ለእኔ ትክክል ነኝ› እያለ ሳይወስን ያልፋል፡፡ ስለዚህ መወሰን
አይችልም፡፡ አንድም የሚያስቀጣ ነገር በተማረ ሰው መወሰን
አይችልም፡፡ ለምሳሌ ሰውን መግደል (ስቅላት)፣ በተማረ ሰው
ሳይሆን በደደብ ሰዎች ነው የተደነገገው ህጉ፡፡ የእኛ መሪዎች
ብልህ ከሆኑ፣ ስልጣናቸውን ባሉት ጊዜ (በስምንት አመት
ሲሉ የሰማሁ መሰለኝ) አስረክበው፣ ለኢትዮጵያ የሚጠቅም
ፓርቲ ሰጥተው እነርሱ ተሞክሩአቸውን ሁሉ እያማከሩ፣
እየጻፉ እንዲኖሩ እመኛለሁ፡፡ እዚህ ውስጥ፣ ሳሙኤል ጆን
የጠቀስኩት፣ እንደእርሱ ያሉ ሰዎች እየመሩን ነው እያልኩ
ሳይሆን፣ እኛ ቀጣዩን መሪ ለምን አናዘጋጅም? ለማለት ነው፡፡
ያለውን መሪ እንተቻለን፤ ሀገራችን በበጎ እምንዲመራት
ነው፡፡ ነገር ግን ከእርሱ ቀጥሎ የሚመራን ማን እንደሆነ
በውል አንዘጋጅበትም፡፡ ስልጣኑን “እነሆ” ቢል ማን ነው
የሚቀበለው? ... እስካሁን የጠቀስኩዋቸው መሪዎች
አጫጭሮች ናቸው፡፡

ምን ለመቀባጠር ፈልጌ ነው እንዲህ ድንኩትን የጠቀስኩት?
አለማችን የድንኮች አለም ናት፡፡ ወደ አለም አቀፍ መሪዎች
ስንገባ ሂትለር አጭር ነው፡፡ ቸርችልም ድንክ ነው፣
ሞሶሎኒም አጭር ነው፡፡ የእስራኤል መሪዎችም ረጃጅም
የለም በጣም የሚያስቡ ሰዎች አጫጭሮች ናቸው፡፡
የሶሻሊስት መሪዎችም እነ ሌኒንም፣ ማርክስም፣ ኤንግልስም
አጫጭሮች ናቸው፡፡ እኔ በአለም ላይ ረዥም መሪ ያየሁት
አብርሃም ሊንከንንና አባጅፋርን ብቻ ነው፡፡ አብርሃም ሊንከን
በአሜሪካ ፓርላማ ላይ መጀመሪያ ሲቆም ተስቆበት ነበር፡፡

በቁመቱ ግዙፍና እንደሸንበቆ የረዘመ ነው፡፡ እናም በቁመቱ
አላፍርም ብሎ ነው ለምርጫ የበቃው፡፡ ብዙ ህጎችን
አሻሽሏል፡፡ እኔ እርሱ መሬት ውስጥ ቆፍረን የምናወጣቸውን
ኤሊያኖችን እንጂ፣ የሰው አካል የያዘ አይመስለኝም፡፡ እንደ
አርኪዎሎጂስትነቴ፡፡ ሚስቱ ግን አጭር ነበረች፡፡ በእርሷ
ተመክሮም ሊሆን ይችላል ህጎችን ያሻሻላቸው፡፡ ሰው
እያለሁ፣ የአባጅፋርን መቃብር ጅማ ሄጄ ጎብኝቸው ነበር፡፡
በጣም ሰፊ ነው መቃብሩ፡፡ ሰውየው ምን ያህል ቢረዝሙ
ነው መቃብሩ እንደዚህ የረዘመው ብዬ በከተማው ውስጥ
ሙዚዬሙን ጎብኝቼ ነበር፡፡ በሙዚዬሙ ውስጥ አንድ ቁም
ሳጥን አለ፡፡ ጫፉ ላይ መስታውት አለው፡፡ ይህ የአባ ጅፋር
ፊታቸውን ያዩበት ነበር አለኝ አስጎብኚው፡፡ ምን ላይ ቆመው
እንደሆነ ብጠይቀው መሬት ላይ ቆመው ነው፣ በጣም ረዥም
ናቸው አለኝ፡፡ እኔም እርሳቸው መሬት ላይ ቆመው
ይመለከቱበት የነበረውን መስታውታቸውን በመሰላል ወጥቼ
ነው ያየሁት፡፡ እርሳቸውን የተመለከትኩ መሰለኝ፡፡ ይህ
የአርኪዎሎጂስት ጠባይ ተጠምቄ ነው የሚለቀኝ? ሰው
እንደቁመቱ ሀሳቡ ቢረዝም...ብዬ አልጨረስኩትም፡፡

እናም ምን ለማለት ፈልጌ ነው? ስለ ቁመት በልቤ
የተናገርኩት፣ የህብለ ሰረሰር መርዘም ከሀሳብ አፍላቂነት ጋር
የሚያያዝ ነገር እንዳለው የጤና ባለሙያዎች እንዲያጠኑት
ፈልጌ ነው፡፡ እኔ አይጥ ስለሆንኩ መላው አካሌ ማስቢያ ነው
ብዬ እስክጠራጠር ድረስ፣ ወዲያው ያስብኩት ሀሳብ እስከ
እግር ጥፍሬ ስለሚነዝረኝ ነው፡፡

፳፩

በዘበኛው ቤት ውስጥ የሚገኘውን ጥራጥሬ አምሽኬ ሳበቃ ስለ ስለላዬ አምሰለስል ጀመርኩ፡፡ ስለላ ራስን ከመሰለል ይጀምራል፡፡ መጀመሪያ ራሴን እንዴት ነው ነፃ የማወጣው? ሁሉም ነገር ራስን መጀመሪያ ነፃ ማውጣትን ይጠይቃል፡፡ ከዛም ለህዝብ ዘበኝነት ትቆማለህ፡፡ ራሴን ከዚህ ወንጀል ነፃ ካደረኩ በኋላ እንዲያውም አይጥ መሆን በየትኛውም ቦታ እየተገኙ ሀገርን የሚያፈራርሱ ወንጀለኞችን ለመከታተል ይጠቅማል፡፡ ወይም ሀገርን የሚያፈራርሱ ሰዎችን አንቆ ለመያዝም ያገለግላል፡፡ ብቻ ሰው ልሁንና ከዚህ ወንጀል ራሴን ልከላከል እንጂ፣ አይጥ መሆንን ከእኔ በላይ የተለማመደ የለም፡፡ ኢትዮጵያን አይጥም ሆኜ ለማዳን ቆርጬ ተነስቻለሁ፡፡ እንዲያውም የተዋጣለት ደህንነት ለመሆን እንደእኔ አይጥ መሆንን ይፈልጋል፡፡ ያውም በዚህ ወቅት ያስፈልጋል የተጠናከረ ስለላ፡፡ አንዱ አንዱን ለመብላት የሚሰናዳበት ወቅት ነው፡፡ እንደ ዋናው የደህንነት ተቋም መሪ፣ ሀገርን ቆሞ ለማዘረፍ ሳይሆን ሀገርን ለሚጠቅም ነገር ለመሯሯጥ አይጥ ሆኖ መገኘት ያሻል፡፡ እንዲያውም ራሴን ነፃ ካወጣሁ በኋላ ታላቅ ሀገራዊ ፋይዳ ያለው ነገር ለመስራት ታጥቄ ተነስቻለሁ፡፡ ብቻ ራሴን ነፃ ለማውጣት "ሚስቱን ገደላት" የተባለውን ወንጀል ፋርሽ እንደሆነ ላሳይ፡፡ አይጥ ሆኜም፣ "ጎሬላ ፊይተር" ነኝ፡፡ ገደሌ ውስጥ ብቅ ጥልቅ እያልኩ ጠላቴን እፈልገዋለሁ፡፡ የከተማ ጉሬላ ፋይተር፡፡ አሁን የከተማ ውጊያውን በማስጀምር ላይ ነኝ፡፡

ብቻ አይጥ ሆኜ በመር
ይታደገኝ፡፡

ስለላ ከራስ ይጀምራል፡፡ ራስን ነፃ ከማውጣት፡፡ ከዛም ለህዝብ መቆምን ያካትታል፡፡ ራስን ነፃ ሳያወጡ በፊት ለህዝብ እንቆማለን ያሉትን "ጉሬላ ፋይተሮች" ለራሳቸው ጥቅም ብቻ መቆማቸውን ሀገር ያለው ያውቃል፡፡ ብዙዎች የአፍሪካ ጉሬላ ፋይተሮች ለራሳቸው ጥቅም ሲሉ ነው የመሸጉት፡፡ ከዛም ስልጣን ሲይዙ ራሳቸውን ከላይ ይሰቅላሉ፡፡ እየተዋጉ ያመጣቸውን ሰዎች ቂጣቸው ወንበር ሲነካ ይክዷቸዋል፡፡

አንድ ጊዜ የዙምባቡዌው መሪ ጋብርኤል ሙጋቤ ምርጫ ቢደርስም እስከመጨረሻዋ ቀን ድረስ አልቀሰቀሱም ነበር፡፡ እንዲያውም ለተቀናቃኛቸው ስልጣኑን አሳልፈው ሊሰጡ መስሏቸው የዚምባቡዌ ሰዎች ተደሰቱ፡፡ ከዛ በዋዜማው ህዝቡ ሙጋቤ ንግግር ሊያደርጉ ነውና በስታዲየም ተገኝታችሁ ንግግራቸውን መስማት ትችላላችሁ ተባለና ህዝቡ ስታዲየሙን አጥለቀለቀው፡፡ ስልጣኔን አስረክቤያለሁ ሊሉ መስሏቸው፡፡ እናም በሀሳባቸው ለማን ሊሰጠው ይችላል እያሉ እያውጠነጠኑ መጡ፡፡ ስታዲዬሙን እስከ አፍ ደገፉ ሞሉት፡፡

ከዛም ሙጋቤ መጡ መርፌ ቢወድቅ ይሰማል፡፡ ሲመጡ ህዝቡ በጸጥታ ማዳመጥ ጀመረ፡፡

"የዙምባቡዌ ህዝብ ሆይ! እኔን ልትሰማ እዚህ ድረስ በመምጣትህ አመሰግንሃለሁ፡፡ በቅድሚያ፣ መጀመሪያ ስትመርጠኝ ‹ለራሴ› ሰራሁ፤ ከበርኩ፡፡ ለሁለተኛ ጊዜ ስትመርጠኝ ‹ለቤተሰቦቼና ለዘመድ አዝማዶቼ› ሁሉ ሰራሁ፡፡

ከበሩ፡፡ እኔም ከብራአለሁ፣ ዘመዶቼንም አከብራለሁ፣
አሁን ለሶስተኛ ጊዜ ከመረጥከኝ ግን ለህዝቡ ነው የምሰራው
ለአንተ ነው የምሰራው፡፡ ይህ ግልፅ ነው፡፡ አሁን ሌላ
ሰው ብትመርጥ ግን መጀመሪያ ለራሱ ይሰራል፡፡ ይከብራ
ከዚያም ለሁለተኛ ጊዜ እድል ብትሰጠው ለዘመድ አዝማ
ይሰራል፡፡ ከዛም ለሶስተኛ ጊዜ ከመረጥከው ነው ሳ
የሚሰራው፡፡ አሁን ላንተ የቀረበ ማነው? ... እኔ ነ
ስሜም ለሶስተኛ ጊዜ የምመረጠው ጋብርኤል ሙ
እባላለሁ... ጨርሻለሁ፡፡ ነገ በምርጫ ወቅት እንገናኛ ብሎ
ንግግራቸውን አበቁ፡፡ የዙምባቡዌ ህዝብ ሌሊቱን በጭንቀ
አደረ፡፡ በነጋታው ራሳቸው ተመረጡ፡፡ እንዲህ ነው ምርጫ
ማጨበርበር ዝም ብሎ ኮሮጆ መገልበጥ አይደለም፡፡ አሳምሮ
መዝረፍ! በነገራችን ላይ የምንጊዜውም የአፍሪካ ኩራ
ጋብርኤል ሙጋቤ ናቸው፡፡ አሁን ሞተዋል በቅርቡ ሲ
ሰማሁ፡፡ ፈጣሪ ነጭና ጥቁር ነፍስ ስለሌለው እንጂ፣
በሰማይም ጠላቶቻቸውን ያገኙና ይከራከሩ ይሆናል፡፡ ነጭ
ፈጣሪ ለምን ማረው ብለው ገነት ከገቡ ሲኦልን ይመርጡ
ይሆናል፡፡ ከአፍሪካ መሪዎች ሁለት ሰዎችን አደንቃለሁ፡
ተቃራኒ ናቸው፡፡ ማንዴላን በምህረቱ፤ ሙጋቤን በአይበገሬነ
አደንቃቸዋለሁ፡፡ ማንዴላ በዛ እስሩ ወቅት የአና ፍራንክ
መፅሐፍ አንብቦ ነው ነጮችን ይቅርታ ያደረገላቸው፡፡ ለአ
ግን ነጮችን ፍዳቸውን አብልቶ፣ የዘሩትን ዘር ያሳጨዳቸ
ሙጋቤ ነው፡፡ በተለይ እንግሊዞች እስኪሞት ድረስ ይዘውት
ነበር፡፡ ዘረኝነት ምን ምን እንደሚል አቅምሶአቸዋል፡፡

ራሴን ነፃ ለማውጣት ጠላቴን መፈለግ አለብኝ፡፡ ይህ በስለላ
ነው የሚሆነው፡፡ ጠላቴ ግንዘቤን ወርሶ በገዛ እጄ የራሴ
ጠላት ሆኗል፡፡ እናም ከበርቴ ሆኗል፡፡ እኔ አይጥ አሁ

ከበርቴ፡፡ ልክ እንደ ኢትዮጵያ ህዝብ፣ ቀድሞ ጥሬ
አስቆርጥመው ለስልጣን ያበቁት አካል፣ ፈጣሪ ይስጥልኝ
ሳይል፣ ተቀብሎ በእነሱ ላይ ወንጀል እንደሚሰራው የእኔ
ነገርም እንደዛው ነው፡፡ እኔ አይጥ እርሱ ከበርቴ፡፡ ጣላቱን
ያከበረ ብቸኛው ሰው ሆኜ ወይ ጊነስ ቡክ ላይ
አልተመዘገብኩ፡፡ ስለዚህ ስለላዬን ከቤቴ ጀመርኩ፡፡ አሁን
የራሱ ቤት ሆኗል፡፡

ስለ ስለላ በልቤ ሳወራ፣ መላ ከዚህ ቀደም ያነበብኳቸው
የስለላ መፃህፍት ሁሉ ድቅን አሉብኝ፡፡ ሲአይኤ፣ ሞሳድ፣
የድሮው ኬጂቢ፣ ኤም አይ ሲክስ... ሁሉ በሃሳቤ ውስጥ
ተዘረገፉልኝ፡፡ በጠቅላላው የስለላ ምስጢሩ ገብቶኛል፡፡
ማንበብ ለዚህ ነው የሚጠቅመው፡፡ የትኛውን ነገር በየትኛው
ጊዜ እንደሚያግጥም አናውቅም፡፡ ስለዚህ ያነበብኩት ነገር
አሁን ጠቀመኝ፡፡

ስለላ ባጭሩ ራስን ነጻ ከማውጣት ይጅምርና ለህዝብ
መስዋዕት እስከመሆን ያደርሳል፡፡ አንዳንድ ጡረታ የወጡ
የኢትዮጵያ የቀድሞው ደህንነቶች እንደነገሩኝ ከሆነ፣ ስለላ
ከባድ ሥራ ነው፡፡ ሰው ከሆንክ እስከ መታነቅም ይደርሳል፡፡
ስለዚህ አይጥ መሆኔ ጠቀመኝ፡፡

ስለ ስለላ መጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ብሏል፡፡ ስለላ ጥንታዊ ነው፡፡
እስራኤሎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስናነብ አደገኛ ሰላዮች
ሆነው እናገኛቸዋለን፡፡ የእስራኤል የስለላ ተቋም የተገነባውም
በእርሱ መሠረት ነው፡፡ በዚህም ሞሳድ የተባለው ድርጅት
በመረጃ አነፍናፊነት የታወቀ ድርጅት ነው፡፡ በማንኛውም
ሀገር ውስጥ አለ፡፡ ጠቅላይ ሚነስትሩን ወይም የፕሬዝዳንቱን

ምን አይነት ቁርስ፣ ምን አይነት ምሳ፣ ምን አይነት ራት
እንደበላ እንኳን የሞሳድን መዝገብ ማገላበጥ ይጠይቃል፡፡
ከማን ጋር በላ ነው ጥያቄው፡፡ በየትኛውም ሰዓት ከማን ጋር
ወደ ሽንት ቤት እንደሄደ ምን አይነት እንደተጸዳዳ ሁሉ
ከሞሳድ መዝገብ ላይ ሰፍሮ ይገኛል፡፡ መረጃ ለመሰብሰብ
በመጀመሪያ ደረጃ የመረጃ ሳይክል ያስፈልጋል፡፡ ምን አይነት
ሥራ ከየት ወደየት ይተላለፋል የሚለው መረጃ ከደረሰህ
በዚህም ውስጥ የመረጃ አቅጣጫ ለምንድን ነው
የምትፈልገው? መረጃ መሰብሰብ (ለምንድን ነው
የምትሰበስበው?) መረጃ መገምገም (ለምን ነው
የምትገመግመው)፣ መረጃ መለየት (ለምንድን የምትለየው?)፣
መረጃን መተንተን (ለምንድን ነው የምትተነትነው?)፣
በመጨረሻም ለተገቢዉ አካል ማድረስ፡፡ ከዛም ይህን ስለላ
ለተገቢው ተግባር ማዋል፡፡ ወይም መስረቅ፡፡ ወይም
ማጥፋት፡፡ ከሰው እስከ መረጃ ይደርሳል ይህ ማጥፋት፡፡

ይህን ሁሉ በአይጥ አእምሮዬ እየመዘገብኩ እሰልላለሁ፡፡
ይህንን ሙያዬን ለህዝብ አገልግሎት እጠቀምበታለሁ፡፡
የኢትዮጵያን ሰነዶች ሁሉ እሰቃቅማለሁ፡፡

በዚህ ወቅት ከጀርባ እየተወጋን ነው፡፡ ኢትዮጵያዊ ለሀገሩ
ጥቅም መሰለል አለበት፡፡ ለማንኛውም የእኔ ጠላት ለጊዜው
የት እንዳሆነ ስለማላውቅ የት አካባቢ አገኘዋለሁ የሚለው
ነው በዋነኛነት እያሳሰበኝ ያለው፡፡ ከዛ በኋላ ሁሉም ነገር ቀስ
በቀስ ይደርሳል፡፡ ውጭ ሀገር እንደማይሄድ አውቃለሁ፡፡
ቤቶቹን ለሌላ ካዛወረ በኋላ የትም እንደማይሄድ
አውቀዋለሁ፡፡ ውጭ ሀገር ከእኔ ጋር ድሮ የሚሄደውም በእኔ
አስተርጓሚነት ነው፡፡ እንጂ አንድም የውጭ ቋንቋ

አይችልም፡፡ አስቀድሞ እንደነገረኝ ውጭ መኖር ይጠላል፡፡
በአባቱ እንደተባለው አማራ ነው፡፡ ስለዚህ አማርኛ የአፍ
መፍቻ ቋንቋው ነው፡፡ በእናቱ ደግሞ እንደተባለው የትግራይ
ተወላጅ ነው፡፡ አባቱን፣ ነፍጠኛ ነህ ብላ እናቱ አባቱን
ኢህአዴግ ሲገባ ስለፈታችው፣ ከእናቱ ጋርም መቀሌ ሲኖር
ትንሽ ትንሽ ትግርኛም ይናገር ነበር፡፡ አባቱን ነፍጠኛ ነህ ብላ
ሌላ ትግራይ ባል አግብታ ስትኖር፣ መቀሌ ሄዶ እያለ
ትግርኛ ይልመድ እንጂ፣ በዋናነት አማርኛ ነው የሚችለው፡፡
በሌላ ቋንቋ አይገባውም፡፡ አለመማሩ ነው የጠቀመው፡፡ ይሄኔ
እንደ እኔ ቢማር ኖሮ እየዘረፈ መኖር አይለምድም ነበር፡፡
አንድ ሰው ተማረ ማለት ሁለት ትርጉም አለው፡፡ ተማረ
ማለት ፈጣሪ ማረው ማለት ነው፡፡ ሌላኛው ትርጉም
ትምህርት ማለት ደግሞ በራሱ ሞራሉን መገንባት ነው፡፡
ትምህርት በሞራልም መገዛት ነው፡፡ ነገር ግን አሁን የተማሩ
ሰዎች በሙስና ሀገሪትዋን ይዘርፋሉ፡፡ ይህ ተምሮ አለመማር
ነው፡፡ ሜንጦ እኔን የመዝረፍ ሞራል የመጣለት፣ ሚስቴን
እስከ መመኘትና እስከመቀማት ያደረሰው፣ ያው ደደብ
በመሆኑና ባለመማሩ ምክንያት ነው፡፡ ይህ ደግሞ ለጊዜው
ይጠቅመዋል እንጂ የቁሳርም ለቁሳር፣ እግዚአብሔርም
ለእግዚአብሔር መሄዱ አይቀርም፡፡ እስከ መመኘትም ብቻም
ሳይሆን እስከመቀማት ያደረሰው ያው አለመማሩ ነው፡፡
ያንተስ ጓደኛህ ለምን ሆነ ያላችሁኝ እንደሆነ፣ አለማመሩን
አይቼ ላስተምረው ብዙ ጊዜ ሞክሬአለሁ፡፡ እንጀራባቱ
እንዳሰቃየው ነገረኝ፡፡ በዛ ጊዜ ምስኪን ነበር፡፡ ምስኪን ብዬ
ያስጠጋሁት ቡችላ ግን እኔን ውሻ አደረገኝ፡፡ አይጥ አደረገኝ
አሁን ደግሞ አሁን ከበርቴ ስለሆነ እኔ እርሱን ተመራምሬ
ለመያዝ እንኳን እንዳልችል ባለጸጋ ኖኗል፡፡ ዉጪ
አለመሄዱን ያወቅኩት ቋንቋ ስለማይችል አይደለም፡፡ ስንቶቹ

ደደቦች ውጪ ሀገር ይሄዱ አይደለም፡፡ እኔን የሚያስቃቸኝ ፖሊሶች ይገዛቸዋል- በገንዘብ፡፡ ጠበቃም ቀጥሮ እየተከራከረላት ነው፡፡ ለቀድሞዋ ለሞተቸው ሚስቴኬ ስለዚህ እዚህ ነው ያለው፡፡ በሁለቱም መንገድ እዚህ ነው ያለው ብዬ ደመደምኩ፡፡

ሶስት

ስንቱን ጉድ አሰከብኩት በሞቴ፡፡ በሞቴ ስል የአይጥን እድሜ አሰብኩት፡፡ አይጥ እስከ ሶስት አመት ነው የሚኖረው፡፡ ያውም ወጥመድ ካልያዛት፣ መርዝ ካላጋጠማት፣ ድመት ካልበላት፣ እባብም ካልጎረሳት ነው፡፡ ሶስት አመት የሞላው አይጥ ሽማግሌ ሆኖ ነው በራሱ የውስጥ ደዌ የሚሞተው፡፡ ሶስት አመት የሞላት አይጥ ሽማግሌ ነው የሚባለው፡፡ አይጥ የሚገረጅፈው በሶስት አመቱ ነው፡፡ ስንቱን አሳለፍኩት ይላል ለልጆቹ፡፡ ልጅነቴ ይላል ለልጆቹ፡፡ ሶስት አመት ሲሞላው ከዘራ ባይዝም ይይዛል፡፡ ተረት ተረት ይነገራቸዋል ለልጆቹ፡፡

ስንት መርዝ እናዳልበላ፣ ስንት ወጥመድ እንደሳተው፣ ስንት እባብ ሳይውጠው እንዳመለጠ፣ ስንት ድመት ሳይዘው እዚህ እንደደረሰ ይተርክላቸዋል በአይጥኛ ቋንቋ፡፡ እርሱም ትዝታ አለው፡፡ ይህችም እድሜ ሆና፡፡ ሶስት አመትም እድሜ ሆና አይጥ አርጅቶባት ይሞታል፡፡ ከዛም በራሱ ደዌ ይሞታል፡፡ የራስ ደዌ ስል፣ ህዝቡ ትዝ አለኝ፡፡ ዘር ደዌ ቢሆን ኖሮ አንድም ህዝብ አይተርፍም ነበር፡፡ ሁሉም ዘረኛ ሆኖአል፡፡ ክልሎቹ ብቻ ናቸው የሚተርፉት፡፡ ደግሞ ጠላቴ ይተርፋል፡፡ እርሱን ሰው ስሆን አንቄ እገድለዋለሁ፡፡ እኔም ክልስልስ ያልኩ ስለሆንኩ እተርፋለሁ፡፡ እኔ የገባሁበት አይጥ ስንት ይሆን እድሜው? በእርግጠኝነት ከሁለት አመት በላይ እድሜ አስቆጥሯል፡፡ እኔ አላወቀውም - የገባሁበትን የአይጥ እድሜ፡፡ ከሁለት እስከ ሶስት አመት ይገመታል እድሜው፡፡

ክረምትም ስለሆነ፣ ጐርፍ ጋር ሄጄ ራሴን ልመልከተው ጥግ ላይ ጐርፍ አለ። ዝናብ ካባራ ቆይቷል። መሬቱ ሳይውጠው በፊት ወደዛው ሄድኩና ራሴን በጐርፍ ውስጥ መመልከት ጀመርኩ። በእርግጠኝነት ከሁለት ዓመት ወደ ሶስት አመት ይሆናል እድሜው የገባሁበት አይጥ። ቶሎ ቶሎ ስራዬን ካልጨረስኩ በቀር እዚህ አይጥ ውስጥ ሆኜ መሞቴ ነው። ታሪኩ በዚህ ያበቃል። ዶክተር ዲዲሞስ ዶሬ አይጥ ሆኖ ሞተ። በቃ።

ይህን እያሰብኩ እያለ፣ ወደ ግቢው የሚገባ ሰው ተመለከትኩ። ዘበኛው ተኝቶ ስለነበር ተንደርድሮ በሩን ከፈተው። የገቡት ቻይናዎች ናቸው። ይህን ድንቅ የሆነ ቤት ለቻይናዎች አከራይቶት ኖሯል ለካ። ይህን ያወቅኩት ቤቴን ከፍተው ሲገቡ ነበር። እኔም ወደ ሳሮቹ ተጠልዬ አየኋቸው። በሳሮቹ ውስጥ ተደብቄ። አይጥ ሆኜ። በቻይንኛ እየተነጋገሩ ገቡ። ዘበኛውም ቻይንኛ ያውቃል። በቻይንኛ እየተቅለሰለሰ ነው የተቀበላቸው። ጅራት የለውም እንጂ እንደ ውሻ ይቆላዉ ነበር። እርሱም በሩን ዘግቶ ሲያበቃ፣ ወደ ዘበኛ ቤቱ ገባ። እየመሸ ነበር። በተስፋዬ ላይ ሌሊቱ እየመሸ ነበር። ተስፋና ሌሊት። ወደ ዘበኛው ቤት ሄድኩ። ያንኮራፋል። ከምኔው ተኛ? ይሄኔ ህልም የሚያየው በቻይንኛ ይሆናል። ወደ ቤቴ እልዳልገባ መርዝ እንደሌለው ገባኝ። ወጥመድ ነው ያለው። አይጦቹን ማጥመጃ ነው ወጥመዱ። ወጥመዱ ከያዘን በኋላ መበላት ነው። ምክንያቱም የአይጥ ምግብ ውድ ነው-በነሱ ሀገር። ማኦ...ረሀባቸውን ለማስታገሻ ያሰበውን እስከአሁን ድረስ በእነርሱ ባህል ይበሉታል። አይጡን።

ከዚህ ሁሉ ወደ ሌላኛው ቤት ለመሄድ ወሰንኩ። በደንብ ይምሽ። አሁን መኪናው አያሳልፈኝም። ታክሲ ጥበቃ የተሰለፉትን ሳይታሰሩ እስረኞች አመላለሰው እስኪጨርሱ ድረስ በጣም ይመሻል። "የአዲስ አበባ እስረኞች" የሚል መጽሀፍ ሰው ስሆን ማዘጀት ሳይኖርብኝ አይቀርም። ማታ ማታ ዙሪያ ጥምጥም ሰልፎች ከታዩ የታክሲ ሰልፍ ነው። ጧትም የታክሲ ሰልፍ፣ ማታም የታክሲ ሰልፍ። እያንዳንዱን ሰው መፈክር ብታድሉት አዲስ አበባን በአንድ እግሯ ያቆማት ነበር። ለዚህም ችግር መፍትሔው ሌላ ችግር መፍጠር ሆነ የባለስልጣናቱ መፍትሄ። የተስፋዬ ሌሊት እንደምጥ እየገፋ እስኪሄድ ድረስ እዚህ ነኝ። የሁለት ወይም የሶስት አመቱ አይጥ፣ ሌሊቱ ግን መንጋቱ አይቀርም የተስፋዬ ቀን ይመጣል ተስፋ አልቆርጥም። የእኔና የኢትዮጵያ ጊዜ እንደመሸ አይቀርም። እንዲህ እናዳለው ገጣሚው።

"...ከጨረቃ ሌሊት፣
ከጀምበርም መዓልት፣
ቀን የፈተፈቱ፤
ምንኛ ዋተቱ፣
ምንኛ ቃተቱ፤
አወይ መጥቅ መና፣ ወይ አበቅቴ ከንቱ፣
ዘመን አይፈረጥጥ፣ ጊዜም አይሸመጥጥ፣
ቀንም መሽቶ አይነጋ።
ሰው ነው የሚጨልም፣ ሰው ነው የሚነጋ።..."

የሰው ቀን ሲጨልም የእኔ ሌሊት ይነጋል። የእኔ ቀን ወገግ የሚለው ግን ጠላቴን ሳገኘው ነው።

ቦሌ ከሚገኘው የጠላቴ ቤት ወጥቼ መንገዝ ጀመርኩ። ለቻይናዎቹ እንዳከራያቸው ጥርጥር የለኝም፡፡ ይህም ሰው ስሆን የምንነጋገርበት ትልቅ ርዕስ ይሆናል፡፡

ነገር ግን ወዴት እንደምሄድ አሰብኩ፡፡ ሁለት ቤቶች ይቀሩኛል፡፡ ማዕከላዊ አካባቢ ወደሚገኘው ቤቴ ለመሄድ ወሰንኩ፡፡ እኔን ለእስር ከዳረገ በኋላ አይመጣም ብሎ እዛ ሊኖር ይችላል፡፡

አካባቢው ፀጥ ረጭ ብሏል፡፡ ሌሊት ነው፡፡ ሌሊቱ የእኔ ቀን ነው፡፡ እኛ አይጦች ናክቸርናል ነን፡፡ በሌሊት አይናችን የሚበራ፡፡ በሌሊት ቁልጭ አድርገን የምናይ እንስሶች ነን፡፡ ለጊዜው ሰው እስክሆን አይጥ ነኝ፡፡ እንደ አይጥ አያለሁ፡፡ እንደ አይጥ እናራለሁ፡፡ እንደ አይጥ አስባለሁ፡፡ የማስበውን ሁሉ ማስቀረት አልችልም፡፡ እንደ አይጥ ያሰብኩትን ሁሉ እዘረግፋለሁ፡፡ ይህ የአይጥ ጠባዬ ሰው እስክሆን ይከተለኛል፡፡

ሆኖም ከዳንኪራ ቤቶች በሚወጣ የሙዚቃ ድምጽ በቀር ምንም የሚሰማ ነገር የለም፡፡ እያነቡ እስክስታ፡፡ አጠቃላይ የቴሌቭዥንም ይሁን የራዲዮ ጣቢያዎች የሚያስተላልፉት ሙዚቃ ነው፡፡ ጣቢያ ስትቀይርም ሙዚቃ ነው፡፡ ያውም የተሰረቀ ሙዚቃ፡፡ ቢያንስ ጣቢያዎች እንኳ ለባለሙያው አይከፍሉም፡፡ እንዲያውም በእኛ ሚዲያ ስላስተላለፍነው

ዜፈለን ሊሉትም ይችላሉ-ባለሙያውን፡፡ የውጪ ሚዲያዎች ግን ለአርቲስቱ ከፍለው ነው የሚለቁት ሙዚቃውን፡፡ ለምሳሌ ሙዚቃችን ለእኛ ሳትከፍሉን አይተላለፍም ብለው ቢያምፁ ኖሮ ሌላ አድር ባይ ሙዚቀኛ ይሰራላቸዋል፡፡ ይህ የአድርባዮች ታሪክ ባይኖር ኖሮ ስንቱ የቴሌቪዥን ጣቢያ ይዘጋ ነበር፡፡ የእኛ ሀገር አርቲስት ሌላ አርቲስትን ሲንቅና ሲያንቋሽሽ ይውላል፡፡ ለመብታቸው አይታገሉም፡፡ አይከባበሩም፡፡ ስለዚህም ጋዜጠኛውም ንቆ ሙዚቃቸውን ይለቀዋል፡፡ ጋዜጠኛ ከጋዜጠኛ ጋርም አይከባበርም፡፡ ደራሲ ከደራሲ ጋርም አይከባበርም፡፡ የእኔ ብቻ ነው መፅሐፍ ብሎ ለሀያስያን ያፅፋል -በገንዘብ፡፡ ሀያሲን የሚቅምበት ከከፈልከው ደግሞ ለጋዜጠኞች ከሚቅመው ጫት ሰጥቶ የዘመኑ ምርጥ መፅሐፍ ብሎ ርዕሱን ሰጥቶ ይፅፍልሀል፡፡ በዓለም ላይ ጥቂት ጭብጦች ነው ያሉት፡፡ ለምሳሌ ከአርባ ስድስት አይበልጡም፡፡ ስለ ማፍያ፣ ስለ በቀል፣ ስለ ፍቅር፣ ስለ ሳይንስ፣ ስለ ወንጀል፣ ስለ ፖለቲካ፣ ስለ ሞት... ወዘተርፈ ብትፅፍ በይዘቱና በጭብጡ ምርጥ መጽሀፍ ማድረግ አትችልም፡፡ እስካሁን ስንት የማፍያ መፅሀፍ አንብበሃል? ስንት ስለ በቀል የተጻፈ መፅሀፍ አንብበሃል?... ሁሉም የተለያዩ ናቸው፡፡ ተወለደ፣ አደገ፣ ሞተ፡፡ ግን የተወለደበት ሁናቴ፣ ግን ያደገበት አካባቢ፣ ግን አሟሟቱ የተለያየ አካባቢ ነው፡፡ በዚህም አንዱ ባህል አንዱን ባህል ስለማያውቀው ባህሉን በመጽሐፍ መልክ ጠርዘህ ታሳትመዋለህ፡፡ በዚህ መልኩ ነው መፅሀፍት የሚገመገሙት፡፡

የእኛ ሀገር ሰዓሊ ከሰዓሊ ጋርም አይከባበርም፡፡ "እርሱ ሰዓሊ ነው እንዴት ቀለም ቀቢ እኮ ነው" ይለዋል አንዱ አንዱን ሰዓሊ፡፡ ፓለቲከኛ ከፖለቲከኛም እጅግ ይናናቃል፡፡ "እርሱ

ርዕዮት አልባ ባዶ ስብከት ነው፡፡ መልስህ ብትጠይቀው ያለውን አስታውሶ አይነግርህም" ይለዋል አንዱ አንዱን ቦለጢከኛ፡፡ ራሱን ብትጠይቀው አይነግርህም፡፡ በምን ፍልስፍና እንወጣለን ብትለው አይነግርህም፡፡

አሁን ያለው መሪ አስቀድሞ የነበረውን መሪ ካላዋረደ መሪ ነኝ አይልም፡፡ አሁን በቅርቡ ሰውጡን ተከትሎ የመጣውም ሰውም ያለፉትን ቢያነሳም የራሱን "ከልት" ለመገንባት ነው፡፡ እንዲህ ጥሩ የሰሩትን ስታይ ማክበር እንዳለ ሆኖ፣ እንዲህ ስትንቅ ትከበራለህ ብሎ ማኪያቬሊ እንደመከረው የማኪያቬሊን መፅሀፍ ይመክርሃል፡፡ ትን እስኪልህ ይገስፅሀል፡፡ እዚህ ሀገር፡፡ ካልናቅክ አትከበርም፡፡ ካንተ በላይ የሆነውን ሰው ንቀህ ነው የምትከበረው፡፡ ምንም ሳታነብ እንዳነበብክ አድርገህ ራስህን ስትገልጽ ይቀበሉሀል፡፡ እንዳነበብክ ለማስመሰል የደራስያኑን መፅሀፍ ሳታነብ ጥቅሱን ከያዝክ በቂ ነው፡፡ እና ደግሞ እንዳይንቁህ ብዙ የደራስያንን ስም በአለም ላይ ያሉትን ሁሉ ሸምድደህ ትይዛለህ፡፡ አንተ ተራ ላይበራሪ ነህ ማለት ነው፡፡ ሽልፍ፡፡ ምክንያቱም እንዳያፋጥጥህ ራሱ ጋዜጠኛ ነኝ ያለውም አያነብም፡፡ የውሸት ሀገር፡፡ በውሸት የተገነባች ሀገር፡፡ ነገርህን ሁሉ አጣመው ያወሩብሃል፡፡

ትክክለኛውን መረጃ እጅህ ላይ ብትይዝም፣ አይሰሙህም፡፡ ብልህ ከሆንክ ስቀህ ታልፈዋለህ - ነገሩን፡፡ ይረሱታል፡፡ ክፉ ክፉ ያደረከውን ግን አይረሱትም፡፡ አንድ ቀን ብትሳሳት አበቃልህ፡፡ መልካም ያደረከውን በፍጹም አያስታውሱትም፡፡ ለምሳሌ ምኒልክ ለዚህ ሀገር ባደረጉት ተማር፡፡ ኤሌክትሪክ፣ ወፍጮ፣ መኪና... እነዚህን የመሳሰሉ ታሪካቸውን ረስተው

ሌላ ተረት ፈጥረው አሁን ያንተን ጡት ይቆርጣሉ፡፡ ከመቶ ምናምን በፊት ያላደረጉትን ተረት አሁን ያንተን ጡት ለመቁረጥ ቢላ ይስላሉ፡፡ ሴት ልጅህን ብትልክ ጡቱዋን ተቆርጣ ብትመጣ አይግረምህ፡፡ ተረት ተመልሶባት ነው፡፡ "ደንቆሮ የሰማለት ያብዳል" የሚለውን ታሪክ ይዘህ እግሬ አውጭኝ ማለት ነው፡፡ አንተን ብልትህን ሳይቆርጡህ፡፡ እስከ ቆለጥህ መሮጥ ነው፡፡ ሳትኮላሽ፡፡ ይህን ግን ጨፍልቀህ ለአንድ ብሔር አታውርስ፡፡ ስንት ሀገርህን ያስከበሩ ሰዎች አሉበት መሰለህ፡፡ በምኒልክ ፖለቲካ ምክንያት ጡታችን ተቆረጠ ብለው እንደዛ ከሆነማ፣ ዮሐንስም ምላስ ቆርጠዋል፡፡ የምላስ ሐውልት ግን አማሮች አላቆሙም፡፡ ኦሮሞዎችም ቁላ ቆርጠዋል፡፡ ቁላው የተሸለተ ሐውልት አማሮች አላቆሙም፡፡ ምክንያቱም እንስራ አይሉም እንጂ እንስራ ቢሉ ብዙ ሀውልቱን አፍራሽ ይኖራል፡፡ ያውም በመደሻ፡፡ እያንዳንዱ አማራ ወጥቶ ያፈርሰዋል፡፡ ሁሉንም ነገር በተረት ያመነ ሁሉ ሀውልት የሰራው ሰራሱ ልጆች ነው፡፡ እንዲያውም በመሰራቱ አማራ ተጠቃሚ ነው፡፡ ቢያንስ ሀውልቱ እስከተሰራበት እገዛ ነበር ብሎ ነው የሚያወራው፡፡ ሐውልቱ በመሰራቱ አማራ አያፍርም፡፡ የሚቀጥሉት ልጆች ማፈሪያ ነው የሚሆነው፡፡ እነዚህ የመቃብር ቆፋዎች ታሪክ በነገሩን ተረት ተረት ታሪክ አፋቸውን የምናስይዛቸው ባለመከፋፈል ነው፡፡ ይህኔ አንድ ፍቅር የገባው እነዚህን የመቃብር ቆፋሪዎች ተረት ሊያጠፋው እየሮጠ ነው፡፡ ለሚቀጥለው ትውልድ ፍቅር ነው እንጂ እንደ ሎጥ ሚስት የኋላ ታሪካችንን እየተመለከትን የአባቶቻችንን ጥፋት አናወርሳቸውም፡፡ ሩጥና አፍርሰው ያንን በጥላቻ የተገነባውን ሐውልት፡፡ ወይም ደግሞ ፍቅር የገባው ኦሮሞ ወደፊት ያፈርሰዋል፡፡ ከውስጥ አልተባለም እንዴ ለውጡ? ከውስጥ

ከተባለ መጀመሪያ ሀገራችንን ውስጥ የጥላቻ ግንብ
እናፍርስ፡፡ በዘር ሊለያዩን የተሰራውን ሀውልት እናፍርስ፡
አይ ልጆቻችን ይፈሩበት ከተባለ የእናንተ ልጆች ነው
መጀመሪያ የሚፈሩት፡፡ ይህ ሀውልት ለአማራ እንደ ድሉ
ነው የሚቆጥረው ለኦሮሞ ደግሞ መሸማቀቂያው፡፡ ሁሌም ያ
ሐውልት እሳከለ ድረስ አማራ ገዢው እንደሆነ ያስባል፡፡
በምትኩ የልብ ሀውልት ስሩበት ይልቅ፡፡ ወይም እኔ ሰው
ስሆን ጠብቁኝና የፍቅር ሐውልት በነፃ እሰራላችኋለሁ፡፡
አንዱ ፈላስፋ እንዲህ እንዳለው ነው፡፡ “ታላላቅ ጭንቅላቶች
ስለ ሀሳቦች ይወያያሉ፡፡ ጥሩ ጭንቅላቶች ስለ ሁኔታዎች
ይወያያሉ፡፡ ታናናሽ ጭንቅላቶች ግን ስለ ሰዎች ያወራሉ”
...የሀገራችን ህዝብ አንዴ ከሰማና ካመነ ደግሞ በዙዉ ሰው
ደንቆሮ ስለሆነ፣ የእውነትህን አስሬ ብትደሰኩርለት
አይቀበልምህም፡፡ ስለዚህ ዝም ብለህ የራስህን ኑሮ
ትኖራለህ፡፡ አንድ ሀገር ውስጥ ሆነህ ብቻህን ትኖራለህ፡፡

ይህን ሁሉ እንደፈላስፋ በልቤ ውስጥ ሳወራ፣ ወደ ሰሜን
አዲስ አበባ እየተጓዝኩ ነበር፡፡ ከዳንኪራ ቤቱ የሚቀፍ
ሙዚቃ እየሰማሁ፡፡ አሁን አሁን የሚሰሩት ሙዚቃዎችን
ስትሰማ፣ አማርኛ የማታውቅ ይመስልሃል፡፡ የሰሞኑን
ሙዚቃ ስታዳምጥ፣ እኔ የሙዚቃ ባለሙያ ባልሆንም፣
የማህበረ ሰብዕ ባህል ጥናት ባለሙያ ነኝ፡፡ ግጥሙ በህብረት
ተጽፎ እንኳ ቤት አይመታም፡፡ ከመታም በግድ ነው ገርበብ
የሚለው፡፡ የት ሄጀ ላልቅስ? የሚያሰኝን ሙዚቃ እየሰማሁ
በአሳር በመከራ ፒያሳ ደረስኩ፡፡ ቢያሳ ደግሞ እስኪነጋ ድረስ
ነው የሚጨፈረው፡፡ ደሀ ኋኋታ ይወዳል፡፡ ደሃ ሰው ነው
የሙዚቃ ጫጫታ ደስ የሚለው፡፡ ደስ እያለው ሳይሆን
ቢያንስ ድህነቱን በአረቄና በዳንኪራ ይረሳው ይመስለዋል፡

ነጋም እዛው ድህነቱ ውስጥ ነው የሚኖረው፡፡ የኑሮ
ውድነቱን ቆጥቦ ማስታገስ አይችልም፡፡ እስከ ዛሬ ልብ፣
ኩላሊት፣ ደም ነበር ለሆስፒታሎች የሚሸጠው፡፡ አሁንም
ቆሳጥ የሚሸጥ ቢሆን ቆለጡን የሚገዛ ቢኖር፣ አንዱን ቆለጥ
ሊሸጠው ይችላል፡፡ ምን ያድርግ?... የኑሮ ውድነቱ ሁለቱን
ቆለጡን ሊያሸጠው ደርሷል፡፡

ይህን በልቤ እያሰብኩ ሽቅብ እጓዝ ጀመርኩ፡፡ ወደ ሰሜን
አቅጣጫ፡፡ የምኒልክን ሀውልት ጋር ደረስኩ፡፡ “እጎብጣለሁ
ግን አልሰበርም” ያሉትን አባባል መቼ እንዳሉት አሰላሰልኩና
ጉዞዬን ቀጠልኩ፡፡ ወደ ላይ፡፡ በእርሳቸው አባባል እኔም
በረታሁ፡፡ እጎብጣለሁ፡፡ ግን መቼም አልሰበርም፡፡

ወደ ላይ ስሄድ የጊዮርጊስን ቤተ ክርስቲያን አዩሁት፡፡
በወገኖቹ ላይ የዘመተውን ታሪክ እያስታወስኩት ቆምኩ፡፡
ስለፍትህ ሲባል ነው ጊዮርጊስ የተፋለመው፡፡ ራሱ በወገኖቹ
ላይ የዘመተው፡፡ ጊዮርጊስ ሰው እያለ ፈረንጅ ነበር፡፡ ቅዱስ
ሲሆን ግን ፈረንጅነቱን ትቶ ከሀበሻ ጋር ተሰለፈ፡፡
ምክንያቱም ነጭና ጥቁር ነፍስ የለውም ፈጣሪ፡፡ አባቶቻችን
አድዋ ላይ ሲዘምቱ አብሮ የተዋጋውን ጊዮርጊስ ቤተ
ክርስቲያን ስደርስ ልሳለም ነበር፡፡ ነገር ግን አይጥ ስለሆንኩ
በፈጣሪ ላይ የማሾፍ መስሎኝ ሽቅብ ወደ ማዕከላዊ እሄድ
ጀመር፡፡ ሰው ስሆን አማትቤ እሳለማለሁ፡፡ የታክሲ ወያላዎች
መንጫጫት ጀመሩ በፍጥነት ሶስተኛ ፖሊስ ጣቢያን አልፌ
ወደ ማዕከላዊ ሄድኩ፡፡ ከዛ ጀርባ ነው የቀድሞ ቤቴ፡፡ ውሻ
ሆኜ ሳበቃ ትቼላቸው ወደ ሄድኩት ቤት ነው የተመለስኩት፡፡
ከዛ በፊት ግን ማዕከላዊ ክፍት ሆኖ አየሁት፡፡

ስንቶቹ ወፌ ይላላ የተገረፉበት ቤት ነበር፡፡ እስር ቤት ሆኜ
እንደነገሩኝ ለህዝብ ክፍት ተደርጓል አሉ፡፡ እነ ሳይቤሪያ፣ እነ
ጣውላ ቤት፣ እነ ሸራተን በውስጡ እንዳሉ በቀዳዳ ገብቼ
አዬሁ፡፡ አላስችል ብሎኝ፡፡ እኔም በአንድ ሰው ላይ መስከር
ተብዬና አልመሰክርም ብዬ እዚህ እስር ቤት ገብቻለሁ፡፡
ያላደረገውን አደረገ ብዬ እንድመሰክር ነበር የጠሩኝ፡፡ እኔ
ደግሞ ሲያደርግ ስላላየሁ አላየሁም አልኩ፡፡ እነ ሳይቤሪያ
ቀለም ተቀብተው ተውበዋል፡፡ እንደ ቀድሞው መቀዝቀዝ
ቀርቶ፣ ይበልጡን መኖሪያ ቤት መስለዋል፡፡ ጣውላ ቤትን
አየሁት፡፡ ከጣውላው የሚወጡት የትኋን መአት አሁን
የሉም፡፡ ሸራተን የሸራተን ሆቴል ስራ አስኪያጅ
የሚያስተዳድረው መስኳል፡፡ እንግዳ መቀበያ ቢኖረው "አልጋ
አለ?" ያስብላል፡፡ በደንብ አሳምረው ይዘውታል፡፡ እኔ
አፈርኩ፡፡ "ተሰቃየሁበት ያልኩው የት ቦታ ነው?" ተብዬ
ብጠይቅ የት ቦታ ነው ልል ነው? ብዬ አሰብኩ፡፡ ለማንም
በደሌን አልናገርም እኔ፡፡ በደሌን ለቡትሌ ነው የምነገረው፡፡
እርሱም ስለማይሰማ፡፡ በጥቅሉ ማዕከላዊ ከሲኦልነት ወደ
ገነትነት ተቀይሯል፡፡ የፈረደበት ህዝብ! ይሄን ጎብኝቶ ሄዶ፣
"በቀዝቃዛ ክፍል ተሰቃየሁ ያልኩው የት ነው" ብሎ
ይሳለቃል፡፡ ለህዝብ "ክፍት" አድርገውታል አሉ፡፡ ይህን ጉድ
እየተገረምኩ አሰብኩና "የት ወስደውት ይሆን" ብዬ ወጣሁና
ወደ ቤቴ በረርኩ፡፡ የት ነው ማዕከላዊን በአዲስ መልኩ
የከፈቱት፡፡ እንደምግብ ቤት በአዲስ መልኩ ሥራ ጀምረናል
ያሉት የት ቦታ ነው? እያልኩና ሌላ ሌላ ሀሳቦች
መጥተውልኝ ከእርሱ አቅራቢያ ወደ ሚገኘው ቤቴ ሄድኩ፡፡
አጥብቆ ሳይነጋ፡፡

፳፬

ማዕከላዊ አካባቢ በቀድሞ ቤቴ አጥር ላይ ወጣሁ፡፡ ከዛም
ቁልቁል ወደ ውስጥ ወረድኩ፡፡ ነጠላ የሚቋጩ ሴትዮ
በረንዳው ላይ ተቀምጠው የጠዋቷን ፀሐይ እየሞቁ ነበር፡፡
ሳሩ ውስጥ አደፈጥኩና ተመለከትኳቸው፡፡ አድፍጬ
ሳያቸው የቀለሚንጦስ (የሜንጦን) እናት መሆናቸውን
አረጋገጥኩ፡፡ ‹ከመቐለ ወደዚህ አምጥቷቸዋል ማለት ነው›
አልኩ፡፡ በዚህም ያላሳደገውን የእንጀራ አባቱን የተበቀለው
መስሎታል፡፡ ግን እርሳቸውን ያሳለፉትን ወጣትነታቸውን
እያሰቡ እንዲኖሩ እድርጓቸዋል፡፡ በእርጅና ዘመን ወጣትነትን
እንደማሰብ የሚከብድ ነገር የለም፡፡ ምርኩዝህን የሚያቀብለህ
ሰው ስታጣ ድሮ ቢሆን ኖሮ አፈፍ አደርገው ነበር ትላለህ፡፡
ነበርን በነበር መፍታት አይቻልም፡፡ ስታስል ጭምር ዘገምተኛ
ነህ፤ የጥንቱ ማሳልህ ትዝ ይልሃል፡፡ ስታስነጥስ ጭምር
ዘገምተኛ ነህ፤ የድሮ ማስነጠስህ ትዝ ይልሃል፡፡ ወሬህን ሁሉ
የሚሰማህ የለም፡፡ ስለምታዘግም፡፡ አሁን የእንጀራ አባቱን
ለመበቀል ብሎ እርሳቸውን የጠቀመ መስሎት ጎድቷቸዋል፡፡
እስሮአቸዋል፡፡

...አይ አለመማር! ይጠቅማል እንዲህ ሰውን ለማሰር!

ከፍተኛ የስለላ ስራየን ማጠናከር አለብኝ አሁን፡፡ ከፍተኛ
የስለላ ተግባሬን ለማከናወን ካልሆኑ ሰዎች ነው መረጃ
መቃረም ያለብኝ፡፡ ከቤት ሰራተኛ ብዙ ምስጢር ይገኛል፡፡

ከዘበኛም ከፍተኛ ምስጢር ይገኛል፡፡ እነዚህ ጋር ሰው ይገናኛል ብሎ ስለማያስብ ተጠርጣሪው ጣላቴ ምስጢሩን ለእነዚህ ያባክናል፡፡ የቤቱ ሰራተኛ ሱሪውን፣ ዘበኛውም በስልኩ የሚያወራውን ያውቃሉ፡፡ ይህን ያውቃል ብዬ አላስብም ጣላቴ፡፡ ጣላትህን መናቅ ግን አይገባም፡፡ ብዬ ሰራሲ መከርኩት፡፡ በነገራችን ላይ ሁሉም ባለስልጣናት ከሸርሙጥኛ ጋር ነው ምስጢራቸውን የሚጥሉት፡፡ በመጠጥ ሰክረውም ወይም በዛ ጉራቸው ሸርሙጦችን ያማለሉ መስሎአቸው ለሁሉም በሚከፍቱት እግራቸው እስኪገቡ ድረስ፣ ምስጢራቸውን ያባክናሉ፡፡ ሴት ሰላዮች በሸርሙጥና መልኩ ምስጢራቸውን አውጥታ እንደምትወስደው አስበው አያውቁም፡፡

ይህን ሳስብ ወደዘበኛው ቤት ተመለከትኩ፡፡ በርሱ ልጅምር፡፡ ወደዛው በታዛ በኩል ተደብቄ ገባሁ፡፡ ሳላኮንሻኩሽ፡፡

ዘበኛው ስልኩን እየነካካ ደረስኩ፡፡ "... ተቆራጭ እኮ፣ አንቺ የምታወሪው አይሰማኝም ... እየተንቀሳቀስሽ አውሪኛ ዘበኛው ማንን እንደሚያወራ አላወኩም፡፡ "እና አመለጠ አልኩሽ፡፡ ያስገርማል"

ከዛኛው ጫፍ ምን እንደሚል አይሰማኝም፡፡ ማን እንዳመለጠም አላወኩም፡፡ "--- ይህን ቀለሚንጦስ አልሰማውም፡፡ አመለጠ ተብሎ ጋዜጣ ላይ የወጣውን አስቀያሚ ወሬ አልሰማም ይሆናል፡፡ ... ልደውልለት ነበር ምን ጥልቅ አደረገህ ይለኛል ብዬ ዝም አልኩ፡፡ ... አልደወልኩለትም፡፡ ሆኖም እስከ አሁን አውቆ ይሆናል ጋዜጣ ላይ በጠዋት ነው የወጣው፡፡ ... ዶክተር ዲዲሞስ ከእስር

ቤት አመለጠ የሚለውን ዜና ከቀድሞ ፎቶው ጋር ተቀምጦ ዜና ላይ ወጥቶ አገኘሁት፡፡ ...አዎ... ቀድሞ እዚህ ቤት ሲኖር ጋዜጣ የሚያመላልሱት እዚህ አካባቢ ስለሚኖር ነው ያየሁት፡፡ የሚገርመው ነገር ሲያስፈራራኝ ይመስላል አመጣው፡፡ ...አዎ... እርሱን ውጭ ስፖርት ስሰራ ነው፡፡ ያመጣልኝና ያየሁት፡፡ ...አልገዛሁትም፡፡ ...ያመጣው ልጅ አንድ ጋዜጣ ነው የቀረኝ ነው ያለኝ፡፡ ... እርሱንም ለሰው ለማድርስ ነው እየሄድኩ ያለሁት አለኝ... ኣ... ተንቀሳቀሺ እንጂ..."

ያመጣውን ልጅ አወቅኩት፡፡ ‹ልጅ› አለው ሽማግሌ ነው፡፡ ጋዜጣ በማዞር ያረጀ ሰው ነው፡፡ አስታወስኩት፡፡ የእኔን ፎቶ የያዘው ጋዜጣ ተሸጦ አልቋል፡፡ ዘበኛው በስልክ እንደተናገረው ከሆነ፡፡

የቀድሞ ታሪኬ ሁሉ ተነካክቶ ተፅፎ ይሆናል፡፡ ከእስር ቤት ያመለጥኩ ወንጀለኛ መስያቸው አዛብተው ሊጽፉት ይችላሉ፡፡ ሰው ስሆን እውነቱን እነግራቸዋለሁ፡፡ ለምን እንዳመለጥኩም እነግራቸዋለሁ፡፡ ሜንጦ እርሱ ሰውን የሚያሰቃይበትን፣ እኔ አይጥ ሆኜ ማዕከላዊዉን ጨምሮ ጎብኝቼ መውጣቴን አያውቅም፡፡ ይህን ሲሳይ የሆነ መረጃ አይጥ ባልሆን ኖሮ አልሰማውም ነበር፡፡

ዘበኛው ቀጠለ፡፡ የተቋረጠበትን ጥሪ ካስተካከለ በኋላ፡፡
"... ጋዜጣ አሟሪውማ ይህ ቤት የዶክተር ዲዲሞስ መሆኑን አውቆ ነው የመጣው፡፡... ግን ልግዛህ ብለው ለሌላ ሰው ላደርሰው ነው አለ፡፡ ከዚህ ጀርባማ የቀለሚንጦስ እጅ አለበት፡፡ ቀደም ሲል የወጣው ፎቶ እዚህ ቤት ተሰቅሎ

የነበር የዶክተር ዲዲሞስ እንደነበር አውቃለሁ፡፡ ... ግድግዳው ላይ አውርዶ በሞባይሉ ፎቶ አንስቶ ቀዳዶ ጥሎ ሲያበቃ፣ በምትኩ የእርሱን ፎቶ ሰቀለበት፡፡ ... እኔንም ለእናቱ ሲል ነው የቀጠረኝ፡፡ ...አራት ሺህ ብር የሚከፍለኝ ለእኔ ብሎ ሳይሆን ለእናቱ ብሎ ነው እንጂ ለእኔ አስቦ አይደለም፡፡ እርሱ የእናቱ ነገር አይሆንለትም፡፡ ... አባቱ ሲሞት አፈር በልታ ያሳደገችው እናቱ ናት፡፡ ለዚህም ነው እንደ ዓይኑ በሌን የሚጠብቃት፡፡ ..." ዘበኛው ወሬውን አላቆመም፡፡

ግን ቀለሚንጦስ የሚወደው ሰው እንዳለ ገና ዛሬ ነው የሰማሁት፡፡ እሱም ወደ አዲስ አበባ መጥቶ አያውቅም፡፡ እዛ ሆኖ ነው ሁሉን ነገር የሚያደርገው፡፡ መቀሌ ሆኖ እያንዳንዱን ነገር ይቆጣጠራል፡፡ ... ጠዋት ጠዋት ስልካቸው አይሰራም፡፡ ከሰዓት ነው ለእኔ የሚደውሉት፡፡ ... ዓዲ የሚባለው ድርጅት ምን እንደሚሰራ አላውቅም፡፡ ... ግን ግዙፍ ድፍጅት መሆኑን ሁሉን ነገር በመቆጣጠሩ አውቃለሁ፡፡ መላ ኢትዮጵያ በእጁ ውስጥ ናት፡፡"

ዘበኛው እየሰለቸኝ መጣ፡፡ የዘበኛው ንግግር የጎረምሳ ንግግር ነው፡፡ ለአንዷ ፍቅረኛው ሲሆን ይችላል ይህን ሁሉ ምስጢር የሚዘረግፍላት፡፡ ያወራውን መላልሶ ያወራዋል፡፡ ስልኩ ሲዘጋ እንደገና ይደውላል፡፡

"---አረ ሃሎ ይላል እንደገና፡፡ ሃሎ! ይሰማኛል... ይሰማሻል... ይገባኛል፡፡ ዓዲማ የተባለው ድርጅት ሁሉ በእጁ ሁሉ በደጁ ነው፡፡ ከእርሱ የኃይል ሚዛን ቢያጣ ቀለሜ ሆዬ እንደሚገላበጥ በዶክተር ዲዲሞስ ማረጋገጫ

ምስክር ነው፡፡ ሲሉ እንደሰማሁት ዲዲሞስ ለቀለሚንጦስ ያሳደረገለት ነገር አልነበረም፡፡ ...ይህን ሁሉ ያደረገለትን ሁሉ ዘንግቶ ሚስቱን ሁሉ ቀማው፡፡ ...ልክ ነሽ ...ጠላት ከሩቅ አይመጣም፡፡ ቀምቶም አልበቃውም፡፡ ይበቀለኛል ብሎ ሚስቱን አስቃይቶ ገድሎ ሲያበቃ እርሱን አሳሰረው፡፡ ... ዳኛው ሁሉ በእጁ ነው፡፡ ...የሳሰረው እርሱ ነው፡፡... እርግጥ ነው እኔም እዚህ ሲደዋወል ሰምቻለሁ፡፡ እኔ እኮ አውቃለሁ፡፡ ሁሉን ነገር ለማመቻቸት ነው እንጂ እነሱን የምወዳቸው እንዳይመስልሽ፡፡ ለእናቱ እኮ ነው ብሎ የቀጠረኝ፡፡ በዓዲ ድርጅት ውስጥ ላይ መከራ ከመጣ ይወጣል፡፡ ወደ ዘነበበት የሚያዘነብል ነው ቀለሚንጦስ ማለት፡፡ እኔማ ለደመወዜ ስል ነው፡፡ ከስምንተኛ ክፍል አቋርጦ ማን አራት ሺህ ብር ይከፈለዋል፡፡ አንዳንዴም አምስት ሺህ ብር ይከፍለኛል፡፡ ...እኔ ተመችቶኛል፡፡---"

ከዚህ በኋላ በቃኝ፡፡ ከዘበኛው ንግግር የተረዳሁት እኔ በጋዜጣ ላይ እንደወጣሁ ከአንደበቱ አልወጣም፡፡ በየትኛው ጋዜጣ ላይ እንደወጣሁ አልጠቀሰም፡፡ ዋና ጠላቴ መቐለ እንዳለ ነው የተናገረው፡፡ ሜንጦ መቐለ ነው፡፡

ሜንጦ መቐሌ ነው የሚኖረው፡፡ ዓዲ የተባለውን ድርጅት ባላውቅም ጉያውን ፈልፍሎ መቐለ መሽጓል፡፡ በጋዜጣ እንደወጣሁ ካወቅኩ በኋላ ጋዜጣውን አልፈለኩም፡፡ ግን ባገኘው አነበዋለሁ፡፡ በዘበኛው መሠረት ወደ መቐለ መሄድ አለብኝ፡፡

እኔ መ ቐለ መኖሩን አረጋግጬ ሳበቃ፡፡ አይቸው ሳበቃ፣ ወደ ሰው ተቀይሬ እይዘዋለሁ፡፡ አሁን ወደ ሰው ብቀዬር

ፖሊስ ይይዘኛል። ስሜ በጋዜጣ ላይ ስለወጣ ሁሉም ያውቁኛል። ስለዚህ ለፖሊስ ደውለው ያስይዙኛል። ወደ መቐሌ በየት በኩል ነው የምሄደው?

እንደ ድሮው በአውሮፕላን እንዳልሄድ፣ ሰው አይደለሁም። በእግሬ እንዳልሄድ ደግሞ የአይጥ እድሜ ሶስት አመት ነው። በሶስት አመት መቐለ አልደርስም። እስካሁን ተመዝግቦ ያለው የአይጥ እድሜ ሶስት አመት ነው። ያውም በመካከሉ ነው የሚደረሰው ሶስት አመት ያሳለፈ አይጥ ከስንት ድመት፣ ከስንት እባብ፣ ከስንት መርዝ፣ አምልጦ የሚደርሰው ሶስት አመት ነው የሚሰቃየው። ይህን ታሪክ ለአይጦች ብነግራቸው ዘግናኝ ለቅሶ ነው የሚያሰሙኝ።

አሁንም ማሰብ አላቆምኩም። በህይወታችን መጥፎ መጥፎ ነገሮች መፈጠራቸው አይቀርም። መጥፎ ነገሮች ተፈጠሩ ብለን ተስፋ አንቆርጥም። እርምጃችን አናቆምም። ማሰብ አለብኝ። የአይጥ ጭንቅላቴን ፎከትኩት- በገዛ እግሮቼ። ብዙ ጊዜ ወደ መቐለ ለመሄድ እያሰብኩ ከቆየሁ በኋላ አንድ መላ መጣልኝ። ሆነም ቀረም እስኪመሽ መጠበቁን ጀመርኩ። ግን የአይጥ ሀሳቤ እስኪመሽ መጠበቅ አልቻልኩም። መርካቶ አካባቢ ተክለሃይማኖት መሄድ አለብኝ። ይህን አላማዬን የማሳካው እዛ ስደርስ ነው።

፳፭

ውጪ ወጥቼ ሩጫዬን አስናካው ጀመር። ቀን ነው። እስኪመሽ መጠበቅ አቃተኝ። ማዕከላዊን አልፌ፣ ሽቅብ በወደ ሰሜን ሆቴል የሚወስደው አስፋልት ላይ ደረስኩ። ከታችና ከላይ መኪኖቹ ይግተለተላሉ። ይራወጣሉ። እኔ አንድ ድንጋይ አገኘሁ። እርሱ ውስጥ ገብቼ የሚወነጨፉትን መኪናዎች አይ ጀመር። አንገቴን እንደ አንቴና መዝገሬ። አንገቴ ብቅ ጥልቅ ይላል። በሕይወቴ ላይ ትኩረት ማድረግ አለብኝ። አይጥ እንደሆንኩ እንዳልሞት። ያንን አረመኔ ጠላቴን ሳልይዘው። እሱን ሲሞት አይቼ ብሞት እንኳን አይቆጨኝም። በእርሱ ላይ ጅሀድ ፈፅሜ ነው መሞት ያለብኝ። የጅሀድ ፅንሰ ሀሳብ ሲጠነሰስ ክፉ ክፉ ሰዎችን ማጥፋት ነበር። ማውደም ነበር። ይህን የእስልምና ሀሳብ ግን ክርስቲያኖች ይቃወሙታል። ለምን ተብለው ሲጠዬቁ የሚመልሱት መልስ፣ የሰውን ልጅ ክፉ ወይም ደግ መሆኑን የሰው ልጅ ራሱ ማረጋገጥ የለበትም። ይህ በፈጣሪ ሥራ ጣልቃ እመንደመግባት ነው። ፈጣሪ በኦሪት ጊዜ ለምፅ ያወጣ ነበር። ክፉ ክፉ ሰዎች ላይ። ከክርስቶስ በኋላ ግን ቅጣታችን የምናገኘው በሰማይ ነው። ፈጣሪ ሰዶምና ገሞራን ሊያጠፋ ሲሄድ ወደ አብርሃም መጣና ነገረው። አብርሃምም በደጋግ ሰዎች ብሎ ፈጣሪውን ለመነው። ግን ከወንድሙ በቀር አንድም ደግ ሰው የለባትም። እርሱን አውጥቶ ሰዶምን እሳትና ዲን አዝንቦ አቃጠለው። የሎጥ ሚስት ዞራ ስታይ ሐውልት ሆነች። ይላሉ ክርስቲያኖች በፈጣሪ ሥራ

እንደመግባት ነው ብለው ጅሀድን ሲቃወሙ፡፡ በነገራችን ላይ
ሙስሊሞች ሃይማኖትን ለማስፋፋት ብለውም የጅሃድ
ሰይፋቸውን ያቅዘመዝማሉ፡፡ በሀሳባቸው ሲያቅታቸው በሰይፍ
ከሞተ አስከሬንም ላይ ማተቡን ይበጥሳሉ ተብለው
ይታማሉ፡፡ ይህንን ሀሳባቸውን አላህ ለመቀበሉ አላምንም፡፡
እኔ ግን ጅሃድ የምፈጽመው ራሴን ለሲኦል አዘጋጅቼ ነው፡፡
ጠላቴ በምድር ከሚያቃጥለኝ ያው በሰማይ ልቃጠል ብዬ
ነው፡፡ አለበለዚያ እንደሰዶም ምድሬን ያድርጋት፡፡ ይህን
ፈልፈላ በማጥፋቴ ሀገሬንም ከአንድ ክፉ ሰው እገላግላታለሁ
ብዬ ነው፡፡

ሁላችንም ኃጢአተኞች ነን፡፡ ማንም በምድር ላይ ኃጢአት
ያልሰራ ሰው የለም፡፡ ከክርስቶስ በቀር፡፡ የአለምን ሁሉ ሰው
በጅሀድ መጨረስ የለብንም ነው፡፡ ሜንጦን ግን
አያካትትም፡፡ መጀመሪያ ላግኘውና መስቀል ከሰላጢኑ በኋላ
ይታሰብበታል፡፡

የበረሃ መነኩሴ በየብረት ዘንግ ይዞ ይዞራል፡፡ እባቡ መከራ
ስለሆነ፡፡ ብረቱ ጫፉ መስቀል አለበት ቂጡ ላይ ጦር
አለበት፡፡ መስቀል ከሰላጢን ነው ያየዘው ጦር፡፡ ግን ሰው
ለመግደል አይደለም ይህን መስቀል ከሰላጢን የብረት ዘንግ
ይዞ የሚዞረው፡፡ "በዝዬ እባርኮ፤ በዝዬ እዘተርኮ" ይላል
አንዳንዱ ከሰው የተጣላ መነኩሴ፡፡ "ተንኮል ከሌለበት በዚህ
እባርከዋለሁ (በመስቀሉ)፡፡ ተንኮል ካለበትም በዚህ
እወጋዋለሁ(ጦሩን)" እያለን ነው፡፡ መስቀል ከሰላጢን ይዞ
የሚዞረው ከዕውቀት ጨዋ መነኩሴ፡፡ ይህ ከጅሀድ
አይተናነስም፡፡ መስቀልና ጦር በአንድ ላይ ሁለቱም የፈጣሪ
ናቸው፡፡ ፈጣሪ ታቦት አስይዞ፣ ከእስራኤል ጎን ሲቆም

አማሌቃውያንን ይታገላቸዋል፡፡ ለእስራኤል ሰይፍ ያቀብላል፡፡
እኔ በፈላስፋ ቃላት ተውሼ ክርስቲያኖችን እጠይቃለሁ፡፡
ለምን ለእስራኤሎች ሰይፍ ያቀብላል ብዬ፡፡ ቃል ስለገባ
የሚል መልስ ይሰጡኛል፡፡ ለማን ለእስራኤል፡፡ ለምን
ክርስቶስ የሚወለደው ከእስራኤል ዘር ብሎ ቃል ገብቶላቸው
ነበር፡፡ ያውም ከዳዊት ዘር ነው ይላሉ፡፡ ዳዊት ሰሎሞንን
የወለደው ደግሞ ከቤርሳቤህ ነው፡፡ ቤርሳቤህ ደግሞ የኦርዮ
ሚስት ነበረች፡፡ እርሱን ወደ ጦር ግንባር አስልኮ አስገድሎ
ከሚስቱ ጋር ተኛ፡፡ የመጀመሪያውን ልጅ እግዚአብሔር
ቀሰፈው፡፡ ሁለተኛውን ከቤርሳቤህ የወለደውን ልጅ ወደደው፡፡
ዳዊትም ቃል ገባ ለቤርሳቤህ ይነግሣል ብሎ፡፡ ሰሎሞን
ነገሠ፡፡ የቤርሳቤህ ዘር ግን እስራኤላዊት አልነበረችም፡፡
ከሰሎሞን ነው ክርስቶስ የተወለደው፡፡ የኢየሱስን ዘር
ሲቆጥሩ አበው በቤርሳቤህ በኩል ኢትዮጵያዊ ነው ይላሉ፡፡
ይህን ዘር የቆጠረው ማቴዎስ በሰሎሞን በኩል የዳዊት ዘር
ነው ይለዋል ክርስቶስን፡፡ ሉቃስ ግን "እንደመሰላቸው" ብሎ
የዘሩን አቆጣጠር ይጀምረዋል፡፡ ይህን ለአጥኚዎች ልተውና
ጠላቴን ልፈልግ፡፡

ስለዚህ ሲኦል ልግባ እንጂ፣ እንደ ሰዶም አቃጥለዋለሁ
ይህንን ሰዶም፡፡ አንገቴን ወጣ ገባ እያደረግኩ፣ ለብዙ
ደቂቃዎች ጠበቅኩ፡፡ መኪናው አላሻግረኝ አለ፡፡ የመጣው
ይምጣ አልኩና፣ ተወነጨፍኩ፡፡ በደመነፍስ አስፋልቱን
ለመሻገር፡፡ ከሲኖ ትራክ ለትንሽ ነው የተረፍኩት፡፡

አስፋልቱን ከተሻገርኩ በኋላ በቦዩ ውስጥ በቅጽበት ገባሁ፡፡
በቦዩ ውስጥ ለውስጥ መጓዜን ቀጠልኩ፡፡ ረጅም ጉዞ አድርጌ
ሳበቃ፣ በጣሊያን ሰፈር ወጣሁ፡፡ ጣሊያን ሰፈር እስከ አሁን

አልፈረሰም፡፡ ደህንነት ስለሆንኩ አንዳንዳንድ የጣሊያን ሰፈርን ምስጢር ለማውጣት ተገደድኩ፡፡ ከበር ቻቻ የጨፈርንበት የነበረው የውቤ በረሃ ሰፈር ፈርሶ፣ እስከ አሁን ጣሊያን ሰፈር ለምን እንዳልፈረሰ እኔ አውቃለሁ፡፡ ጣሊያን ሰፈር፣ ጣሊያን በቅርስነት የያዛቸው ቅርሶች ስላሉበት አይደለም እስካሁን ያልፈረሰው፡፡ ጣሊያን ትቶት የሄደው የወርቅ ክምችት እዛ በመኖሩ ነው፡፡ የት እንደተከማቼ ካወቁ ወርቁን ወስደው ለማፈረስ ይጣደፋሉ፡፡ ስለዚህ ወርቁ እስኪገኝ ድረስ ነው እስካሁን ያልፈረሰው፡፡ አንዳንዶችም ወርቅ የተገኘባቸው ይሁኑ አይሁኑ አይታወቅም እንጂ መንገዱን እየተከተሉ የፈረሱ ቤቶች አሉ፡፡ በዚህ ሀገር እኮ ወርቁን ሰምና ወርቅ ያደርጉታል ባለስልጣኖች፡፡ የት ቅኔውን እንደሚፈቱት አታውቀውም፡፡ ለአንዳንዱ የአፍ መዝጊያ ሰጥተው ለልማት ተነሺ ብለው ይለጥፉብሃል፡፡ ጠዋት በር ላይ ስትወጣ ለልማት ተነሺ የሚለውን ፅሁፍ ስታዬው አፍንጫህ ላይ አለመለጠፋቸው እያስደነቀህ ትገባለህ፡፡ ከዛ አምላክ እንዲሰማህ ወደላይ ታንጋጥጣለህ፡፡ አፍንጫህን ለልማት ተነሺ ብለው ባለመለጠፋቸው ታመሰግነዋለህ፡፡ ሰፈርህን ሲያፈርሱት በህዝብ የመጣ ነው ብለህ በህዝቡ ውስጥ ትገባለህ፡፡ በዘር ከመጡብህ በዘርህ ትደበቃለህ፡፡ በሃይማኖትህ ከመጡብህ በሃይማኖትህ ጉያ ትሸጎጣለህ፡፡ ከዛ የፈራረሰ መንደር ነው የምታዬው፡፡ ወርቁን ደብቀው ካወጡትና ሰምና ወርቁን ከፈቱት በኋላ፣ አንተ ፍርድ ቤት ሰፍርድ ቤት ትመላለሳለህ፡፡ ወይም ደግሞ ከአዲስ አበባ ውጪ ኮንዶሚኒዬም ሲሰጡህ እጅህ እስኪላጥ አጨብጭበህ ትቀበላለህ፡፡ "እረ እሰይ ስለቴ ሰመረ" ብለህ ለፈጣሪህ ምስጋና ለማቅረብም ይዳዳህ ይሆናል፡፡ ሰምና ወርቁ፣ ከገንዛ ቤትህ ስር እንደተቆፈረ አይገባህም፡፡

በጣሊያን ሰፈር አድርጌ ውስጥ ለውስጥ ወጣሁና በጊዮርጊስ ቤተክርስቲያን ጀርባ ወደ አቡነ ጴጥሮስ ሐውልት ወረድኩ፡፡ እንደምንም መኪኖቹን አሳለፍኩና የባቡር ሀዲዱን ያዝኩ፡፡ ባቡሩ እስኪመጣ በባቡር ሀዲዱ ላይ በረርኩ፡፡ ከረጅም ጉዞ በኋላ፣ አስፋልቱን ተሻግሬ ወደ አሜሪካን ግቢ ሰፈር ገሰገስኩ፡፡ እርሱም ፈራርሷል፡፡ አንዳንድ የሚሰሩ ህንፃዎች በአጥሩ ዙሪያ እያዬሁ ወደ ውስጥ ዘለቅኩ፡፡ አሜሪካን ግቢ እንደ ባግዳድ ወድሟል፡፡ ለእኔ ጉዞዉ አሪፍ ነው፡፡ ምክንያቱም ጥሻ እንጂ ሰው የለም፡፡ መርካቶን ወደ ላይ ትቼ እንደገና አደፈጥኩ፡፡ አስፋልቱ ዘንድ በመድረሴ መኪኖቹን አሳለፍኩ፡፡ እንደገና ቦይ ለቦይ ተጉዤ፣ ተክለ ሃይማኖት አካባቢ ደረስኩ፡፡ ወደ አሰብ ሆቴል ገሰገስኩ፡፡ ጥንታዊ ይመስላል ሆቴሉ፡፡ እዛ አካባቢ ነው ሰው ወደ መቐለ የሚሄደው፡፡ ሚኒባሶች ይጭናሉ፡፡ እኔ ቦይ ውስጥ ሆኜ መመልከቴን ቀጠልኩ፡፡

እየመሼ ነው፡፡ ወደ አስራ ሁለት ሰዓት አካባቢ ሆኗል፡፡ ቀኑን ሙሉ ስጓዝ ውዬ ነበር በመከራ እዚህ የደረስኩት፡፡ ከማዕከላዊ አሰብ ሆቴል ድረስ፡፡ መቐለ በእግሬ ብጓዝ ሶስት አመት ቢሆንም አልደርስም ነበር፡፡ የቅንቡርስ ጉዞ ነው የሚሆነው፡፡ ቅንቡርስ የተላጠ ድንች የመሰለ ከሳር ክዳን ጣሪያ ላይ የሚገኝ ጥቋቁር አይኖች ያሉት እንስሳ ነው፡፡ ከጣራ ላይ ወድቆ ሲያዬው የሆነ አንበጣ ቃለ መጠይቅ ያደርግለታል፡፡

"የት እየሄድክ ነው?" ይለዋል አንበጣው። አንበጣው ሀገር ያቋርጣል። ቅንቡርስ ግን ኤሊ ይበልጠዋል በጉዞ። እየተንደባለለ የትም አይደርስም።

"መተማ!" ይለዋል ቅንቡርሱ።

"ትደርሳለህ?" አንበጣው እየሳቀ ጠየቀው። እርሱ የሚዛኑን እጥፍ እየበላ ሲሄድ፣ ቅንቡርስ ግን አዛው ሲንደባለል አይቶ ለቃለመጠይቅ ጊዜ እንዴት ኖረው ብዬ ተጠበብኩ። ሌሎቹ ብዙ ኪሎ ሜትሮችን ተጉዘው ይሆናል ይሄኔ።

"ልብማ!" አለው ቅንቡርሱ። የት ቃለ መጠይቁን እንዳደረገለት አላውቅም። እኔም በልጅነቴ ነው የሰማሁት ይህን ተረት። ግን ለእኔ ጉዞ ግን ማበረታቻ ነው። ጠቢብ ሰው በራሱ አይማርም። በሌሎች ላይ የደረሰው በእርሱ ላይ እንደሚደርስ ያስባል። ይህን ስል ጠቢቡ ያሬድን አስታወስኩት። እርሱም ከትሷ ነው የተማረው እንዴት ደደብነቱን ማሸነፍ እንዳለበት። ትሷ ስድስት ጊዜ ወድቃ በሰባተኛው ዛፏን ወጥታ ፍሬውን በላች። በዚህ ጊዜ ትሷ ሰባት ጊዜ ወድቃ ተስፋ ሳትቆርጥ ፍሬዋን ስትበላ፣ እርሱም ከትሷ ተምሮ ያንጊዜ አስተማሪውን ይቅርታ ባይጠይቀው ኖሮ፣ ድጓን አይደርሰውም ነበር። ይህን ጊዜ እኛም ዜማ አንችልም ነበር። እርሱ ዜማን ባይጀምር ኖሮ፣ ፈጣሪን እንደ ድሮው በለሆሳስ ማመስገን ነበረብን። ታላላቆች ፍጡራንን አይንቁም። ከታናናሽ ፍጥረታት ነው፣ የዓለማችንን ታላላቅ ነገሮች የፈጠሯቸው። ከአተም በታች፣ ከኳርክስ ነው የሚጠቅመንን ያመጠቁት።

እኔ የቅንቡርስን ጉዞ "ልብማ" ብዬ አልተወውም። ምን ልብ ቢኖረኝም አልሞክረውም። በእግሬ መ ቸለ ድረስ ለመጓዝ

አልችልም። ምክንያቱም እድሜዬ ይገድበኛል። ድሮ ሰው እያለሁ፣ "ልብማ" ብሏል ቅንቡርስ እላለሁ። በልብ መድረስ ይቻላል። ነገር ግን እንደእኔ ያለ ደግሞ በእግሩ መሄድ አለበት። ጠላቱን ለማመቻቸት። እንደገና ሰው ስሆንም እለዋለሁ። "ልብማ አለ ቅንቡርስ!" እላለሁ። እንኳን እኔ ቅንቡርስ ሩቅ ለመሄድ ተመኝቷል። ልብ ካለህ የትም መድረስ ትችላለህ። ልብ ካለኝ የትም መድረስ እችላለሁ። ወደ መቐለ የሚሄደውን መኪና ተመለከትኩት። እየሞላ ነው። ቅንቡርሱን አልረሳሁትም። "ልብማ!" ያለውን ቃል አሁንም በጆሮዬ ያንሾካሾከ ያህል ይሰማኛል። ይህን ቃል በመኪና ተጉዣም አሳካዋለሁ ስል ለራሴ ቃል ገባሁ።

ጸኔ

መኪናው ሞላ፡፡ የመንገደኞችና ዕቃ ሁሉ እየወጣ፣ ፖ
መጋላው ላይ ተጭኖ አበቃ፡፡ ከዚያም ሹፌሩ ሞተ
ያሽሎኸው ጀመር፡፡ ወያላው ገብቶ የመኪናውን በር ከዘጋ
በኋላ፣ እኔ ካደፈጥኩበት ድንጋይ ስር ወጥቼ፣ ከላይ ፖ
መጋላው ላይ ተንደርድሬ ወጣሁ፡፡

እንዳልወድቅ እየተጠነቀቅሁ ሲወጡ ያየኋቸውን ዕቃ
ሁሉ ፈትሸኳቸው፡፡ ፖርቶ መጋላው ላይ ሁለት ኩንታ
ጤፍ ተጭኗል፡፡ አንዱን ኩንታል በራሴ የሰውነት ቅ
ቀድጄ ለመግባት ታገልኩ፡፡ በጥርሴ ስታገል የኩንታሉ ጣ
አይጣል ሆኖ አገኘሁት፡፡ በዛውም ከኩንታሉ እየበላሁ በራ
ቅርጽ ቀድጄ ገባሁ፡፡ ከውስጥ ደሞ ጤፍ አለ፡፡ ቀመስኩት
ጣፋጭ ነው፡፡ የሰው ዕቃ አበላሽቼ ሳበቃ ራሴ እንዳልበላ
ሁኔ፣ ነገር ግን ረሃብ እንዳያጠቃኝ ትንሽ ትንሽ ከጤ
ለመብላት አቅጄ፣ ውጭ ውጭውን መመልከት ጀመርኩ
አንድ አንድ አይጦች፣ ብዙ በመብላታቸው ከገቡበት ዕ
መውጣት ሲያቅታቸው በልጅነቴ አይቻለሁ፡፡ ራሳቸውን
አንቀው ለገዳይ ያስረክባሉ፡፡ እንደ ህወሀት አላወቁበትም
ራሳቸው ሀገሪቷን አንቀው በልተዋት ሲያበቁ፣ በርቀት
ሆነውም ራሳቸው ለመብላት በሌሎች እያማሰኟት ነው፡፡ አ
ሜንጦ፣ "አልጠግብ ባይ ሲተፋ ያድራል" የሚለውን ተረ
አልሰሙትም መሰለኝ፡፡ ቢሰሙትም እንዳልሰሙ
ይቆጥሩታል፡፡ ሳይርበው እየበላ፣ ራሱን ለበሽታ አጋ

ሰው በዝቷል፡፡ ዬት? ህጻናት በረሃብ
የሚያስረክብ
በሚረግፉባት- ኢትዮጵያ! የተዛነቀች ሀገር፡፡

የጤፉን ኩንታል ቀድጄ፣ ከጤፉም ቀምሼ ራሴን እስካመቻች
ድረስ መኪናው እሪ በከንቱ ደርሶ ነበር፡፡ መንገድ
ባይዘጋጋበት ኖሮ ይህኔ ከዚህም ያልፍ ነበር፡፡ ወደ ላይ ወደ
ቤተ መንግሥት ወጣ፡፡ ፓርላማውን ወደ ቀኝ ትተነው
በረርን፡፡ ፓርላማው ላይ ያዬሁት የማይቆጥር ሰዓት ነው፡፡
አስር ከሃያ አምስት ይላል፡፡ የማይቆጥረው ሰዓት፡፡ ለምን
የፓርላማው ሰዓት አስር ከሃያ አምስት ላይ ቆመ? የሚለውን
ጥያቄ ያላሰብኩ አልመለስም፡፡ ወይስ በዘፈቀደ ነው? ብዬ
በልቤ አወራሁ፡፡ ፓርላማውን ሳይ ማንጐላጀት ነው
የሚያምረኝ፡፡ የሚፀድቀውን ነገር ነጋሪት ጋዜጣ ካነበብህ
ታነበዋለህ፡፡ ወይም ደግሞ እርሱ አይመለከተኝም ካልክ
ደግሞ ታልፈዋለህ፡፡

አምስት አመት ተቀልበህ ያኔ በየአምስት አመቱ
የተመረጥኩበት ወዴት ነው ብለህና ራስህን ጠይቀህ እንደገና
የምረጡኝ ቅስቀሳ ተካሂድበታለህ፡፡ አናውቅህም አይሉህ
መቼስ፡፡ መንግሥት ነው የሚወስድህ፡፡ ወይም ደግሞ
ካልተመረጥክም ግዴለም፡፡ መንግሥት ኮሮጆ
ይገለብጥልሃል፡፡ እንደገና እዚህ ፓርላማ ውስጥ ተሰይመህ
ታንጎላጃለህ፡፡ ነገሩን ሳትሰማው ወይም ሳይገባህ እጅህን
ታወጣለህ፡፡ ይህ ቤት ቤትህ ነው አንድ ቀን እስካላመረርክ
ድረስ፡፡ መንግሥት እንደሁ እንዳንተ የሚያንቀላፋ አያጣም፡፡
ወይም ደግሞ ያለመከሰስ መብትህን በተወካዮች ምክርቤት
አፀድቆ ሲያበቃ፣ በሙስና ተጨማልቋል ብሎ ቃሊቲ ወስዶ
ይጥድሃል፡፡ ከዛ ኢየሱስን ትቀበላለህ እንደ እንትና፡፡ ወይም

ደግሞ ከበረታህ ቃሊቲ ያሉትን የፖለቲካ ታሳሪዎች ከጠያቄቅህ ደግሞ መንግሥትን ትቃወማለህ፡፡ ቃሊቲ ከገባህ ወይ እንደ እንትና ኢየሱስን ትቀበላለህ ወይም ደግሞ ምርጥ ፖለቲከኛ ሆነህ መንግሥትን ትበቀለዋለህ፡፡

የፓርላማውን ውሳኔ ካላመረርክ በድምፀ ታአቅቦ ታልፈዋለህ፡፡ ይህን የኢቢሲ ጋዜጠኛ ሲያነበው እንዲህ ብሎ ይዘግበዋል፡፡ "ይህንን አዋጅ አንድ ድምፀ ተአቅቦ ተደርጎበት መላ ፓርላማው ተቀብሎ አጽድቆታል" ይህን ዜና ከሰማህ ስልክህን ከግድግዳው ላይ ሳቀር ታላቅቃለህ፡፡ ተንቀሳቃሽ ስልክህንም ትዘጋለህ፡፡ ጋዜጠኛው ለምንድን የተቃውሞ ድምጽ ያሰማኸው ቢልህ ምንም አትመልስለትም፡፡ "አዋጅ እየተነበበ እያለ ትናንት ማታ ስለጠጣሁ ተኝቼ ነበር" ብለህ የእውነቱን አትናገር መቼስ፡፡ ስለዚህ ስልኮችህን ትጠረቃቅምና ሌላ አዋጅ እስኪነበብ ነገሩን ታረሳሳዋለህ፡፡ ከዚህ በኋላ እንደ ህዝቡ እጅህን ታወጣለህ፡፡ እንደገናም መንግሥት ኮሮጆ ይገለብጥልሃል፡፡

ይህን በልቤ እያሰብኩ አቧሬን አልፌ ነበር፡፡ መንገዱ ሲዘጋ በሌላው ይሮጣል መኪናው፡፡ በሃያ አራት አድርጎ፣ እስከ ጮሮ ድረስ፡፡ ሃያ አራትን ሳስበው ሳቁ መጣ፡፡ አይጥ ባልሆን ኖሮ ተንከትክቼ እስቅ ነበር፡፡ ሰው እያለሁ ከቀድሞዋ ባለቤቴ ከኤፍራታ ጋር እያለሁ፣ እዚህ ሰፈር መጥቼ ነበር፡፡ ተናድጄ ብርጭቆ ውስጥ ልገባ፡፡ ልጠጣ ማለቴ ነው፡፡ አንድ ቦታ ላይ ውስኪ ውስጥ አስቀዳሁና ብርጭቆ ውስጥ ተደበቅሁ፡፡ ተናድጄ አስሬ ብርጭቆውን አነሳለሁ እጠጣለሁ፡፡ ጠጥቼ ጠጥቼ ስወጣ መዓት ጎረምሳ መኪናዬ ጥግ ተሰብስቧል፡፡ አንድ መላ መጣልኝ፡፡ መኪናው ውስጥ ገባሁና፣ ግፋልኝ

ደህንነቱ

አልኩ፡፡ ሞተሩ ይሰራል፡፡ ግን አውቄ ከሰፈሩ እስክርቅ ብዬ ግፋልኝ አልኩ፡፡ "አብሽሪ" ብለው መግፋት ጀመሩ፡፡ ገፉ ገፉና ከሰፈራቸው አስወጡኛና ቁልቁለት ቦታ ላይ አደረሱኝ፡፡ ከዛ መኪናውን ተረክ አድርጌ በማስነሳት ነዳሁት፡፡ በስፖኬ አያቸዋለሁ፡፡ እየሮጡ ነበር የገፉንበትን አምጣ ብለው፡፡ ለመስጠት ብሞክር ሁሉንም ነገር ነበር የሚዘርፉኝ፡፡ ከዛ በኋላ እዚህ መንደር ተመልሼ አላውቅም፡፡ አሁን ገና ነው አይጥ ሆኜ ያየሁት፡፡

ከዛም አዲሱን የፈጣን መንገድ ያዘና ትኬት ቆረጠ፡፡ ወደ መቐለ እየሄደ ለምን በሱልሱታ አድርጎ በጎንደር በኩል አልወጣም? ወይም በኩተቤ መንገድ ገብቶ በደብረ ብርሃን በኩል በደሴ አልሄደም፡፡ ለምን በአዳማ ሄደ? ብሎ ብልህ ቢጠይቅ እኔ የሰማሁት ነገር አሳፋሪ ነገር ነው፡፡ ትንሽ ትንሽ ትግርኛ እሰማለሁ፡፡ እኔ ትግርኛን የምሰማው በግዕዝ በኩል ነው፡፡ አልመልስም እንጂ አደምጣለሁ፡፡ እኔ የሰማሁት "አማራ መንገዱን ዘግቶ፣ ትግራዮችን አሳሳልፍ ብሏል" የሚል ነው፡፡ ከዛም የመቐለ መንገድ በሱሱልታ ወጥቶ አባይን ተሻግሮ በጎንደር መሆኑ ቀርቶ፣ ወይም በደብረብርሃን አድርጎ በደሴ መሆኑ ቀርቶ፣ በአዳማ አድርጎ፣ በመተሐራ፣ በአዋሽ 7፣ በአደይቱ፤ በሚሌ፣ በለሚ፣ በሮቢት፣ በራያ ቆቦ፣ በዋጃ...፣ አድርጎ መቐለ ይወስደናል፡፡ ይህ ከተዘጋ ደግሞ በሰመራ አድርጎ መቐለ ይገባል፡፡

የእነ ሜንጦ ፖለቲካ መንገዴ ላይ ቆሟል፡፡ በዚህ ቅርብ ሆኖ እያለ በሩቁ ዙሬ ጠላቴን እንድይዝ አድርጎኛል፡፡ ሳስበው ያስጨንቃል፡፡ ለእኔ ለአይጡ ያስጨነቀኝ የሀገር ሽማግሌዎች እንዴት ይሆኑ ይሆን? ለነገሩ ሽማግሌ ጠፍቷል፡፡

ፖለቲከኞች ደግሞ እንዲሰላቹ አድርገዋቸዋል፡፡ ህዝቤ ፖለቲካ ሰልችቶታል፡፡ ቋቅ ብሎታል፡፡ ህዝቡ በእጁ ነው ያለው መፍትሄው፡፡ አንድና አንድ መፍትሄ ነው ያለው፡፡ ይኸውም ቀላል ነው፡፡ በብሔር ከፋፍለው እንታገልልሃለን እያሉ የሚታገሉለትን ፓርቲዎችን ባለመምረጥ፡፡ በድምፁ መቅጣት፡፡ ህወሃት ሌላ፡፡ የሃያ ሰዎች ስብስብ ሀገሩን ሁሉ ለበደሉት፣ እኛ በመኪና ታፍኖ የሚጓዘውን፣ እነሱ ባደሉት መታወቂያ አናሳልፍህም ማለታችን፣ የልጅ ጨዋታ ነው የሚሆንብን፡፡ ይህ ዘመን ሲያልፍ የሚያስተዛዝብ የልጅ ጨዋታ ነው የሚሆንብን፡፡ ዘመኑ እንደሆን ያልፋል፡፡ እኔም አይጥ ሆኜ አልቀርም፡፡ ኢትዮጵያም ደግሞ በዘር በሽታ እንደ ተሰቃየች አትኖርም፡፡ ይህም በሽታ በቅርቡ ይወጣል፡፡ እንደሰይጣን አጓርቶ ይወጣል፡፡ ህወሃቶች (ሃያ ሰዎች) እኮ በመኪና አይጓዙም፡፡ ሃብታም ናቸው፡፡ በአውሮፕላን ነው የሚጓዙት፡፡ እኛ አብረን የተዋለድነውን ህዝብ አንጉዳ፡፡ "አይጥ በበላ፣ ዳዋ ተመታ" ይባላል የአበው ተረት፡፡ እኔ ለጊዜው ጤፍ ውስጥ ነው ያለሁት፡፡ አይጥ በላው ብለህ ይህን ሁሉ ጤፍ አትደፋው መቼስ?

ባለፈው እስር ቤት ውስጥ አይጥ ሳልሆን የሰማሁት፣ "ሽማግሌዎች ተንቀው፣ ሉሲ ወጥታ አጽሟ መላ ሀገሪቱን እዞረች ነው" አሉኝ፡፡ እኔ በውስጤ ስቄ ሳበቃ "እሷንም አፋር ነሽ እንዳይሏት" አልኩ፡፡ የሰው ዘር መገኛ እያልን እንዳልዘመርን ሉሲን እየጠቀስን፣ አሁን ያስቃል በዘር መከፋፈላችን! የሰው ዓይን ላለው ሁሉ ያስለቅሳል!

እኔ ታስሬም የሀገሬ ጉዳይ ያስጨንቀኛል፡፡ ባለፈው በእስሬ ወቅት አንዱ የሰማውን ነገር ነገረኝ፡፡ ጐንደር ነው

የተደረገው፡፡ ጐንደር በመንግሥት ላይ አምፆ እያለ ዱርዬዎች መዝረፍ ጀመሩ፡፡ ዘር ለይተው ነው የሚዘርፉት፡፡ መንግሥት በደለ፣ ሀብቱን የሚዘረፈው ግን ጐረቤቱ ሆኖ ቡና የሚያጣጣኝ ሰው ነው፡፡ ዘራፊዎቹን (ዱርዬዎችን) የሚልኳቸው የመንግሥት ባለ ስልጣናት ናቸው፡፡ ስልጣናቸውን መብት አድርገው መርከብም፣ አውሮፕላንም ዘርፈዋል ሲሉ ሰምተናል፡፡ እነሱም እኔ ከታሰርኩበት መጥተዋል፡፡ ያውም አንዱ ከሀገር ሊወጣ ሲል ነው የተያዘው በሄሊኮፍተር ሲሉ ሰምቻለሁ፡፡ እርሱን ከሰረቁት ጋር ነው አንጂ የሚከሰሰው አንዱ በበላ የእርሱን ዘር መጥላትና መስደብ እርካሽነት ነው፡፡ በግሉ እንደሠረቀ በግሉ መቀጣት ነው ያለበት፡፡

የትግራይ ህዝብ እኮ ምሽግ የተሰራበት፣ አሲምባ የተገነባበት መሆኑ ተረስቶ በመላ ኢትዮጵያ የሚታገሉ ኢሕአፓዎችን እየቀለበ እንደነበር ተዘንግቶ፣ አሁን በተንኮልና በሴራ የተራቀቁትን ህውሃቶች በሠረቁት እርሱን መስደብ ተገቢ አይደለም፡፡ አያዋጣም፡፡ ይህ ቀን አስተዛዝቦን ያልፋል፡፡ ከአጥቂ ጋር የሚያጠቃ ርካሽ ነው፡፡ ነገር ግን ይህ ተንኮል ያለባቸው ጥቂቶች ናቸው፡፡ ይህን በምሳሌ ነው ያስረዳኝ አንዱ የእስር ቤት ጓደኛዬ፡፡

"ጎንደር ሲበጠበጥ፣ ጨዋነት የሌላቸውና መንግሥት ያሰማራቸው ዱርዬዎች መዝረፍ ጀመሩ፡፡ ትግራዮችን፡፡ አንዱ ትግራይ ሱቁን ጥሎ ጠፋ፡፡ ገና ሳይዘርፍ፣ ዘረፋ መጀመሩን ሰምቶ፡፡ ይህን የሰሙ ጐረቤቶቹ ሱቁን ዘግቶ መጥፋቱን ሰሙ፡፡ አንድ መላ መጣላቸው፡፡ መንግሥት

ያስማራቸው ጉርዬዎች ወደዚህ ሳይመጡ፣ እኛ አስቀድመን
እንዝረፈው አሉ። ከዛ ሱቁን ሰብረው ዘረፉት። ከዛ በኋላ
ነገሩ ከተረጋጋ፣ በኋላ ተመለሰ - ባለሱቁ። መዘረፉን አውቆ
በጣም አነባ። አለቀሰ። ጐረቤቱ መጣና አጽናናው።

"ለምን ታጽናናኛለህ? እኔ ማንም የለኝም። ሁሉም ወረቱን
ተቀምቻለሁ። ተዘርፌአለሁ" እያለ ለመጽናናት አልቻለም።
"የዘረፍኩህ እኔ ነኝ" አለው ጐረቤቱ። ዘሎ አነቀው
ጐረቤቱን።

"ረጋ በል! አንድም ንብረት አልጐደለም። ወደ እኔ ቤት ግባና
ቆጥረህ ተረከበኝ። ቁልፉን ስላልሰጠኸኝ ጉርዬዎች
ከመዝረፋቸው በፊት በሩን ሰብሬ ነው ተሸቀዳድሜ
የዘረፍኩህ። የበሩንም ማሠሪያ እንካ። የበር ሠሪ ጣይቁ
ስንት ብር እንደሚያወጣ ነግሮኛል" አለው ጐንደሬው። በዛው
እንዳነቀው ይሞጨሙጨው ጀመር። አብሮ አለቀሰ
ጎንደሬው። ይህንን ታሪክ ሲነግረኝ እኔም አለቀስኩ።
"ኢዴሃድጋ ለሀገር ዘእንበለ አሐዱ ሄር" አልኩ በውስጤ።
ሀገሬን በከንቱ አይተዋትም። እስከዛሬ ያቆያት አምላክ አለ።
አይተዋትም።

ከዛም በቅርቡ ከገባ እስረኛ ደግሞ የሚያረካ ታሪክ ሰማሁ።
ታሪኩ የተፈፀመው ጎጃም ደብረ ማርቆስ ከተማ ውስጥ ነው።
የኤርትራውያንን ንብረት ሲጠብቅ ስለኖረው ሰው። ከረጅም
ዓመታት በኋላ ኢትዮጵያ እና ኤርትራ እንደሚሰማሙ
የተገለጸለት ሰው። ተጣልተው እንደማይቀሩ የተነበየው ሰው።
ኤርትራና ኢትዮጵያ ሲታረቁ እስከአሁን የኤርትራውያንን
ሀብት አንድም ሳያጐል ለኤርትራውያን ወገኖቹ ያስረከበው
ሰው። ይህን አስደናቂ ታሪክ የሰራው ሰው በሀገር አቀፍ ደረጃ

ደህንነቱ
መሸለም ነበረበት። የጐንደሩም፣ የደብረ ማርቆሱም ሰዎች
እኔ ከአይጥነቴ ከተፈታሁ በኋላ እሸልማቸዋለሁ። እዚህ
ሀገር፣ አዋርድ እንጂ፣ አዋርድ የለም።

ሌላ በቅርቡ ደግሞ የወራሪ ታሪክ ሰማሁ። ተንቀሳቃሽ ስልክ
ደውሎ "ልንወራችሁ እየተዘጋጀን ነው። ዛሬ ማታ
ልንወራችሁ ሳንመጣ አንቀርም። ስለዚህ ተዘጋጅ። እኔ
ቀድሜ የእናንተን ቤት እወራለሁ" አለው ከተከዜ ማዶ
የተደወለ ነው ስልኩ። ይህን ያለው የትግራይ ሰው ነው
ለወልቃይት ወዳጁ። "እኔ እንድደርስልህ ፀልይ!" ብሎት
ስልኩን ዘጋው። እንዳለውም በምሽት መንደሩን ወረሩትና
አጠቁት። እሱ እንዳለውም ቀድሞ የወዳጁን ቤት ወረረው።
እርሱም እንዲወረው እየፀለየ ነበር። ከዛ አተረማመሰው
ወራሪ እንዲባል በሰደፍ ወርዶበት ሄደ። እንዳይገመገም
ብሎ።

በነጋታው ወደ ወራሪው ደወለና። "መቼ ነው የምትመጣው?
ተደብቀህ ና! ጥዑም ቡና አስፈልቼ እጠብቅሃለሁ።" አለው።
"አጥብቄ መታሁህ እንዴ?"በሰደፍ የመታውን አስታውሶ።
"ከጀርባዬ ነበሩ ሰዎች... ይገመግሙኛል ብዬ ነው"
"ጨፈጨፍከኝ እኮ! ለነገሩ ምንም አላመመኝም። ጥዑም
ቡናህን እያስፈላህ ጠብቀኝ። ወንዙን ተሻግሬ አሁኑኑ
አመጣለሁ" አለው ወልቃይቴው።
"እየጠበቅኩህ ነው!"

ይህን ድርጊት ላከናወነው ትግራይስ መሸለም የለብኝም? እኔ
ከአይጥነቴ ልፈታ እንጂ፣ የሽልማት ድርጅት አቋቋሜ
እሸልምዋለሁ። የሽልማቱንም ርዕስ፣ "ቅንነት" እለዋለሁ።

በዚህ መከራ ወቅት ቅን ላደረጉ ሰዎች እሸልማለሁ። ቅንቅኖችን እፋለማለሁ። ሰው ለመሆን ያብቃኝ ብቻ። ሞት ይርሳኝና ረሳኋቸው እንጂ፣ የጋሞ ሰዎችም አሉ። በነገራችን ላይ ኢትዮጵያን ማን ይወዳል ብለህ ብትጠይቀኝ፣ የመጀመሪያውን ደረጃ የሚይዙት የጋሞ ህዝቦች ናቸው። የመጨረሻውን ደረጃ የሚይዙት ደግሞ አሁን ስልጣን ላይ የወጡት ሰዎች ናቸው። የጋሞ ሽማግሌዎችን እኔ ከአይጥነቴ ልፈታ እንጂ በ "ቅንነት" ሽልማት አካትታቸዋለሁ። እዚህ ሀገር ቅንነት ያላቸው ሰዎች መዓት አሉ። ግን ጊዜ በሰጣቸው "ቅን ቅን" ፖለቲከኞች ተሸፍነዋል። እስኪነጋ ድረስ ነው። በቅኖች ፀሎት ነው የምንኖረው። ደግሞም ይነጋል። የኢትዮጵያ አምላክ አያንቀላፋም። ስለ ቅኖች ሲል ያነጋዋል። ይህን ሀሳብ ሳምጥ ከአዳማ ከተማ እየወጣን ነበር። ሌሊት ሆኗል። ሌሊቱ ደግሞ ቀኔ ነው።

፳፯

አሁን አዳማ የሚባለውን ናዝሬት ከተማን አልፈን፣ በጨለማ ስንጓዝ መዓት ባትሪ የሚያበሩ ሰዎች ተመለከትኩ። እየቀረብኩ ስመጣ ልዩ ኃይል ናቸው- የኦሮሞ ልዩ ኃይሎች። መኪናውም ጥግ ይዞ ከውስጡ ያሉትን ተጓዦች አስወረደ። የታጨቀው ሰው ብዙ ነው ለካ። ይህ ሁሉ ሰው እዚህች ሚኒባስ ውስጥ መኖሩ ገረመኝ እኔንም ወርደው ሲያበቁ እየተፈተሹ መታወቂያቸውን እያሳዩ ገቡ። አንደኛው ተሳፋሪ በጣም ሽማግሌ ናቸው። ሽማግሌ ናቸው ብሎ ማክበር አሁን ስለቀረ ወርደው መፈተሽ ግዴታቸው ሆነ።

በእኔ በኩል ያለው አንዱ እንደትራፊክ ሆኖ፣ መንጃ ፈቃድ ሲጠይቀው ሹፌሩም የተቀጣበትን ወረቀት አሳየው። ወረቀቱን አፈራርቆ እያየ እያለ፣ አንድ የሆነ ነገር ሲያስይዘው ተመለከትኩ። ጉቦ መሆኑ ነው። ወረቀቱን ወዲያው መለሰለት። ምንም አልተባባሉም። ምንም። ሰዎች ተፈትሸው ገብተው እንዳለቁ መኪናውን ኮለኮለው- ሹፌሩ። "በመንኮራኩር ወደ ሰማይ ብትወጡ ኖሮ፣ የአውሮፕላን አብራሪዎችንም ጉቦ ትቀበሉ ነበር" ብሎ አንሾካሾከ -ሹፌሩ። እኔ በልቤ ሳቅኩ። ስስቅ አፌ ውስጥ ያለው ጤፍ- አንቆኝ አልቆልኝ ነበር። መቼስ በዚህ ወቅት ጤፍ አንቆ ገደለኝ ብል፣ ስንት ጤፍ ያላዬ ሞልቷል። ለቅሶዬ ሁሉ ፉከራ በፉከራ ነው የሚሆን። አይታዘንም ለእኔ። "ጤፍ አንቆ የገደለው!" ብለው ይፎክሩልኛል። ቢያንስ ጤፍ ሲያንቀኝ ሰው

ከሆንኩ፡፡ ሰው ሲሞት አስከሬኑን የሚመራው ሰንዶ ነበር፡፡ እኔ ግን አስከሬንን ጤፍ ነው የሚመራው፡፡ ሞቴን ጤፍ ያድርገው! ብዬ በልቤ አስቤ ነቃሁ፡፡

ጥቂት እንደ ሄደ ደግሞ መብራት የሚያበሩ ልዩ ኃይሎች ገጠሙት፡፡ ወርደው ተሳፋሪዎቹ ሲፈተሹ፣ እርሱ የተቀጣበትን ወረቀት በእርሱ በኩል ለመጣው ሰው አንድ ነገር ወረቀቱ መሃል ሸጎጠለት፡፡ ጉቦውን ወስደ ወረቀቱን ሳያይ መለሰው፡፡ እስከ አሁን ድምጽ የለም፡፡ "የገባሽ!" ብሎ ሹፌሩ አንሾካሾከ፡፡ ጉቦ ድምጽ አልባ ሚሳኤል ነው፡፡ ከሰጠህ ታልፋለህ፡፡ ካልሰጠህ ትታሰራለህ፡፡ እየሰጠህ ማለፍ ነው፡፡ ምን እንደምተሰጥ ታውቃለህ፡፡ ልምድ ስላለው ሹፌሩ፣ ለማን ምን መስጠት እንዳለበት ያውቃል፡፡ በዚህ መንገድ ብዙ ጊዜ እንደተመላለሰ ገባኝ፡፡

ከዚያም ቀጥሎ መብራት ሲበራ አየሁ፡፡ ገና ሳላያቸው ልዩ ኃይሎች መሆናቸውን አወቅሁ፡፡ አቁሞ ሰዎችን አውርዶ አስፈትሾ፣ እርሱም ጉቦውን አብልቶ ሄደ፡፡ ሽማግሌው ነው እስካሁን ልቤን የበሉት፡፡ ወርደው ይፈተሻና መታወቂያቸውን አሳይተው ይገባሉ፡፡ ለካ ጉቦው ወደ ላይ እንዳይወጡ ነው፡፡ፖርቶ መጋላውን እንዳይፈትሹት ጭምር ነው፡፡ ለእኔም ጠቀመኝ የእርሱ ጉቦ መስጠት፡፡

አደይቱ ከተማ ካልሆነች ከተማ ስንደርስ፣ ተሳፋሪዎች ወርደው በልዩ ኃሎች ከተፈተሹ በኋላ፣ በራሳቸው ፈቃድ ቆሙና በእኩለ ሌሊት ተሳፋሪዎቹ ምግብ በሉ፡፡ የዚህ ከተማ ኗሪዎች ማታ ማታ ይሰራሉ፡፡ መኪኖች እዚህ ሲደርሱ ይቆማሉ፡፡ ነዳጅ የጫኑ ይሁኑ ሸቀጥ የጫኑ መኪኖች ይሁኑ

ደህንነቱ ላይ ሹፌሩም መ ሪው ላይ አላወቅኩም እንጂ አዚህ ሲደርሱ ይተኛል፡፡

አዳይቱ በአፋርና በሶማሊያ መካከል የምትገኝ ከተማ ቀመስ ከተማ ናት፡፡ እነርሱ ራታቸውን እየበሉ እኔ ቤቶቹን ቆጠርኳቸው፡ እኔ አይጥ ሆኜ እንጂ በሰው ጣቶች የሚቆጠሩ ቤቶች ያሉባት ከተማ ናት፡፡ አምስት ቤቶች አይሞሉም ቤቶቹ፡፡ በግጦሽ ምክንያት አፋሮችና ኢሳዎች የሚጋጨባት ከተማ መሆኗን ከዚህ ቀደም ሰምቻለሁ፡፡ እዚህ ሀገር አንድ ጎሳ ሌላኛውን ጎሳ ለማጥቃት የማይቆፍረው የማጥቂያ ዘዴ ስለሌለ እንጂ፣ እዚህ ቦታ ላይ መጣላት ምን ይሉታል፡፡ ሲታይ በረሃ ነው፡፡ በአስፋልቱ ላይም እስኪነጋ ድረስ ተሳቢ መኪኖች ያድሩበታል፡፡ ሊነጋጋ ሲል ተነሰተው ወደ አዲስ አበባ ይሄዳሉ፡፡ በዚህ በረሃ ላይ ከክርስቶስ ልደት በፊት የቀረ ጦርነት ከምንፋለምበት፣ ከብቶችን ወይም ግመሎችን የማጋጥ ዘመናዊ ቦታ ብናዘጋጅበት በግጦሽ መጣላታቸውን አቁመው በአንድ ላይ ይጠቀሙ ነበር፡፡

እኛ ስንታረቅ መንግሥት ሆድ ይብሰዋል፡፡ ነገር ግን ይህ ሲደረግ ደግሞ ስልጣን ይሻሙኛል እያለ መንግሥት ያስፈራራናል፡፡ መንግሥት ራሱን ሳይለውጥ እኛ ብንለወጥ ለመንግሥት ስጋት እንሆንበታለን፡፡ እኛን ከክርስቶስ ልደት በፊት የቀረ ጦርነት አጋግመው እነርሱ የእኛን ግብር ይበላሉ፡፡

አዳይቱ ሶስት ዋና ዋና ቤቶች ያሉባት ከተማ ናት፡፡ ነገር ግን አፋርና ሶማሌ ይጣሉባታል፡፡ የእኔ ናት፣ የእኔ ናት፡፡ እንኳን የእናንተ የእኔም ጭምር ናት አልኩ በአይጥ ልቤ፡፡ እኔ የኢትዮጵያ አይጥ ነኝ፡፡ ስለዚህ ይገባኛል፡፡ ግዴታ በፓርላማ

መወከል አለብኝ እንዴ? አልኩ በልቤ። ኢትዮጵያ የአማራ ናት፣ መላ ኢትዮጵያ የትግራይ ናት፣ መላ ኢትዮጵያ የኦሮሞ ናት፣ መላ ኢትዮጵያ ዝሆኖች ጠራሁ እንጂ ኢትዮጵያ የሁሉም ህዝቦች ናት፣ ይህን አስተሳሰብ ግን ስናመጣው አሰቃቂ ጦርነት አድርገን ነው። አዳይቱ የሁላችንም ናት፣ የመላ ኢትዮጵያ ናት፣ የአፋር ብቻም አይደለችም፣ የሶማሌ ብቻ አይደለችም፣ የሁላችንም ናት፣ ይህን እየቃኘሁ ሳለ፣ ሌላ ከተማ ደርሰን ነበር።

ሚሌ ከተማ ገባን። ፍተሻው ቀነሰ። ወይም እንቅልፍ ጣላቸው መሰለኝ። ልዩ ኃይሎችን፣ እኔንም በመሃሉ እንቅልፍ ጣለኝ። እየነጋ መሰለኝ። አይጥ አይተኛም ያለው ማነው?

ሓራ ከተማ ላይ ነቃሁ። ያለፍኩት ከታማ ማነው? እያልኩ ሲነጋ ሲል ሰማዩን ስላየው በመንጋቱ ተቆጨሁ። ሮቢት ከተማ ላይ ነው የነቃሁት።

ከአይጥ እንቅልፌ ሮቢት ላይ ነው የነቃሁት። ሌላ ልዩ ሃይሎች ተሳፋሪዎችን አስወርደው ሲፈትሹ ነበር። የአማራ ልዩ ኃይሎች ናቸው። አማርኛን አፋቸው ላይ ሲያላምጧት አየሁ።

"ለእናንተ ነው!" ይላል አንዱ የልዩ ኃይል ፈታሽ። አንዱን ወጣት ጨምቆ እየፈተሸው።

"አሰቃየኸኝ እኮ ጃል?" አለ ወጣቱ ተፈታሽ።

ደህንነቱ "ሁሣላ በቦንብ ከምትጋይ አይሻልህም ጌታው" አለው ፈታሹ። "መታወቂያህን ወዲህ በል ይልቅ" አሳየው። ፈገግ ብሎ ተመለከተው። ሰምን ፈገግ ብሎ እንደ ተመለከተው እንጃ።

"ቼር ይመልስህ አቦ" አለው ፈታሹ። ምንም ሳይመልስለት ገባ። የተናደደ መሰለኝ። ለምን ቼር ይልስህ ተብሎ እንደተናደደ አልገባኝም። ሌላዎችን መታወቂያቸውን እያየ ምንም አላላቸውም። ፖርቶ መጋላው ላይ ወጥተው አዩት። ከላይ ያለውን ጓዝ በሙሉ አይተውት ሲያበቁ ወደ ተጫነው ጤፍ መጡ።

"ቀድሞ አፈራችንን እንዳልጫናችሁት፣ አሁን ደግሞ ጤፍ ጭናችኋል፣ ረሀብተኞች" አለ ፈታሹ በሹክሹክታ።

እኔ እንዳልታይ እየሰጋሁ አዳመጥኩት። ማንም አልሰማውም። ከላይ ወደ ታች ዘለለ። መሰላል አለው። ግን ዘለለ። ለተጓጐች ጉልበቱን ለማሳየት ይሆናል።

ከዛ ቆይቶ እየተጀነነ መጣ ሌላው። ወታደራዊ ሰላምታ አሳይቶት ሲያበቃ፣

"መንጃ ፈቃድ?" አለው ሹፌሩን። የተቀጣበትን ሰጠው።

"አይይ ..." ብሎ መለሰለት። "በል ሂድ! ሁለተኛ ግን ይህን እንዳታሳየኝ። እናቴ ትሙት ይህን አላሳልፍህም" አለው።

"ያቐንየለይ" ብሎ መረቀው ሹፌሩ።

"ልታመሰግነኝ ይገባል። በሚቀጥለው ግን በምስጋና አንላቀቅም። በእናቴ ምያለሁ። ስንት ቀን ነው በዚህ የማልፍህ" አለው የአማራው ልዩ ኃይል። ምንም ሳይናገር ወደ መኪነው ገባ ሹፌሩ።

ቆቦ ከተማ ላይ ደግሞ ሌላ ፍተሻ ገጠመን፡፡ ወርዷው ተፈተሹ ተሳፋሪዎች፡፡ ፖርቶ መጋላው ላይ ወጥቶ መንጥሮ ፈተሸው አንዱ ልዩ ኃይል፡፡ ጤፉን ዳበስ ዳበስ አድርጎት ወረደ ፈታሹ፡፡ ሳይሰማኝ አጉተምትሞ ዘሎ ወረደ፡፡ ቃል የለኝም እንጂ፣ መሰላል አለ እለው ነበር፡፡ ግን ጉልበቱን ለማሳዬት ይሆናል አልኩ በሀሳቤ፡፡ መንጃ ፈቃድ ጠይቄ መጣ፡፡ ሴት ነች፡፡ ወታደራዊ ሰላምታ ሰጥታው ስታበቃ እጇን ዘረጋች፡፡ የቅጣት ወረቀቱን ሰጣት፡፡

“አንተ ስንት ቀን ነው በቅጣት ወረቀት ይዘህ የምትመጣ? ባለፈው አላሳልፍህም አላልኩምህ?” አለች፡፡
“በዛ ላይ ሶስት ሰዎች ጋቢና ውስጥ ጭነሃል፡፡ ሶስት ሰዎች! ከአዲስ አበባ እስከ መቀሌ እንዴት ገቡልህ፡፡” ወደ ውስጥ አየች፡፡ አንዱ ባንዱ ላይ ተደራርቦ አየች፡፡
“አይይ...” አዘነች፡፡ “ዛሬማ አለቅህም!” ብላ የመቅጫ ወረቀቱን ጻፈችው፡፡ “ከፍለህ ና!”

እየተነጫነጨ ከፍሎ መጣ፡፡ ከዛ በኋላ፣ መሪውን ሲደበድበው ሰማሁ፡፡ “ወዲ ሸርሙጣ!” ለእርሷ ነው ስድቡ፡፡ እንደዛ ሲል አለመስማቷ ጠቀመው፡፡ ይህንን ብትሰማ የሶስተኛውን አለም ጦርነት ታስነሳ ነበር፡፡
“ዘረኛ!” እያለም ተሳደበ፡፡ መኪናው ውስጥ የተሳፈሩት ሰዎች እንዳይገለብጣቸው እየፈሩ ጉዞአቸውን ቀጠሉ፡፡

ዋጃ ጥሙጋን አልፎ፣ አላማጣ ከተማ ደረስን፡፡ እስከአሁንም እየተሳደበ ነው ሴትዮዋን፡፡ እርሷ የቀጣችው ትክክል ነው፡፡ ግን ለእርሱ ትክክል አልነበረም፡፡ እስከ አሁን በጉቦ መጥቶ ሲነጋ ለእርሱ ጨለመ፡፡ እኔ ትንሽ ተኛሁ፡፡

፳፰

ፍተሻው አይጣል ነው፡፡ ከአላማጣ ከተማ በኋላም ሹፌሩ ተቀጣ፡፡ ሲቀጣና ሲከፍል ከአፉ ላይ የበቀለችውን ስድብ ያመጣል፡፡
“ወዲ ዲቻላ፡፡ ዘረኛ” ነበር ስድቡ፡፡ እሱ እንደሚለው በወገኖቹ ሲቀጣ ከእርሱ አፍ ይህ ስድብ ሲወጣ ከሃያ ጊዜ ይበልጣል፡፡

ለእኔ ግን እያሳዘነኝ መጣ፡፡ ቸግሮት ነው እንጂ ይህን ሁሉ ሰው ጭኖ አይመጣ ነበር እያልኩ አዘንኩለት፡፡ እኔንም በነፃ ስለጫነኝ መሰለኝ የራራሁለት፡፡ ያውም እንዳይርበኝ ከጤፍ ጋር ጭኖኝ ነው የመጣሁት እስካሁን፡፡ አንዱ ፈታሽ እስኪይዘኝ ድረስ ነው ይህ ምስጋናዬ፡፡ አንድ ስብከት ላይ የሰማሁት ትዝ አለኝ፡፡ ድሮ ሰው እያለሁ፡፡ የአሽኮኮ ነው ምስጋናዬ፡፡ አሽኮኮ የምትባል ከእኛ ከአይጦች የምትበልጥ ፍጡር አለች፡፡ በአብዛኛው በቤተ ክርስቲያን እትጠፋም፡፡ ማታ ማታ ትፀልያለች አሉ እንዲህ ብላ፡፡ “ቼር አሳድረኝ” ብላ የፈጠራትን ጌታዋን አመስግና ትተኛለች፡፡ ጠዋት ሲነጋ ደግሞ “ምስጋን ይንሳህ” ትለዋለች ቼር ያሳደራትን ጌታዋን፡፡ ዳግም የማይጨልም መስሏት፡፡ ሹፌሩም ዳግም የሚመጣበትን መንገድ እየረገመና እየተሳደበ ይጓዛል፡፡

ኩኩፍቶ ከተማ ገባን፡፡ ፍተሻው እንደቀጠለ ነው፡፡ ብዙ ግመሎች አየሁ፡፡ አካባቢው እርቃናቸውን በቀሩ ተራሮች ተከቧል፡፡ ከአዳይቱ እስከ አላማጣ ድረስ በእርቃንነት የተሸፈነ

መሬት ነው። እያዘንኩ መጣሁ። አሁንም እርቃናቸውን በቆሙ ተራሮች የተከበቡ የመንደር ከተሞች አሉ።

ከዚህ ቀጥሎ ያየኋቸው ከተሞች የጫት ከተሞች ናቸው። በጫት ተመስጦ ሀገር ቢመሩ ኖሮ እዚህ ሰፈር ነበር የኢትዮጵያ መሪዎች የሚፈልቁት። በጫት ተመስጠ እንኳን ሀገር ሊመሩ ይቅርና የአካባቢያቸውን ተራራ እንኩዋን እርቃኑን ሲቀር በደን አልሸፈኑትም። እኔ በአይጥ አይኔ እንዳየሁት የአካባቢው ተራራዎች ፈጣሪ ፀዳሉን እስካላለበሳቸው ድረስ፣ እንደ ማርስ ፕላኔት እርቃናቸውን የቆሙ ናቸው። ያሳዝናሉ።

እነዚህ ተሪዘናቸውን የወጠሩ ሰዎች መቼም አሰወጧቸው። ጫት ከሰዓት ሌላ፣ ጠዋት ሌላ ሰው ነው የሚያደርጋቸው። የዚህ ሀገር መንግሥት ጫትን ቀስ በቀስ ካላፀዳው ተርዚናችንን ወጥረን እየተሰዳደብን መኖራችን ነው። ራሳችን ተርዚናችንን ወጥረን እንሞታለን። ምክንያቱም ጫት የሚቅም ሰው አይሰራም። ተፈጥሮ ታዝባን ስታበቃ ሁላችንንም ታፈናቅለናለች። አንዳንዶቹ ቀን የጎደላባቸው ናቸው አሁን የሚፈናቀሉት። ለእኛም ቀን ይጎድልብናል። በተርዚናችን ላይ ይጨልማል።

እዚህም ሱቅ ስመለከት፣ ምርጥ ጫት ቤት ይላል። አንድ ሱቅ እንኳን የለም። ወደ ዚህም ስመለከት ምርጥ ጫት ቤት ነው። በአካባቢው ግን በዚህ በጫት ተመስጦ፣ የተሰራ ነገር የለም። ሰው ከሆንኩ ራሴ እመጣለሁ። በጫት ተርዚናህን ወጥረህ ከምትለፋ ለሀገርህ አንድ ነገር ስራ ብዬ እናገራለሁ። ወይም አንድ ነገር ጀምሬ አሳያለሁ። እኔንም ካላፈናቀሉኝ

ነገሩ ክልስ ነኝ። በተመስጦ ቢቻል ኖሮ ይህኔ ሀገሬ ተሰውጣ ነበር።

በጫት ተርዚና ወሬ ማድቀቅ እንጂ የሚቻለው፣ ሀገር ሰርቶ ማስደነቅ አይቻልም። አንድ አዲስ አበባ ከምርጥ ጫት ቃሚ የሰማሁት ምርጥ ወሬ ትዝ አለኝ። ጫትን ሳነሳ። ብመክረው ብመክረው ጫት አልተው ስላለኝ፣ እኔም ትቼዋለሁ። አልደርስብህም አትድረስብኝ ብዬ ትቸዋለሁ እሱን።

ግን ወሬው ትዝ አለኝ። "አንድ ቀን፣ አንድ እኛ ሀብታሞችን ከምናቃቅምበት አንድ ሰው ይመጣል" አለኝ።

"እሺ..." አልኩት።

"... ሁሉም ዘጉት። እኛ የምንቅምበት ቤት ማንም አይመጣም። ደህንነት ነው ተብሎ ተጠረጠረ። ከዛ ስልኩን አንስቶ ወደ ማይታወቅ ቦታ ደወለ።

‹አራግፉት!› ብሎ ዘጋው። ‹አራግፉት!›

ባለሀብት ነው እንዴ እንደኛ ብለው ዝም አሉት። ከዛ እንደገና ደወለ። ‹እስከ አሁን አላረገፋችሁትም?› ብሎ ዘጋ ጥቂት ካዳመጠ በኋላ። ይህ በትክክል ባለሃብት ነው ብለን ደመደምን። ምንድን ነው የሚራገፈው ብለን... ብረት ነው? ወይስ ጣውላ ነው? ወይስ ደግሞ ፍራሽ ነው? እያልን በሆዳችን ስናስብ። እንደገና ስልኩን ነካካና ደወለ። ‹እስከአሁን አንድ አንሶላ ለማራገፍ ይህን ሁሉ ጊዜ ትጨርሻለሽ?› ሲል መንጋ ጫት ቃሚ ሁሉ ጫቱ ትን እስኪሰው ተንከተከተ። ‹ባይተዋር አደረጋችሁኛ› አለ ከዛ በኋላ። እናልህ ከእኛ ጋር መቃም ጀመረ።" አለኝ።ይህን እያልኩ እንደገና መኾኒ ከተማ ከመድረሳችን በፊት ተሳፋሪዎችን አስወርደው ፈተሿቸውና መታወቂያቸውን እያሳዩ ገቡና ሹፌሩ መንዳቱን ቀጠለ።

፳፬

ሹፌሩ እየተበሳጨም፣ ተሳፋሪዎቹ እየተፈተሹም ዓዲ ቀይህ ከተማ ገባን፡፡ አለፍ ብሎ ደግሞ ቅድስት አርሴማ የሚባል ቤተ ክርስቲያን አዬሁ፡፡ እውነት ለመናገር በሰሜንም በደቡብም በምስራቅም በምዕራብም ከአርሴማ በቀር በኢህአዴግ ጊዜ ሌላ ቤተ ክርስቲያን አይሠራ እንደተባለ ሁሉ የቅድስት አርሴማ ደብር ነው ሀገሩ ሁሉ የተሰራበት፡፡ እኔ የኦርቶዶክስ ክርስቲያን ነኝ፡፡ ሰው እያለሁ፡፡ አሁን ቤተ ክርሲቲያን የከበደ ጥፋት አጠፋለሁ፡፡ ምክንያቱም ከበሮ የተለጎመበትን ቆዳ እበላለሁ፡፡ ያምረኛል፡፡ አይጥ ነኝ፡፡ ቢሆንም ጥንት ዜማ ስማር ስለ አርሴማ አልሰማሁም፡፡ ስንክሳር በተባለው መጽሀፍ ላይ ነው የማውቃት፡፡ ቅኔም ተምሬአለው፡፡ እኔ ቅኔ ስቀኝ ስለ እርሷ አልቆጠርኩም፡፡ እንዳልቀሰፍ ብዬ ተውኩት፡፡ እርሷን ካፒታሊስት ያደረጋት ማን በምን አስተሳሰብ ነው? ብዬ ከአይጥነቴ ወደ ሰው እንዳልቀየር ፈርቼ ተውኩት፡፡ በደርግም ጊዜ ደግሞ ሶሻሊት ይመስል በኡራኤል ስም ነበር ቤተ ክርስቲያን የሚተከለው፡፡ ይህንንም ቀሳውስቶች አጥንተው ቢያስረዱኝ አልጠላም፡፡

ወደ ሰማይ አንጋጠጥኩ፡፡ አሁን በጋዜጣ ላይ ስለወጣሁ እባክህ አምላኬ ጠላቴን እስክይዘው ድረስ ወደ ሰው እንዳትለውጠኝ ብዬ ፀለይኩ፡፡ እኔ ቅድስት አርሴማንና ቅዱስ ኡራኤልን ያነሳኋቸው ዘመኑን ለመተቸት ብዬ ነው እንጂ

እዚህ አካባቢ ያየኋቸው ቤቶች እጅግ ድንክና እጅግ አጫጭሮች ናቸው፡፡ ካናዳ ውስጥ የሚኖሩ እስኪሞዎች እንጂ ኢትዮጵያውን የሚኖሩባቸው አልመስልህ አሉኝ፡፡ ሳንድ ረጅም ሰው ከውስጣቸው ቢቆም ጎጆ ቤቱን ይዞት ይነሳል፡፡ ከዛም ፀጉሩ ነው ብለህ ልታበጥርለት ትሄዳለህ፡፡ እንደገና ቁጭ ብሎ ሲያራግፈው፣ ነው ቤት መሆኑን የምታውቀው፡፡

እኛ ሀገራችን ሰፊ ነው፡፡ ቤታችን ግን ጠባብ ነው፡፡ ይህ ሰፊ ጥናት ያስፈልገዋል፡፡ ቤታችን ከመጥበቡ የተነሳ ተዛዝለን ነው የምንኖረው ኢትዮጵያውያን፡፡ የሚገርም ነው፡፡ እኔ ሰው እያለሁ መላ ኢትዮጵያን ዙሬ አለሁ፡፡ በአውሮፕላን ከላይ ሆኖ ሲታይ ሀገሩን ለመሙላት መላ የናይጄሪያ ህዝብ ቢመጣና በላዩ ላይ ቢጨመር እንኳን ይችላል፡፡ ፍቅር የለንም፡፡ እንዋደዳለን እንላለን እንጂ እንደኛ የሚጣላ የለም፡፡ አውቀን ነው፡፡ ለይስሙላ፡፡ ለጠላቶቻችን፡፡ ይስሙላ ሀገር ያፈርሳል እንጂ አይሠራም፡፡ ይህንን መሬታችን ሰፊ፣ ቤታችን ጠባብ የሆነበትን ምስጢር ባውቅ ምናለበት፡፡ ደህና አደራችሁ ለማለት "ቤቶች" ነው የምንለው፡፡ የቤት አሰራራችን ከአስተሳሰባችን ጋር ይሄዳል? አስተሳሰባችን እንደቤታችን ጠባብ ነው? በሰፊው እናስብ ይሆን? ይህ ሰፊ ጥናት ያስፈልገዋል፡፡ ህዝቤን ከሚከፋፍል የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ አያስጠናውም ይሄንን ጉዳይ፡፡ "የቤት አሠራራችንና አስተሳሰባችን አብሮ ይጋመድ ይሆን?" የሚል ጥያቄ ለአንድ ትጉህ ተማሪ ቢሰጠው በጥናቱ መሰረት ያረጋግጥ ነበር፡፡

ካንተ ልጆች ቂም ቋጥሬ አይደለም። እባክህ ወደ ሰው
እንዳትሰውጠኝ። ስሜ በጋዜጣ ላይ ስለወጣ ፖሊሶች አሳደው
ይይዙኛል። መደበቂያም የለኝ። ክልስህን ጠብቅ። ዘርም
የለኝ። እዚህ አስረህ እንደያዝካቸው ሰዎች ደግሞ የዘር
መደበቂያም የለኝ። እነርሱን እሰር ግን እኔን ወደሰው
ሰውጠህ እንዳታንገላታኝ። ይህን የአይጥ ጸሎቴን ሳልጨርስ
ወደ ከተማ ገባን።

ሌዋነ ከተማ ደረስን። ለመፈተሽ ወረዱ። መታወቂቸውን
እያሳዩ ገቡ። ዓዲ ጉደም ከተማ ደረስን። ዓዲ የሚለውን
አይቼ እዚህ ይኖሩ ይሆን? ስል አሰብኩ። ቆሎ የሚሸጥበት
ከተማ ነው። ሁሉም እጁን ላከ በመስታወቱ። በግራም
በቀኝም። ቆንጆ ቆንጆ ሴቶች ቆሎ መስፈር ጀመሩ። እንደገና
ወጣት በሆንኩ ስል ተመኘሁ። እዚህ መጥቼ አገባ ነበር።
እዚህም ውረዱ ተብለው ተፈትሸው መታወቂያቸውን እያሳዩ
ገቡ። ሽማግሌው አሳዘኑኝ። አይጥም ብሆን ሆዴ
ተንቀሳቀሰ። ሁሌም እየወረዱ እንደተፈተሹ ነው። ከአዲስ
አበባ እስከአሁን።

መቐለ ደረስን። የመጨረሻውን ፍተሻ ለመፈተሽም ወረዱ።
ከዚህ በኋላ ፍተሻ እንዳይኖር በልቤ ፀለይኩ። ሽማግሌው ነው
እስካሁን የሚያሳዝኑኝ። እርሳቸውም የመጨረሻውን ፍተሻ
ለመፈተሽ ወረዱ። ብዙ ልዩ ኃይሎች አሉ። ፈተሻቸው
ሳይሆን እንደ እህል አራገፏቸው። መታወቂያቸውን እያሳዩ
ገቡ።

"ቼር ይመልስህ" የተባለው ልጅ እየተንቀጠቀጠ ቆመ።
"ምንድን ነው?" አልኩ እኔ ራሴ። እየተንቀጠቀጠ
መታወቂያውን አሳየው ለልዩ ኃይሉ። እኔ አንገቴን መዘዝኩ

እርሱንና መታወቂያውን አፈራርቆ ይመለከት ጀመር ልዩ
ኃይሉ።

አንገቴን አስግጌ ስመለከት "አማራ" ይላል የብሔር ስሙ።
ለዚህ ነው ለካ "ቼር ይመልስህ" ያለው የአማራው ፖሊስ።
"አታ ዬት ነው የምትሄደው?" አለው ጉልድፍድፍ ባለ
አማርኛ።
"...እ...እ..." እያለ ሲንተባተብ አንድ ሰው ወረደ እና
በትግርኛ ነገረው ለልዩ ኃይሉ። የነገረውን ነገር ለተፈታሹ
ባይሰማም፣ ለእኔ ተሰምቶኛል።
"... እናቱ ጋር ነው የሚሄደው"
"እናቱ ዬት ናት?"
"ሽረ ናት ያለችው"
"ትግርኛ ኣይኽልን ድዩ"
"አይችልም። አዲስ አበባ ነው የተወለደው"
"አባቱስ የት ነው?"
"ሞቷል"
"ብሔሩ..."
"የአባትህ ብሔር ምንድን ነው?" ብሎ በትግርኛ እርሱን
ለማስለቀቅ ጠየቀው። አማራው ተንሰቅሰቆ አለቀሰ። የአባቱን
ብሔር ሲጠይቀው። "እኔ እንጃ" አለው ተንሰቅሰቆ እያለቀሰ።

"የእኔ ጓደኛ ነው። ...ነገ ወደ እናቱ ይሄዳል። የእናቱን ስም
አነበብከው? ... በእናቱ አኮ ትግራይ ነው። ትግርኛ
አይችልም እንጂ ትግራይ ነው። ያው የተወለደው አዲስ አበባ
ነው። አማርኛ ነው የሚችለው።" ብሎ ወጥሮ ተከራከረለት።

ሽማግሌው ወረዱ፡፡ በትግርኛ ተናገሩ፡፡ እኔ አንዳንዱን ተረጎምኩት፡፡

"...ትስማላችሁ!... እናንተ ናችሁ እንዲህ ያደረጋችሁት... ማፈሪያዎች፡፡ ስንቴ ነው የተፈተሽነው? ከአዲስ አበባ እስከ መቐለ ድረስ ወደ ሃያ ጊዜ ይሆናል የተፈተሽነው፡፡ አሁን ደግሞ አማራ የሚለውን አይተህ ነው አይገባም የምትለው? እኔ እስከዛሬ ድረስ በኃይለ ስላሴም ኖሬአለሁ፤ በደርግም ጊዜ ኑሬአለሁ፤ እንደ ዛሬ ግን ተፈትሼ አላውቅም፡፡ ... ብሔራችን ላዩ ላይ ባይፃፍበት ኖሮ እኔና እርሱን በመልክ ትለየን ነበር? እናንተ ናችሁ ብሔራችሁ ይፃፍበት ያላችሁን፡፡ እናንተ ፅፋችሁ እናንተ አላሳልፍም ትላላችሁ ደግሞ? እኔ ግን እሱ ሳይገባ አልገባም፡፡ ሁሉም ወረዱ፡፡ ‹ከፊትህ ላይ እንቀደው ነበር፤ ደግሞ መታወቂያ የሌለው ኮንደሚኒዬም አንሰጥም ትላላችሁ እንጂ፡፡ ለነገ እንደ ታሪክ ይቀመጣል፡፡ እኔ እንደሆንኩ አንድ ሐሙስ የቀረኝ ሽማግሌ ነኝ፡፡ ለዚህ አባባሌ ነገ ቀበሌ እንደሚጠራኝ አውቃለሁ፡፡ ይህንኑ ነው የምናገረው፡፡ እንዲያውም ‹ያበጠው ይፈንዳ› ብዬ ሁሉንም ኃጢአታችሁን ነው የምዘከዝክላችሁ፡፡ መለስ የብሔር ሐውልት ነው አውርሷችሁ የሞተው፤ በብሔር እንድትከፋፈሉ አድርጎ ነው፡፡ መርከብ ሲሰርቁ፣ አውሮፕላን ሲሰርቁ የት ነበር እርሱ? እየውልህ የእኔን ፈስ እንኳን ያውቀዋል፡፡ አንድ ሰው ይጥራኝና ይህንን ዘክዝኬ ሌላም ጨማምሬ ነው የምናገረው!"

"ሳይገባ አንገባም!" አሉ ሁሉም፡፡

ተናዶ ቀደደው መታወቂያውን፡፡ ሽማግሌው እንደገና ሰበሰቡለት "ይህንማ እንደታሪክ አስቀምጠው"

"ሌሎቻችሁ እንዳትቀዱት፡፡ ይህ ታሪካዊ ሰነድ ነው፡፡ ያወረሱን ይህንን ነው፡፡ ወደ ላይ ቀና አሉ፡፡ አይ መለስ! ‹የመለስ ራዕይ› ይህ ነው፡፡ ጠብቀኝ እመጣለሁ፡፡ ነገሩ አንተ ያለህበት አልገባም፡፡ ያለህበትን ስለማውቅ፡፡"

ሁሉም ልዩ ሀይሎች ከበቡ፡፡

"እናንተ ደግሞ ጠገባችሁ! የመለስ ውርሶች!"

ድምጥማጣቸው ጠፋ - ልዩ ኃይሎች፡፡

"አመፅ አይቀስቅሱ!" አላቸው፡፡

"ጉባና ሂድ!" ብሎት- ልጁ እያለቀሰ ገባ የተቀደደውን መታወቂያውን ይዞ፡፡

"ኣታ! ጉባ! ጉባ! ጉባ" አለው" ልዩ ኃይሉ፡፡ "እኛም እኮ ታዘን ነው፡፡ ጉባ! ጉባ!" አለው፡፡ ሁሉም ገቡና የመጨረሻውን ፍተሻ አለፉት፡፡ አንጀቴን አራሱት ሽማግሌው፡፡

እኔም ሰው ብሆን አልገባም ነበር፡፡ አይጥ ሆኜ መምጣቴ ጠቀመኝ አልኩ በሆዴ፡፡ ንፁህ ዘር አለ ኢትጵያ ውስጥ? ማለቴ ከፖለቲከኞች በቀር ንፁህ ዘር አለ? መለስም እኮ በአባቱ አማራ ነው ይባል ነበር፡፡ ማንም እኮ ክልስ ነው፡፡ እኛ የክልሶች ብሔረሰብ እናቋቁም እንዴ? እውነት ለመናገር ሀገሪቷ በሙሉ የክልሶች ብሄረሰብ ትሆን ነበር፡፡ ማንም ንጹህ አማራ፣ ማንም ንጹህ ኦሮሞ ማንም ንፁህ ትግራይ የለም፡፡ ቀድም ሹፌሩ እንዳለው ነው፡፡ ከበድ እድርጌ ሰጠራው ክልሶች አልኩ እንጂ ዲቃላዎች ነን፡፡ አንዱ ባለታሪክ እንዳለው፣ እናታችን ብቻ ናት የወለደንን የምታውቀው፡፡ በእናታችን ታዛ ያለፈውን እኛ አናውቀውም፡፡

መቐሌ ስንገባ ከተፈተሽን በኋላ፣ ቀጥታ መናኸሪያ ልንደርስ ስንል ሰዎችን በሙሉ አወረዷቸው። እኔም ደግሞ ፖርቶ መጋላው ላይ ሆኜ፣ የአይጥ ቀዳዳ በቤቶች ዙሪያ ማሰስ ጀመርኩ። አንድ አሮጌ ቤት ታየኝ። ወደዛው ከመኪናው ላይ ወርጄ ተወረወርኩ። አጋጣሚ አንድ ጉድጓድ አገኘሁና ለመጨረሻ ጊዜ ሽማግሌውን ለማየት ስዞር፣ በፍጥነት የፖሊስ መኪና መጥቶ እየጫናቸው አየሁ። እርሳቸውም እየሳቁ ነበር። እየተሳለቁ። የፖሊስ መኪናው ላይ ተገፍትረው ነው የወጡት። "አውቀዋለሁ!"... እያሉ እየጮሁ ነበር መኪናው ቆመው ሲወሰዱ። "ክብረ ቢሶች!... እንዲያውም ቤቴ ውስጥ የሚጠረኝ ልጄን ሰጥቻችሁ ነበር። እውነተኛ ሰውን የምታመጡ መስሎኝ! በጦርነቱ ውስጥ ራሳችሁ ልጄን ገደላችሁት!" እያሉ በኩራት ሄዱ። ወደ እስር ቤት የሚወሰዱ ሳይሆን፣ ወደ መዝናኛ ቦታ የሚወሰዱ ነው የሚመስሉት።

ሀ

ሁለት ሳምንት መቐለ ውስጥ አሳለፍኩ። በአሳር በመከራ። ብዙ ጊዜ ከእባብ አምልጫለሁ። አንዳንዴ አይጥ በመሆኔ ጥሬ ለመቆርጠም እሰርቃለሁ። ሰው ከሆንኩ በኋላ የሰርቅኩባቸውን ቤቶች ለይቼ አውቃቸዋለሁ። ከዚም በመኪናዬ ጭኜ መጥቼ የበላሁትን ሰብል እሰጣቸዋለሁ። የድሃን ሃቅ እመልሳለሁ። እጥፍ አድርጌ።

መቐለን ዙሪያዋን ሁሉ አስሼ ጨርሻለሁ። ጠላቴን ግን አላገኘሁትም። ተስፋ እየቆረጥኩ መጣሁ። የት ተደብቆ ይሆን? ከመቀሌ አናት ተራራው ላይ ወደ ተተከለው መስቀል ወጥቼ ነበር። ለመሳለም አስቤ ነበር። ነግር ግን አይጥ በመሆኔ ተውኩት። ሰው ስሆን መስቀሉን እሳለማለሁ።

በመቐለ ከተማ አናት ላይ በቆመው የተራራው ላይ መስቀል ሁኜ የመቐለን ዳር ደንበር እየተመለከትኩ ተከዝኩ። ጠላቴን ስቤ የማወጣው መስዬ። እየመሸ በመሆኑ፣ ሌሊት ሌሊት እፈልገዋለሁ። እስኪመሽ ስለ መቐለ አስብኩ።

መቐሌ የተመሰረተችው በአስራ ሶስተኛው ክፍለ ዘመን ነው። ስለ መቐለ አመሠራረት በራስ ወልደ ስላሴ እንደተመሰረተች ይነገራል። ግን ዋና ከተማ ያደረጓት ደግሞ ካሳ ምርጫ (አፄ ዮሐንስ አራተኛ) ናቸው። ምክንያቱም በዛ ወቅት አሞሌ (ጨው) የሚገኘው አፋር ስለሆነ እርሱንም በቅርብ ለማግኘት፣ ወደ ራያም ስለሚቀርብ ነው። እርሳቸው ንጉሠ ነገሥት በመሆናቸው፣ ምኒልክንም በቅርበት ለመቆጣጠር

ነው፡፡ እርሱን የሸዋ ንጉሥ ሁን ብለው ነግሥ ነበር፡፡ በዚህም ምክንያት መቐለን ዋና ከተማቸው አደረጉት፡፡

አፄ ዮሐንስ ገና ንጉሠ ነገሥት ከመባላቸው በፊት፣ ለእንግሊዝ አሳውቀዋል -ገና ካሳ ምርጫ አያሉ፡፡ ለጣሊያንም ልከዋል ደብዳቤ፡፡ ለፈረንሳይም ልከዋል፡፡ ይህን ሁሉ የፃፉት ከመልካም አድናቆትና ከውድ ስጦታ ጋር ነው፡፡ ሁሉም የሚጀምረው ግን በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ እያለ ነው፡፡ ይህም ኃይለኛ ክርስቲያን እንደሆኑ ያሳያል፡፡

ሁሉም ደብዳቤ በፈጣሪ ስም ይጀመር እንጂ፣ እርስ በእርሱ የሚጋጩ ሃሜቶች ሰፍሮባቸው፣ ለተቀባዩ የስጦታ ዝርዝሮች ይጻፍባቸዋል፡፡ ፈረንሳዮችን ለማስደስት እንግሊዞቹን ማማት ነበረባቸው፡፡ ይህን የተጻጻፉትን ደብዳቤዎቹን በማስተዋል ይገኛል፡፡ አጥብቀው ደብዳቤ ይፅፉ ነበር እንጂ፣ አንድም ደብዳቤ አልተመለሰላቸውም፡፡ ብዙዎቹ ደንዳቤዎች በዛው ቀልጠው ቀርተዋል፡፡ እንዲያውም እንዲሞቱ ምክንያት ሳይሆናቸው አይቀርም፡፡ አጉል የአውሮፓን ድጋፍ ሲጠብቁ ነው፤ ከሱዳን ማሃዲስት መጥቶ መተማ ላይ አንገታቸውን ቆርጦ የወሰደላቸው፡፡ ይህን ለኢትዮጵያ ሲሉ የተከፈለ ዋጋ ቢሆንም አሁን ያለው ሥርዓትም አላከበራቸውም፡፡ ከዚህ ከመስቀሉ ሥር የማየው የመለስን ፎቶ ነው፡፡ እርሳቸው በሠሩት ከተማ ሌላ ይመሰገንበታል፡፡

እርሳቸው ንጉሥ እያሉ ያሰሩት ቤተ መንግሥት ባይኖር ኖሮ፣ እስከአሁን መተማ ላይ ለኢትዮጵያ ሲሉ አንገታቸውን መስጠታቸውን እንረሳው ነበር፡፡ የእርሳቸውን መልካም ስራዎችን ረስተን ወታደር የሠራውን ተራ ነገር

እናስታውሳለን፡፡ እውነት ለመናገር፣ እርሳቸው ከእርሳቸው በፊት የነበሩትን ንጉሠ ነገሥት ማርከው አምጥተው ጨለማ ቤት ዘግተውባቸው ነው ዓይነ ስውር ሆነው የሞቱት፡፡ ይህም የሆነው በዋግሹም ጎበዜ (በኋላ አጼ ተክለ ጊዮርጊስ) ላይ ነው፡፡ ማንም ሰው ለረጅም ጊዜ ጨለማ ቤት ከተዘጋበት ዓይነ ስውር ይሆናል፡፡ ከዚህ ባሻገር ግን "የኦርቶዶክስን ሃይማኖት አንድ የማድረግ ሚናቸው ከፍተኛ ነው" እርሳቸውም በሃይማኖታቸው ፅኑዕ ነበሩ ይባላል፡፡

ይሁንና፣ የአሁኖቹ ንጉሦች፣ ለምን ምኒልክን ይጠሏቸዋል ብየ ወደ አይጥ ከመለወጤ በፊት አንድን ታሪክ አዋቂ ጠይቄ ነበር፡፡ እኒህ ሰው የአፄ ሐንስ የልጅ ልጅ ልጅ (ደከመኝ ልጅ ብሎ መጥራት) ናቸው፡፡ እኒህ ታሪክ አዋቂ እንደነገሩኝ፣ "... ደርቡሽ ሲመጣባቸው፣ በመጀመሪያ የሄዱት ወደ ጎጃም ንጉሥ ነበር፡፡ ሀገራችንን በጋራ እንከላከል ብለው እርሱም በቀላሉ ሰግዶ ተቀበላቸው፡፡ ‹እኔ ትእዝዛን ተቀብያለሁ፡፡ ነገር ግን አጠገቤ ያለው ኃይል ጥየው ከሄድኩ ይጠግባል፡፡ እርስዎን ተከትዬ እስሄድኩ ደግሞ ጥሎልኝ ሄደ ብሎ ወደ እኔ ግዛት ይገባል፡፡

"ማነው እርሱ?" አሉት አጼ ዮሐንስ፡፡

"ምኒልክ ነዋ" አላቸው፡፡

አባይን ተሻግረው ወደ ምኒልክ ገሰገሱ፡፡ ምኒልክ ወደ እርሱ እየመጡ እንደሆነ ሰማ አጼ ዮሐንስ፡፡ አውጠነጠነ ምኒልክ፡፡ አንድ መላ መጣለት፡፡ አንድ ረጅም ሰው አዘጋጀ፡፡ በርካታ ፀጉር ያለው ነጭ በግ ፈለገና በምስጢር ወደ ዋርካ ዛፍ ወሰዳቸው፡፡ ሰውየውንም በጉንም፡፡ የበጉን ፀጉር ሸለተና፣ ሰውየውን እርቃንህን ቁም አለው፡፡ አወላልቆ ቆመ ሰውየው፡፡

ንጉሥ ሚኒልክ ንጉሠ ነገሥት ተባለ፡፡ አክሱም አልመጡም፡፡ እዛው ባሉበት ተቀቡ፡፡ ይህን ታሪክ ባያውቁትም፣ አብሮ በአንደነት በሃይማኖት ጦርነት መዋጋታቸውን ባያውቁትም ያሁኖቹ በዚህ ሰበብ ነው የጠሏቸው፡፡ ምኒልክ፣ ዩሐንስን አስገድሏል ብለው አስበዋል፡፡ አጼ ዩሐንስ፣ አጼ ተክለ ጊዮርጊስን በጨለማ ቤት አስረው እንዳላሳወሩ፣ የእንግሊዝን ጦር መርተው አምጥተው አጼ ቴዎድሮስን ራሳቸውን እንዲያጠፉ እንዳላደረጉ፣ በዛ ወቅት አንዱ ለመንገስ ብሎ ከእርሱ በፊት ያለውን ሥርዓት መቅበር ያለ ነው፣ የነበረ ነው፡፡ እንኳን ሌላ ሰውን ወንድሙንም ይገድላል፡፡ ብዙ ሰዎች ሲነግሡ ወንድማቸውን ተራራ ላይ እያሰሩ ነበር” ብለው ነበር የነገሩኝ፡፡ እኒህ ታሪክ አዋቂ ሰው፡፡

ከዚህ ውስጥ በተደጋጋሚ የጠሩት ዋና ጠላት የሚል ነው፡፡ አሁንም በምሽት ልፈልገው ዋና ጠላቴን፡፡ ዋናው ጠላቴን ለመጨረሻ ጊዜ ልፈልገው፡፡ በተራራው አናት ላይ ሆኜ ቁልቁል የመቐለ ከተማን ለመጨረሻ ጊዜ ተመለከትኳት፡፡ እየመሸ ሲመጣ የብርሃን ካባ የተጎናፀፈች መሰለኝ፡፡

ከተማው ከአዲስ አበባ ቀጥሎ ሁለተኛ ከተማ ናት-መቐለ፡፡ በቹይሃ፣ በአይደር፣ በሰሜን፣ በሃውልቲ፣ በቀዳማይ ወያነ፣ በዓዲሀቂ፣ በሃድነት...ክፍለ ከተሞች ሁሉ ፈልጌዋለሁ፡፡ በእነዚህ ክፍለ ከተሞች ሁሉ ፈልጌዋለሁ፡፡ አላገኘሁትም፡፡ የፈለግኩት በእያንዳንዱ ወረዳ፣ በተለያዩ ቀበሌዎች፣ በተለየዩ ቤቶች ሁሉ ነው፡፡ አላገኘሁትም፡፡ የመቐለ ህዝብ በጣም የተከበረ ሰው ነው ያለበት፡፡ አዲስ አበባ አራት ኪሎ የገቡት የእነዚህ ልጆች ናቸው? ብሎ ሰው ቢደናገጥ አልፈርድበትም፡፡ በዚህ ህዝብ የሚጠቀሙ ሰዎች እንኳን ለህዝቡ

ከዋርካው ደም እየነከረ የበጉን ፀጉር አለበሰው ሰውየውን፡፡ እራሱንም፣ ጸሙንም፣ ወርዶም መላ ሰውነቱን አለበሰው፡፡ መላ ሰውነቱ ፀጉር ሆነ - የበግ ፀጉር፡፡ የአቡዬ ቀን ነበር፡፡ አቡዬን መስሎ ቆመ፡፡ ቁርጥ አቡዬን መስሎ ሰውየው፡፡ አቡነ ገብረመንፈስ ቅዱስን፡፡ አፄ ዩሐንስ ወደ ሚኒልክ እየመጣ እያለ አቡዬን የመሰለው ሰው ምኒልክ ያስጠናውን በተራራ ላይ ቆሞ ተናገረ፡፡

“... ዮሐንስ ሆይ!... የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ሆይ! ክቡር ሆይ ... ወደ ደቡብ ዘመቻህን አቁም! ዋና ጠላትህ ያለው በሰሜን ነው! ጐንደርን እየወረረ ያለው ደርቡሽ ነው! ቁሶችን እየገደለ ያለው ደርቡሽ ነው፡፡ ምኒልክ ያንተ ነው፡፡ ከዚህ በፊትም ሃይማኖቱ ሃይማኖትህ ሆኖ ከአንተ ጋር ሆኖ ተዋግቷል፡፡ ከአንተ ጋርም ተፋልሞ ጣኦት አምላኪዎችን ኦርቶዶክስ እንዲሆኑ አድርጓል፡፡ ጦሩም አላገገመም፡፡ ይልቁንስ ደርቡሽ ሰውን እየጨረሰ ነው፡፡ የጐንደር ድምጽ ይሰማኛል፡፡ መላ ክርስቲያን እያለቀሰ ይሰማኛል፡፡ ደርቡሽ በጠበጠው ጎንደርን! ዋነኛ ጠላትህ ሀገርህን የወረረው ደርቡሽ ነው፡፡ ወደ ደቡብ ከዘመትህ ሞትህ በዚህ ይሆናል! ወደ ሰሜን ከዘመትህ ግን ዋነኛ ጠላትህን ታሸንፋለህ፡፡ አለው ባለፀጉሩ ሰው፡፡ አፄ ዮሐንስ ከፈረሳቸው ወርደው፣ ተንበርክከው ሰገዱ፡፡ በኦርቶዶክስ ሃይማኖታቸው አይደራደሩም ብሎ ነው ምኒልክ ይህን ዘዴ ያገኘው፡፡ አፄ ዮሐንስ ደግሞ አብዬ ናቸው ብለው አመኑ፡፡ ሰገዱ፡፡ ከዛ ወደ ሰሜን ዘመቱ፡፡ ወደ መተማ፡፡ ከዋነኛ ጠላታቸው ጋር ተጋጠሙ፡፡ እርሱን ጦርነት አሸንፈው ሲመለሱ ግን ጦርነቱ አላበቃም ነበር፡፡ ተቀምጦ የሚጠብቅ ሌላ ጦር ገጠማቸው ደርቡሽ፡፡ በሌሊት መጥቶ፣ ደርቡሽ አንገታቸውን ቆርጦ ወሰደው፡፡ ወታደራቸውም ተበተነ፡፡ ከዚያም በዚህ ድል

ለዘመዶቻቸውም የማይሆኑ ሰዎች ናቸው፡፡ ነገሩ ከዛው ነው የመጡት፡፡ በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ ትምህርታቸውን አቋርጠው፣ በኃይለ ስላሴ ጊዜ ርዕሰ መምህር ሆነው እያለ ነው ደደቢት ላይ በስልጣን ኮርቻ ላይ መሳፈር የጀመሩት፡፡ ከዛም የትግራይን ህዝብ ራሳቸው እየበደሉ መንግሥት በደላችሁ እያሉት ነው የትግራይ ህዝብ ያገዛቸው፡፡ምንም ብሔር የማያውቀውን የደርግን ወታደር የአማራ ጦር ነው ብለው የትግራይን ህዝብ ያታለሉት፡፡ ነገሩ የመንግሥቱ ምክትል ትግራይ ነበሩ፡፡ የደርግ አባላትም ብዙዎቹ ትግራዮች ነበሩ፡፡ አማራ ላይ ሲመጡ ደግሞ፣ የደርግ ወታደር የኦሮሞ ነው ተብሎ የተነሳው፡፡ አዲስ አበባ ስልጣን ሲይዙ ደግሞ ከኦሮሞ ህዝብ መታረቂያ አማራ ጠላትህ ነው፡፡ እንዲያውም በምኒልክ ጊዜ ጡትህን ቆርጧል ብለው በልብ ወለድ ላይ የተመሰረተ ትርክት ፈጠሩለት፡፡ ሌላ ማጣያ የላቸውም፡፡ እኔ ግን ዋነኛ ጠላቴን ልፈልግ እየሄድኩ ነው፡፡ ከዛም ዋናው ጠላትህ ረሃብ ነው ሲሉት እነርሱን በላቸው፡፡

የእኔ ጠላት በልብ ወለድ ላይ የተመሰረተ አይደለም፡፡ እኔ መንግሥት አይደለሁም፡፡ ሆነ ብዬ እየተወጋሁለት፣ ወግቶ ወግቶ አሁን ደግሞ እስር የወረውረኝ ጠላቴ ነው፡፡ ዋናውን ጠላቴን እየፈለግኩ ነው መቐለ ድረስ የዘመትኩት፡፡

ሳጅ

እስኪሰለቸኝ ፈለግሁት፡፡ ነገሩ... ጨዋ ሰው ታሪክ የለውም፡፡ እኔ ነኝ የእርሱን ታሪክ የምሠራለት፡፡ ጨዋ ሰው ታሪክ የለውም፡፡ ጨዋ ሰው ምንም አይሠራም ምንም ካልሰራ ደግሞ አያበላሽም፡፡ ምንም አያደርግም፡፡ ምንም ካላደረገ ደግሞ አይሳሳትም፡፡ የማይሳሳት ሰው ደግሞ ታሪክ አይሰራም፡፡ ዞር ብለን ታሪካችንን ስናዩው ካላበላሽን ታሪክ አልሰራንም ማለት ነው፡፡ ዞር ብለን ስናዩው ታሪካችንን ስህተት ብቻ ከሆነ ከስህተታችን ተምረን ካልሰራን አልሰራንም ማለት ነው፡፡ ነገር ግን የሜንጦን ታሪክ እኔ ነኝ የምተውነው፡፡ እኔን ነው ገጸ ባህርይ አድርጎ ተውኔት የሚያሠራኝ፡፡ ይጫወትብኛል፡፡ አሁንም እየተጫወተብኝ ነው፡፡

ራሴን በራሴ ፍትህን ካመጣሁ በኋላ ለሌሎች እቆማለሁ፡፡ ሌሎች ራሳቸውን ነፃ ሳያወጡ ለሌሎች እንቆማለን ብለው ፖለቲካ ስልጣን ሲጨብጡ ለሌሎች ቃል የገቡትን ይረሱታል፡፡ ይህንና ሌሎቹን የማይጨበጡ ሀሳቦቼን እያውጠነጠንኩ እያለ ከተራራው ስወርድ ጨላለመ፡፡ ሲጨልም ደግሞ ለእኔ እንደነጋ ነው የምቆጥረው፡፡ ምክንያቱም ግርግሩ ሲያቆም ነው ጠላቴን በሌሊት የምፈለገው፡፡ ግርግሩ ቆመ፡፡ የሚታዩኝ መኪኖች የሉም፡፡ የሰዎችም ግርግር አቁሞ ወደ መኝታቸው ሄደዋል፡፡ ዝም ብዬ አይኔን ጨፍኜ አዳመጥኩ፡፡ ሙዚቃ ከክለቦች ላንቃ

ይሰማኛል፡፡ በዚህ ጊዜ ያሉት፣ ክለቦች ናቸው፡፡ መላ መቐለን ፈልጌው አጥቼዋለሁ፡፡ ያልፈለኩት በእነዚህ ክለቦች ነው፡፡

ወደ ክለቦች አመራሁ፡፡ ሙዚቃው ይንበቀበቃል፡፡ እየቀረብኩ ስመጣ ደግሞ እየበለጠ መጣ፡፡ እዛም ቺቺኒያ የሚባል አለ፡፡ እንደ አዲስ አበባ መቀሌም አለ፡፡ ስሙን ግን አላወቅኩትም፡፡ ሰፈሩን፡፡ ብቻ ከቀዳማይ ወያነ ክፍለ ከተማ ነው ያለው፡፡ በእያንዳንዱ ክለብ በጓሮ እየገባሁ አየሁ፡፡ እዚህም የለም፡፡ ፈልጌ ፈልጌ ሳጣው ተስፋ ለመቁረጥ ዳዳኝ፡፡

ከመቐለ ቺቺኒያ ወጣሁ፡፡ ከዛ በሌላ አቅጣጫ የሙዚቃ ድምፅ ተሰማኝ፡፡ እንደ መቐለ ቺቺኒያ የትግረኛ ሙዚቃ አይደለም ወይም የኤርትራ ትግርኛ አይደለም የተሰማኝ፡፡ የብሉዝ ሙዚቃ ነው፡፡ ሐብታሞች የሚጠጡበት ቤት ነው ማለት ነው፡፡ ብሉዝ ሙዚቃ ወዳዳመጥኩበት ቦታ ሄድኩ፡፡

ከአካባቢው ስደርስ፣ እውነትም የሀብታም መኪኖች ደጃ ላይ ቁመዋል፡፡ ብዙ መኪናዎች ናቸው፡፡ ጥቋቁር መኪናዎች አልፎ አልፎ ሌላ ቀለም ያላቸው መኪናዎች የሞላበት ሰፈር ደረስኩ፡፡ ክለቦቹ የሚገኙት ከአብርሃ ካስትል አደባባይ ቀጥ በሎ ሲወጣ ነው፡፡ ማውንቴን ላውንጅ፣ ቤት መስቲ ኢቪ እና እነዚህ የመሳሰሉት ሌሎች ቤቶች አሉ፡፡

በታዛ እየገባሁ ሌሎቹን ጭፈራ ቤቶች ማዬት ጀምርኩ፡፡ እነዚህ ቤቶች ውስጥ የለም፡፡ ወደ ማውንቴን ላውንጅ ሄድኩ፡፡ እዛም ቀድሞ በቴሌቪዥን የማውቃቸውን የቀድሞ ባለስልጣኖችን አየሁ፡፡ በማውንቴን በረንዳ ላይ ባሉ የቁም ወንበሮች ስክር ብለዋል፡፡ ድምጻቸውም የጀሮ ግንድ

ይበጥሳል፡፡ ይንጫጫሉ፡፡ ምን እንደሚያወሩ ግን አላወኩም፡፡ አፋቸው ውስጥ እንቁላል ይመታ ይመስል በጣም አፋቸውን ይከፍታሉ፡፡ አንዱ ሳይጨርስ ሌላው አፉን ይከፍታል፡፡ ግን ቋንቋቸው ሊሰማኝ አልቻለም፡፡ ወዲያው ይሳሳቃሉ፡፡ ዳር ዳር ያሉት ጠባቂዎች መሰሉኝ ተንቀሳቀሽ ስልካቸውን ይዘው ይወጣሉ፤ ያናግራሉ፤ ይመላለሳሉ፡፡

በግምት ግን አንዱ "ወልቻይት" ያለ መሰለኝ፡፡ ሰው እያለሁ ከት.ህ.ነ.ኣ.ድ ዶክመንት ያነበብኩት ትዝ አለኝ፡፡ የትግራይ ህዝብ ነፃ አውጪ ድርጅት የመጀመሪያ መግለጫን አግኝቼው ነበር፡፡ በየካቲት ወር 1968 ዓመተ ምህረት ያወጣውን፡፡ በዚህ መግለጫ ላይ ሁሉንም ለሃያ ሰባት አመታት ኢትዮጵያ ውስጥ ያከናወኑት ነገር ተጽፎ ይገኛል፡፡ የእነርሱን ተንኮል ለማወቅ ይህንን መግለጫ ማየት ተገቢ ነው፡፡ በመቅድሙ ላይ ስለ ትግራይ ህዝብ ገለፃ ይሰጣሉ፡፡ በኋላ ትግራይን ከደርግ መንግስት ጦር ሲታደጉ ሌላ ስለአማራ ህዝብ አብዛኞቹ በኢህአፓ ውስጥ ሲታገሉ የነበሩትን ሃይሎች ቀላቅለው ጦርነቱን እየገፉ አዲስ አባባ ባይደርሱ ኖሮ በዚህ መግለጫ ላይ ትግራይን እንደሚገነጥሏት ፅፈዋል፡፡ ዳር ድንበራቸውንም በዚህ መግለጫቸው ገልጠዋል፡፡ በመቅድሙ ላይ አሁን አይጥ ሆኜም እንደሚታወሰኝ እንዲህ ተብሎ ተገልፆ ነበር፡፡

የትግራይ ህዝብ ሃቀኛ ወኪል ሆነው የትግራይ ሕዝብ ነፃ አውጪ ድርጅት መግለጫና የትግሉ መመሪያ ነው፡፡ የትግራይ ህዝብ ማለት በትግራይ ውስጥ የሚኖሩትንና በተለያየ ምክንያት ከትግራይ መሬት ውጭ የሚኖሩትን ሕዝቦቿ በሙሉ ያጠቃለለ ነው፡፡ (ትግርኛ ተናጋሪዎች፣

ሉፋር (ጥልጣል)፣ ኣገው፣ ሳሆ፣ ኩናማ ወዘተ) የትግራይ መሬት በደቡብ ኣልውሃ (ከወልዲያ ኣጠገብ ያለች ትንሽ ወንዝ)፣ በሰሜን መረብ ወንዝ፣ ሲያካልሉት፣ በምዕራብ በኩል ደግሞ ወልቃይትና ጸለምትን ያጠቃልላል፡፡...

ይላል የመጀመሪያው መግለጫው፡፡ ወልቃይትንም ጸለምትንም ያጠቃልላል የሚለውን ቃል የወልቃይትና የጸለምት ኢትዮጵያውያን ያዩታል ይሄኔ፡፡ በዚህ በኩል ድንበር የለውም፡፡ በወልዲያ በኩልም ያሰመሩት መስመር አይሰራም የሚሉ በቅርቡ እየተፋለሟቸው ነው፡፡ ኣጠቃላይ የእነርሱ ሆና እያለ ለምንድን ደንበር እንደዚህ እንዳሰመሩ አይገባኝም፡፡ የትኛውም የሀገሬ ክፍል እንዲሰለጥን እፈልጋለሁ፡፡ ነገር ግን የወልዲያን ተራሮች እየሰነጠቀ ባቡር መቀሌ ለማስገባት መጣራቸውን ግን ኣልደግፈውም፡፡ እርሱም ለሌላ ሳይሆን፣ ሀገሬ እንዳትገነጠል ስል ነው፡፡ በእርግጥም እዚህ ክልል ብቻ መግባቱ ሌሎች ክፍልሎች እንዴት ይመለከቱታል?

እኔ ግን የምለው የትግራይ ህዝብ መላ ኢትዮጵያ የእርሱ እያለች፣ እንዲህ ለፖለቲካና ለራሳቸው ጥቅም ኣጥረው ማስቀመጣቸው ነው፡፡ መላ ኢትዮጵያ የእነርሱ ናት፡፡ እንዲያውም መቐለም የእነርሱ ብቻ ኣይደለችም፡፡ የመላው ኢትዮጵያ ናት፡፡ ይህን ኩድ ኮዳ መላ የትግራይ ህዝብ ኣስገድደውት እንጂ ኣይቀበለውም፡፡ በዚህ መግለጫቸው ውስጥ ኣሁንም ድረስ ከኣዲስ ኣበባ ለቀው መጥተው እንኳ ይህ ኣመላቸው ኣለቀቃቸውም፡፡ እነርሱ ልጆቻቸው ኣውሮፓ ልከው፣ ቻይና ልከው... ደሃውን ህዝብ እርስ በእርሱ ለማደባደብ ኣሁንም ይጥራሉ፡፡

ኣንዳንድ በገንዘብ የተደለለ ሰው የእነርሱ ኣሽከር ቢሆን ኣይገርመኝም፡፡ ይህም ኢትዮጵያን ዘርፈው ሲያበቁ በትንሽ ገንዘብ ህዝብን ለመጋጨት ያስባሉ፡፡ የደሃ ነገር ደግሞ በዚህ ገንዘብ ኣለምን በሚገዛበት ወቅት በገንዘብ ቢገዛ ኣልገረምም፡፡ እነዚህ ሃያ የማይሞሉ ሰዎች ከኢትዮጵያ የዘረፉትን ገንዘብ ኣስኪያልቅ ድረስ ደሀ በገንዘብ ቢደልሉት ኣይደንቀኝም፡፡ እነርሱ ኣጥፍተናል፤ ቢሉ፣ ይህ ጣልያንን ይቅር ያለ ህዝብ ይቅርታ ያደርግላቸው ነበር፡፡ ነገር ግን ሚስቱ እንደተጣላችው ባል መስከር ሆኗል ስራቸው፡፡ ቅጥ የሌለው ስካር፡፡ ኣንዳንዶች ዚፓቸውን ሳይከፍቱ እዛው ውስጥ ሽንታቸው እንዲያመልጣቸው የሚያደርግ ስካር! እነርሱ ኢትዮጵያውያንን እየዘረፉም ቢሆን ገዝተዋል፡፡ በግልጽ ግን ኣልነበረም፡፡ ኣሁን ስ"ከመ ምህረቱ" ባለስልጣን ጥለውን መምጣት የለባቸውም ነበር፡፡ ይህ ሌላ ኣይደለም ታላቅ ቂመኝነታቸውን ያሳያል፡፡ ትግራይ ላይ ካፈሰሱት ሀብት ኣዲስ ኣበባ ከተማ ላይ ያፈሰሱት ሀብት የበለጠ ነው፡፡ ግማሹንም ገንዘባቸውንም በውጭ ባንኮች ኣስቀምጠዋል፡፡ ነገር ግን ኣሁን ኣይናቸውን ኣጥበው መቐለ መጥተዋል፡፡ ኣስመሳዩ ሰው ትግራይ ውስጥ ፈልጌ ኣጣኋቸው ይላል፡፡ እውነት ነው ትግራይ ውስጥ ኣይገኙም፡፡ የሚገኙት ውስኪ በተንቆረቆረበት ብርጭቆ ውስጥ ነው፡፡ ለዚህ ደግሞ በ1968 ዓ.ም የጀመሯት ውሸት ኣለቻቸው፡፡ የውሸት ፕሮፓጋንዳ ኣላቻቸው፡፡ በዚያው የመጀመሪያ መግለጫቸው ላይ እንዲህ ሲሉ ገልፀዋል፡፡ እንዲያውም ገጹን ሁሉ ኣስታውሰውዋለሁ፡፡ ፕሮፓጋንዳ በሚል ከሥሩ የተሰመረበት ቃል፣

"...ተስፋ ብቻ ያዘሉ ፍሬቢስ ባዶ ኣዋጆችና መግለጫዎች በየጊዜው ይለፍፋሉ..." ይላል የፕሮፓጋንዳቸው ቃል፡፡

መጀመሪያ ፈጣሪ የተቆጣን በእነርሱ ምክንያት ነው። ፈጣሪ ፈርዖንን በሰላም እስራኤሎችን እንዲለቅ አንዳንድ መቅሰፍቶችን ልኮበት ነበር። ከዚህ ቅጣት የበለጣ፣ እኛ ኢትዮጵያን ላይ ወድቋል። ምክንያቱም ሰው እንደ ጴጥሮስ ዘቅዝቀን ሰቅለናል። ቄሶቹን በቁማቸው አቃጥለናል። ቤተክርስቲያናትን እና መስጂዶችን አቃጥለናል። ስንቶቹን አርደናል። አስከሬኖችን አፋቸው ውስጥ ብልቶቻቸውን ከተን አሰቃይተናል። ጡታቸውን ቆርጠናል። ከዚህም በላይ ብዙ ጋጢአቶችን ሰርተናል። በዚህም ምክንያት ፈጣሪ ቀጣን። ክረምቱ በደንብ ዘነበ። ከዛም ሰብሉ በደንብ የያዘ መስሎን ልናጭድ ስንሄድ፣ ግሪሳ ወፍ መጠመጠው። አንበጦች ወረሩት። አሳይቶ መንሳት ይሄ ነው። ለሀጥአን የወረደ ለጻድቃን ይተርፋል። በክልል ስንጣላ፣ ምድሪቱም ተሰነጠቀች። ሰዎች እንስሳ ስንሆን፣ ጉማሬውን ከሰው ጋር አላመደው። በጉማሬው ፍቅር ቀናን። ፈጣሪ ከሰው ጋር ወርዶ አይነጋገር እንግዴህ። እንኳን ለእኛ ለሙሴም አልታየውም ነበር። እዚህ ውስኪ እያንቆረቆሩ፣ እኛ ላይ መከራ ያዘንባሉ። በዚህ ጊዜ ስልክ የሚደውሉት ይህኔ መከራ ሊመጥራት ይሆናል። ሁሉ በስልካቸው ቀፎ ላይ ነው።

ስለዚህ አሁንም ተስፋ የሌለው ፕሮፓጋንዳ ይለፈፋል። ነገር ግን ኢትዮጵያ ተስፋ አትቆርጥም። ታግለን ጥለናቸዋል። ግን አሁንም ተስፋ አልቆረጡም። እስከ ነፍሳቸው ነው የለቀቅናቸው። ትግራይ ውስጥ ሳይሆን፣ ብርጭቆ ውስጥ ተደብቀዋል። በክለብ ማውንቴን አሉ። እነርሱን ፈዝዜ እያዬሁ ቆይቼ ወደ ክለብ ኢቦኒ አመራሁ።

ሀያ

በኢቦኒ ጣራ ሰፈርኩ። ወደታችም ድምጽ እንዳይሰማ ተጠንቅቄ አየሁ። እዚህም አንዳንድ ድሮ በቴሌቭዥን አያቸው የነበሩ ሰዎች አየኋቸው። እዚህ የበለጡ ናቸው። በኢቦኒ መጠጥ ቤት ውጨው ሁሉ የቁም ወንበር ነው።... እዚህም በእያንዳንዱ ጠሬጴዛ ላይ ውስኪ ወርዶ ተመለከትኩ። ሰው የሆንኩ ይመስል አይጥ ሆኜም ምራቄን ዋጥኩ።

አፈራርቄ ማየት ጀመርኩ። አንድ ቦታ ላይ፣ ጥቁር ኮፍያ፣ ጥቁር ካፖርት አድርጎ ያየሁትን ሰው መጠራጠር ጀመርኩ። ጠረጴዛው ላይ ብሉ ሌብል ወርዷል። ሁሉም ተመሳሳይ ነው የለበሱት ጥቁር። ዓይኔን ጨፈንኩ። እንደገና ከፍቼ አየሁት። ቀለሚንጦስን ነው የማየው? ወይስ በህልሜ ነው? ወደ ኋላ ዙሬ መላ ሰፈሩን አየሁት። በእውኔ ነው። በአይጥ እስትንፋስ በረጅሙ ተነፈስኩ። ደጋግሜ ተነፈስኩ።

ቀለሚንጦስን ወይም ደግሞ ሜንጦን ነው ያየሁት። ወዲያ ወዲህ ተራወጥኩ ጣራው ላይ። ሁለት ቆነጃጅት ሴቶች ከበውታል። በጣም ሙዚቃው ባይንጫጫ ኖሮ ምን እንደሚሉ እሰማ ነበር። እዚህም ስካር አለ። አንዳንዶቹ ቆመው ይደንሳሉ። ሁሉም ቆነጃጅት ሴቶች ይዘዋል። ደልቷቸዋል። አይጥ ባልሆን ኖሮ ዘልዬ አንቀው ነበር። ሜንጦን- ቀለሚንጦስን። ጣራው ላይ ሆኜ አፍጥጬ

አየሁት። አፍጠቼ በማየት የሚሚሚ ቢሆን ኖሮ አሁኑኑ ይሚሚ ነበር።

አሁንማ ሜንጦ ለእኔ እንደሚሸቆጠቆጠው አይሸቆጠቆጥም። በትዕቢት ተወጥሯል። በሴትም ተከቧል። በቀድሞ ባለስልጣናት ታጅቦ ምንም የሚደርስበት ነገር ያለ አይመስልም። ለእነሱም ኢትዮጵያ አልሆነቻቸውም። እንኳን አገኘሁት እንጂ እኔ ደግሞ ለሜንጦ አለሁለት። በትዕቢት ተወጥሮ የሚያሸቆጠቁጣቸውን ሰዎች እኔ እኔን ራሴን ነፃ አውጥቼ ሳበቃ እደርስላቸዋለሁ። ለነገሩ ለእንጀራ ብለው ነው እንጂ እርሱንም ወደውት አይደለም የሚሸቆጠቆጡለት። እኔ እርሱን ብነጥቃቸው እንጀራችንን ሰበርከው ነው የሚሉት። ነገር ግን የተገዛ እንጀራ በረከት የለውም። እርሱም ሰርቆ የሰጣቸው ንብረት ካለም አይረባቸውም። ንጹህ በራሳቸው ወዝ መብላት አለባቸው።

አሁን ሚንጋጋው ሰው፣ እርሱ በእኔ ፋንታ ወህኒ እስኪገባ ነው። ከዛ በኋላ ያሙታል። እንዳልተፈጠረ ይቆጥሩታል። ሌሊቱ እየገፋ መሆኑን ያወቅኩት ሜንጦ ከሴቶቹ ጋር ሲደንስ ነው። ያኔም ከእኔ ጋር ሳይለያይ በፊት፣ እንደዛ ያደርግ ነበር። ያኔ ከእኔ ጋር እያለ። ሲሰክር፣ ጥግብ ሲል ይጨፍራል። ከዛማ ከአንዷ ጋር ይሄዳል። ሁሉንም የሚያደርገው ግን በእኔ ገንዘብ ነው። ሲጠጣ አይጠግብም። ብዙ ስለሚጠጣ። ከምግብ ላይ እንኳ ብዙ አይደለም።

ይደጋግሩታል ሴቶች። በግራና በቀኝ ሆነው። እንዳይወድቅ። እንጀራ ሆኖባቸው ነው ለእነሱም። እዚህ ሀገር ገንዘብ ካለህ ብዙ ነገር ይኖርሃል። እነዚህ ቆነጃጅት ሴቶች ከእርሱ ጋር

ለምን ይጨፍራሉ ብዬ አልጠይቅም። ምክንያቱም ገንዘብ ስላለው ነው። ገንዘብ ሳይኖርህ ሲቀር ግን እስክትሞት ማንም አይደርስልህም። ስትሞት ለሞተ አዛኝ ነውና ህዝቡ አሳምሮ ይቀብርሃል። በወርቅ ሳጥን ይቀብርሃል። የሞት አክባሪ ትውልድ! ሳጥንህም የሚገዛው በውድ ዋጋ ነው። ምነው ለመድኃኒት መግዣ ቢሰጠኝ ኖሮ ብሎ አስክሬንህ ይመኘዋል። የሳጥኑን መግዣ። ሞት አክባሪ ትውልድ እያልክ አስክሬንህን አሳዝነው ይቀብሩሃል። ወዲያው ደግሞ አንተ ብትኖር ኖሮ ብለው ያሞግሱሃል አንተ በድህነት ተሰቃይተህ እንደሞትህ፣ መድኃኒት መግዣዋን ግን ራስህ ብቻ ነህ የምታውቅው።

ውሸታምና አስመሳይ ነው ህዝቡ ትላለህ ወደ መቃብር እየወሰዱህ እያለ ግን እንደ ህዝብ አንተም ውሸታም ነህ። ከዛም ቀብረውህ ስለሌላ ተግባራቸው እያሰቡ ነው የሚመለሱት። ሚስት ካለህም ገና ዓይንህ ሳይፈስ ሌላ ስታዝን አይቶ ይጠብሳታል። እንዲያውም ሴቶች የሚያምሩት ሲያዝኑ ነው። አንተ ዓይንህ ሳይፈስ ያጫትና ያገባታል። አንተ በእርሷ ተሰቃይተህ መሞትህ ያልገባው ስለሆነ ይፀልያል። እሷን እንዲያገባት ፈጣሪን ይለማመጣል። ፈጣሪ ደግሞ ለመኑትን አይነሳም። እርሷን ይሰጠዋል። የእውነቷን አዝና ያገባት መስሎት ነው። በኋላ ስታላምጠው ነው የሚገባው። ይህን የተዘበራረቀ ሀሳብ ሳስብ ሁሉም መውጣት ጀመሩ። እነ ሜንጦ በቅድሚያ የወጡት ጋርዶቹ ናቸው። ከአስር በላይ ይሆናሉ። ከሁለት ጋርዶችና ከሁለቱ ሴቶች ጋር ሜንጦም ወጣ። እኔም ለመከታተል ተሰናዳሁ። ከጣራው ወደ ግድግዳው ወረድኩ። ከግርግዳው ወርጄ ሳበቃ አንድ

የቆመ ድንጋይ ስር አደፋጥኩ። ሌላ ጠላቴ እባብ እንዳይመጣብኝ እየሰጋሁ።

ጋርዶቹ እንደወጡ ቆሙ። ሜንጦ ወደ መኪናው ሳይገባ ላለመግባት። ሜንጦ ከሁለቱ ጋርዶችና ከሁለቱ ሴቶች ታጅቦ ወደ መኪናው ገባ። አንዱ ሹፌሩ ነበር። አንደኛው የኋለኛውን በር ከፍቶ ሜንጦንና ሁለቱን ሴቶች ካስገባ በኋላ ጋቢናው ውስጥ ተቀመጠ። ሌሎቹ አስሩ ጋርዶችም በየመኪናቸው ገቡ። ይህ ሁሉ ድልብ ጋርድ የሚቀለበው በእኔ እና በኢትዮጵያ ህዝብ ገንዘብ ነው። ወይ ነዶ! ምን ላድርግ ብዬ ራሴን በልቤ አወራሁ። ነገ ይመጣሉ ብዬ አልኩ ለራሴ ለምን ከሜንጦ መኪና ፖርቶ መጋላው ላይ አልወጣም ብዬ አሰብኩ። መኪናውን ሹፌሩ እንዳስነሳው በሚወጣው ጭስ አወቅኩ። በደመ ነፍሴ ወደ ሜንጦ መኪና ተወረወርኩና ፖርቶ መጋላው ላይ ወጣሁ። ተንጠለጠልኩ። መኪናው እጅግ ውድ ከመሆኑ የተነሳ ያንሸራትታል ፖርቶ መጋላው። ወዲያው ሹፌሩ ማስወንጨፍ ጀመረ መኪናውን።

ሀያ

ዬት እንደሚሄዱ በሀሳብ ተወጥሬ የሰማዕታት ሀውልት ደረስኩ። በሐውልቲ ክፍለ ከተማ፣ ዓዲ ሐቂ መንደር፣ ከደስታ ሆቴል በላይ አንድ የዘነጠ ግቢ ውስጥ የሜንጦ መኪና ቆመ። ሌሎቹ ውጭ ቆመዋል። ከፊት ለፊት ያለው ጋርዱ ወረደና የኋላውን በር ከፈተው። ሜንጦ ከሁለቱ ሴቶች ጋር ወረደ። በሁለቱ ሴቶች እየተደገፈ ገባ ወደ ቤቱ። እኔም ከመኪናው ላይ ተንሸራትቼ ወረድኩ። ከፖርቶ መጋላው ላይ ወረድኩና ሳሩ ውስጥ ገባሁ። ሌላ ቤቶች አሉ። ወደዛ መኪናውን ወስደው አቆሙትና እነርሱ ገቡ። ሌሎቹ መኪናዎች መግባት ጀመሩና ወደ ሌሎች ቤቶች ጋርዶቹ መግባት ጀመሩ።

ተገረምኩ። የእኔ አሽከር እንዳልነበር አሁን ከአስር በላይ ጋርዶች የሚያጅቡት ሰው ሆኗል። እኔም ሳሬ ውስጥ ተደብቄ ቆየሁና ወደ ቤት የምገባበትን ጉድጓድ መፈለግ ጀመርኩ። አካባቢው ፀጥ ረጭ ካለ በኋላ ቤቱን ዙሪያውን እዞረው ጀመር። ቤቱ ውስጥ ልገባም ነበር። ጉድጓድ አጣሁ። ራሴ መቆፈር ጀመርኩ ስስ ቦታ ፈልጌ። ስንት ጊዜ ፈጅቶብኝ ገባሁ። ወደ ሳሎኑ። ሁለቱን ሴቶች መኝታ ቤቱ ውስጥ ይዟቸው ገብቶ ነበር። ድምጽ ይሰማኛል የሁለቱ ሴቶች። እየሰረራቸው መሰለኝ። ጆሮዬን አልይዘው ነገር። ማሰብ ጀመርኩ። በአስር ጋርዶች የሚታጀበው ለምንድን ነው? ብዬ ማሰብ ጀመርኩ። እስር ቤት ውስጥ እያለሁ ያገኘሁት ሰው

ወዲያው ትዝ አለኝ፡፡ ፖሊሱ ነግሮኝ ነበር፡፡ እነርሱ ገድለው ሲያበቁ፣ እርሱ ገዳይ ተብሎ ቂሊንጦ እስር ቤት የጣሉት የነገረኝ ሰው ትዝ አለኝ፡፡ ‹ደነዝ› የሚላቸው ሰው፡፡ "እሺ የሚል ሰው ነው እንጂ ለምን ብሎ የሚጠይቃቸው ሰው አይወዱም" ነው ያለኝ እስረኛው፡፡ ወደ ግድግዳው ተመለከትኩ፡፡ ባጋጣሚ መብራቱን ሳያጠፉት ነበር የሚሳረረሩት፡፡ አንድ ነገር አይቼ ተጠጋሁ በግድግዳው ላይ የተሰቀለ ምስል፡፡ የተሰቀለውን ዓዲ የሚል ስዕል አይቼ፡፡ የሚያምር ነው ስዕሉ፡፡ ዓዲ ይላል ስዕሉ፡፡ ተጠግቼ አየሁት ስዕሉን፡፡ ስጠጋው አንድ ካርታ አየሁ፡፡ ከውስጥ የትግራይን ካርታ አየሁ፡፡

ካርታው እንደሚገልፀው፣ የትግራይ ክልል ከጂቡቲ እስከ ሱዳን ድረስ ገጥሟል፡፡ በደቡብ በኩል ወልዲያ ድረስ፣ በወዲያም በኩል ሳየው የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልል ድረስ ይዋሰናል፡፡ እንዲያውም አልፎ ህዳሴው ግድብ ድረስ ተሰምሮ ተገልጧል - በካርታው ላይ፡፡ ሰው ብሆን ፎቶ አነሳው ነበር - ለማስረጃ፡፡ ዓዲ የሚለውን ቃል ማሰብ ጀመርኩ፡፡

"ዓዲ" የሚለው ቃል በግዕዝ ትርጉሙ መጣልኝ፡፡ "ወይም" ማለት ነው፡፡ ኢትዮጵያን እንገዛታለን፣ ወይም ትግራይን እንገነጥላለን ነው ብዬ አሟላሁት፡፡ እንደገና ካርታውን እስኪቀደድ ተመለከትኩት፡፡ ከካርታው ጋር ተጣላሁ - ራሱን ያሰመረ ይመስል፡፡ ወደ ግድግዳው በእንፉቅቅ ወጥቼ ረጅሙን ካርታ ጣልኩት፡፡ ይህን ነው ማድረግ የምችለው፡፡ ወዲያው ኤሌክትሪክ የመሰለ ነገር ጮኸ፡፡ ሴቶቹም ወጡ፡፡ ራቁታቸውን፡፡ ሰው ብሆን እቀና ነበር፡፡ እኔ በርሬ ጉድጓዴ ውስጥ ጥልቅ አልሁ፡፡

ስለ ቀጣዩ ነገር ጉድጓዴ ውስጥ ሆኜ አሰብኩ፡፡ የመቐለውን ጉዞዬን አሳክቻለሁ፡፡ ጠላቴን አግኝቻለሁ፡፡ ልፋቴ ከንቱ አልሆነም፡፡ ጅቡን መቐለ ውስጥ አግኝቸዋለሁ፡፡ ሰፈሩንም አውቄዋለሁ፡፡ ቤቱንም አውቄዋለሁ፡፡ ስለዚህ ወደ አዲስ አበባ ልመለስና ሰው ልሁን፡፡ ሰው መሆኛውን አያን አስቀርታዋለች፡፡

በገባሁበት ቀዳዳ ወጣሁ፡፡ ስወጣ አካባቢውን ጋርዶች ወረውት ነበር፡፡ እኔ ባስጮኩት ኤሌክትሪክ ምክንያት መሰለኝ፡፡ ይህኔ የተቀሩት ገብተው ካርታውን እያነሱት ይሆናል፡፡

ጋርዶቹ ሲገቡልኝ፡፡ በሳሩ ውስጥ ሄድኩና አጥሩን እየቧጠጥኩ ወጣሁ፡፡ በአደገኛ አጥር ስለታጠረ ቀስ ብዬ ሽቦው እንዳይነካኝ እየተጠነቀቅኩ ወረድኩ፡፡ ሰፈሩን በምልክት ያዝኩት፡፡ ቤቱንም ያለበትን በአይጥ ጭንቅላቴ መዘገብኩት፡፡ ወደ መናኸሪያ መብረር ጀመርኩ፡፡ ገና ሌሊት ነው፡፡ ሌሊት ደግሞ ወደ አዲስ አበባ የሚጭኑ አሉ፡፡ ሳያበቁ መድረስ አለብኝ፡፡ ወደ አስር ሰዓት አካባቢ ደረስኩ፡፡ ወደ አዲስ አበባ ባልመጣሁበት ሚኒባስ ወጣሁ- ፖርቶ መጋላው ላይ፡፡ ጥቂት ሻንጣ ተጭኖበታል፡፡ እንዳለፈው ጤፍ የለም፡፡ አንዱን በርብሬ ገባሁ፡፡ ግን አካባቢውን እንዳይ ሆኜ ነው- የተሳፈርኩት፡፡ በሌሊት ሀገሩን አየቃኘሁ ከመ ቐለ ወጣ መኪናው፡፡

ሸዕ

ከመቐለ እስከ አላማጣ ድረስ ሰማዩን ነበር ያየሁት፡፡ ሲነጋ ማየት እፈልጋለሁ፡፡ አይጥ ሆኜ ሲነጋ እተኛ ነበር፡፡ ግን አሁን ጠላቴን ስላገኘሁ መሰለኝ፣ ፈጽሞ ደስ አለኝ፡፡ የአይጥ ልቤ ሊፈነዳ ደረሰ፡፡ አንደኛ ጠላቴን አግኝቼዋለሁ ሁለተኛ ፀሐይ ደስታዬን ሁሉ ይዛው የወጣች መሰለኝ፡፡

ጸሐይዋ ስትወጣ ጋራውን እና ሸለቆውን ማየት ጀመርኩ ዋጃ ጥሙጋን አየሁ፡፡ ሮቢትን፣ ጎብዬን፣ የመሳሰሉ ጉብል ከተሞችን አዬሁ፡፡ እደጉ ተመንደጉ ብዬ አልመረቅኳቸውም እንጂ፡፡ ምራቄን እንዳልተፋባቸው የአይጥ ምራቅ ነው፡፡ አንዳንዶቹ ጥንታዊ ናቸው፤ ቀሪዎቹም ጉብል ከተሞች ናቸው፡፡ በመጣንበት አልወሰደንም መኪናው፡፡ ይህን ያወኩት ደግሞ የወልዲያን መንገድ ሲይዝ ነው - መኪናው፡፡ ፍተሻውም እንዳመጣጣችን አይደለም፡፡ የትግራይም ሌላ ዩኒፎርም የለበሱ ልዩ ኃይሎች፣ የአማራም ሌላ ዩኒፎርም የለበሱ ልዩ ኃይሎች ያለ ፍተሻ አሳለፉን፡፡ ሰላም ሆነዋል ማለት ነው፡፡

"የአሳ ግማቱ ከጭንቅለቱ" እንደሚባለው የኢትዮጵያ ፖለቲካ ከታች ሳይሆን ከላይ ነው የሚጀምረው፡፡ ጠቡም ከላይ ሲሆን ከታች እኛም እንጣላለን፡፡ ላዩ ሰላም ከሆነ፣ እኛም ሰላማችን ይዘንባል፣ አናቱ ሰላም ከሆነ ህዝቦቹ እንኳን ዛሬ ይቅርና

ስለሰላም አይጣሉም፡፡ ከላይ ካናቱ ነው ግማቱ፡፡ ከላይ ከሸፈተ፣ ወደ ታች ለማውረድ ቀላል ነው ጠቡን፡፡ ሁለታቸውም በተለያየ ዩኒፎርም የለበሱ ልዩ ኃይሎች ይጠብቃሉ፡፡ እነሱ ከተቋሰሉ፤ ከታችም ይቋሰላል፡፡ ይህን ባህል ማጥፋት አለባቸው፡፡

የሰለጠነ ብሔር የማይቆጥር ፖሊስ፣ በበቂ ሁኔታ ብሔር ያልቆጠረ ወታደር ያስፈልገዋል፡፡ ምክንያቱም አስሩም ክፍለ ሀገሮች (ክልሎች አልልም) ልዩ ኃይል አቋቁመው እርስ በእርስ ከመፋጠጥ በቀር ምንም ነገር አያተርፉም፡፡ እንዲያውም ልዩ ኃይል ኢትዮጵያ ማቋቋም ድክመቷን ነው የሚያሳየው፡፡ በነገራችን ላይ ክልል የኢትዮጵያ እበጥ ነው፡፡ ቡግንጅ ነው፡፡ እየመረረንም ቢሆን እናፍርጠው፡፡ አንድ ላይ እንኑር፡፡ ክልል ብለን ከቀጠልን ግን ክልል የራሱ ወሰን፣ የራሱ ልዩ ኃይል ይኖረዋል፡፡ ወደፊትም የራሱ ወታደር ሊያዘጋጅ ይችላል፡፡

ክልሉ ሀገር ሲሆን የቀረው ወታደር ነው፡፡ ወታደሩም የወታደር ዩኒፎርም ነው የቀረው እንጂ የራሱ የሆነ ልዩ ኃይል አለው፡፡ እንዲያውም አራት ኪሎን ለማጥፋት እንችላለን ይላሉ - ህወሀቶች፡፡ መቐለ ተኩሰን በሚሳኤል አዲስ አበባን እናፈራርሳታለን ብለው ይለቃሉ ወሬ፡፡ አስቀድመው የውሸት ብለው 1968 ዓ.ም እንደጻፉት ያድርግልን እያልን ነው በምጥ የምንኖረው፡፡ ይህን ወሬ ፕሮፓጋንዳ ያድርግልን፡፡ ይህን ቃል የውሸት ቃል ያድርግልን፡፡

ክፍለ ሀገር ግን የሀገር ክፉይ ነው -ከስሙ እንደምንረዳው - የኢትዮጵያ አካል ነው። የየግል ዩኒፎርም አውልቀን የሀገር ዩኒፎርም ይኑረን።

ጠላቶቻችን እየተጣሉ ነው። የሀገሪቷ ጠላቶች ደግሞ እነማን እንደሆኑ ግልጽ ነው። በዚህ ሰዓት የሰለጠነ በብሔር ያልተደራጀ ሰራዊት አቋቁሞ ሲያበቁ ሥራችንን ባግባቡ መስራት ነው። ባቡሩን በየሁሉም ክፍለ ሀገሮች (ክልልሎች አልልም) ማስገባት ነው። ነገሩ ክፍለ ከተማ እንጂ ክፍለ ሀገር ከቆመ ቆይቷል። ክልል ማለት የራሱ የሆነ ወታደር ያለው ወሰን ያለው ነው፤ ዳር ድንበር ያለው ነው። ክፍለ ሀገር ማለት ግን የሀገር ክፍል ማለት እንደ ክፍለ ከተማ የአንዱን ከተማ አንዱ እንደማይወስደው ሁሉ ክፍለ ሀገር ማለት አለብን። አንድን ሀገር ያጠናከራል። እኔ የሚሰማኝ ክልል - ሰይጣናት የከፋፈሏት ክልል፣ ክፍለ ሀገር ደግሞ መላእክት የደለደሏት ሀገር ነው የሚመሰለኝ። አንድ እንሁን ማለት ግን አንድ ዓይነት እንሁን ማለት አይደለም። ታሪካችን፣ በደላችን ሁሉ ለየቅል ነው። የተፈራረቁብንን ሁሉ መንግሥታት ብንጠራ አንድም ፍትሐዊ መንግሥት አናገኝም። እንዲያውም የራሱ ክፍለ ሀገር ገዢ ሆኖ ሲመጣ በክፍለ ሀገሩ ስም የሚነግደው ብዙ ነው። የመጣበት ክፍለ ሀገር ትዝ የሚለው ሲጠቃ ነው። ልክ እንደ ....። ይህ ሁኔታ ቀድሞም የነበረ ነው። አሁን ግን ዘመን ተለውጧል። በእኛ ላይ እንዳይሆን እንስጋ። ሁሉም ሀገራችን ነው። ሀገራችን ሰፊ ናት። ወይ አብረን እናውድማት ወይ አብረን እናልማት። እንኳን ለእኛ፣ አሁን ካለው ህዝብ የበለጠ ቢመጣም ትበቃናለች። መቐለ የደቡብም ነው። ደቡብም የመቐለ ነው። ግን ፍቅር ጠፉ! መፈቃቀራችን የማይቀር

ነው። አሁን የሚያስተዛዝብ ነገር ፖለቲከኞች እያደረጉ ነው። ጥቂቶች ናቸው። የኢትዮጵያ ህዝብ ደግሞ እግጅ ብዙ ነው። ንቆ መተው አለበት። የእነርሱን ስብከት። ይህን ሳስብ የወልዲያን ከተማ አልፌ ነበር።

መርሳ ከተማ ገባሁ። ውጫሌ ከተማ ስደርስ አድዋ ትዝ አለኝ። ያኔ ጣልያንን በአንድ አንቀፅ ብቻ የተከራከሩትን ሰው ሳስብ አሁን ተምረው የማያነቡ በቂ እውቀት ያላቸው በጥሬ ገንዘብ የሚያስቡ ሰዎችን አሰብኳቸው። እነርሱ ለእርዳታ ብለው የሚፈርሟቸው ዶክመንቶች ኢትዮጵያን ጥቅም ይጋፋሉ ወይስ አይጋፉም?

"ክተት ሰራዊት፣ ምታ ነጋሪት" ብለው ምኒልክ በውጫሌ ውል ምክንያት አድዋ ድረስ የዘመቱት። የጣሊያን ውርደት ምልክት ነው - ውጫሌ። ውሉ የተፈረመበትን ቦታ አየሁት። በዛፍ ታጥሯል። እዚህ ቦታ ላይ ግን ሐውልት መሰራት ነበረበት። ማን ይስራው አልልም። ሁሉንም ነገር ለፖለቲከኞች መስጠት የለብንም። እኛው እንሰራዋለን። ንድፉን ሰው ስሆን አረቀዋለሁ።

ሓይቅ ከተማ ደረስን። ተሳፈሪዎች ወርደው ምሳ በሉ። ቡና ጠጡ። እኔ ግን እንዳልወርድ ሰው ያየኛል። እዛው ሻንጣዬ ውስጥ ጥርሴን እያፋጨሁ ቆየሁ። በነገራችን ላይ ጅራቴ አማረኝ። አይጥ ሲርበው ጅራቱን ነው የሚበላው። ረሃብ - ሲሞሽልቀኝ ጊዜ ከሻንጣው ላይ በላሁ። እዛው ውስጥ አንዱን ልብስ ልወርድበት ነበር፤ የደሃ ሻንጣ ነው። ሲወርድ ይከፋዋል። ሊያለቅስም ይችላል - አይጥ በላብኝ ብሎ። እንባውን ጠረኩለት- ገና ሳልበላው። የአይጥ ጥርሴን

እያፋጨሁ ጉዞውን ቀጠልኩ፡፡ ከዛ ቀጥሎ ሱሰላ፣ ጢጣ የተባሉ የገጠር ከተሞች ይገኛሉ፡፡

ከዛ ደሴ ከተማ ገባን፡፡ እስላም ክርስቲያኑ በፍቅር የሚኖርበት ከተማ ነው፡፡ የሼሁሴን ጅብሪል መስጂድ ያለበት ቦታ፡፡ ሼህ ሁሴን ስል... ስል የሆነ ትንቢታቸው እስካሁንም ድረስ የሚዘልቁ ግጥማቸውን አስታወስኩት፡፡ ከብዙ አመታት በፊት ነው የተቀኙት፡፡ አንድም ቻይና ሳይመጣ፡፡

"...ይኸ ቻይና እሚሉት ዘራቸው ታልጠፋ፣
ችግር ይኸለቃል ይሆናል የከፋ፣
ማጥፋት ይሻል ነበር ባገር ታይስፋፋ፣
ወልደን ታንጥለው ልጃችን ታይጠፋ፣
ጠብቀው ዘመኑን እስቲታይ በይፋ፡፡..."

የሚለውን የሁሴንን ትንቢት ላዬ አሁን ዘመኑ የቻይና እንደሆነ ይገባዋል፡፡

የንጉሥ ሚካኤል ቤተ መንግሥትን ጭምር አለማሰብ አይቻልም፡፡ በዚህ ከተማ ውስጥ፣ የወ/ሮ ስህን ትምህርት ቤትን አስታወስኩት፡፡ እርሱን ብቻ አይደለም እዚህ ትምህርት ቤት የተማሩትንም አስታወስኩ፡፡ እነ ብርሃነ መስቀል ረዳን፣ እነ ዋለልኝ መኮነን... አስታወስኩ፡፡ የኢህአፓንም ታሪክ አስታወስኩ፡፡ እንዲያውም የኤርትራው ኢሳይያስ አፈወርቂም እዚህ ትምህርት ቤት እንደተማሩ የሰማሁ መሰለኝ፡፡ ገራዶ ሜዳውን፣ ጠሳ ተራራውን አሰብኩት በሚወነጨፈው መኪና እየበረርኩ፡፡

ደሴን እስከ ብዙ ታሪኳ አለፍናት፡፡ አይጥ ከዝሆን በድልድዩ ላይ ስትሄድ ይህን ድልድይ እንቀሳቀስነው አይደል? ብላ

ዝሆኑን ጭኻ እንደጠየቀችው ሆንኩ መሰለኝ፡፡ ሄድን እያልኩ ስናገር እኔ ፖርቶ መጋላው ላይ ነኝ ያለሁት፡፡ አይጥም ብሆን አልከፈልኩም እንጂ እጓዛለሁ፡፡

ከዛ በመካነ ሰላም አድርጎ፣ ወደ ጎጃም የሚሄደውን የመኪና መንገድ ወደ ቀኝ ትተን፣ የሀረጎን ዳገት ሳንወጣ፣ ቁልቁል ወደ ኮምቦልቻ ወረድን፡፡ ኮምቦልቻ ደረስን፡፡ በባቲ አድርጎ ወደ ሰመራ የሚወስደውን መንገድ ትተን የወሎ ዩኒቨርሲቲ ኮምቦልቻ ካምፓስን ታከን ወደ አዲስ አበባ የሚሄደውን መንገድ ያዝን፡፡ የሃርቡ ከተማን፣ የጨፋ ከተማን፣ የጨፋ ሮቢት ከተማን፣ የከሚሴ ከተማን የካራቆሬ ከተማን፣ የአጣዬ ከተማን፣ የሰንበቴ ከተማን በብዛት በእስር ቤት የምትታወቀዋን የሸዋ ሮቢትን ከተማን፣ የደብረ ሲና ከተማ አቋርጠን የደብረ ብርሃን ከተማ ደረስን፡፡

የደብረ ብርሃን ከተማ እጅግ ታሪካዊ ናት፡፡ ለነገሩ እስከ አሁን የመጣንባቸው ከተሞችም የየራሳቸው የሆነ ታሪክ አላቸው፡፡ ሰው ስሆን የእያንዳንዱን ከተማ ታሪክ አሰናዳዋለሁ፡፡ የደብረ ብርሃን ከተማ ታሪክ ጎልቶ የሚታየው የአፄ ዘርዓ ያዕቆብ ከተማ ስለሆነች ነው፡፡ በግራኝ አህመድ እስክትወረር ድረስ የሀገሪቷ ርዕሰ ከተማ ሆና ታገለግል ነበር፡፡ ታሪኳ በነበር ቀረ እንጂ፡፡ ግራኝ የተባለው ሰይፍ በግራ እጁ ስለሚይዝ ነው፡፡ በቀኝ ሲጠብቁት በግራ እጁ ነው አንገት አንገቱን የሚቀነጥሰው፡፡ የደብረ ብርሃን ከተማን አልፈን፣ ወደ አንኮበር የሚወስደውን መንገድ ትተን፣ ወደ ሸኖ የሚወስደውን መንገድ ያዝን፡፡ የሸኖ ከተማ፣ የአሌልቱ ከተማ፣ የበኬ ከተማ፣ የሰንዳፋን ከተማ አልፈን አዲስ አበባ

ከተማ ገባን፡፡ ደከመኝ መሰል ስለከተሞች ብዙ አላሰላሰልኩም፡፡ የሚበላም ነጥፏል፡፡

ከመቐለ ከተማ ሌሊት አስር ሰዓት ተነስተን አጥብቆ ሲመሽ አዲስ አበባ ከተማ ገባን፡፡ በኮተቤ አድርገን በመገናኛ አድርገን፣ በእንግሊዝ ኤምባሲ አድርገን ስንሄድ እኔ ቤቴ ደረስኩ፡፡ ቀበና፡፡ ለመውረድ ፈልጌ ቁም እንዳልለው የሰው አፍ የለኝም፡፡ አንዱ እስኪያስቆመው መጠበቅ አለብኝ፡፡ እንዳልኩትም መንደሬን አልፌ ብዙ ከራቅኩ በኋላ አንዱ አስቆመው ወዲያው ከሻንጣው ውስጥ ወጥቼ ከመኪናው ወረድኩ፡፡ በልቤ አመሰግናለሁ አልኩ፡፡ ወደ ቤቴ በረርኩ፤ እየተጠነቀቅኩ፡፡

ሰኔ

በቀበና ወንዝ ማዶ ከሚገኘው ቤቴ ደረስኩ፡፡ ያው እደለመድኩት በአጥር ላይ ተንጠልጥዬ እንጂ አንኳኩቼ አይደለም፡፡ አይጥ ነኝ፡፡

ግቢው ፀጥ ብሏል፡፡ በሌሊት ስለገባሁ ይሆናል ብዬ፣ ድመት እያለሁ ሰው ወደ ሆንኩበት ቤት ሄድኩ፡፡ ሁሉን ነገሬን ያስቀመጥኩበት ቤት ነው፡፡ ወደዚህ ጥናት የማደርግበት ቤት ልጆችም አይገቡም፡፡

አሁን ግን ክፍት ሆኖ አገኘሁት፡፡ በድንጋጤ ወደ ውስጥ ስገባ መብራትም እየበራ ነው፡፡ ደነገጥኩ፡፡ ግድግዳው ላይ ማስታወሻ ነገር በደማቁ ተጽፏል፡፡ እንዲህ የሚል፡፡ ነገር ግን በሶማልኛ ነው የተፃፈው፡፡ በአያን ብዕር እንደተጻፈ ያስታውቃል፡፡ በፊደል አጣጣሉ አውቀዋለሁ፡፡ ምርጥ መላ ነው በሶማልኛ መፃፉ ምክንያቱም አማርኛን ሁሉም ወደዚህ የገባ ሰው ያነባዋል፡፡ እኔን ባስጠናችኝ ቋንቋ ነው ቁልጭ አድርጋ ነው የፃፈችው፡፡ “ወደ ሰው የሚቀይርህን የምልዋጥ፣ ውስጥ ስትገባ ነው የሚኖረው” ይላል ጽሁፉ፡፡ ወደ ውስጥ ገባሁ፡፡ አያን እንደገና አስተካክላልኛለች፡፡ እስር ቤት ውስጥ እያለሁ እንደዚህ ውስብስብ ያለ ነው ወደ ሰው መመለሻው አስማት፡፡ ለዚህ ነው ለካ ያልሰጠችኝ፡፡ ውሃውን መፈለግ ጀመርኩ፡፡ የትም የለም፡፡

ስለ ውሃ አሰብኩ፡፡ አንዲት ሩቅ ምስራቅ ያለች ተመራማሪ ሴትዮን አብሬ አሰብኋት - ስለ ውሃ ሳስብ፡፡

አንድን የውሃ አይነት በተለያዩ ክፍሎች በተመሳሳይ ብርጨቆዎች አድርጋ አንዱን ትረግመዋለች፡፡ አንዱን ደግሞ ትመርቀዋልች፡፡ ከብዙ ሳምንታት በኋላ የተረገመው ውሃ ተዝለገለገ፡፡ የተመረመቀው ውሃ ደግሞ ምንም ከውሃነቱ አልተለወጠም፡፡ ይህ ቃል ጉልበት እንዳለው የሚያሳይ ምርምር ነው፡፡ የተረገመው ውሃ በእርግማኑ ተዝለገለ፡፡ የተመረቀው ውሃ ደግሞ ምንም አልሆነም - ራሱን አለወጠም፡፡ ለነገሩ የሰው ልጅ የተሰራው ሰባ ከመቶ ከውሃ ነው፡፡ ይህ ምስጢር ነው፡፡

አያን መርቃ የስቀመጠቸው ውሃ ወዴት ነው? ፈለግኩት፡፡ ... ውሃ ስል የሰው ልጅ የሚድነው ደግሞ በደም ነው፡፡ ፈጣሪ ያዳነን በደሙ ነው፡፡ በህክምናም ተመሳሳይ ደም ካልተገኘ በቀር እርሱን ካልወሰድን አንድንም፡፡ ለዚህም ቀይ መስቀልና ቀይ ጨረቃ የተባሉ የደም ሰብሳቢ ድርጅቶች አሉን፡፡ ደምንም ውሃንም እያሰብኩ መፈለጌን ቀጠልኩ፡፡ አዳኙን ውሃ፡፡

ግድግዳው ላይ የሆነ ነገር አየሁ፡፡ በሱማልኛ ተጽፎ አየሁ፡፡ “ቀዩን ሳጥን ክፈተውና ግባ፡፡ ወደ ሰው የሚለውጥህ ውሃ በእርሱ ውስጥ ይገኛል፡፡ ወደ ሰው መለወጫውን አስማት ደግሜበታለሁ፡፡ ግባ!” ይላል፡፡

በእኔ ቁመት ልክ የሆነ ሳጥን ነበር፡፡ በአይጥ ቁመቴ ልክ ሳይሆን በሰው ቁመቴ ልክ፡፡ ከመሀል ተቀምጦ ነበር፡፡

እስከአሁን አላስተዋልኩትም፡፡ እድላችን አፍንጫችን ስር ነው ያለው፡፡ የተከደነውን ውሃውን አገኘሁት፡፡ አያን ደብቃ አስቀምጣዋለች ብዬ ነበር የምፈልገው፡፡ ነገር ግን አጠገቤ ነው፡፡ እኔ መረጃ አጠገቤ ነው የማስቀምጠው ብዬ ነግሬያት ነበር፡፡ ባልኩት መሰረት ለእኔ ካጠገቤ አስቀምጣው ነበር፡፡ የሚቀይረን ነገር አጠገባችን እንዳለ እያሰብኩ በቀላሉ ከፈትኩት፡፡ የሚቀይረን ነገር ሩቅ ሳይሆን ቅርብ ነው፡፡ ረስቼ ነው እንጂ መረጃ የማስቀምጠው ከቅርብ ነው፡፡ ሰዎች የእኔን መረጃ ሩቅ እንደሚፈልጉ ስለማውቅ መረጃዬን በቅርቡ ነው በዘበት ቦታ የማስቀምጠው፡፡ ከፍቼ ገባሁ ወደ ውሃው፡፡ ወደ ሰው ወደሚለውጠው ውሃ፡፡ ሰምጬ እንዳልቀር ተስፋ አለኝ፡፡ አያንን እንደራሴ አምናታለሁ፡፡

ሸኜ

አያን በአስማት በቀደሰችው ውሃ ውስጥ ተዘፍዝፌአለሁ፡፡ ተደፍቄአለሁ፡፡ የአይጥ አካሌን ሁሉ ነክሬአለሁ፡፡ ጅራቴንም ጨምሮ፡፡

የሆነ ሽታ አለው፡፡ ለመጀመሪያ ጊዜ ውሃ ሲሸተኝ ነው፡፡ ይህ ከሳይንስ ያፈነገጠ ነው፡፡ ሳይንስ ውሃ አይሸትም ይላል፡፡ ነገር ግን በአስማት የተቀደሰው ውሃ ሸተተኝ፡፡ በጣም ጥሩ ሽታ አወደኝ፡፡ በአይጥ አካሌ ዋኘሁበት፡፡ ተንሳፈፍኩበት፡፡ ጠለቅኩበት፡፡

የሚሸተኝ መንፈሱ ነው፡፡ የአስማቱ መንፈስ መሰለኝ፡፡ ግን ጥሩ ሽታ ነው፡፡ አይኔን ጨፍኜ ጥሩ ሽታ እየሸተተኝ እያለ በዛው አይኔን መክፈት አቃተኝ፡፡ ከውጪ ሃይለኛ ወጀብ መጣ፡፡ በአውሎ ንፋስ ቤቱ ሊገለበጥ ደረሰ፡፡ በቅጽበት እንቅልፍ ወሰደኝ፡፡

ስነቃ ወደ ሰው ተለውጫለሁ፡፡ በአስማት የተቀደሰው ውሃ ወደ ሰው ለወጠኝ፡፡ ማመን አቃተኝ፡፡ ለመሆኑ ስንት ሰዓት ነው? አሁን፡፡ አይጥ እያለሁ እንቅልፍ ወስዶኝ ሲያበቃ ለሳምንት ተኝቻለሁ? ወይስ በቅጽበት ነው ሰው ሆኜ የነቃሁት? ... ሰዓት ስለ ሌለ አላወቅኩም፡፡

እየተንገዳገድኩ ለመቆም ሞከርኩ፡፡ አቃተኝ፡፡ ሽባ የሆንኩ መሰለኝ፡፡ እንዲያውም እጄ የሰለለ ይመስል እጄንም መሰብሰብ አቃተኝ፡፡ ለሰዓታት ሞከርኩ፡፡ አቃተኝ፡፡ በአፌ ለመናገር ፈለግኩ፡፡ ግን አልሆነልኝም፡፡ ቢያንስ መሮን መጠራት ነበረብኝ፡፡ ዘበኛዬን፡፡ ግን ሳይሳካ ቀረ፡፡ ወዳለሁበት ቤት ማንም አይመጣም፡፡ ማንም፡፡ የልጆቼን ጩኸት እንኳ አልሰማሁም እስከአሁን ሁሉም ነገር ፀጥ ረጭ ብሏል፡፡

ያለሁበትን ቤት ማሰስ ጀመርኩ፡፡ ዙሪያው በመጽሀፍ ተሞልቷል፡፡ ሰው ስሆን እንድለብሰው ብላ አያን ጥቁር ሱፍ፣ ነጭ ሸሚዝ፣ ጥቁር ከረቫት፣ አስቀምጣልኛለች፡፡ ኮፍያም ከሩቅ ተሰቅሏል፡፡ መነሳት አቅቶኝ ገንዳው ውስጥ እንደምገኝ አላወቀችም፡፡ ረሀብ ገደለኝ፡፡ በረሃቡ ምክንያት ይሆን መነሳት ያቃተኝ? ስል አሰብኩ፡፡ በረሃቡ ምክንያት ይሆን እጆቼን መሰብሰብ ያቃተኝ? በረሃቡ ምክንያት ይሆን መናገር ያቃተኝ ...ስል አሰብኩ፡፡ አይደለም፡፡ ውስጤ ኃይል አለ፡፡ ግን መናገር ያቃተኝ፣ እጄን መሰብሰብ ያልሆነልኝ፣ መቆም የተሳነኝ አንዱ ሰይጣን አጣሞኝ እንዳይሆን ብዬ ሰጋሁ፡፡ ይህን እያሰብኩ እያለ ጭልጥ ያለ እንቅልፍ ወሰደኝ፡፡

ለምን ያህል ጊዜ እንደተኛሁ ሳላውቅ ነቃሁ፡፡ ሽባ የሆንኩ ያህል የተሰማኝ የለም፡፡ ቆምኩ፡፡ እጆቼም ተሰበሰቡ፡፡ ራሴን አናገርኩት፡፡ “አቡነ ዘበሰማያት” አልኩ፡፡ ሰው ሆኜ ተነሳሁ፡፡ የተነከርኩበትን የተቀደሰ ውሃ ዘጋሁት፡፡ አያን ያስቀመጠችልኝን ልብሶቼን ለባበስኩ፡፡ ኮፍያዬንም ደፋሁና ከቤቱ ወጣሁ፡፡ እስከ አሁን ግቢው ነፃ ቀጠና የሆነው በምን ምክንያት ነው?

ሰኔ

ቤቴ ባንኳኳ ባንኳኳ አልተከፈተም። ወደ ዘበኛዬ ወደ መሮ ቤት ሄድኩ። እርሱም የለም። ምንድን ነው የተፈጠረው? ብዬ እያሰብኩ በረንዳው ላይ ተቀመጥኩ። እንዳልወጣ ሰው ስለሆንኩ የግቢው በር ቁልፍ የለኝም። እንዲያውም ጋዜጣ ላይ ፎቶዬ በመውጣቱ ምክንያት ፖሊስ እየፈለገኝ ሊሆን ይችላል። ስለዚህ አልወጣም። ወይም ደግሞ ሁለተኛ እቅድ አለኝ። ጠላቴን የምይዝበት። ለእርሱ ደግሞ መሮ ያግዘኝ ነበር። እርሱም የለም።

እንደገና ተነሳሁ። የግቢውን በር ለመክፈት ሄድኩ። ተቆልፏል። ግቢውን እየዞርኩ ፈለግኩ። ለምን መከራዬ አያልቅም? አልኩ እንደገና እየተቀመጥኩ። አሁን የት ሄዱ ይባላል። ቆዘምኩ። ከሰዓታት ቆይታ በኋላ የግቢው በር ተከፈተ። መንግሥተ ሰማያት የተከፈተ ነው የመሰለኝ። ከዚያም መሮና ቀለብ ልጆቼን አስከትለው ገቡ።

እኔ ተነሳሁ። ልጆቼ መጥተው ተጠመጠሙብኝ። ሳምኳቸው። ጠረናቸውን አሸተትኩት። ማንም ኬሚስት ያልቀመመውን ሽታ ከልጆቼ ውስጥ ማግሁ። መሮና ቀለብንም ሳምኳቸው።

"አያን የት ሄዳ ነው?" በማለት ጠየቅኩ። ሁሉም እርስ በእርስ ተያዩ።

"ም... ምን መሰለዎት?" አለ መሮ። "እ... እርስዎ እንዳመለጡ ጋዜጣ ላይ ተፅፎ ወጥቶ ነበር። ፎቶዎም ጭምር። ፖሊስ መጥቶ አያንን ወሰዳቸው። ...እ ... እናም እርሳቸውን ፖሊስ ጣቢያ ጠይቀን መምጣታችን ነው።"

"የት ነው ፖሊስ ጣቢያው?"
"ስድስተኛ ፖሊስ ጣቢያ። ካዛንቺስ ያለው" አለኝ መሮ።
"ግድ የለም። እናንተ ግቡ ልጆቼ። እኔና መሮ እናስለቅቃታለን" ብዬ ቀለብና ልጆቼ ቤቱን ከፍተው ገቡ።

እንዳይደነግጡ ፈርቼ ነው - ልጆቼ። አያንን ወደዋታል። ስለዚህ አያንን ለማስፈታት ደግሞ እንጥራለን። እስከመጨረሻው አንድ ምስጢር አለኝ።

"እርሷን ማስፈቻ አንድ ምስጢር አለኝ" አልኩት ለመሮ።
"ም ... ምን?" አለኝ መሮ።
"እየውልህ። እኔ ያሳሰረኝን ጠላቴን አግኝቼዋለሁ። ድሮ የነበርንበት ቤት እናቱን አስገብቶበት በዘበኛ እያስጠበቃት ነው። እናም እናቱን እንደሚወድ ደርሰበታለሁ።"
"እናቱን ይወዳል ሜንጦ?" አለኝ እየሳቀ መሮ። "ውሸት ነው።"

"ይህን ዘበኛው ሲናገር ነው የሰማሁት። እንዲያውም በዚህ ምድር ላይ እንደ እናቱ የሚወደው እንደሌለ ነው የተናገረው ለሌላ ሰው"አልኩት። አሁንም እየሳቀ ነው። "እርሱ ባይሆን እንኳ የእርሱን አድራሻ አውቀዋለሁ። መቐለ ነው የሚኖረው። ስለዚህ ..." አልኩት። "ስለዚህ ገንዘብ ከቤቴ

አወጣና እሰጥሃለሁ፡፡ ሀብታም ትሆናለህ፡፡ ከዚያም ደህና ደህና ዱርዬዎችን በገንዘብ ትገዛለህ፡፡

ከዛም እናቱንና ዘበኛውን አናፍንበታለን፡፡ ዘበኛው የእርሱ ስልክ ስለሚኖረው እደውልለትና እናቱንና ዘበኛውን መታገታቸውን እንነግረዋለን፡፡ ከዛም ሊያስጥላቸው ይመጣል፡፡ ዓዲ የሚባል ድርጅት አለው፡፡ ትርጉሙን አላውቀውም፡፡ እናም ከአስር የበለጡ ጋርዶች አሉት፡፡ በእነርሱ ለመከላከል ይመጣል፡፡ እኛ በተጠንቀቅ ሆነን እንጠብቀዋለን፡፡ እሾህን በእሾህ ይሉሃል ይሄ ነው፡፡ "ሌባን በሌባ"

ከዛም እንዳልኩት ማድረግ ጀመርኩ፡፡ ገንዘቤን አውጥቼ ለመሮ ሰጠሁት፡፡ በመጀመሪያ ስሰጠው ውድ ውድ ልብሶችን ገዛ፡፡ ቦሌ ሄደ፡፡ ውድ ሰዓት አደረገ፡፡ ከዛም ሀብታም መሰለ፡፡ ከዛም ድርዬዎችን የሚገዛበትን ገንዘብ ሰጠሁት፡፡ ሀብታም መስሎ ገዛቸው፡፡ ከእኔ ቤት ቀጥሎ ያልተከራዬ ቤት ነበረ፡፡ እርሱን ተከራዬና በእርሱ የመጀመሪያ ሰብሰባውን አደረገ፡፡ እኔ ምን እንደሚናገር የፃፍኩትን አዘጋጅቻለሁ፡፡

በጨለማ ማዕከላዊ ዘንድ ወደሚገኘው ቤቴ ሄደው፣ ቤቱ ውስጥ አንድም ዶክመንት እንዳይቀር አድርገው፣ ቤቱንና ዘበኛውን ሁሉ አግተው ከእኔ ቤት አጠገብ በተከራየው ቤት ውስጥ አይናቸውን ሸፍነው አመጧቸው፡፡ "መሆን ነው እንጂ፣ መምሰል ቀላል ነው፡፡ አይደል?" አልኩት መሮን ዶክመንቶቹን ወደ እኔ ቤት አምጥቶ እየሰጠኝ፡፡

"አዎ" አለ መሮ እየተወነ፡፡ መጀመሪያ ዶክመንቶቹን መመርመር ጀመርኩ፡፡ ብዙ በፍላሽ የተቀመጠ ነገር አለ፡፡ ኮምፒውተሬ ላይ ፍላሾቹን እያስገባሁ መፈለግ ጀመርኩ፡፡ "እየውልህ መሮ፡፡ እነዚህ አዲስ አበባ ውስጥ የሚተራመሱት ባለሀብቶች ተምረው እንዳይመስልህ፡፡ እንዲያውም ካንተ በላይ አልተማሩም፡፡ ነበር ግን መኪናቸውን ሲነዱ ስታይ በመከራ ተለማምደውት ነው፡፡ እኔም መንጃ ፈቃድ እንድታወጣ አደርግሃለሁ፡፡ ከእንግዲህ ጠባቂዬ አንተ ነህ፡፡ ከእግዚአብሄር በታች ታማኝ ትሆናለህ፡፡ ምስጢር ማባከን የለብህም፡፡"

"እጅግ ደስ ይላል፡፡ የእርስዎ በደል በደሌ ነው፡፡ እየፈራሁ ነው እንጂ እኔም ከሜንጦ አላንስም፡፡ እስከአሁን ይቆረቁረኛል - ያኔ ሞተዋል ብዬ ነው እንጂ ሚስትዎትን አይደፍርም ነበር፡፡ እስከአሁን በእርሱ አልበቃው ብሎ ደግሞ ሊያሳስረዎ፣ እንዲያውም እድሜ ልክ ሊያስፈርድብዎ ነበር፡፡ አሁን ግን እንኳንም ወጡ፡፡ አሁን እርሱ ይፈረድበታል፡፡... አንድም ሳላስቀር ነው ያመጣሁት በቤቱ የሚገኘውን ሁሉ፡፡ ይፈትሹት፡፡ እንዲያውም ከእናቱም፣ ከዘበኛውም ስልካቸውን እነሆ አምጥቻለሁ" አለኝ መሮ፡፡ አመስግኜ ተቀበልኩት፡፡

"አያመስግኑኝ አንድም ሰነድ አልቀረም፡፡ ቤቱ በሙሉ ተዘርፏል፡፡ ይፈልጉት የእርስዎ ይሆናል ይሄኔ፡፡ እርሱ ምን ሰነድ አለው?" አለኝ፡፡ ስልኩን በእናትዬው ስልክ ውስጥ እንዳገኘሁት አልደወልኩለትም፡፡ ወደ ፍላሾቹ አተኮርኩ፡፡ ኮምፒውተሬ ላይ እየሰካሁ መፈለጌን ቀጠልኩ፡፡ ፎቶዎችን፣ እንዲያውም ቪዲዮችን ሁሉ አየሁ፡፡ አንድ ቪዲዮ ላይ ስደርስ ከተቀመጥኩበት ተነሳሁ፡፡ ያየሁትን ማመን አልቻልኩም፡፡

፴፰

እስከ ዛሬ አይጥ የሆንኩት ለዚህ ነበር፡፡ ማለት ነው፡፡ ተስፋዬ ሁሉ ሰመረ፡፡ መሮን በደስታ አቀፍኩት፡፡ ምን እንደሆነ ሊገባው አልቻለም፡፡ በደስታ ልጮህ ነበር፡፡

"ምንድን ነው?" አለ መሮ፡፡ "ምንድን ነው እንደዚህ በደስታ ያጥለቀለዎት?"
"በዚህ ፍላሽ ውስጥ ያገኘሁት ነገር ሁሉ፣ ለመናገር እጅግ የሚያጓጓ ነው፡፡"

"ምንድን ነው?"
"ቪዲዮ ነው፡፡ ለፖሊስ ሲሰጥ በስውር ካሜራ ይቀርጽ ነበር፡፡ እንዲያውም የእኔን ጉዳይ የያዘው ዳኛ ሁሉ ከሜንጦ እጅ ሙስና ሲቀበል በስውር ካሜራ ቀርጾት ነበር፡፡ የቂሊንጦ ፖሊሶችን፣ ዳኞችን፣ እንዲያውም ሲያንገላቱኝ የነበሩትን ፖሊሶችን ሁሉ በስውር ካሜራ ቀርጾአቸው ነበር፡፡ ና እይ !" አልኩት የምይዝ የምጨብጠውን አጥቼ፡፡ አዬው መሮ፡፡

"የተረገመ!" አለ መሮ ተናዶ፡፡ ከእኔ በላይ ሳይሆን አልቀረም፡፡ እንደገና ፈዝዞ ካየው በኋላ፣ ዘሎ አቀፈኝ፡፡
"በዚህ እያስፈራራቸው ነዋ!" አለ መሮ፡፡ "እንደልቡ የሚሆነው፡፡"
"አብሮ ራሱንም መቅረጹ ግን ደነዝ እንደሆነ ያስገነዝባል፡፡ አየህ ያለመማርን ችግር፡፡ በእርግጥ ወሳኝ መረጃዎችን ሰው በማይጠረጥረው ቦታ ማስቀመጥን የተማረው ከእኔ ነው፡፡

ከደደብነቱ ትንሽ የተማረው እዚህ ዘንድ ብቻ ነው- እርሱንም ከእኔ፡፡ አሁን ስልኩን ስጠኝ፡፡ ልደውልለት" አልኩት፡፡

የእናትዬዋን ስልክ ሰጠኝ፡፡ ማለፊያ ቃል (ፓስወርድ) ለውም፡፡ ደወልኩለት በተንቀሳቃሽ ስልኩ፡፡
"ምነው እማዬ! ሥራ ላይ እኮ ነኝ" አለኝ እንዳነሳው ሜንጦ ወይም ቀለሚንጦስ፡፡

"ዲዲሞስን በማሯሯጥ! መቼም ስራህ እሱ ነው" እልኩት፡፡ ወዲያውኑ ድምጹን ለወጠና እንዲህ አለኝ፡፡ "በእናቴ የመጣ በነብሴ የመጣ ነው፡፡ ...ል...ቀ...ቃ...ት!" አለኝ ሜንጦ፡፡

"አንተ ነፍሰ ገዳይ! እየውልህ ያለህበት ድረስ መጥቼ ክንፎችህን እንደአውራ ዶሮ አንጠልጥዬ ለፖሊሶች ሳልሰጥህ፣ እናቴን ልቀቃት! አለበለዛ አሁኑኑ እመጣለሁ"ብሎ ሜንጦ ሰደበኝ፡፡ "ምን ይደረግ! እስኪበቃህ ስደበኝ፡፡ ጊዜው ያንተ ነው ብለህ አስበሃል፡፡ እኔ እንደተረከብኩት አልገባህም ማለት ነው" እኔ ሳቅኩበት፡፡ ‹ቤትህ ጭምር ገብቼ ነበር፡፡ የትግራይ ካርታ ብለህ ያሰመርከውን እኔ ነኝ የጣልኩት፡፡ ከሀገሬ የቀላቀልኩት እኔ ነኝ› ብዬ ልነግረው አልኩና ቤቱን ብነግረው ይቀይረዋል ብዬ ስለሰጋሁ ተውኩት፡፡

"እንዲያውም መቐለ ድረስ ከምመጣ አንተ መምጣትህ፣ እኔን ነው የምትጠቅመኝ! ለፀረ ሙስና ኮሚሽን ፍላሽ ላይ ያስቀመጥከውን ማስፈራሪያህን ከመስጠቴ በፊት ና ቶሎ፡፡ አንተ እናትህ ቤት ያስቀመጠከውን ነገር አግኝቼዋለሁ፡፡ በተመስጦ ነው ያየሁት! የሚገርምህ በስውር ካሜራ የቀርጽካቸው ደርሶኛል፡፡ እናም ፈጣሪ ነው ሥራ ያሰራህ፡፡

አንተ እኔን ለዘላለም አሳስረህ ልትኖር ነበር፡፡ ግን ፈጣሪ ደግሞ በራስህ እጆች አሳሳተህ፡፡ አንተ ራስህን ጭምር መቅረጽህ በእውነት ለመናገር ከዚህ በላይ የደደብነት ማሳያ የለም፡፡ ደደብ! እኔን ለዘላለም ልታሳስረኝ ነበር፡፡ ሆኖም የፈጠሪ ነገር እጄ ላይ ጣለው፡፡ የቂሊንጦ ፖሊሶች፣ ሴሎችም እኔን ወደ ፍርድ ቤት እየቀጠቀጡ የሚያመጡኝ ፖሊሶች፣ ዳኞችን ሁሉ የምታስፈራራበትን ዶክመንት በእጄ ገብቷል" አልኩት፡፡ "ወርቅ ሰነድ ነው፡፡ ህይወቴን የሚታደግ ሰነድ፡፡ ለፀረ ሙስና ከመደወሌ በፊት ..." ብዬ በኩራት ስልኩን ዘጋሁት፡፡

አሁን ምን ሆኖ ይሆን? ተዝለፍልፎ ወድቆ ይሆን? ወዲያውኑ ደወለ፡፡ አላነሳሁትም፡፡ እንደገና ደወለ፡፡ ዝም አልኩት፡፡ የት አባቱ!

ለሶስተኛ ጊዜ ሲደውል አነሳሁለት፡፡
"እስከአሁን እዛው ነህ?" አልኩት፡፡
"ምንድን ነው የምትፈልገው ከእኔ?" አለ እየተንተባተበ፡፡
"አያንን አስፈታት" አልኩት፡፡ "አሁኑኑ ደውለህ አስፈታት፡፡ ይህ የመጀመሪያው ስራ ነው፡፡ አለበለዚያ ይህንን ዶክመንት ለፀረ ሙስና ኮሚሽን..."

"የ...የ...የት ትምጣ?" አለኝ በደቃቅ ስሜት፡፡ እየተንቀጠቀጠ እንደሆነ በድምጹ ያስታወቃል፡፡
"ወደ ቤቷ ነዋ! የት ትሄዳለች፡፡ አሁኑኑ!" ጮህኩበት፡፡
"አለበለዚያ..." አልኩት፡፡
"አሁኑኑ ትመጣለች፡፡ ግን በእናቴ ለውጠኝ" አለኝ ሜንጦ፡፡

"እናትህን ለማስለቀቅማ በአያን አትደራደረኝም" አልኩትና ስልኩን ከመዝጋቴ በፊት እንዲህ አለ፡፡ "ትመጣለች! ብቻ አንተ ..." አላስጨረስኩትም ጆሮው ላይ ዘጋሁት፡፡

መላልሶ ሲደውል አላነሳሁም፡፡
መሮ ዘሎ አቀፈኝ፡፡
"ይህ ሁሉ ያንተ ስራ ነው" አልኩት እኔም ራሱን አቀፍኩትና እንዲህ አልኩት፡፡ "ህይወቴን ስላዳንክልኝ አመሰግንሃለሁ፡፡"

"ገና ብዙ ይቀጥላል፡፡ አሁን አታመስግነኝ" አለ፡፡

፴፰

ከአራት ሰዓት በኋላ በሩ ተንኳኳ። መሮ ሮጦ ከፈተው። እኔም በመስኮት አየሁ ወደ ግቢው በር። አያን መጣች። ወዲያው ወከክ አልኩ። እንዴት እንደወጣሁ አላውቅም። እየሳምኳት ነው የነቃሁት። እየሞጨሞጭኳት መሮ የመጣበትን መኪና እየተጠራጠረ ውጭ ወጥቶ በሞባይል እየቀረጸው ነበር። ወዲያው ነው የተሰወረው ያመጣት መኪና። ነገር ግን በመሮ ተቀርጿል። ከሜንጦ ተምሯል የቪዲዮን ጥቅም።

አያንን ይዣት ገባሁ። ወደ ቤት ልጆቼም እየተሯሯጡ መጥተው አቅፈው ሳሟት። እርሷም ወንዱን ልጄን ስትስመው እያለቀሰች ነበር።

"ታጠቢ! አያን። እኔ ለሁላችንም ምግብ አዘጋጃለሁ" አልኩ ሽርጤን እያጠለኩ። "እኔም እርቦኛል።"
አያን ታጠበች። የእስር ቤቱን ጉድፍ ሁሉ አራገፈችው። እየመጠጠ ወሰደው እድፏን።

"ቆሻሻ ልብስሽን ቅርጫት ውስጥ አስገቢውና ታጠቢ" አልኩ። ሁለቴ ሄጄ ስትታጠብ አይቻለሁ። ነገር ይዞኝ እንጂ ገላዋ ናፍቆኛል። እድፏን ብቻ አይደለም የታጠበችው -ስለ እኔ የነበራትን የጭንቀት እድፍም ጭምር ነው ከገላዋ ላይ ያወረደችው። የሜንጦን ጉዳይ እስክነግራት ቼኮልኩ።

ማዕዱን በቶሎ እኔ ነኝ ያዘጋጀሁት። በእርግጠኝነት ቀለብም ረድታኛለች። መሮን ጠራሁት። ቀለብምንም ጠራኋት።

"ከዚህ በኋላ አብረን ነው የምንበላው!" አልኳቸው። ቀለብ መሮ ስለዘነጠ ገርሟታል። ግን አልተናገረችውም። ምን እንደተከናወነ ማንም አላወቀም። እኔ አያንን አጎርሳታለሁ።
"አጎርሽው እንጂ!" አልኳት ቀለብን። እያፈረች አጎረሰችው። ማዕዱ እስኪያልቅ አላስቻላትም አያንን። ቀልቡዋ የሆነ ነገር እንዳለ ነግሯታል። በምልክት እንድነግራት ፈልጋለች።

"ቆይ!" አልኳት በቃሌ። ማዕዱ አበቃ። ለመጀመሪ ጊዜ ከሁሉም ጋር በላሁ። ፈጣሪን አመሰገንኩት። እጆቻችንን ታጥበን ስናበቃ ልጆች ግቢው ውስጥ በደስታ ሲጫወቱ እኔና አያን ማውራት ቀጠልን።

"እንዴት አድርገህ አስፈታኸኝ?" አይጥ ሆኜ ያደረኩትን ሁሉ ተረኩላት። ከቂሊንጦ እስከ መቐለ ድረስ ታሪኩን ሁሉ በዝርዝር አጫወትኳት። መቐለ ጠላቴን እንዳገኘሁትም ተረኩላት። እዚህም መጥቼ ደግሞ እንዴት ሰው እንደሆንኩና ዛሬ የተከናወነውን ሁሉ እንዴት አድርጎ መሮ እንደረዳኝ ሁሉ ነገርኳትና ያገኘሁትን ቪዲዮም አሳየኋትና እርሷንም ሜንጦ ጠላቴ ጋር ደውዬ እንዳስለቀኳት ሁሉ ነገርኳት። ተገረመች።

"ታዲያ አሁን ምን ብናደርግ ይሻላል?" አለች አያን ዓይኔን እየተመለከተች።

"መሮ ጦር እንዳዘጋጀ አልነገርኩሽም ለካ፡፡ ዘበኛውንም እናቱንም ያሰራቸው ከዚህ ቤት ጀርባ በተገኘ የሚከራይ ቤት ውስጥ ነው" አልኳት፡፡

"አሁን እኛ የምናደርገው ነገር፣ አንቺ የአስማት ጥቅሎችን እና ልጆቼን ይዘሽ ሂልተን ሆቴል ሂጂ፡፡ ጦርነቱን ከሜንጦ ጋር ከጨረስን በኋላ፣ አገኛችኋለሁ፡፡ አልኳት፡፡ "አሁን እየመጣ ይሆናል ከመቐለ፡፡ አዲስ አበባ ሳይደርስ ሂዱ ወደ ሂልተን ሆቴል፡፡ እና ቀለብንም ውሰዳት፡፡ እርሷንም ይዘሻት ሂጂ እና ይመጣል አባታችሁ ይመጣል በያቸው - ሰልጆቼ፡፡"

ሁሉንም ተረዳችኝና የአስማት ጥቅሎችን፣ ልጆቼንም፣ ቀለብንም፣ ጠቅልላ ወጣች - አያን፡፡
"አንቺን ያስለቀኩበትንም ሰነድ ያዥው፡፡ ተንቀሳቃሽ ስልክሽንም ቻርጅ አድርጊ" አልኳት፡፡ "ምክንያቱም መሮ ደውሎ ሊቀበልሽ ይመጣል" ብዬ ሰጣኋት ቪዲዮውን፡፡
"ላፕቶፕ መጨመር አለብኝ፡፡ ኮፒ አደርገዋለሁ፤ ለማንኛውም፡፡ እርሱ ኦርጅናሉን ሰጥተኸው ካመፀ፡፡ በኮፒው እናስፈራራዋለን፡፡" አለችኝ አያን፡፡

"ይህን ረስቼው ነበር፤ አያን ... ማሽነፊያዬ!" አልኳት፡፡ አቅፌ ሳምኳትና ሁሉንም ወደ ሂልተን ሆቴል በተራ መኪና መሮ እንዲሸኛቸው አደረኩ፡፡ እርሷንም ሜንጦ እንደገና ይይዛታል ብዬ በመስጋቴ ነው ይህን ሁሉ ያደረኩት፡፡ በላዳ ነው የሸኛቸው - መሮ፡፡

፵

"ሂልተን ደረሳችሁ?" አልኳት አያንን፡፡
"ቆየን!" አለችኝ፡፡ "አሁን እኔ ሌላ ቦታ ሄጃለሁ፡፡"
"የት? የት ነው የሄድሽው?.... ተ"
"ቀናህ እንዴ?"
"አረ በፍጹም አልቀናሁም፡፡ እንደገና እንዳያስሩሽ ብዬ ነው"
"አታስብ፡፡ ቻው፡፡" አለችኝ እንዳልጠይቃት በቶሎ ዘጋችው፡፡

መሽቷል፡፡ ግን አልደረሱም እነ ሜንጦ፡፡ የእናቱ ስልክ ግን መጥራቱን አላቋረጠም፡፡ አላነሳሁም፡፡ እንደዚህ ጠማማ ሁኔ አላውቅም፡፡ ጠማማ የሆንኩት በእነሱ ምክንያት ነው፡፡ ሰዎች ያልሆንከውን እድትሆን ያስገድዱሃል፡፡

የእናቱ ስልክ እስከአሁን መጥራቱን አላቆመም፡፡ እስከ ጠዋት ድረስ ማንሳት አልፈለኩም፡፡ በእጁ ነበርኩ፤ ተገዶ በእጄ ገብቷል፡፡ ይህ በቀል ሳይሆን ገና የጭትህ መጀመሪያ ነው፡፡

አያን በራሴ ስልክ ደወለችልኝ፡፡
"የት ነህ?" አለችኝ፡፡
"ደህና አደርክ ነው የሚባለው"አልኳት፡፡ "የት ነህ የምትይኝ ቀናሽ እንዴ?"
"ያፈቀረ ሰው እኮ ቢቀና አይፈረድበትም፡፡ አፈቅርሃለሁ፡፡ የኦጋዴን ሰው ደግሞ ከወደደ መጥሊያም የለው!" አለችኝ፡፡
"እኔ ምልህ ስልኩን አነሳህለት?"

"አሁንም እየደወለ ነው፡፡ ሌሊት ሁሉ እየደወለ ነበር፡፡"
"አሁኑኑ አንሳለት፡፡ ያንተን ስልክ እትዘጋው" ዘጋሁት የእኔን ስልክ፡፡ እንደገና ደወለች፡፡ አላነሳሁም፡፡ ምክንያቱም በስልክ የማይነገር ነገር ነው፡፡

የሜንጦን ስልክ አነሳሁት፡፡
"የ...የት ነህ? እኔ አዲስ አበባ ገብቻለሁ፡፡" አለኝ፡፡
"አራት ኪሎ! ቱሪስት ሆቴል እንገናኝ" አልኩና ስልኩን ጆሮው ላይ ጠረቀምኩት፡፡ እንዳልታወቅ የቁስ ጥምጣም ጠምጥሜ እና ቆሻሻ ልብሽ ለብሼ ቱሪስት ሆቴል ሄድኩ፡፡ ወደ አራት ኪሎ ጉዞዬን ጀመርኩ፡፡

እኔ ራሴ ራሴን አልለየውም፡፡ በደንብ ተዘጋጅቼበታለሁ፡፡ ሁሉንም ነገር መሮም በጥሩ ሁኔታ ነው ያዘጋጀው፡፡ መሮን እዛው ከእስረኞቹ ጋር ትቼመው ወደ ቱሪስት ሆቴል አመራሁ፡፡ በላዳ፡፡ ላዳው ሁሉ እምቢ አለኝ በልብሴ ስለገመቱኝ፡፡ ብር አውጥቼ ሳሳዩው አመነኝ፡፡ የአባ ገብረሃና ተረት ትዝ አለኝ፡፡ ግን ማውራት አልፈልግም፡፡ ሜንጦን ለማነቅ ቋምጫለሁ፡፡ የእኔንም የሀገሬንም ጠላት፡፡

ቀድሞኝ እሱ ደርሶ ነበር፡፡ እርሱም ራሱን ቀይሯል፡፡ ማንም የመንግሥት ባለስልጣን ቢያዩው አይለዩውም፡፡ የድሮ ጓደኞቹም አይለዩትም፡፡ ያችን ኮፍያውን ሁሉ አውልቋታል፡፡ እኔን በቀላሉ ነው የለዩኝ፡፡ "አንተ ንፍጣም!" አልኩት እንደደረስኩ ሞራሉን ለመንካት፡፡
"አሁን እኔ የምነግርህን ብቻ አዳምጠኝ፡፡ ባንተ እጅ ነበርኩ፡፡ ግን ጊዜው ደርሶ በእኔ እጅ ፈጣሪ ጥሎሃል፡፡ ስለዚህ እኔ

የማዝህን ሁሉ ታደርጋለህ፡፡ የእኔን ቤቶች ሁሉ መልስልኝ፡፡ እከዛው ድረስ ፍላሹም ሌላ ሰው ጋር ነው ያለው፡፡ እናትህንም አልሰጥህም፡፡ የእኔን ቤቶች እንጂ፣ ምንም ያንተን ነገር አልፈልግም፡፡ ከዛ ሁሉንም ነገር ትወስዳለህ፡፡"

በፀጥታ አሰበበት፡፡
"ለምን..."
"ለምን የሚባል ነገር አልሰማህም፡፡ መጀመሪያ ንብረቴን መልስልኝ ነው ያልኩህ፡፡ የእኔ የሆነውን፡፡ አምስት ሳንቲም ካንተ ልስጥህ ብትል አልቀበልህም፡፡ የእኔን ንብረቶች እንደገና መልስልኝ ነው ያልኩህ፡፡ ሶስት ቤቶች የቦሌውን፣ የማዕከላዊውንና የአባ ኮራኑን፡፡ ዶክመንቱን ይዣለሁ፡፡ እናትህ ጋር የደበቅከውን ሁሉ ይዣለሁ፡፡ እኔ ደገሞ በደህና ጊዜ ከእናትህ ጉያ የሸጎጥከውን ባንተ ስም የዞረ ካርታ ይዣዋለሁ፡፡" ኮፒውን አሳየሁት፡፡ ደነገጠ፡፡
"ዋናውስ?" አለኝ ምራቁን በኃይል እየዋጠ፡፡
"ዋናውም ስትፈርም ይሰጥሃል፡፡"

በተለያየ ቦታ እየዞረ ቤቴን ወደ ራሴ የሚጠየቀውን ሁሉ እየከፈለ፣ የሚጠየቀውን ሁሉ እየፈረመ ዋለ፡፡ ወደ ማታ ሆነ፡፡

ከእርሱ ዘወር ብዬ ለአያን ደወልኩላት፡፡ ካዛንቺስ ኢንተር ኮንትኔንታል ሆቴል እንደተቀመጥን ነገርኳት፡፡ እስከዚህ ሰዓት ድረስ ጋርዶቹን በሩቅ ይጠብቁን ነበር እንጂ አብረውን አይሄዱም፡፡ ሚፈርሙለትን ብቻ እያስገባ ቤቴን አዞረልኝ፡፡

ከብዙ ደቂቃዎች በኋላ አያን መጣች፡፡ እኔ ግራ ገባኋት፡፡ አልለየችኝም- በምልክት እስክነግራት ድረስ፡፡ "ይፍቱኝ ቄሴ" ብላ ከጎኔ ሳትሳለመኝ ተቀመጠች፡፡
"እርሱ ነው ሜንጦ?" አለችኝ አያን፡፡ "ተቀየረብኝ"
"እርሱ ነው ሜንጦ፡፡ ቀለሚንጦስ እርሱ ነው፡፡"
"ስሙ ግን ከባድ ነው፡፡ ወቶ ጉድ!" አለች እርሱን እያየች፡፡
"እየውልሽ" አልኩዋት አያንን፡፡ "ምንጊዜም ታላላቅ አምባገኖኖች ካልሆነ ቦታ የሚያዙት፡፡ የኢራቁ ፕሬዝዳንት ሰዳም ሁሴን ከአይጥ ጉድጓድ ውስጥ ነው የተያዙት፡፡ የሊቢያው መሪ መሃመድ ጋዳፊም እርሱን ተከትለው ከአይጥ ጉድጓድ ነው የተረሸኑት" አልኩዋት፡፡
"ታዲያ አንተ ለምን አመጣኸው እዚህ ቦታ" አለችኝ፡፡
"በጣም ጥብቅ ፍተሻ ስላለው ነው፡፡ ገባሽ?"

ወደውጭ እየተመለከተች ነበር፡፡ እኔም ወደ ውጭ አዩሁ፡፡ መሮንም ጠርቼው እየመጣ ነበር፡፡ እንደውም ሲፈተሽ አየሁት፡፡

"አንተ ነህ ሜንጦ?" አለችው ድንገት አያን፡፡ ራሱን በአዎንታ ነቀነቀ፡፡
"ልጁ መጥቷል፤ በል ስጠኝና ልሂድ" አለ ሜንጦ፡፡

"ምን ያህል ከሀዲ ነህ በእናትህ? ምን አይነት ሰው ነህ? ሚስቱን መቀማትህ አንሶህ ... እንደገና እመቀ እመቅ ታወረደው? ምን በድሎህ ነው? ... እኔ ላገባው ስለሆነ ንገረኝ አሁኑኑ! አንተ ትክክል ከሆንክ እፈታዋለሁ፡፡ እኔ የኦጋዴን ልጅ ስለሆንኩ ምንም ጣጣ ስለሌለኝ ነው፡፡"
"ምንም አላደረገኝም፡፡"

"የምርህን ነው?"
"ነገር ግን በእርሱ እቀና ነበር፡፡"
"በዚህ ምክንያት ብቻ አይመስለኝም፡፡"
"ነው!" አለ፡፡ "ግን ሚስቱን ቀምቼው ለእኔ አርፎ የሚተኛ ስላልመሰለኝ ነው ያን ሁሉ ነገር ያደረግኩበት"
"ነውረኛ!" አለች አያን፡፡ "በጥፊ ነበር ድርግም ማድረግ አንተን!"
መሮ መጣ፡፡ ወዲያው ብዙ ሰዎች ሳይፈተሹ ሲገቡ ተመለከትኩ፡፡ ተከበብን፡፡

"ዶክተር ዲዲሞስ! ያደረከው ነገር እጅግ ተገቢና የሚያሸልም ነው!" አሉኝ የከበቡኝ ሰዎች፡፡
"ምን?!" አለ ሜንጦ እንደገና ተገልብጦ፡፡ "እንዴት ሚስቱን የገደለን ወንጀለኛ የሚያሸልም ነገር አለህ ቅብርጥሴ ትሉታላችሁ?"

"የሚታሰረውን ለይተን ስላወቅን ነው፡፡ አያን አንቺም ጥሩ ሴት ነሽ፡፡ ፍትህን የሚበድሏትን ሰዎች ስላስያዝሽ!"

እኔ ራሱ ግራ ገባኝ፡፡ ወዲያው ሁሉም ሽጉጥ አወጡ፡፡
"ጋርዶችህን ለቃቅመናቸዋል? እጅህን ስጥ!" አሉት፡፡ እኔን መስሎኝ እጄን ሰጠሁ፡፡

ወዲያውኑ ሜንጦ ገባው፡፡ ወደ በሩ ለማምለጥ ሲሞክር ቆስሎ ተያዘ፡፡

እኔና አያን ደንግጠን ተያየን፡፡ ወደ ጆሮዬ ተጠግታ "ሁሉንም ነገር ትናንት ጨርሼ ነው ያደርኩት፡፡ ቪዲዮውን

አሳየኋቸው፡፡ ካዩ በኋላ አንድም ፖሊስ ሳይቀር፣ ዳኛ ሳይቀር ... ከፍርድ ቤት ወረቀት አውጥተው ተጠርጣሪዎቹን ወደ ምርመራ ወስደዋቸዋል፡፡ አሁን መጨረሻ የእርሱ ጋርዶች ተያዙ እዚህ በር ላይ፡፡ በመጨረሻም እርሱ፡፡"

ደንግጬ ቀረሁ፡፡ ሁሉም ነገር እንዲህ በፍጥነት አይሆንም ብዬ አስብ ነበር፡፡ ለካ አጅሪት እኔ ተኝቼ እርሷ እየሰራች ነበር ያደረችው፡፡

"እናቱንና ዘበኛውን ምን ልናደርጋቸው ነው?" አልኳት ጨንቆኝ፡፡
"ወደ ነበሩበት መመለስ ነዋ!" አለችኝ፡፡
"ሁሉንም ንብረቴን እያስመለስኩ እኮ ነበር የጠፋሁብሽ፡፡"
"ሁሉንም ስታደርግ ፖሊሶች በሲብል ልብስ ሆነው ሲያጅቡህ ነበር፡፡ አውቃለሁ፡፡ የራሱ ቤት የለውም?" አለችኝ አያን፡፡
"አለው"
"ወደዛ እንዲሄዱ ማድረግ ነዋ!"
"መሮ" ... አለችው፡፡ "ወደ እዛ እንዲሄዱ ልቀቃቸው፡፡ ወደ ሜንጦ ቤት እንዲሄዱ"
"እኔ አደርሳቸዋለሁ" አለ መሮ እንደ እኔ እየተገረመ፡፡
"መሮ እነዛን ደግሞ፣ ሸኛቸው፡፡ ብር አለልህ ቤት፡፡"
"እሺ ጌታዬ!" ብሎ ወጣ መሮ፡፡ "ነገሩ ገብቶኛል፡፡"
"ጌታህ ያለው በሰማይ ነው" አልኩት- አልሰማኝም፡፡ ጠላቴ ሲታሰር እየገረመኝ ተመለከትኩት፡፡

እኔንና አያንን ተጎድቶም ቢሆን የጎሪጥ እያየንና እየሰደበን ወጣ፡፡ ቡዳ ቢሆን በአይኖቹ ብቻ ይገድለን ነበር፡፡ ወደ ላይ ወጣን እላይኛውም ባርና መዋኛ አለ፡፡ መስታውት ባለው

ሊፍት ስንወጣ ገና እነሱ ወጥተው አላበቁም ነበር፡፡ እኛ ወደ ላይ ስንወጣ፣ እርሱ ወደታች እየወረደ ነው፡፡ ወደ እስር ቤት፡፡ የእውነት ሚዛን፣ ጊዜ ጠብቆ ከፍ ማለቱ አይቀርም፡፡ ፈተና ግን አለው፡፡ ከውሸትና ከማስመሰል ጋር ፈታኝ ትግል አለው፡፡ በመሃል ሃቃቸውን ተነጥቀው ያሸለቡትን ቤት ይቁጠራቸው፡፡ እኔ እድለኛ ነኝ፡፡ አስማተኛ ስለሆንኩ፡፡ ይሄን አረመኔ እስር ቤት እንደሰማሁት ታሪክ አካሉን ገነጣጥዬ ፍትህን በእጄ ልወስድ አስቤ ነበር፡፡ እንደ ጴጥሮስ አመሳቅዬ እሰቅለው ነበር፡፡ አያን ግን ቀደመችኝ፡፡ አያን ልክ ናት፡፡ ይቅር ባይ ልብ ከሌለን፣ ስለ ፍትህና የህግ የበላይነት ካላመንን እንደ ማህበረሰብ መቆም አንችልም፡፡ እንደ ሰብዓ ትካት እንጠፋለን፡፡ ይቅር ለእግዚአብሔር ብያለሁ፡፡ ሜንጦንም ጭምር፡፡ ፍርዱን ፈጣሪ ይስጠው፡፡ በእርግጥ መከራዬን አብልቶኛል፡፡ አይጥ እንድሆን አድርጎኛል፡፡ በእርሱ አንዷን ሀቄን! ኤፍራታን ተነጥቄአለሁ፡፡ ሁለተኛዋ ሀቄ ከጎኔ ናት፡፡ አያን፡፡ የኦጋዴኗ ፈርጥ- አያን፡፡ ግን "ያለን ነገር፣ ከአጣነው ይበልጣል" ብለን መኖር ካልጀመርን ነገ በጣም ሩቅ ነው - ከዛሬና ከትናንት በብዙ እጥፍ! ሳምኳት እንደገና አያንን፡፡ ሞጨሞጭኳት፡፡ ከንፈሮቿ እንኪገነጠሉ ድረስ፡፡ በሀሳቤ ግን ብዙ ሰዎች አሉ፡፡ የእስር ቤት ያለው በመጀመሪያ ሜንጦን እንድይዘው ፍንጭ የሰጠኝ ሰው፣ የትግራዩ ሽማግሌ በሃሳቤ ተመላለሱብኝ፡፡ ብዙ እስረኞች በሀሳቤ መጡብኝ፡፡ ብዙ ያለ ኃጢአታቸው የታሰሩ እስረኞች፡፡ እነርሱን ማስፈታት አለብኝ፡፡
"ሳመኝ እንጂ" አለችኝ አያን፡፡ ሞጨሞጭኳት፡፡ ሀሳቤን አቁሜ ሳምኳት፡፡

ᎏᎏᎏ

ለደራሲው አስተያዬት ካለዎት፣ በዚህ መስመር ይላኩለት፡፡

Email:- lamamultimedia@gmail.com

ይስማዕከ ወርቁ
ፖ.ሳ.ቁ፡-25336/1000
አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

ጸሀጊተ

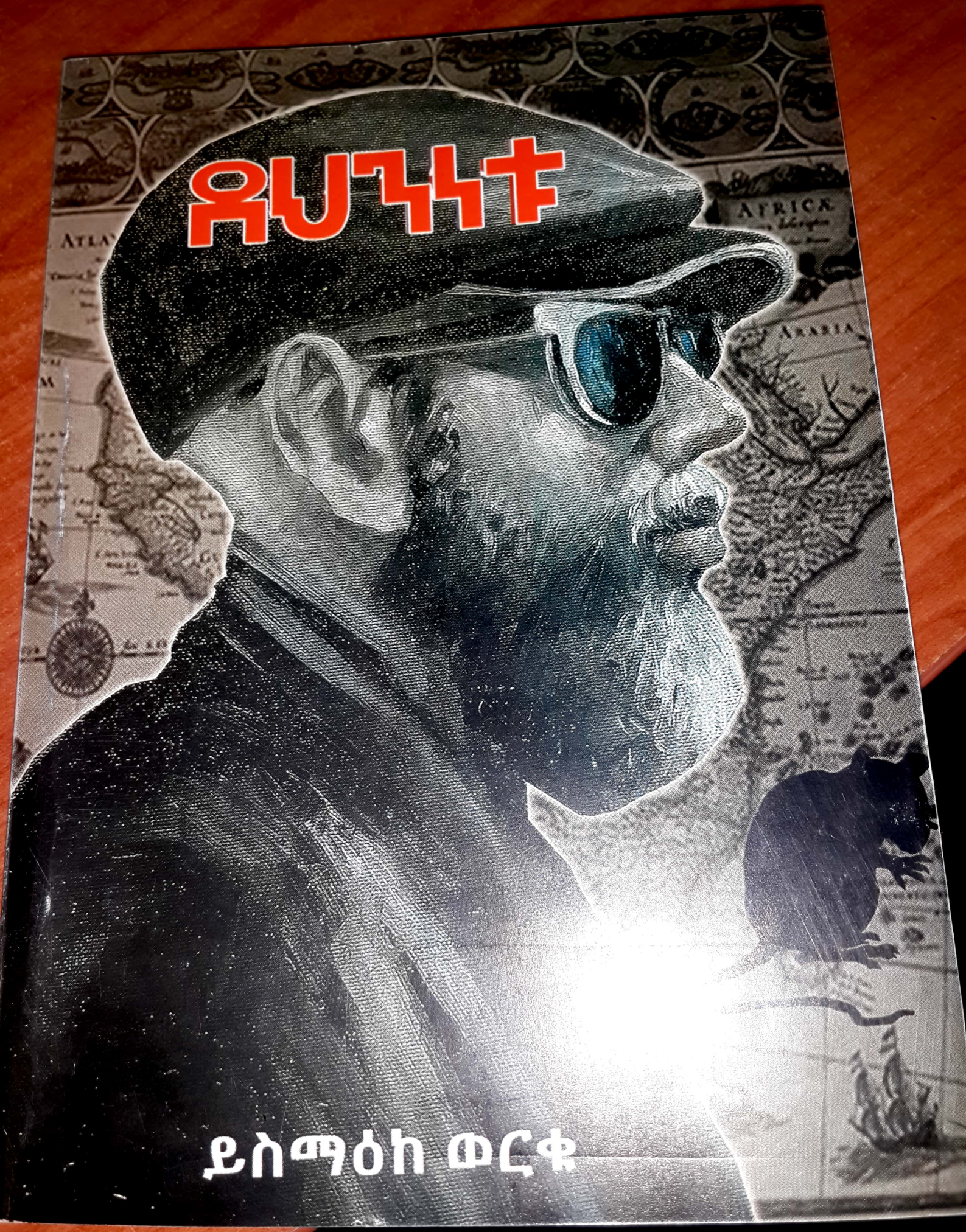

ይስማዕከ ወርቁ